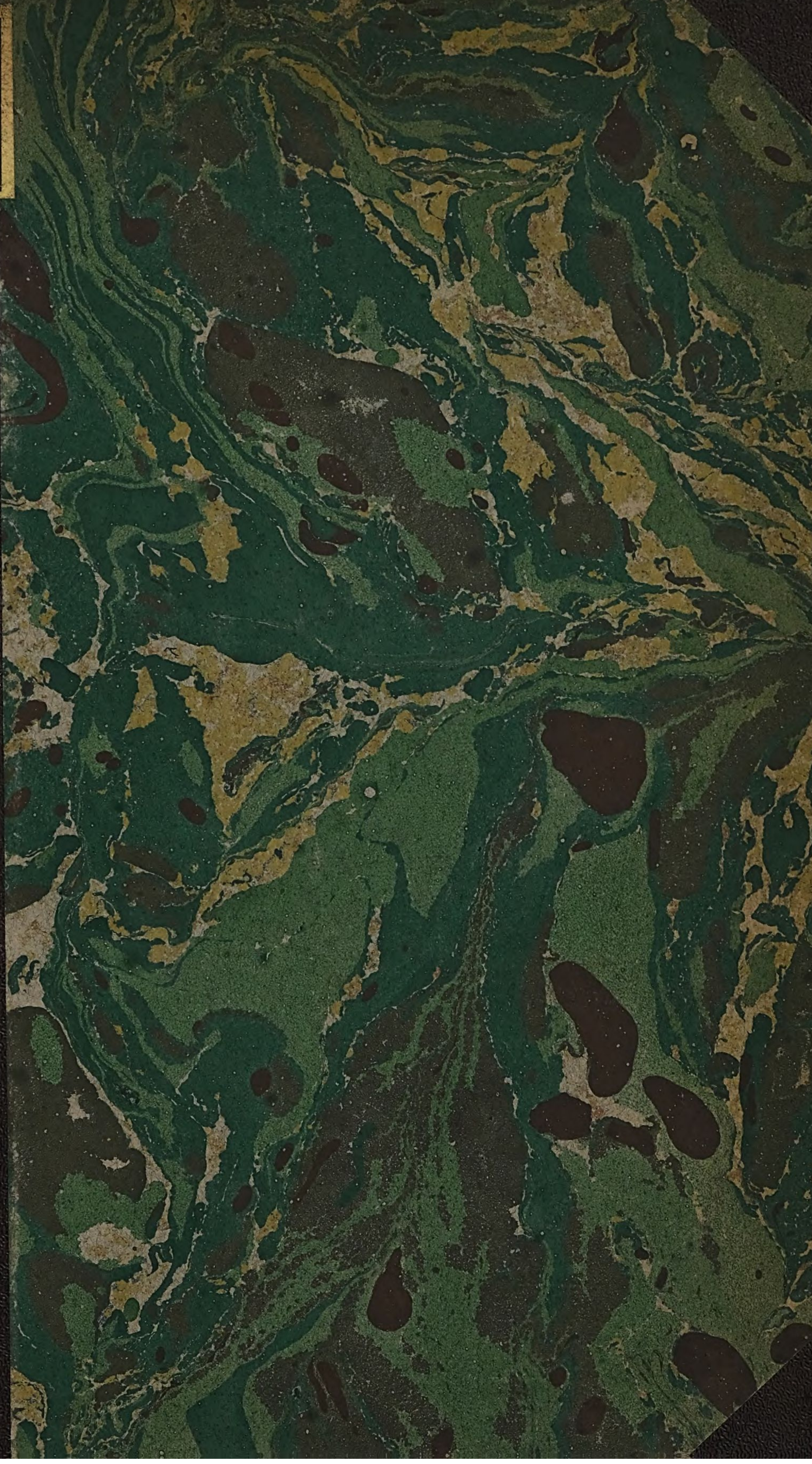

H.eccl.

3164

n

H. eccl.

3164 ⁿ
—

Geddon

Manuel Jo. Sedson

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰ δέ τι οὐκ ἀκριβῶς ἀνείληπται, μηδεὶς ἡμῶν
γραφέτω μέμψεως, ἐννοῶν ὡς πεπλανημένης
ἱστορίαν συνελέξαμεν, τὴν τῶν ἀνθρώπων ὠφέ-
λειαν πραγματευόμενοι, δι' οὗς καὶ τῶν τηλι-
κούτων πόνων ἠνεσχόμεθα.

ΕΥΑΓΓ. Ἐκκλ. Ἱστ. ΣΤ', 24.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ “ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ,,

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Εἰς ἀντίτυπα 300

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΑΩΛΑ'

Münchener Orientalische Gesellschaft

Bibliothek

No. 197

MANΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τῷ εὐχ. διδάκτορι Αἰβέρτῳ Wirth

δῶρον
ἐκ μεδωνῆ

Εἰ δέ τι οὐκ ἀκριβῶς ἀνέλληπται, μηδεὶς ἡμᾶς
γραφέτω μέμψεως, ἐγνοῶν ὡς πεπλανημένην
ἱστορίαν συνελέξαμεν, τὴν τῶν ἀνθρώπων ὠφέ-
λειαν πραγματευόμενοι, δι' οὓς καὶ τῶν τηλι-
κούτων πόνων ἠνεσχόμεθα.

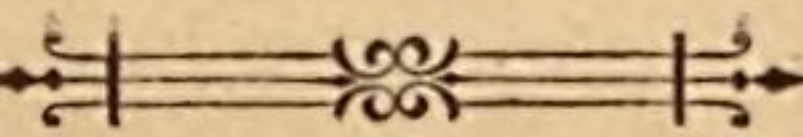
ΕΥΑΓΓ. Ἐκκλ. Ἱστ. ΣΤ', 24.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ ᾿ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ,,

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Εἰς ἀντίτυπα 300

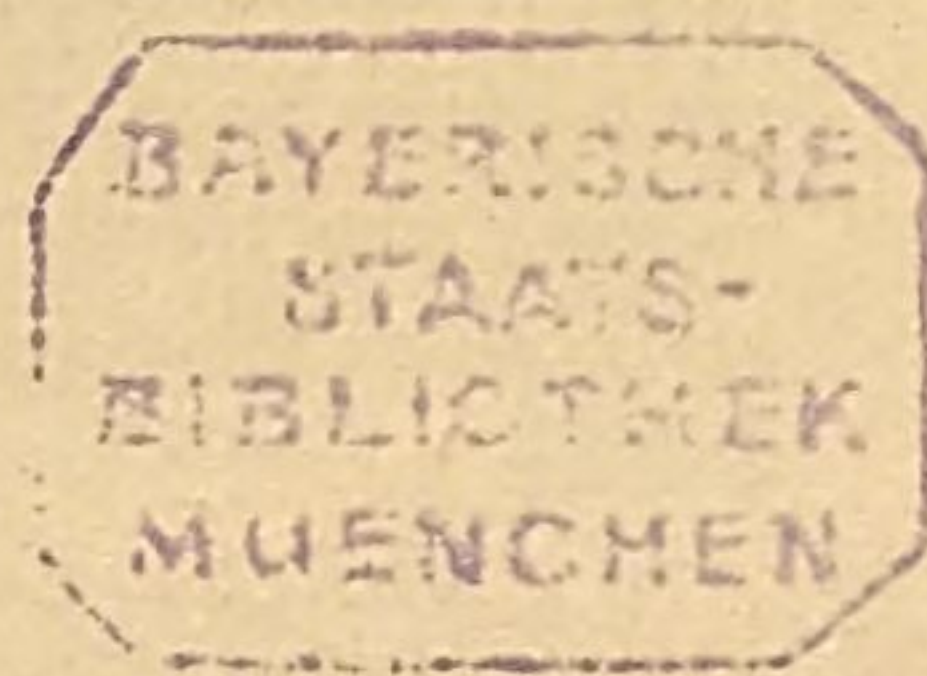

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΑΩΛΑ'

G. m. 6747

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

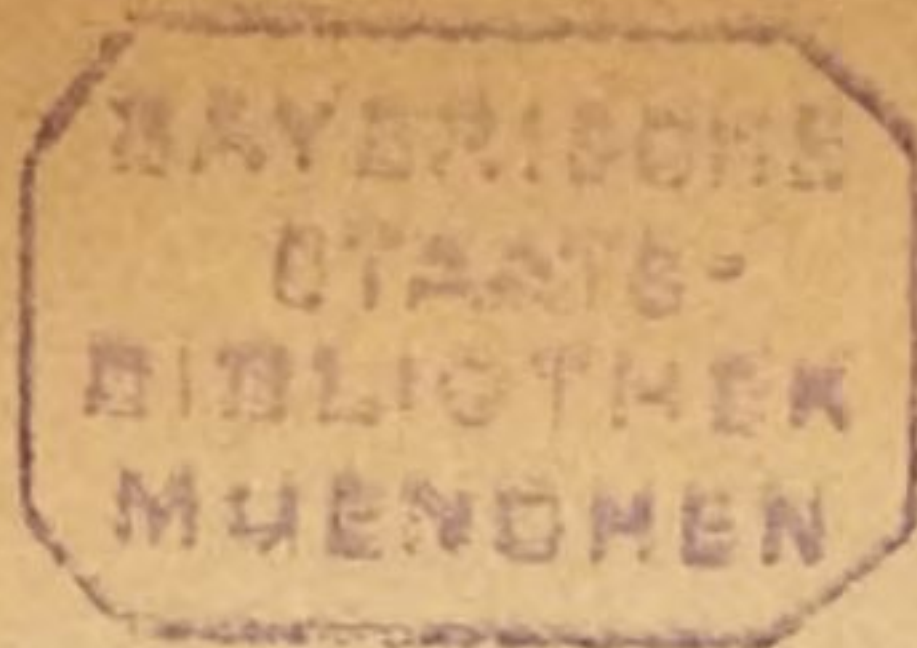
ΤΩΙ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩΙ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΩΙ

ΓΕΡΜΑΝΩΙ ΚΑΛΛΙΓΑΙ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τῷ φίλῳ Δημητρίῳ Γρ. Καμπούρογλου.

Ἡ πρὸς ἐμὲ ὑμετέρα ἐπιείκειά ἐστιν ἢ προχειροτέρα μὲν, ἀλλ' ἅμα καὶ δικαιοτέρα δικαιολογία τῆς τόλμης, μεθ' ἧς προβαίνω 'να χοροστατήσω ἐν θιάσῳ πολυμαθεστάτῳ λογίων Ἀθηναίων, ἐκ φίλτρου καὶ μετὰ μελέτας ἐμπόνους ὑποδυσασμένων ἀγώνισμα λαμπρόν, τοῦ ἀνερευνῆσαι τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν· ἢ ἐν αὐτοῖς ἐμὴ παρείσδυσις φαίνεται παράδοξος πρῶτιστα πάντων εἰς ἐμέ. καθῆκον ἔχοντα 'ν' ἀφωσιώσω ἡμέρας καὶ ἔτη πρὸς ἔρευναν τῆς ὀλίγῃ γνωστῆς τοπογραφίας τῆς μεγάλης πόλεως· ἐν ἣ ἐγενήθην καὶ κατοικῶ, δῆλα δὲ τῆς πρωτεύουσης τῶν σουλτάνων. Ἐνῷ δὲ καθῆκον ἔχω 'ν' ἀναζητῶ πανταχόθεν ἐπὶ λίθων καὶ χαρτίων πληροφορίας ἐπὶ θέματος ἀτέρμονος, ἀνεξετάστου μὲν τὸ πλεῖστον, ἐμοὶ δὲ προσφιλοῦς, ἐνόμισα παράξενον τὸ ζητεῖν ἐν χαρτίοις σητοβρώτοις εἰδήσεις περὶ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν. Ἐὰν δ' ἀναλαμβάνω 'ν' ἀναδιφήσω τὰ παρ' ἐμοὶ χαρτῖα ταῦτα, ἐὰν προβάλλω νῦν εἰς μέσον περιθροίζων ἐν μιᾷ διατριβῇ πάσας τὰς ἐν αὐτοῖς εἰδήσεις, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἰδίαν τῶν Ἀθηναίων ἱστορίαν, ἐὰν οὐδαμῶς ἢ κατὰ μικρὸν ἱκανοποιῶ τὰς ὑμετέρας προδοκίας, ὑμεῖς, ἀγαπητὲ Δημήτριε, ὑπέχετε τὴν εὐθύνην τῆς ἐν ταῖς ἐλπίσιν ἀποτυχίας. Μάτην ἠρεύνησα τὰ χαρτῖα ταῦτα ἐπὶ εὐρέσει σπουδαίων ἐγγράφων ἢ τινος ἀποσημειώματος πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ φιλίστορος ὑμῶν πόθου. Γραμμάτων πολλῶν ὁ φορητὸς ἐλάχιστον ἀπήνεγκεν, ὥς βλέπετε. Ὀλίγα ἔγγραφα πατριαρχικά, ἀναφερόμενα εἰς συστάσεις μονῶν ἢ βεβαίωσιν τῶν δικαίων τῆς σταυροπηγιακῆς αὐτῶν ἐλευθερίας, κειμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς μητροπόλεως καὶ τῶν ἐπισκοπῶν αὐτῆς, ἢ εἰς παραιτήσεις, παύσεις, καὶ διορισμοὺς μητροπολιτῶν, πάντα δ' ἀναγόμενα εἰς τὸν ΙΖ' αἰῶνα — τὸν ἥκιστα γνωσκόμενον — τί προσοχῆς ὀλίγης ἢ πολλῆς ἄξιον προστιθέασιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὰς τύχας τῆς ἱερᾶς αὐτῶν μητροπόλεως ἢ ἔστω καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἄλλοτε ἔξαρτωμένων ἐπισκοπῶν; Εἰμὶ δυστυχὴς ἐν τούτῳ, διότι οὐδὲν εὖρον ἄξιον λόγου.

Ἡ ἀποδοκιμασία μου αὕτη ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὰ περὶ τῶν μονῶν καὶ τῶν ἐπισκοπῶν τῶν ἐν Ἀττικῇ ἐκκλησιαστικῇ ἔγγραφα, τὰ θησαυριζόμενα ἐν τῇ « Νομικῇ Συναγωγῇ » τοῦ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, ἐν τῷ κώδεκι τοῦ Κριτίου, καὶ ἐν τῷ τοῦ Φωτίου Κυπρίου, μετὰ πολλῶν ἐτέρων ἀξίων μελέτης καὶ σπουδῆς μέχρις ἡμῶν θείᾳ μοίρᾳ περισωθέντων. Πολλὴν ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ὅλην ἱστορίαν τῶν κάτω χρόνων παρ' ἡμῖν ὁ πολὺς πλοῦτος τῶν χειρογράφων, κυρίως ἐπιστολῶν, ὅσα κέκτηται τὸ ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου. Εἴ τι ἐκ τῶν πολυτιμῶν αὐτῆς κωδίκων ἀπὸ καιροῦ μεταγεγραμμένον εἶχον εἰς ἀρωγὴν ἐν ταῖς ἐμαῖς ἐρεύναις, ἀντιβαλὼν καὶ νῦν πρὸς τὰ πρωτότυπα, ἵνα δεόντως παρατηρήσω μὴ τις ἄλλοτε στίχος ἐξερρῦη, κατήρτισα τὸν νῦν ἐκδιδόμενον Φάκελλον, περιέχοντα τὰ κατ' ἐμὲ χρήσιμα, ἅτινα πέμπω πρὸς ἑκδόσιν ἐν τῷ Β' τόμῳ τῶν ὑφ' ὑμῶν ἐπὶ προόδῳ τῶν ἱστορικῶν μελετημάτων ἐκδιδομένων « Μνημείων τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων ». Μεταξὺ τῶν λοιπῶν, ἐν ἀντιβολῇ δὲ πρὸς ἐκεῖνα, ἐνόμισα ταῦτα χρήσιμα. Ἄν ὁμῶς φιλαυτία ἡττώμενος ἢ τεθηπῶς καὶ τὸ ἐλάχιστον ῥακίον πάσης παλαιράτου βιβλιοθήκης εὕρισκω ταῦτα χρήσιμα καὶ τούτοις ἀποδιδῶ σημασίαν τινά, παρὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἐὰν περ ἔχωσιν ἢ οὐ τοιαύτην, ὑμᾶς, ἀγαπητέ, τὸν ἐρευνήσαντα καὶ μελετῶντα πολλὰ ἔγγραφα, πραγματικῶς ἄξια πολλοῦ λόγου, νομίζω κριτὴν ἀρμόδιον, καὶ συνεπῶς ὑμῖν ἐμπιστεύω τὴν φροντίδα ἢ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, ἢ τῆς εἰς τοὺς Ἀποθέτας καταδίκης.

§

Δυστυχῶς ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ μελετηθέντων παλαιῶν γραμμάτων οὐδὲν ἐστὶν ἀρχαιότερον τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος· τὸ παλαιότερον ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδεξιν ἔγγραφον φέρει χρόνον γραφῆς τὸ ἔτος 1539, ἡ δὲ σειρὰ τῶν μετὰ ταῦτα συνοδικῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων ἐστὶ τόσον ἡραιωμένη, ὥστε εἰς μόνος τόμος ἐκ πεντακοσίων λ. χ. μεγίστων in folio σελίδων περιέχει ἔγγραφα ἑκατὸν πεντήκοντα ἐτῶν· ἀπὸ τοῦ 1739 ἐστὶν ἀρκούντως πλήρης ἡ σειρὰ τῶν ὑπομνημάτων, ἥτοι συνοδικῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς ἀρχιερέων καὶ πατριαρχῶν. Μόνον δ' ἀπὸ τοῦ 1823 σειρὰ τις ἀδιάκοπος εὔρηται ἐν τοῖς κώδεξι διαφόρων γραμμάτων, ἢ πλήρων, ἢ περιληπτικώτατα μεταγραφομένων. Φροντίδι Δοσιθέου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων μετεγράφησαν καὶ διεσώθησαν εὐτυχῶς ἐν τῇ « Νομικῇ Συναγωγῇ » τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῷ Α' κώδεκι τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγγράφων, ἕτερα δὲ μετεγράφησαν ἀπὸ κωδίκων ἐτέρων. Ἐν αὐτοῖς δὲ οὐδὲν ἔγγραφον εὔρον ἀρχαιότερον τοῦ

1601, αναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας Ἀθηνῶν, εἶχον δ' ἀνάγκην αὐτοῦ: Ἐγένετό μοι τις ἀμφιβολία μή τοι κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐπειράθη ἵνα ὑπαγάγῃ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Αἰγίνης, διότι ἀνέγνων που ὅτι τὸν ἐν ἁγίοις Διονύσιον Συγοῦρον προεβάλετο ταύτης ἀρχιεπίσκοπον ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Νικάνωρ¹: ἀλλ' οὐδὲν ἐδίδαξαν με τὰ τῶν κωδίκων ἔγγραφα· μόνον ἐν ὑπομνήματι συνοδικῷ τῆς 18 ἰουνίου 1608 ἀναγινώσκω περὶ τῆς Αἰγίνης τὰς λέξεις «τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀμοιρούσης πρὸ πολλοῦ ποιμένος», βλέπω δὲ ψηφίζόμενον ἀρχιεπίσκοπον Αἰγίνης ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου τὸν ἱερομόναχον Νήφωνα. Αὕτη ἡ μόνη πληροφορία περὶ Αἰγίνης καὶ τοῦ ἀραιοῦ αὐτῆς πληθυσμοῦ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ὅτε καὶ οὕτως ἔχοντας τοῦ πράγματος ἐχειροτονήθη Διονύσιος ὁ Συγοῦρος ἀρχιεπίσκοπος τῆς νήσου.

Ἀδύνατον ὁμῶς εἰπεῖν τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἀθηνῶν, διότι, τὸναντίον, φρονῶ ὅτι ἦν πυκνὸς ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὅλης διοικήσεως. Ὅταν γινώσκωμεν ὅτι «κατὰ τὸ κακὸ θανατικὸν» τοῦ ἔτους 1555 ἀπέθανον χιλιάδες λαὸς² ὅσον ἂν θεωρήσωμεν ἐξογκωμένην τὴν ἀρίθμησιν, ὅσον μετριώτερον ἂν ὑπολογίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων, ἔχομεν βέβαιον τὸ συμπέρασμα ὅτι πολλῷ πρότερον ἦν οὐχὶ ἡραιωμένος ὁ πληθυσμὸς· πληθυσμὸν δὲ νοῶ Ἑλλήνων ὀρθοδόξων· διότι ἐν τῷ βίῳ τῆς ὁσίας Φιλοθέης ἀναφέρεται καὶ αὕτῃ γόνος πλουσίων, καὶ ἄλλοι εὐπατρίδαι καὶ πλούσιοι, καὶ γυναικεῖα μοναστήρια μετὰ πολλῶν ἀσκητριῶν, ἐξ ὧν καταδείκνυται σαφῶς ὅτι τὸ τῆς Παλάδος ἄστει ἐκέκτητο πληθυσμὸν ὀρθοδόξων ἀρκοῦντα πρὸς συντήρησιν μητροπολίτου³.

1) Αἱ τέσσαρες ἀκολουθοῦναι τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης, τοῦ θαυματουργοῦ· ἐκδόσις Σεργίου Ῥαφτάνη, ἐν Ζακύνθῳ, 1876, σελ. 23.

2) Δ. Γρ. Καμπούρογλου «Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων». τομ. Α', Ἀθῆναι, 1889, σελ. 191.

3) Πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ μετὰ προσοχῆς ὁ βίος τῆς ὁσίας Φιλοθέης, προκειμένου ἵνα σχηματίσῃ τις ἰδέαν περὶ τῆς ἀραιότητος ἢ πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν· οἱ γονεῖς αὐτῆς λέγονται πλούσιοι· αὐτὴν ἐζήτησε δωδεκαέτιδα εἰς γάμον εἰς τῶν τότε πρωτίστων τῆς πόλεως· χηρεύσασαν δεκαπενταετῇ σχεδὸν ἐζήτουν ὡς σύζυγον οἱ ἐν τῇ πόλει περιφανεῖς· οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν τῇ πόλει περιβλέπτων παρθένων προσήρχοντο κατατασσόμεναι ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς ἐγεγείσθαι μονῇ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. Πολιτεία ἔχουσα περιβλέπτους, εὐγενεῖς, περιφανεῖς, πλουσίους καὶ πρωτίστους, καὶ μάλιστα πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, εἶχε βεβαίως πυκνὸν πληθυσμὸν εἰκάζομεν δ' ὅτι καὶ ἡ Φιλοθέη καὶ οἱ ζητοῦντες αὐτὴν εἰς γάμον ἐγεννήθησαν δεκαπέντε καὶ εἴκοσι ἔτη πρὸ τῶν μέσων αὐτοῦ, δύσκολόν πῶς δ' ἔστι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι πάντες οὗτοι ἀνέθορον κατὰ τὴν δευτέραν ἢ τὴν τρίτην δεκάδα τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος. — Ἀλλὰ καὶ Σίλβεστρος ἱερομόναχος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει πρὸ τῆς Φιλοθέας δύο γυναῖκας ὁσίας Ἀγαθό-

Περὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἐν τοῖς κάτω χρόνοις καταστάσεως αὐτῆς ἀνέλαβε νὰ γράψῃ ὁ πολυμαθέστατος ἱατρὸς Τάσσος Νεροῦτσος βέης, ἀλλὰ τὰ γραφόμενα τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκιστα ἱκανοποιοῦσιν ἡμᾶς, οὐδὲ μὲ πείθει τὸ περὶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης συμπέρασμα, ὅπερ ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων ἐξάγει ὁ σοφὸς ἱατρός, καίπερ οὐκ ἀγνοῶν πόσον ἐστὶ « χαλεπὸν τὸ μετρίως εἰπεῖν — κατὰ Θουκυδίδην — ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται ». Βεβαιῶ τὸν κ. Νεροῦτσον ὅτι οὐδέποτε τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ ἀνωμαλία ἠνάγκαζε τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως νὰ διασπᾷ τὴν ιεραρχικὴν διαδοχὴν ἐν ἐπισκοπαῖς, ἀρχιεπισκοπαῖς, ἢ μητροπόλεσι. Δεκακυρία παθημάτων καὶ δυσπραγιῶν ἐκλυδώνιζε τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χρυσοστόμου κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ κατὰ τὰ μέσα καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἀπερίγραπτος δ' ἦν ἡ συστροφὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων. Ἐὰν ἐκδοθῇ ποτὲ ἀλληλογραφία ἰδιωτικὴ κυρίως ἀρχιεπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ πατριαρχῶν ἀκμασάντων κατὰ τὰ τεσσαράκοντα πρῶτα τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἔτη, ἐὰν αὕτη συμπληρωθῇ, ὅπως ἡ εἰκὼν τῶν δυσχειμέρων ἐκείνων χρόνων γραφῇ καθαρά, πλήρης φωτὸς καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν τελεία, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι κλύδων ἀληθῆς, ὃν ἀπειργάζοντο ταπειναὶ βλέψεις, ἐκδικήσεις, ἀρχολιπαρία, φιλαργυρία κληρικῶν τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, δῆλον οὖν ὀφφικιάλων λαϊκῶν, ἐπεμβάσεις, ἐπεμβάσεις κοσμικῶν ἀρχῶν, ἐτάραττε τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὲρ ἧς εἰργάζοντο μετὰ ζήλου πολλοῦ ποῦ καὶ ποῦ φαῖναι μορφαί, ὡς ὁ ἡρωϊκὸς Κύριλλος ὁ Λούκαρις καὶ οἱ ἀφωσιωμένοι αὐτῷ, μάρτυρες τῇ προαιρέσει γενόμενοι· ἡ πατριαρχικὴ μίστρα καθίστατο τότε πραγματικῶς στέφανος ἐξ ἀκανθῶν· οἱ τάλανες ἀρχιερεῖς, ἀμαθεῖς οἱ πλεῖστοι, οὐχὶ συρφετὸς ἀγνώριστος καὶ τυχαῖος, ἀλλ' εὐσεβεῖς, τετρυχωμένοι καὶ σκυθρωπάζοντες, μυρίαὶ μεθ' ἡμέραν ἐπάλαιον ἐπηρείαις καὶ συμφοραῖς. Καὶ ὁμως ἐν μέσῳ τῆς ἀλγεινῆς ἐκείνης συστροφῆς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐχειροτόνει συνεχῶς καὶ δίχα διακοπῆς ἀρχιεπισκόπους καὶ μητροπολίτας οὐ μόνον ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ὀλιγανθρώπων, ἀλλὰ καὶ πάμπαν ἡρημωμένων. Ὁ περίεργος ἀναγνώστης δύναται νὰ πεισθῇ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ μητροπολίτου Μυρέων

κλειαν καὶ Θεοδούλῃν ἐτησίαις μνήμας ἐν Ἀθήναις τιμωμένας, καίτοι σιγᾷ ὁ Συναξαριστὴς τοῦ Νικοδήμου, γόνους βέβαια τῶν Ἀθηνῶν· αὐτὸς δ' οὗτος ἀναφέρει, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, καὶ Μελέτιον μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐν Ἀθήναις ἀσκήσαντα, ἐκτὸς ἂν συγχέῃ τοῦτον τῷ ἐν Μυουπόλει.

Ματθαίου, γενομένης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ῥαφαήλ Β' τοῦ ἀπὸ Μεθύμνης τῷ 1606 κατὰ μάρτιον¹. Ἐπὶ τινος δὲ τῶν τρικυμιωδῶν ἐκείνων πατριαρχειῶν τοῦ Λουκάρεως χειροτονεῖται μητροπολίτης Συνάδων καὶ μητροπολίτης Σεβαστείας, καὶ τίνα λόγον ἐκλογῆς δικαιολογοῦντα ταύτην δῆθεν εὐρίσκομεν; — « τὸ μὴ ἀποσβεσθῆναι τέλεον τὸ ὄνομα τῆς ἐπισκοπῆς² ». Τοῦντεῦθεν, ἐπιτρέψει μοι βεβαίως ὁ πολυμαθέστατος ἱατρὸς κ. Νεροῦτσος ἵνα φρονῶ ὅτι ἡ ἀνωμαλία καὶ ἡ τετραγαμένη κατάστασις τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαμάχας τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κληρικῶν, ὡς ἔγραψεν³, οὐδαμῶς δύναται ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν ὑπόνοιαν — ἵνα μὴ εἴπω τὴν πεποιθήσιν — ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς *Ἑλληγες χριστιανοὶ τῶν Ἀθηνῶν ἔμειναν ἀνεπίσκοποι δι' ὅλων ἐβδομήκοντα δύο ἐνιαυτῶν*. Ἐὰν δὲ γινώσκωμεν ὅτι ἡ πρεσβυτέρα Ῥώμη προεχειρίζεν ἀρχιεπισκόπους Ἀθηνῶν ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι μέχρι τοῦ 1530, οἵτινες ὅμως οὐδέποτε ἐπεσκέφθησαν τὰς Ἀθήνας⁴, ἀδιστάκτως λέγομεν ὅτι τὸ αὐτὸ ἡδύνατο νὰ πράττῃ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως. Ἐὰν δ' ὁ κ. Νεροῦτσος ἐσχηματισμένην ἔχῃ καὶ πεποιθήσιν ὅτι « διὰ τὴν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπικρατοῦσαν ἐν Ἀθήναις ἀθλιότητα καὶ πενίαν οὐδεὶς τῶν ἐν Κων)πόλει ἱερωμένων ἐπέζητει τὸν ἐπὶ τῆς Ἀθηνῶν μητροπόλεως διορισμόν, προσφέρων τῷ ἐκάστοτε πατριάρχῃ χρήματα, ὧν τὴν ἀπολαυὴν δὲν ἡδύνατο ἵνα ἐξαναγκάσῃ ἐκ ποιμνίου καὶ κλήρου πενιχροῦ⁵ », πιθανῶς ὅμως ἀσπασθήσεται γνώμην ἐναντίαν, ἐὰν μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν, ὅσαι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν ὡς ἐπίσκοπαί. Δῆλον οὖν: ἀπαιτεῖται πρότερον ἵνα βεβαιωθῶμεν ὅτι αἱ ἐπίσκοπαὶ Ταλαντίου, Διαυλείας, Ἀνδρου, Σκύρου, Σάλωνος, Μενδενίτζης ἦσαν ἔρημοι χριστιανῶν ὀρθοδόξων, ὅτι δὲ συνεπῶς ἔπαυσαν χειροτονούμενοι ἐπίσκοποι; — Ὑπάρχει τοιοῦτό τι γνωστόν; — Ἐφ' ὅσον παρίστατο ἀνάγκη ἵνα χειροτονῶνται ποιμένες τῶν ἐπισκοπῶν τούτων, ἔπρεπε νὰ χειροτονῇται μητροπολίτης Ἀθηνῶν· ἀπ' αὐτῶν δ' ἡδύνατο νὰ συντηρῇται, ἔχων τὴν ἀπολαυήν, ἣν ἀναφέρει ἀνωτέρω ὁ σοφὸς ἱατρός.

¹) Ἀνάγνωθι τοῦτο ἐν τόμῳ Α' τῶν ἐμῶν « Κανονικῶν διατάξεων » κτλ. σελ. 42—43.

²) Βλέπε προχείρως τοὺς ἐμοὺς « Πατριαρχικοὺς Πίνακας » σελ. 563 καὶ 564.

³) Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν « Χριστιανικῶν Ἀθηνῶν » τοῦ ἱατροῦ Τάσσου Δ. Νερούτσου. ἐν τόμῳ Β. « Μνημείων τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων » ἀπὸ σελ. 171 — 180, Ἰδὲ ἰδίως σελ. 173.

⁴) Αὐτόθι σελ. 173.

⁵) Αὐτ. σελ. 174.

Μικρῷ μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΣ' ἑκατονταετηρίδος συνεγράφη ὁ γνωστός Νομοκάνων τοῦ Μαλαξοῦ, ὅστις ἀναγράφει ΚΒ', ἂν μὴ ἀπατῶμαι, τὴν μητροπολιτικὴν καθέδραν τῶν Ἀθηνῶν, ἀποσιωπᾷ δ' ὅλως τὰς ἐπισκοπὰς ἐκάστης μητροπόλεως· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1464 γινώσκουμεν Ἀνθιμον ἐπίσκοπον Σάλωνος.¹ φρονῶ δ' ὅτι ὁ πάντα τὰδηλα φύων μακρὸς ἀναρίθμητος χρόνος γνωρίσει ἡμῖν ὀνόματα καὶ ἐπισκόπων ὑποκειμένων τῷ Ἀθηνῶν καὶ μητροπολιτῶν. Ἀλλ' ἂν νομίζωμεν ὅτι ὑπῆρχον κατὰ τοὺς ἐβδομήκοντα δύο τούτους χρόνους ἐν Ἀθήναις καὶ τῇ περιοχῇ αὐτῶν μοναστήρια, δύσκολον ἵνα πεισθῶμεν ὅτι καὶ ἀπὸ τούτων ἠδύνατο νὰ πορίζηται ποσὸν ἀρκοῦν πρὸς συντήρησιν ὁ μητροπολίτης; Γινώσκουμεν δὲ καὶ τινὰς ἐπιφανεῖς ἀθηναίους βιώσαντας πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, οἵτινες ἀρχιερεῖς καὶ πρωθιεράρχαι γενόμενοι βεβαίως ἠθελον τείνει χεῖρα πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς μητροπολιτικῆς ἀξίας τῶν Ἀθηνῶν, ὡς Ἰωακεῖμ ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Λαυρέντιος ὁ Σισανίου μητροπολίτης.² Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τέλος πάντων ὅτι τὰ τῆς ἀθηναϊκῆς ἐκκλησίας ἦσαν μηδαμινά, μηδὲν ἔξαρχοῦντα πρὸς συντήρησιν μητροπόλεως, φέρω μίαν ὑπόμνησιν ἀντιρρητικὴν· ὅτι, κατ' ἔθος ἀρχαῖον, ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, «κατ' ἐπίδοσιν — ἐπιδόσεως λόγῳ» ὡς ἡ ἐν χρήσει λέξις ἐδήλου τοῦτο, ἠδύνατο ἵνα συνενώσῃ προσωρινῶς ἐπισκοπὴν τινὰ τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν, ἢ νὰ συγχωνεύσῃ ὀριστικῶς ἐν αὐτῇ μίαν ἐπισκοπὴν, ἢ νὰ μετέλθῃ ἕτερόν τι μέσον, ὡς μέλλομεν ἰδεῖν κατωτέρω.

Διὰ πάντας τούτους τοὺς λόγους τοὺς ἐν ἐκτάσει γραφέντας ἐπιτρέψει μοι βεβαίως ὁ πολυμαθέστατος ἱατρὸς κ. Νεροῦτσος ἵνα μὴ ἀσπασθῶ τὴν ιδέαν αὐτοῦ ὅτι ἡ τῶν Ἀθηναίων Ἐκκλησία διέμενεν ἀνεπίσκοπος ἐπὶ ἐνιαυτοὺς ἐβδομήκοντα δύο. Πολλὰ πατριαρχικά - συνοδικὰ ἔγγραφα πιθανῶς ἀποκρύπτονται ποῦ ἢ τινὰ κατεστράφησαν· ἀλλ' ἡ ἀφάνεια αὐτῶν οὐκ ἔστι λόγος ἀποχρῶν εἰς σχηματισμὸν ιδέας, οἷα αὕτη.

§

καὶ ἐν τούτοις, γινώσκω παλαιότατον πατριαρχικὸν ἔγγραφον ἐν ἰδιωτικῇ συλλογῇ θησαυριζόμενον, ἴσως τὸ ἀρχαιότερον τῶν ἐν Ἀθήναις τύποις ἐκδεδομένων ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο φέρει χρόνον ἐκδόσεως τὸν μῆνα ἰούλιον τοῦ

¹) Κ. Ν. Σάθα Χρονικὸν ἀνέκδοτον Γαλαξειδίου Ἀθηνῶν, 1865. σελ. 103.

²) Τὸ σιγίλλιον τῆς μονῆς Ταῶς ἀπολυθὲν τῷ 1614 γράφει ὅτι πρὸ χρόνων οὐκ ὀλίγων ἰδρύθη αὕτη ἐπὶ πατριάρχου Ἱερεμίου· νομίζω ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἱερεμίαν Α', καὶ λοιπὸν ὁ Σισανίου Λαυρέντιος ἔζη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος.

ἔτους 1572 καὶ ἀπελύθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης, ὅστις ἐπικυροῖ τὴν ἔνωσιν δύο ἐπισκοπῶν Ταλαντίου καὶ Διαυλείας εἰς μίαν ὑπὸ τὴν ἱερὰν μητρόπολιν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ τὸ πατριαρχικὸν ἔγγραφον ἔστιν εἰς ἡμᾶς πηγὴ πολυτίμητος διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ταύτης, διότι ἐπικυροῖ τὰς ἐπὶ τούτου πράξεις προηγουμένων πατριαρχῶν· ἐξ αὐτοῦ μανθάνομεν ὅτι ἡ τῶν ἐπισκοπῶν τούτων ἔνωσις ἐγένετο σκέψεως ἀντικείμενον τῷ τε προκατόχῳ τοῦ θρόνου Μητροφάνει Γ', καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ Διονυσίῳ Β' καὶ τοῖς πολλῶ πρὸ τούτων ἀγμάσασιν ἀγιωτάτοις πατριαρχαῖς Νήφωνι Β' τῷ ἀπὸ Θεσσαλονίκης καὶ ἐνὶ τῶν δύο συγχρόνων Μαξίμων· δῆλον οὖν ἐγένετο καὶ σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ τῆς εἰς μίαν ἐπισκοπὴν ἐνώσεως τῶν δύο, καὶ περὶ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης: Διαυλείας καὶ Ταλαντίου ὅτι ἔστιν ἐπισκοπὴ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Πότε δ' ἦν-θουν οἱ Νήφωνες καὶ Μάξιμοι κοσμοῦντες τὸν θρόνον τοῦ Χρυσορρήμονος; Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1476 — 1482 καὶ 1486 — 1489 καὶ 1491 — 1498. Ὑπῆρξε λοιπὸν κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα μητρόπολις Ἀθηνῶν, ἔχουσα καὶ ἐπισκοπὰς, εἶχε δὲ βεβαίως καὶ μητροπολίτην.

Προστίθῃμι τὴν διόρθωσιν εἰς ὅσα γράφει περὶ τῶν ἐπισκοπῶν τῆς μητροπόλεως ταύτης ὁ κ. Νεροῦτσος ὅτι ὀλίγιστα μετὰ τὴν ἄλωσιν ἔτη, πολλῶ δὲ μᾶλλον κατὰ τὰ τέλη τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος! μίαν ἐπισκοπὴν ἦν ἡ τοῦ Ταλαντίου καὶ τῆς Διαυλείας, οὐχὶ δὲ δύο.

§

Αὕτη δ' ἔστιν ἡ περὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν ἀρχαιοτέρα τῶν εἰς ἐμὲ γνωστῶν πατριαρχικὴ μαρτυρία. Τὸ δὲ παλαιότερον ἐν τῇ « Νομικῇ Συναγωγῇ » γράμμα χρόνον μὲν γραφῆς φέρει τὸ ἔτος 1602, παραδίδωσι δ' ἡμῖν τὴν πληροφορίαν ὅτι Νεόφυτος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν περιήρχετο τῷ 1601 τὴν Πελοπόννησον, εἰσπράττων τὴν ὑπὲρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας συνήθη « ζητείαν », ἥτοι τὸ χρηματικὸν ἐκεῖνο ποσὸν ὅπερ ἕκαστος ἀρχιερεὺς ἐτησίως εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατέβαλλε πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν πολυαρίθμων χρεῶν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Ὡς ἔστι δὲ γνωστόν, ὁ Νεόφυτος ἐξελέγη πατριάρχης τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων κατὰ μῆνα μάρτιον τοῦ 1602, οὐχὶ δὲ 1600 καθὼς ὁ κ. Νεροῦτσος γράφει, καὶ ἐκόσμησε τὸν θρόνον ἔτη δύο, πέντε δὲ σχεδὸν ἐν δευτέρᾳ πατριαρχείᾳ, μεθ' ἣν, ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως καταγγελθεὶς ἐπὶ σπατάλῃ τοῦ κοινοῦ χρήματος, ἀφ' οὗ μόνον τοὺς ἀνεψιοὺς αὐτοῦ κατῴρθου ἵνα πλουτίζῃ, ἐπαύθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Ῥόδον. Ὁ σοφὸς

ιατρός κ. Νεροῦτσος θέλει μάθει πολλὰ μετὰ τὴν δημοσίευσιν συγχρόνων αὐτῷ γραμμάτων, ὅτε θέλει ἰδεῖ ὅτι τὰ περὶ τοῦ Νεοφύτου γράφοντα ἐγράφησαν προσπαθῶς, καὶ κατὰ μίμησιν ὧν ἔγραψεν ὁ τῆς Μεσσηνίας ἀρχιεπίσκοπος πανιερ. κ. Πανᾶρετος Κωνσταντινίδης, οὗ τὰς μαρτυρίας οὐδενὶ ἔξεστι νομίζειν μαρτυρίας παρίων μαρμάρων, διότι γράφει εἰκῇ.¹ Οὕτως ὁ Νεόφυτος παρίσταται κληρικὸς ἐπανορθωτής, περιστέλλων καταχρήσεις « ἀκολάστου βυζαντινοῦ κλήρου » καὶ μεριμνῶν τῆς βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου. Δυστυχῶς ὁ Νεόφυτος ἐφάνη συνήθης ἄνθρωπος, νοσφιζόμενος τὰ δημόσια, οὐχὶ δὲ πρῶτος « ὑπεχρέωσε τοὺς ὑποκειμένους τῷ θρόνῳ μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους εἰς ἐτησίαν συνεισφοράν κτλ. πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ὑπερόγκων χρεῶν τῆς Ἐκκλησίας. »² Ἄλλοι πατριάρχαι πρὸ πολλοῦ τὸ τοιοῦτον ἐσκέψαντο.³ ὁ δὲ Νεόφυτος ἐπέβαλε ποινὴν εἰς τὸν μὴ χορηγοῦντα τὸ ὀρισθὲν ἐκάστη ἐπαρχία ποσόν.⁴

Γνωστὸν ὅτι μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Νεοφύτου ἐψηφίσθη μητροπολίτης Ἀθηνῶν τῇ 3 ἀπριλίου 1602 ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἱερομόναχος Σαμουήλ, ὅστις ἀπέθανεν, ὡς φαίνεται, κατὰ νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διότι τῇ 3 δεκεμβρίου 1602 ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀθηνῶν ὁ ἱερομόναχος καὶ πρωτοσύγκελος Ναθαναήλ. Εἰς τὸν κατάλογον τῶν μετὰ τὸν Ναθαναήλ μητροπολιτῶν ἐλάχιστα δύνάμαι 'να συνεισενέγκω, εἴ τι δ' ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων ἰδίᾳ τοῦ ἀρχαιοτέρου ἀνεδιδάχθην παρεχώρησα πρὸ δεκαεπταετίας τῷ πανιερ. Παναρέτῳ τῆς Μεσσηνίας.

Παραλείπω ὅτι κατὰ μάϊον τοῦ 1609 ὁ πατριάρχης Νεόφυτος ἐπεκύρωσε διὰ σιγιλλίου τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως Δοντοῦ κειμένης ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας, πλησίον δὲ τῶν Θηβῶν παραλείπω ὅτι κατὰ τὴν 20 ἰουνίου 1619 εὕρισκω ἔγγραφον ἀρχιεπισκόπου τινὸς Ἀνδρου, ὅστις ἔχων χρεος 81000 ἄσπρων παρητήσατο τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ εἰς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν ὅστις ὑποδυθεὶς τὸ βάρος τῶν χρηματικῶν ὀφειλῶν ἐκείνου ἀνελάμ.

¹) Βλ. περὶ Νεοφύτου τοὺς ἐμοὺς Πατριαρχ. πίνακας, σελ. 542—543 καὶ 545—547 καὶ τὰς σχετικὰς μαρτυρίας καὶ παραπομπάς.

²) Νεροῦτσου ἀπόσπ. σμα κλπ. Μνημεῖα ἱστορ. Ἀθηναίων, τόμ. Β', σελ. 175.

³) Ἀνάγνωθι ἔγγραφά τινα ἐν τῷ τοῦ Κ. Σάθα Σχεδιάσματι περὶ Ἱερεμίου Β' ἐν Ἀθήναις, 1870, ἐν ταῖς σελίσιν ἰδίᾳ 160 — 162, 164, 166, — 167, 194 — 195 καὶ 199 — 202.

⁴) Ἡ συνοδικὴ πράξις παρὰ Μελετίῳ Ἀθηνῶν. Ἐκκλησ. Ἱστορία· τόμ. Γ', σελ. 403—404.

βανε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς χειροτονίας ἄλλου· ἴσως δὲ πρέπει 'να παρ-
λίπω καὶ τὰ δυσεξήγητα ἐπεισόδια τῆς ἐπανειλημμένης παραιτήσεως
τοῦ Σωφρονίου Ἀθηνῶν, ψηφισθέντος μὲν τῇ 9 δεκεμβρίῳ 1633, πρὸς δια-
δοχὴν τοῦ Θεοφάνους, θανόντος, (ἐκείνου δῆλον οὖν, ὅς ἐγένετο ἀφορμὴ μι-
κροφιλοτίμου τινὸς ἔριδος ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ὑπαγομένη ἐπισκοπῇ Σκύρου (ἐπὶ
ἐπισκόπου Μακαρίου), ἀντικατασταθέντος δὲ τῷ 1636. Τότε, καθὼς εἰκά-
ζει τις, ὁ Σωφρόνιος ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας,
τῆς παρατυπίας δὲ ταύτης δραξάμενος ὁ πατριάρχης, Νεόφυτος πιθανῶς
ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας, διώρισε μητροπολίτην Ἀθηνῶν τὸν ἐπίσκοπον Ταλαν-
τίου καὶ Διαυλείας Δανιήλ, ὃν ἀπὸ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ περιηγήσεως
ἐπανελθὼν ὁ Σωφρόνιος ἀνεγνώρισε καθὼς κανονικῶς ἐκλεγέντα μητρο-
πολίτην Ἀθηνῶν, ἵνα μὴ τῆνάλλως αἰτίᾳ καταστῇ ταραχῆς καὶ ἐμ-
βάλη εἰς χρέη τὴν μητρόπολιν· ἀνεδέξατο δ' ὁ Δανιήλ τὸ ἐκ 50000
γροσίων χρέος τοῦ Σωφρονίου ὑποσχόμενος 'ν' ἀποτίσῃ τούτου τοὺς τό-
κους καὶ τὸ κεφάλαιον. Ἀλλὰ παραδόξως τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1639 ὁ
Σωφρόνιος ἀναθρόσκει πάλιν ὡς μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ κατὰ τὸν
χρόνον τοῦτον παραιτεῖται τὴν μητρόπολιν ἐνόρκως εἰς τὸν Ταλαντίου
καὶ Διαυλείας Δανιήλ, ὑποβάλλων ἑαυτὸν ἐκ προτέρων εἰς ποινὴν καθ-
αιρέσεως ἐὰν μεταγνοὺς ζητήσῃ καὶ πάλιν τὴν μητρόπολιν Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τοῦ Δανιήλ Ἀθηνῶν ἡ ἐπισκοπὴ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας
ἀπεσπάσθη, βίᾳ δῆθεν καὶ δυναστείᾳ τοῦ Δερβίς Μεχμέτ πασᾶ, ἀπὸ
τῆς μητροπόλεως, ὁ δὲ πατριάρχης Ἰωαννίκιος Β' ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας
προεβίβασεν αὐτὴν εἰς ἀρχιεπισκοπὴν. Πρὸ τινων ἐτῶν ὁ Ταλαντίου
Μητροφάνης παρητήσατο τὴν ἐπισκοπὴν εἰς τὸν Ἰσαάκ, ἐπὶ τῷ ὄρω
'ν' ἀποτίσῃ οὗτος τὰ χρέη ἐκείνου, ἀλλ' οὐδὲν τῶν ἐπηγγελημένων ἐξε-
πλήρωσε. Τοῦ Ἰσαάκ θανόντος, ὁ Δανιήλ Ἀθηνῶν ἐχειροτόνησε νέον
ἐπίσκοπον Ταλαντίου τὸν Ἀνθιμον, ἀλλ' οὐδ' οὗτος ἀπέτισε τὸ χρέος
τοῦ Μητροφάνους, ὅστις τότε κατέφυγεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐξαιτού-
μενος δικαιοσύνην· ὁ πατριάρχης Ἰωαννίκιος, ἐπανορθῶν τὴν ἀδικίαν,
ἔπαυσε τὸν Ἀνθιμον, ἀποκατέστησε δὲ τὸν Μητροφάνην, ὃν, αἰδοῖ πι-
θανῶς τῇ πρὸ τὸ γῆρας αὐτοῦ, προῦβίβασεν εἰς ἀρχιεπίσκοπον. Προ-
φανῶς ὁ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας Ἀνθιμος ἠδικήθη ὑπὸ τοῦ μητρο-
πολίτου αὐτοῦ Δανιήλ· ἀλλ' οὗτος τῇ 8 ἀπριλίου 1655 διὰ τὰ πολλὰ
χρέη τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν παρητήσατο ταύτην εἰς τὸν Ἀνθιμον,
οὗτος δὲ κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ
πατριάρχου Ἰωαννικίου, κατώρθωσε 'να καταργήσῃ τὰ ἀρχιεπισκοπὰ
δίκαια τῆς ἐπισκοπῆς Διαυλείας καὶ Ταλαντίου καταβιβάζων αὐτὴν
εἰς ἐπισκοπὴν, μένοντος ἐπισκόπου τοῦ δυστυχοῦς Μητροφάνους.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἐγγράφων τινῶν εἰκάζει τις ὅτι αἱ ἐκλογαὶ τῶν τεσσάρων ἐπισκόπων Σόλωνος, Μενδενίτζης, Σκύρου, καὶ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας, ἐγίνοντο ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει ὑπὸ τῆς συνόδου τῶν ὑπὸ τὸν μητροπολίτην ἐπισκόπων· ἐκτάκτως δὲ βλέπομεν ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδος, συννεύσει τοῦ Ἀθηνῶν Ἀνθίμου, τῇ 19 ἰουνίου 1671, ἐξελέξατο τὸν ἱερομόναχον Μητροφάνην ἐπίσκοπον Ταλαντίου καὶ Διαυλείας εἰς διαδοχὴν τοῦ θανόντος Μακαρίου.

Προστίθῃμι τέλος ὅτι, κατὰ μάϊον τοῦ 1676, θανόντος τοῦ Ἀθηνῶν Ἀνθίμου, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδος ἐξελέξατο τῇ 6 ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν ἱερομόναχον καὶ πρωτοσύγκελλον τῆς Μυιλήνης Ἰάκωβον.

§

Οὐδεμίαν ἑτέραν ἔχω νὰ ποιήσωμαι προσθήκην εἰς τὰ περὶ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν γνωστὰ διὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα. Φαίνεται δ' ὅτι, καθὼς πρότερον, οὕτω καὶ κατὰ τὰ τέλη τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, οἱ ἐπαρχιωταὶ τῶν Ἀθηνῶν μετὰ δυστροπίας συνετήρουν τὸν μητροπολίτην αὐτῶν. Ἴσως αἱ θεήλατοι ἐκεῖνοι συμφοραὶ, ἅς οὕτω συγκινητικῶς ἐκτραγωδεῖ ὁ Μπεναλδῆς διαζωγραφῶν, ἐπήνεγκον πενίαν καὶ κακοδαίμονίαν ἀξίαν οἴκτου. Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπῆλθεν ἄρωγόν εἰς τὴν ὑλικὴν τοῦ μητροπολίτου δυσπραγίαν· ὁ πατριάρχης Γαβρ ἡλ Γ' ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος ἀφείλε τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀθηνῶν μοναστήρια τὴν σταυροπηγιακὴν αὐτῶν ἀξίαν καὶ κατέστησεν ἐνοριακά, πλὴν τοῦ τῆς Πεντέλης, μείναντος σταυροπηγιακοῦ καὶ συνεπῶς ὑποκειμένου τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως. Εἰρήσθω ὅτι παρομοίαν ἀπόφασιν ἔλαβε κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1701 ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Β' ὁ Ἀκαρνὰν περὶ τῶν ἐν Χίῳ μονῶν, τηρήσας ἐν τούτοις τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια μόνῃς τῆς Νέας Μονῆς¹. Κύριλλος ὁ ἀπὸ Κυζίκου περὶ τὰ 1711—1713 ἀπέδωκε ταῖς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀθηνῶν μοναῖς τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια καὶ ὑπέταξε τὸν ἐν Ἀθήναις ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης τῇ μονῇ τῆς Πεντέλης. Τὰς ἀποφάσεις ταύτας τοῦ Κυρίλλου ἠκύρωσε κατὰ μάϊον τοῦ 1716 ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Γ' ὁ ἀπὸ Καισαρείας, καὶ ἡ μὲν ἁγία Εἰρήνη ἀποκατεστάθη πάλιν ἐνοριακὸς ναός, αἱ δὲ μοναὶ, ἀφαιρεθεῖσαι τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια, ἐδόθησαν εἰς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν.

Προστίθῃμι ὅτι τὴν πρώτην πατριαρχεῖαν τοῦ Ἱερεμίου Γ' καὶ τὴν τοῦ Σεραφεῖμ Α' ἀπησχόλησεν ἡ περὶ δύο χωρίων φιλονεικία τῶν μη-

¹) Μ. Ι. Γεδεών Πατριαρχ. Πίνακες. σελ. 614.

τροπολιτῶν Ἀθηνῶν καὶ Κορίνθου, λυθεῖσα τέλος τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1763 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Σαμουήλ τοῦ Χαντζεῖ², ὅστις τὸν ἰανουάριον τοῦ 1767 ἐχορήγησε δίκαια σταυροπηγίου εἰς τὴν τότε περίπου συστηθεῖσαν ἐν Πειραιεῖ μονὴν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

§

Ἐκ τῶν ἐκδιδομένων ὑπ' ἐμοῦ σήμερον ἐγγράφων φαίνεται δῆθεν πενία τις τῶν μερῶν, ὧν ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐπεσκόπει· μαρτυροῦσι δὲ τὴν πενίαν ταύτην οἱ ἐν Ἀθήναις πρωτοσύγκελλοι τοῦ Παναγίου Τάφου, οἵτινες ἴσως εἶχον καὶ συμφέρον νὰ παριστῶσι τόσον ἀθλίαν τὴν κατάστασιν τῶν μερῶν τούτων. Ἀλλ' ἐξ ὧν κέκτημαι σημειώσεων καὶ χαρτίων φαίνεται ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1740 — 1755 ὁ μὲν μητροπολίτης Ἀθητῶν ἐχορήγει εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατ' ἔτος 375 γρόσια, περὶ τὰ 1500 φράγκα τῆς σήμερον, ἐκ δὲ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ μόνος ὁ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας ἴσον ποσόν, ἥτοι 375 γρόσια· ὁ Μενδενίτζης 75, ὁ Σόλωνος 200, ὁ δὲ Σκύρου ἐνίοτε μὲν 25, ἐνίοτε μηδέν. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν, ἅτινα ἀναφέρω νῦν, δύο ἢ τρεῖς ἐγένοντο, κοινῇ συνοδικῇ ἐγκρίσει, ἐξαρχίαι, ἥτοι ἀποστολαὶ πατριαρχικῶν ἀπεσταλμένων πρὸς συνάθροισιν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὐρίσκω σημειουμένους ἐράνους γενομένους ἐν Ἀθήναις. Ἀπαξ μόνον, κατὰ τὸ ἔτος 1755 σημειοῦται ὅτι ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, περιελθὼν τὴν ἐπαρχίαν Θεσσαλονίκης, τὰς ἐπισκοπὰς αὐτῆς, καὶ τὴν Κασάνδρειαν ἤθροισεν ὑπὲρ τοῦ πατριαρχικοῦ ταμεῖου 1500 γρόσια, ἅτινα ἐμετρήθησαν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο τῇ 26 φεβρουαρίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1756. Γινώσκω δ' ὅτι « εἰς ὅλον τὸν Μωρέαν ἐσύναξεν » ὁ πρῶην Μελενίκου Φιλάρετος καθ' ὅλον τὸ 1755 γρόσια ἐν ὅλοις 2240, καὶ πιθανῶς περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ νῦν ἐπαρχίαι τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ κονδυλίῳ τούτῳ.

Ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι ἡ φορολογία αὕτη τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐπισκοπῶν αὐτοῦ δεικνύει οὐχὶ κακοδαιμονίαν ὑλικὴν τῶν μερῶν, ἅτινα θέμα λόγου γίνονται μοι· εὐρίσκω ὅτι ὁ Νεοκαισαρείας, ποιμαίνων πλουσίαν πῶς ἐπαρχίαν, ἐχορήγει εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Πατριαρχείου κατ' ἔτος τὸ αὐτὸ ποσόν, ὡς καὶ ὁ Βερροίας, καὶ ὁ Φαναρίου, καὶ ὁ Ὠλένης· ἕτεροι δ' ἐχορήγουν ὀλιγώτερα ποσά. Ἐὰν δὲ μοι ἐπιτρέπηται νὰ ἐξακολουθήσω πραγματευόμενος τὸ οἰκονομικὸν μέρος

¹) Αὐτόθι· βλέπε τὰς σελίδας 624, 634 καὶ 659.

τῆς δῆθεν ἱστορίας μου ταύτης, πρέπει μικρὸν ἔτι 'να παρατείνω τὸν λόγον. Βλέπω ὅτι κατὰ τὸ 1763—1764, πρῶτον ἔτος τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Σαμουήλ Χαντζερῆ διωρίσθη ὁ 'Αθηνῶν Βαρθολομαῖος, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Πατριαρχείου 11486 γρόσια δι' ὅλα τὰ δικαιώματα, ἅτινα ἐλάμβανον τὸ ταμεῖον, ὁ πατριάρχης καὶ οἱ τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς ἄνθρωποι, δῆλον οὖν, καθ' ὃν ὑπολογισμὸν ποιεῖται ὁ Κομνηνὸς Ὑψηλάντης, πλεόν τῶν τριακοντακισχιλίων φράγκων ἐχορήγησεν ὁ Βαρθολομαῖος. 'Εὰν ἀντιβάλωμεν τούτοις ὅσα ἐχορήγουν ἕτεροι νεωστὶ χειροτονούμενοι ἢ μετατιθέμενοι μητροπολίται θέλομεν εὐρεῖ ὅτι οἱ λαμβάνοντες πλουσιωτέρας μητροπόλεις ἔδιδον ἢ ὀλιγώτερα—ἀνεπαισθήτου διαφορᾶς—ἢ ὀλίγῳ περισσότερα. Τῷ 1763—1764 ὁ Βερροῖας Δωρόθεος ἔδωκε 10000 γροσίων, ὁ δὲ Χίου Νικηφόρος 15200, ἐνῷ ὁ Μελενίκου Δαματκήνους 5000! Καὶ ἐν τοσοῦτῳ αἱ ἐπαρχίαι αὗται ἦσαν πλουσιώταται. Οὐδὲ θέλω 'να προχωρήσω· αἱ σήμερον ἐκδιδόμεναι ἐπιστολαὶ λαλοῦσι πλεόν καὶ κάλλιον ἐμοῦ· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐκ τούτων ἀφορμὴν λαμβάνων δύναμαι 'να προσθῶ στίχους τινας, ἐπιφυλαττόμενος ἐν ἐπιστολῇ μου δευτέρᾳ 'να παρατείνω τὸν λόγον, ἐὰν εὐτυχῇσω 'ν' ἀνεύρω νέας περὶ τῆς ἀθηναϊκῆς ἐκκλησίας εἰδήσεις.

§

Μία τῶν τελευταίων ἐπιστολῶν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν 'Αθήναις σχολήν, οἱ δὲ πλοῦτον ἐπὶ τούτῳ κεκτημένοι εἰδήσεων δύνανται 'να συμπληρῶσιν ὡς ἡμέραι ταύτας, περισυλλέγοντες ὕλην χρησίμην ὀλίγον ἢ πολύ. Αἱ λοιπαὶ ἀναφέρονται εἰς μητροπολίτας 'Αθηνῶν, αἱ δὲ πρῶται ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ καλάμου τοῦ διασῆμου συγγραφέως τῆς 'Εκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Γεωγραφίας, Μελετίου Μήτρου τοῦ ἐξ 'Ιωαννίνων.

Εἰς τὴν γνωστὴν αὐτοῦ βιογραφίαν ταῦτα προστίθηναι· ἐπειδὴ κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 2 Κώδικα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῇ 19 φεβρουαρίου 1697 φαίνεται ἐκλεγόμενος μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ὁ ἐπίσκοπος Μετρῶν Μακάριος, συμπεραίνω ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἢ κατὰ τὴν προτεραίαν καθηρέθη ὁ Μελέτιος, ὡς μὴ χορηγήσας τὴν νενομισμένην πατριαρχικὴν ζητείαν, καὶ ὡς ἀποδράς εἰς ξένους τόπους, ἥτοι καθὸ λιπὼν τὸ κατὰ τὴν Ἄρταν καὶ Ναύπακτον ποίμνιον ἐπὶ τῆς τοῦ Λιβερίου Ἱερακάρη τῷ 1696 ἐπὶ τὴν Ναύπακτον ἐπιδρομῆς· ἀκριβῶς ἀγνοῶ μετὰ πόσα ἔτη—πιθανῶς ὁμῶς τρία μετὰ τὴν καθάίρεσιν—ἠθωώθη ὁ Μελέτιος¹.

¹) Ἡ ἀθώωσις ἐν Μ. Ι. Γεδεὼν Βιογραφ. σημειώσκει περὶ τοῦ πατριάρχου Καλλίνικου Β' τοῦ ἀκαρνάνος· ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1872, σελ. 22—24.

Πλήν τῶν ἐκδεδομένων αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ ὧν ὁ Κ. Σάθας ἀναφέρει διακριδόν, ἔστι μοι γνωστὸν ὅτι ὁ Μελέτιος ἐποίησε καὶ παρακλητικὸν Κανόνα εἰς τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ Σύντομον ἐρμηνείαν περὶ τῆς πανόλιδος ἥτοι τῆς πανούκλας, σωζομένην ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου.

Ἐν τῇ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1711 ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὁ Ἀθηνῶν Μελέτιος ἀναφέρει ὅτι ἐκέκτητο κατάλογον τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις τίς οἶδεν ὑπὸ τίνος συνετάχθη· ἔκ τινος ἐπιστολῆς αὐτοῦ γίνεται γνωστὸν ὅτι ἐσυκοφάντησεν αὐτὸν Νικηφόρος ὁ ἐν Ἀθήναις ἑξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, γράφων πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον.

Αἱ λοιπαὶ ἐπιστολαὶ σχετίζονται πρὸς ἐπιτόπια κοινοτικὰ ζητήματα καὶ πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅστις ἀπέστειλεν εἰς Ἀθήνας ἐπίτροπον περιερχόμενον ἐνίοτε καὶ τὴν Λεβαδείαν καὶ τὴν Αἴγιναν καὶ τὴν Ὑδραν· διότι ἴδιοι ἐπίτροποι τοῦ Ἀγίου Τάφου διέμενον διαρκῶς εἰς Ἀθήνας ἔχοντες δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν εἰς τὰ σημειωθέντα ταῦτα μέρη κτημάτων καὶ συμφερόντων τοῦ Π. Τάφου· εἰς ἐν Παλαιαῖς Πάτραις, εἰς ἐν Μιστρᾷ, εἰς ἐν Σκοπέλῳ, εἰς ἐν Μήλῳ ἢ Μυκόνῳ. Ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις περιεφέροντο κουτῖα, συλλεγομένων ὑπὲρ τοῦ Ἀγίου Τάφου συνδρομῶν.

Αἱ ἐπιστολαὶ πληροφοροῦσιν ἡμᾶς περὶ πολλῶν.

§

Ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων ἐλάχιστα δυνάμεθα ἔνα προσθῶμεν εἰς τὸν κατάλογον τῶν μητροπολιτῶν Ἀθηνῶν ἀναφερόμενα :

Τῷ 1606 Ἀνθιμος. — 1612 πιθανῶς κατὰ ἰούνιον διεδέξατο τὸν Ἀνθιμον ὁ Θεοφάνης· — τὸν Θεοφάνη βλέπω μητροπολίτην Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1623. — δεκεμβρίου 9 τοῦ 1633 Σωφρόνιος διαδέχεται τὸν θανόντα Θεοφάνη· ὁ Σωφρόνιος τὸν μάϊον τοῦ 1640 ἐξελέγη μητροπολίτης Βιδύνης· — ἐν ὑπομνήματί τινι τοῦ 1636 ὑπογράφει Δανιὴλ Ἀθηνῶν· — ἐν ἐτέρῳ κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1652 Ἀνθιμος Ἀθηνῶν· φαινόμενος τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1662· — ἐν ὑπομνήματί τινι κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1686 φαίνεται μητροπολιτης Ἀθηνῶν Ἀθανάσιος· — Χάσμα μετὰ τῶν κωδίκων, ἀναγκάζον ἡμᾶς νὰ πηδῇσωμεν εἰς τὴν πέμπτην δεκαετηρίδα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος :

4 ἰανουαρίου 1741 Ἀνθιμος ἀρχιδιάκονος τῆς μητροπόλεως Κυζίκου ψηφίζεται μητροπολίτης Ἀθηνῶν, διαδεξάμενος τὸν θανόντα Ζαχαρίαν.

1764 Ἀθηνῶν ὁ Δρύστρας Βαρθολομαῖος, διαδεξάμενος τὸν θανόντα Ἀνθιμον.

1774 κατὰ Σεπτέμβριον παραιτεῖται τὴν μητρόπολιν ὁ Ἀθηνῶν Νεόφυτος καὶ ψηφίζεται ὁ ἱερομόναχος Γαβριήλ.

1781 κατὰ Νοέμβριον, θανόντος τοῦ Ἀθηνῶν Βαρθολομαίου ψηφίζεται ὁ πρῶην Πισσιδεΐας Βενέδικτος, ὅστις καθαιρεῖται τὸν ἰούλιον τοῦ 1785 καὶ ψηφίζεται ὁ πρῶην μέγας πρωτοσύγκελλος Ἀθανάσιος. Ὁ Βενέδικτος τὸν ἰούνιον τοῦ 1801 μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Βιδύνης.

1799 κατὰ ὀκτώβριον, θανόντος τοῦ Ἀθηνῶν Ἀθανασίου ψηφίζεται ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος· αὗτος τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1820, θανόντος τοῦ Χαλκηδόνος Γερασίμου, μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Χαλκηδόνος.

1820 Φεβρουάριον· Ἀθηνῶν ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος Διονύσιος, ἀποθανὼν κατὰ Σεπτέμβριον ἔσως τοῦ 1827, ὅτε ψηφίζεται ὁ Εὐρίπου Γρηγόριος, ἀποθανὼν κατὰ Μάρτιον τοῦ 1828, διάδοχον δὲ σχὼν τὸν πρῶην Ἀρτης Ἀνθιμον.

§

Ταῦτα πρὸς τὸ παρόν, ἀγαπητὲ Δημητρό, διότι αἱ καθ' ἡμᾶς πηγαὶ σπουδαῖον οὐδὲν χορηγοῦσιν ἡμῖν· αὐτὴ τῶν συνιδικῶν ὑπομνημάτων ἡ σειρὰ τυγχάνει διακεκομμένη. Ὑμῖν δὲ ἀπόκειται ἡ διὰ τῆς συναθροισομένης ἀπανταχόθεν ὕλης συμπλήρωσις τῶν κενῶν. Ἐγὼ κινδυνεύω ὅτι ἀποκάμω ἐνόσφω βλέπω νέας πηγὰς καθ' ἐκάστην ἀνευρισκομένας καὶ ἀνατρεπούσας τὰ γνωστά μοι πορίσματα μακρῶν μελετῶν· βεβαιῶ δ' ὅτι πολλὰ πιθανῶς τῶν ὑπ' ἐμοῦ γραφέντων νῦν θέλουσι καταστῆναι συνεπείᾳ διορθώσεων τῶν ἐπαϊόντων ἀγνώριστα. Δώδεκα ἔτη συλλέγω ὕλην διὰ τοὺς « Πατριαρχικοὺς μου Πίνακας », καὶ ὅμως ἔνεκα νέων ἐρευνῶν, μᾶλλον εἰπεῖν νέων εὐρημάτων, διορθωθήσεται μία ὅλη πεντηκονταετία· καὶ ταῦτα, ἐνῶ εἶχον ὑπ' ὄψιν μου πηγὰς ἐπιστήμους, αὐθεντικὰς, ἀδιαφιλονεικῆτου κύρους. Περὶ δὲ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀθηναίων ἔστωσαν νῦν τὰ ὀλίγα ταῦτα καὶ λιτὰ, δηλοῦντα τὴν ἐμὴν προθυμίαν ὅπως ὑπουργήσω ὑμῖν εἰς ἔργον κοινωφελέστατον, εἰς ὃ θεωρῶ καθῆκον τὴν δυνατὴν ἵνα χορηγήσω συμβολήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 31 Ἰανουαρίου 1891

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ

Ἐκ τινος τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδωμένων ἐν τοῖς *Μνημείοις* ἐγγράφων δηλοῦται ὅτι πρὸ τοῦ ἀοιδίου Μελετίου Ἀθηνῶν ἐχρημάτισεν ὁ Κύριλλος, ὃν κατεδίωξε κυρίως ὁ Σωτήριχος Λατῖνος, αὐτὸς οὗτος ὅστις τῷ 1713 ἤγειρε στάσιν ἄνομον καὶ κατὰ τοῦ Μελετίου. Ὁ Κύριλλος ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Γαβριὴλ Γ. μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Παροναξίας δηλαδὴ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1702—1705, μάλιστα δὴ κατὰ τὸ 1703 ἢ τὸ 1704. Καὶ ταῦτα μὲν πορίζουσιν ἡμῖν τὰ ἰδιωτικά τε καὶ ἐπίσημα γράμματα τοῦ ἐνταῦθα Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου. Ἐκ δύο δὲ χειρογράφων αὐτοῦ, ἅτινα ὑποσημειῶ ἐν ἀρμοδίαις σελίσι, τῷ 182 καὶ τῷ 605, εὔρηνται καὶ τινες ἕτεραι ἐπιστολαὶ τῶν πατριαρχῶν Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, καὶ Ἀθανασίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τε τὸν Μελέτιον Ἀθηνῶν καὶ τοὺς ἀθηναίους, ἐμποδίζοντας δῆθεν τὰς πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον προσφορὰς τῶν ὀρθοδόξων.

Ταῦτα γράφομεν καὶ γινώσκομεν νῦν, χάρις εἰς τοὺς ταξειδιώτας καλογήρους τοῦ Ἀγίου Τάφου, οἵτινες ἀφῆκαν ὑπομνήματά τινα, χρησιμοποιούμενα νῦν ὑφ' ἡμῶν, μὴ ἐχόντων ὕλην βελτίονα, στεργόντων τὸν τάριχον, ἣν μὴ κρέας παρῇ. Εἰρήσθω δ' ὅτι, κατὰ τινα σημείωσιν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 605 ὀγκωδεστάτῳ χειρογράφῳ τῆς ἐνταῦθα¹ βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου Τάφου, «τὸ ταξείδιον τῶν Ἀθηνῶν ἔχει (ἐπαρχίας δηλ.) τὸν Ἀθηνῶν μητροπολίτην μετὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ· τὸν Θηβῶν μητροπολίτην· τὸν Εὐρίπου μητροπολίτην. Τίτλος: Πανιερώτατοι καὶ θεοσεβέστατοι μητροπολίται τῶν ἁγιοτάτων μητροπόλεων Ἀθηνῶν, Θηβῶν, καὶ Εὐρίπου, ὑπέρτιμοι καὶ ἑξάρχοι, ὁ μὲν πάσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ πάσης Βοιωτίας, ὁ δὲ πάσης Εὐβοίας, καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Ταλαντίου καὶ Διαυλείας, Σκύρου, Σάλωνος, Μενδενίτζης, καὶ Κορωνείας» ἢ δὲ σημείωσις αὕτη ἐγράφη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ εὕρισκω ταξειδιώτας τοῦ Ἀγίου Τάφου πεμφθέντας εἰς Ἀθήνας ἐπὶ συλλογῇ συνδρομῶν: κατὰ ἀπρίλιον 1715 τὸν Γρηγόριον, ἔχοντα συνοδίαν τὸν ἱερέα Γαβριὴλ καὶ τοὺς μοναχοὺς Κυπριανὸν καὶ Νεκτάριον· κατὰ αὐγούστον τοῦ 1717 τὸν πνευματικὸν Σεραφεῖμ, ἔχοντα συνοδίαν τὸν ἱερέα Γαβριὴλ καὶ τὸν μοναχὸν

¹ Λέγω ἐν Φαναρίῳ, διότι ἔστι καὶ ἕτερον ἁγιοταφικὸν μετόχιον, ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Βοσπόρου.

Ἐνθιμον· εἰς τὸν Σεραφεῖμ ἔδωκεν ὁ Χρῦσανθος Ἱεροσολύμων «τρία κομμάτια ἁγίων λειψάνων ἄνωνύμων καὶ ἓνα ἐπιτραχήλιον τοῦ ἐχαρίσαμεν (προστίθῃσιν ὁ Χρ) καὶ ἓνα σταυρὸν ἁγιορείτικον·» — καὶ κατὰ ἰούλιον τοῦ 1721 τὸν ἱερέα Εὐγένιον.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ἐνόμισα καλὸν ἵνα προσθῶ τελευταῖον ἐν τοῖς *Μνημείοις* 5 ἐπιστολάς, ὧν μία μὲν τοῦ Δημητρίου Κολέττη, ἀθηναίου, περὶ τινων βιβλίων τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Ἰωάννου Πατούσα, τρεῖς τοῦ Δημητρίου Καπετανάκη, ἀφιερῶσαντος χρήματά τινα εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Ἀγίου Τάφου, καὶ μία τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λεονάρδου, ἐπιστατήσαντος ἐν τῇ Β' ἐκδόσει τοῦ Συνταγματίου τοῦ ἀοιδίμου Χρυσάνθου.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται κείσθωσαν ὥς ἐπιδόρπιον ἐὰν ἐπιτρέπηταί μοι ἵνα παραθῶ ἐπιδόρπιον, τοῦ δείπνου μὴ προτεθέντος

Μ. Γ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἐκλογὴ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Σαμουήλ.

(1602)

Ἐπειδὴ τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ματθαίου ἰδίᾳ θελήσει καὶ προαιρέσει ἐνδυσάμενου τὸ μέγα σχῆμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας, κοινῇ συμφωνίᾳ καὶ ψήφῳ τῶν καθευρεθέντων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, προεβιδάσθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Παναγιώτατος πατριάρχης κυρ. Νεόφυτος, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν μετατεθείς· ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πολὺ μένη ἡ τοιαύτη μητρόπολις ἀπροστάτευτος, ἐφρόντισεν ὁ αὐτὸς τοῦ εὑρεῖν τὸν ἀξίως ἐκεῖσε ἀφικέσθαι μέλλοντα εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος· τούτου χάριν συναχθέντες ἡμεῖς οἱ λαχόντες ἐνταῦθα ἀρχιερεῖς τῇ προστάξει αὐτοῦ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Πατριαρχείου, τῷ ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Γεωργίου, ἐποιήσαμεν ψήφους κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, ἐν αἷς ἐθήκαμεν τρεῖς· πρῶτον μὲν τὸν ἐκεῖθεν ἐπιδημήσαντα ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Σαμουήλ, δεύτερον δὲ τὸν μέγαν πρωτοσύγγεelon ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Γαβριήλ καὶ τρίτον τὸν ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Ναθαναήλ· ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν ἐσημειώθησαν ἐνταῦθα

Ἐν ἔτει ζρί, μηνὶ Ἀπριλλίῳ γ, Ἰνδικτιῶνος ΙΕ'.

Σαμουήλ ἐλέω Θεοῦ, ὑποψήφιος τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως
Ἀθηνῶν οἰκείᾳ χειρὶ προέταξα.

Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, καὶ τὰ ἐξῆς· πρὸς τούτοις στέργω καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἐπτὰ συνόδους, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὀρθῶν δογμάτων συνηθροίσθησαν, καθομολογῶν στέργειν καὶ φυλάττειν τοὺς ὑπ' αὐτῶν διωρισμένους κανόνας καὶ τὰς ἀγίας διατάξεις, ὅσαι τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν πατράσι κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους διευτυπώθησαν· πάντας οὖν, οὓς ἀποδέχονται, συναποδεχόμενος, καὶ οὓς ἀποστρέφονται συναποστρεφόμενος ἔτι καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὁμολογῶ διαφυλάττειν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐναντία φρονεῖν αὐτῇ διὰ βίου παντός, ἐπόμενος καὶ ὑποτασσόμενος κατὰ πάντα τῷ παναγιωτάτῳ μοι αὐθέντι καὶ δεσπότῃ τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχει, προσεπαγγειλάμενός τε ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ τὴν ἐγχειρισθεῖσά

μοι ποιμνην ἰθύνειν, πάσης ὑπολήψεως πονηρᾶς καθαρὸν ἑμαυτὸν συντη-
ρῶν, ὅποση μοι περίεστι δύναμις· πρὸς τούτοις ὁμολογῶ καὶ ἃ κέκτηται
προνόμια ὁ πατριαρχικὸς θρόνος φυλάττειν αὐτὰ ἀπαρεγγχείρητα ἐν πάσῃ
τῇ ἐνορίᾳ μου.

Ἐκλογὴ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ναθαναήλ.

(1602)

Τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν κυρ. Σαμουήλ πρὸ ὀλίγου ἀποθανόντος
καὶ χηρευούσης τὰ νῦν τῆς μητροπόλεως ταύτης, προστάξει καὶ προ-
τροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη, τοῦ οἰκουμενι-
κοῦ πατριάρχου κυρίου Νεοφύτου, συνελθόντες οἱ καθευρεθέντες πανιε-
ρώτατοι μητροπολῖται καὶ ὑπέρτιμοι ἔνδον τοῦ σεβασμίου ναοῦ τοῦ
ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τοῦ νέου Πατριαρχείου, ἐποίησαν ψή-
φους κανονικῶς διὰ ταύτην τὴν μητρόπολιν· ἐν αἷς πρῶτον μὲν ἔθεντο
τὸν ὁσιώτατον πρωτοσύγγεelon καὶ ἱερομόναχον κυρ. Ναθαναῆλον, δεύ-
τερον δὲ τὸν ὁσιώτατον ἱερομόναχον κυρ. Γερμανόν, καὶ τρίτον τὸν
ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Ἀρσένιον· ὅθεν καὶ εἰς δήλωσιν καὶ ἀσφά-
λειαν ἐσημειώθησαν ἐνταῦθα ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Με-
γάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει ζριᾶ, κατῇ μῆνα Δεκέμβριον γ' Ἰνδικτιῶνος Α'.

*Ναθαναήλ ἐλέω Θεοῦ ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως
Ἀθηνῶν οἰκείᾳ χειρὶ προέταξα.*

Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, καὶ τὰ ἐξῆς. Πρὸς τούτοις στέργω καὶ ἀπο-
δέχομαι τὰς ἁγίας οἰκουμενικάς ἐπτὰ συνόδους, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν
ῥηθῶν δογμάτων συνηθροίσθησαν, καθομολογῶν τοὺς ὑπ' αὐτῶν διωρι-
σμένους στέργειν καὶ φυλάττειν κανόνας καὶ τὰς ἁγίας διατάξεις, ὅσαι
τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν πατράσι κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους διευτυπώ-
θησαν, πάντας, οὓς ἀποδέχονται, συναποδεχόμενος, καὶ οὓς ἀποστρέ-
φονται, συναποστρεφόμενος, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὁμο-
λογῶ διαφυλάττειν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐναντία φρονεῖν αὐτῇ διὰ
βίου παντός, κατὰ πάντα ἐπόμενος καὶ ὑποτασσόμενος τῷ Παναγιωτάτῳ
μοι αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ· προσεπαγγει-
λάμενός τε ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ τὴν ἐγχειρισθεῖσάν μοι
ποιμνην ἰθύνειν, πάσης ὑπολήψεως πονηρᾶς καθαρὸν ἑμαυτὸν συντηρῶν,
ὅποση μοι περίεστι δύναμις, πρὸς τούτοις ὁμολογῶ καὶ ἃ κέκτηται προ-

νόμια ὁ πατριαρχικὸς θρόνος φυλάττειν αὐτὰ ἀπαρεγγεیرهτα ἐν πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ μου.

Ἐκλογὴ ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.

(1608)

Τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης σχολαζούσης πρὸ πολλοῦ καὶ ἀμοιρούσης γνησίου προστάτου, προστάξει τοῦ Παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρ. Νεοφύτου, συνελθόντες ἡμεῖς οἱ καθευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πανσέπτῳ θείῳ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τῷ νέῳ πατριαρχείῳ, ἐποιήσαμεν ψήφους κανονικὰς δι' αὐτὴν τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Αἰγίνης, ἐν αἷς πρῶτον μὲν ἐθήκαμεν τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Νύμφον¹, δεύτερον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κυρ. Γαβριήλ, καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Νεόφυτον· ὅθεν καὶ εἰς ἀσφάλειαν ἐσημειώθησαν ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδεκι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει ζριϚ' Ἰουνίῳ εἰ. Ἰνδικτιῶνος ΣΤ'.

Παραίτησις ἐπισκόπου Ἀνδρου.

(1619)

Διὰ τοῦ παρόντος οἰκιοχείρου μου γράμματος δηλοποιῶ διὰ τὸ χρέος τῶν ἐβδομήκοντα πέντε χιλιάδων τῶν ἄσπρων, ἃ χρεωστῶ τῷ χρησιμωτάτῳ κυρ. Ἰωάννῃ τῷ Ὑψηλᾷ καὶ κυρ. Δήμῳ Σαλλονικέως καὶ τὰς ἑξ χιλιάδας τῆς ἐξαρχίας, ἅπερ οὐ δύναμαι πληρῶσαι, καὶ δι' ἄλλα βάρη τοπικὰ καὶ συχνοὺς ἐπηρεασμοὺς καὶ ἐπιβουλὰς, ἃς ἀδυνάτως ἔχω ὑποφέρειν καὶ κυβερνῆσαι, ποιῶ παραίτησιν οἰκιοθελῇ καὶ ἀβίαστον τοῦ θρόνου μου, καὶ δίδωμι ἄδειαν τῷ πανιερωτάτῳ μοι μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν χειροτονῆσαι ἕτερον ἀντ' ἐμοῦ ἐπίσκοπον ἀναμφιβόλως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου Ἀνδρου, ὀφείλοντα πρότερον πληρῶσαι πρὸς τοὺς εἰρημένους κυρ. Ἰωάννην καὶ κυρ. Δῆμον, τὰς προειρημένας ὀγδοήκοντα χιλιάδας καὶ μίαν· ἂν δὲ τυχὸν θελήσω ὀψέποτε ἀθετῆσαι τὴν οἰκιοθελῇ μου ταύτην παραίτησιν, εὖροιμι θεὸν μαχόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ νὰ εἶμαι καὶ αὐτοκαθαίρετος, καὶ διὰ τὸ ἀληθὲς ἐγεγόνει ἡ παροῦσα παραίτησις ἐνώπιον τῶν κάτωθεν μαρτύρων.

Ἐν ἔτει ζρκζ'. Ἰουνίῳ κ'. Ἰνδικτιῶνος Β'.

¹) Οὕτως ἐν τῷ Κώδεκι=Νήφωνα.

Ἐκλογὴ ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.

(1627)

Τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης γνησίου ποιμένος ἀμοιρούσης ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κὺρ Νεοφύτου τὸ ζῆν ἀποβαλόντος, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, προστάξει τοῦ Παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Κυρίλλου, καὶ ψήφους κανονικὰς θέντες, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τον ὁσιότατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πρωτοσύγκελον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κὺρ Δωρόθεον, ἔπειτα δὲ τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κυρ Κύριλλον, καὶ τρίτον τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Σεραφεῖμ τὸν ἐν τῷ Κουρούτζεσμε ὄθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν κατεστρώθησαν καὶ ἐν τῷ παρόντι κώδηκι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει αχκζ, ἐν μηνὶ Ὀκτωμβρίῳ κδ', ἰνδικτιῶνος ια.

Ἐκλογὴ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Σωφρονίου.

(1633)

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτοις μητροπόλεως Ἀθηνῶν προστάτου ἀμοιρούσης ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κὺρ Θεοφάνους τὸ ζῆν ἀποβαλόντος τούτου χάριν προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Κυρίλλου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἐν τῷ ναῷ εἰς ὄνομα τιμωμένῳ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι εἰς ἐκλογὴν προσώπου τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐθέμεθα πρῶτον μὲν τὸν ὁσιότατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Σωφρόνιον τὸν μέγαν πρωτοσύγκελλον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· ἔπειτα δὲ τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Φιλόθεον ἀρχιμανδρίτην τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ τρίτον τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Παρθένιον πρωτοσύγκελλον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· ὅθεν καὶ εἰς δήλωσιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι κώδηκι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ Θ', ἰνδικτιῶνος Β'. αχλγ'.

Ἐκλογὴ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Δανιήλ

(1636)

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἀπροστατεύτου μεινάσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Σωφρονίου καθαιρέσει τελείᾳ καθυποβληθέντος, ὡς φαίνονται κατ' εἶδος τὰ ἐγκλήματα αὐτοῦ ἐν τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ, προστάξει τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Νεοφύτου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι, πρῶτόν μιν ἐθέμεθα τὸν Ταλαντίου ἐπίσκοπον κύριον Δανιήλ, δεύτερον τὸν ἱερομόναχον Κυρίλλον καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον Ἀρσένιον ὅθεν εἰς ἐνδειξιν κατεστρώθη καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν ἔτει αχλϚ' ἰνδικτιῶνος δ'.

Παραίτησις Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Σωφρονίου

(1639)

† *Παρθένιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης*

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος οἰκιοχείρου μου γράμματος φανερόν τοῖς πᾶσιν ὅτι διὰ τὰ πολλὰ βάρη καὶ χρέη τῆς ἐπαρχίας μου Ἀθηνῶν μὴ δυνάμενος βαστάσαι καὶ κυβερνῆσαι ταῦτα, οἰκιοθελῶς καὶ ἀδιάστως ποιῶ τὴν παροῦσαν μου παραίτησιν, (δηλονότι τοῦ θρόνου μου μόνον οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης) πρὸς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην κύρ Δανιήλ τὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητόν μου ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, ὅστις ἀνεδέχθη πληρῶσαι τὰ χρέη μου ἅπαντα μέχρις ὀβολοῦ, ἅπερ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατ' εἶδος ἐγγράφη, παραστὰς δὲ τῇ καὶ ἀγία καὶ ἱερᾷ τραπέζῃ ἐν ἣ ἡ ἀναίμακτος θυσία ἐπιτελεῖται καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνας ἐν τῷ ἱερῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ ὄρκον ἔλαβον εἰ ὁψέποτε ἐν οἰωδήτινι τρόπῳ ζητήσω πάλιν τὴν μητρόπολιν ταύτην Ἀθηνῶν ἔχοιμι τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον ἀντίδικον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὡς ἐπίορκος· ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγγράφη καὶ ἡ παροῦσά μου παραίτησις ἐν τῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἔτει αχλθ'. μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ἡ.

Ὁ πρῶτος Ἀθηνῶν Σωφρόνιος ἔγραψα καὶ στέργω τὰ ἄνωθεν.

Ἐκλογή Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης

(1651)

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης, γνησίου δίχα ἀρχιερέως ἐναπομεινάσης, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Δωροθέου, παραίτησιν οἰκειοθελῇ ποιησαμένου, ὡς ἀντικρὺ φαίνεται· ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἰωαννικίου εἰσῆλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου τῷ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ, καὶ ψήφους κανονικὰς ποιήσαντες δι' αὐτήν, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανοσιώτατον ἐν ἱερονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Μελέτιον, δεύτερον δὲ τὸν ἱερομόναχον κὺρ Δαυίδ, καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον κὺρ Ἰωαννίκιον· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδῃ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχνά. δεκεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος ε'.

Παραίτησις Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης

(1651)

Διὰ τοῦ παρόντος μου γράμματος δηλοποιῶ ὅτι διὰ τὸ ἐν ἐμοὶ γῆρας, καὶ τὰς ἀσθενείας, καὶ τὸ χρέος, καὶ τὸ ἀνώμαλον τοῦ καιροῦ, καὶ τὸ ἀσύστατον, οἰκείᾳ βουλῇ καὶ θελήσει ποιούμεν παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας μου Αἰγίνης οὐ μὴν δὲ τῆς ἀρχιεροσύνης μου, καὶ ἐχέτω ἄδειαν ὁ παναγιώτατός μου αὐθέντης καὶ δεσπότης ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος κύριος Ἰωαννίκιος χειροτονῆσαι ἕτερον ἀντ' ἐμοῦ ἀρχιεπίσκοπον Αἰγίνης ἀναμφιβόλως, ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν δέδωκα καὶ τὴν οἰκειοθελῇ μου καὶ ἀβίαστον παραίτησιν, καὶ κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ κώδῃ τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχνά. ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ε'.

ὁ πρῶην Αἰγίνης Δωρόθεος στέργω ταῦτα.

Παραίτησις Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Δανιὴλ

(1655)

Ἐγὼ ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀθηνῶν Δανιὴλ μὴ ὑποφέρωντας τὰ χρέη καὶ τὰ δοσίματα τῆς ἐπαρχίας μου οὔτε δυνάμενος κυβερνᾶν καὶ διθύνειν αὐτήν, κάμνω τελείαν παραίτησιν ἀβίαστον οἰκειοθελῇ τοῦ

θρόνου μου καὶ τῆς ἐπαρχίας μου αὐτῆς τῶν Ἀθηνῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης μου καὶ δίδω ἀδειαν τῷ παναγιωτάτῳ μου καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ χειροτονῆσαι ἀντ' ἐμοῦ γνήσιον μητροπολίτην Ἀθηνῶν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διαυλίας καὶ Ταλαντίου κὺρ Ἀνθίμου καὶ ὄχι ἄλλον· δι' ὃ καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ καὶ ἡ ὑπογεγραμμένη μου οἰκειόχειρος παραίτησις 1655 ἀπριλίῳ ἡ.

πρώην Ἀθηνῶν Μητροπολίτης Δανιὴλ οἰκείᾳ χειρὶ ὑπέγραψα.

Ἐκλογὴ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ἀνθίμου
(1655)

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἀπροστατεύτου μεινάσης ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κυρίου Δανιὴλ παραίτησιν οἰκειοθελῇ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου, ὡς ἀντικρὺ φαίνεται, ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἰωαννικίου, εἰσῆλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, τῷ ἐν τῷ διπλοφαναρίῳ καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι εἰς ἐκλογὴν προσώπου τοῦ ἀρχιεροτεύσαντος ἐν αὐτῇ, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διαυλίας καὶ Ταλαντίου κὺρ Ἀνθίμον πρὸς ὃν καὶ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἐποιήσατο· δεύτερον δὲ τὸν ἱερομόναχον κὺρ Γαβριήλ, καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον κὺρ Φιλόθεον· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδῃ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας αἰνέ. ἰουνίῳ, ἰνδικτιῶνος ἡ.

Ἐκλογὴ ἐπισκόπου Ταλαντίου
(1675)

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Ταλαντίου ἀπροστατεύτου μεινάσης, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύσαντος κὺρ Μακαρίου τὸ ζῆν ἀποβαλόντος, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς προτροπῇ τοῦ Παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Παρθενίου, συγκατανεύσει καὶ ἀδείᾳ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κὺρ Ἀνθίμου εἰσῆλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ διπλοφαναρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ ψήφους κανονικὰς ποιήσαντες εἰς ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου, ἐν αἷς πρῶτον ἐθέμεθα τὸν ὀσιώτατον ἱερομόναχον κὺρ

Μητροφάνην, καὶ δεύτερον τὸν ἱερομόναχον κὺρ Σεραφεῖμ καὶ τρίτον τὸν παπᾶ Διονύσιον, ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγράφη καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδηκι.

αχος', 'Ιουνίω ιθ'. 'Ινδικτιῶνος ιγ'.

'Εκλογὴ Μητροπολίτου 'Αθηνῶν 'Ιακώβου

(1676)

'Επειδὴ τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως 'Αθηνῶν ἀπροστατεύτου μεινάσης, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύσαντος κὺρ 'Ανθίμου, τὸ ζῆν ἀποβαλόντος, καὶ πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος, ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου, καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Παρθενίου, εἰσῆλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Θείῳ ναῷ τῷ πατριαρχικῷ, καὶ ἐποιήσαμεν ψήφους κανονικάς, εἰς εὖρεσιν ἁζίου, καὶ ἀρμοδίου προσώπου, τῆς τοιαύτης προστασίας ἐν αἷς πρῶτον ἐθέμεθα τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πνευματικοῖς κὺρ 'Ιάκωβον πρωτοσύγκελον Μιτυλήνης, καὶ δεύτερον τὸν ὀσιώτατον ἱερομόναχον κὺρ Γεράσιμον· καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον παπᾶ κὺρ 'Αθανάσιον πρωτοσύγγελον· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν, καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδηκι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας αχος'. ἰουνίου 5'.

'Επιστολὴ Μητροπολίτου Κορίνθου πρὸς τὸν Πατριάρχην

(1602)

Δέσποτα μου Παραγιώτατε, Δουλικῶς προσκυνῶ τὴν Παναγιότητά σου, καὶ τὰς ἁγίας σου χεῖρας ἀσπάζομαι, δεόμενος ὑπ' αὐτῆς εὐλογηθῆναι. Γίνωσκε τοίνυν, δέσποτά μου, ὅτι ὁ ἅγιος 'Αθηνῶν ἐρχόμενος εἰς τὴν ἐξαρχίαν τῆς Πελοποννήσου ἦλθε καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν τῆς Κορίνθου, καὶ ἐζήτησε τὴν νέαν συδοσίαν τῆς Μεγάλης 'Εκκλησίας καὶ τῶν ἐπισκόπων μου τὴν νέαν καὶ παλαιὰν συδοσίαν· λοιπὸν διὰ τὴν ἐπαρχίαν μου ἔδωσα ἄσπρα χιλιάδες ἕξ, καὶ διὰ τὰς ἐπισκοπὰς μου δίδω ἄδειαν τὴν Παναγιότητά σου καὶ χειροτόνει ὅποιον καὶ ἂν εὔρης καὶ λάβῃς τὸ δίκαιον τῆς 'Εκκλησίας ὅτι ἐρημώθησαν παντάπασι, καθὼς θέλεις τὸ πιστωθῆ, καὶ ἀπὸ τὸν ἅγιον τῶν 'Αθηνῶν, ὅτι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ πέρνω καθενὸς χρέος.

,ζρέ 'Ινδικτιῶνος ΙΔ Μαρτίου ιγ'.

Σιγίλλιον περὶ τῆς Μονῆς Δοντοῦς

(1609)

*Νεόφυτος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης
καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης*

Ὅφείλει πάντως ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τὴν θείαν καὶ πρωτίστην βοήθειαν βοηθεῖν, ἥ δυνάμεως ἔχει, πάσαις μὲν ταῖς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἀπανταχοῦ θείοις μοναστηρίοις, οὐχ ἥκιστα δὲ ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς μοναῖς ταῖς ἡμετέραις πατριαρχικαῖς σταυροπηγίακαῖς, ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Διαυλίας καὶ Ταλαντίου, πλησίον Θηβῶν, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Δοντοῦ κειμένη, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς μεταμορφώσεως, ἣτις σταυροπηγιακὴ μονὴ τυγχάνουσα, ἐνοχλεῖται παρὰ τινων, μὴ εἶναι τῇ ἀλήθειᾳ σταυροπήγιον λεγόντων· ἐπειδὴ δι' ἀναφορᾶς καὶ μαρτυρίας τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ χρησίμων ἀρχόντων τῶν μητροπόλεων Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου Κορωνείας καὶ τῶν κληρικῶν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν τεχνιτῶν τῶν θεμελιωσάντων τὴν σεβασμίαν ταύτην μονὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως ἐπιστῶθη ὅτι ὁ ναὸς αὐτὸς ἐθεμελιώθη ἐπ' ὀνόματι πατριαρχικοῦ σταυροπηγίου ἀδείας πατριαρχικῇ ἐν τόπῳ, ὅπου οὔτε ἐκκλησίᾳ ἦν, οὔτε θεμέλιον παλαιόν, ἀλλὰ τόπος ἄψαυστος, τούτου ἕνεκεν ἀποφαινόμεθα γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ, ἵνα ἡ σεβασμία αὕτη μονὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἴη καὶ ὀνομάζεται πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, ἐλεύθερον πάντῃ, καὶ ἀδούλωτον, καὶ ἀκαταπάτητον, καὶ αὐτόνομον, καὶ ὅλως ἀνεπηρέαστον ἐκ παντὸς προσώπου, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἀσκούμενοι ἱερομόναχοί τε καὶ μοναχοί, νέοι τε καὶ γέροντες ἐλεύθεροι ὄντες καὶ ἀδούλωτοι διάγωσι κοινοβιακῶς κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ κτήτορος, μηδὲν ἴδιον ἔχοντες, ἀλλὰ πάντα κοινά, βρώματά τε καὶ πόματα, σκεπᾶσματά τε καὶ ὑποδήματα, ζῶντες καὶ αὐτοὶ ἐν Χριστῷ εἰρηνικῶς καὶ σκανδάλων ἐκτός, ἔχοντες καὶ γνώμην φιλάδελφον καὶ κατὰ Θεόν, μηδενὶ μηδὲν ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ἄχρι καὶ ὀβολοῦ, εἰ μὴ μόνον τῷ κατὰ καιροῦς οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἄσπρα ἐξήκοντα ὑποταγῆς ἕνεκα καὶ οὐδὲν ἄλλο, μνημονεύωσι δὲ καὶ μόνον τοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς τελεταῖς καὶ οὐδενὸς ἄλλου· γενέσθω δέ, ὡς προέγραπται ὁ ἡγούμενος αὐτῶν ἐκλεγόμενος παρ' αὐτῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς γίνεται κοινοβίοις· ὅταν δὲ χειροτονίας χρεῖα γένηται ἐχέτωσαν ἄδειαν μετακαλεῖν ὃν ἂν ἐθελήσωσιν ἀρχιερεὰ τὴν χειροτονίαν ἐκτελέσαι ἀμισθί τε καὶ ἀδοτί, μηδενὸς ἄδειαν ἔχοντος

ἀργεῖν καὶ ἀφορίζειν αὐτοὺς ἢ ἀνακρίνειν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ Διαυ-
λίας, πλὴν τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τοῦ κατὰ καιροῦ πατριάρχου.
πρὸς δὲ τούτοις ὅσα κτήματα καὶ πράγματα ἀφιερώθησαν ἢ ἀφιερω-
θήσονται ἐν αὐτῷ τῷ σεβασμίῳ καὶ θείῳ μοναστηρίῳ τῷ πατριαρχικῷ
σταυροπηγίῳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὧσιν ἀναφαίρετα καὶ
ἀναπόσπαστα καὶ ἀνεκπόλητα, μηδενὸς τῶν ἀφιερωσάντων ἢ ἀφιερω-
σόντων ἢ τῶν συγγενῶν αὐτῶν ὀψέποτε τολμήσοντος ἀποσπᾶσθαι τι
τούτων καὶ ἰδιοποιήσασθαι ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ
τῷ ἀπὸ Θεοῦ Παντοκράτορος· τὰ γὰρ ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα ἀνεκ-
πόλητά εἰσι καὶ ἀναπόσπαστα, ὡς οἱ θεῖοι κανόνες διορίζονται πρὸς δὲ
τούτοις ἀποφαινόμεθα, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐν αὐτῷ ἐνασκουμένων ἱερομο-
νάχων ἢ μοναχῶν ἄδειαν ἔχῃ ἐξέρχεσθαι τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ καὶ
ἐν ἐτέρῳ ἀπέρχεσθαι μοναστηρίῳ ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ
ἀλύτῳ τοῦ τε ἀποδρᾶσαι τολμήσοντος καὶ τῶν δεχθησομένων αὐτόν,
ὅστις οὖν φυλάξῃ καὶ διατηρήσῃ ὅσα προείπομεν περὶ τε τῆς διαθήκης
τοῦ κτήτορος, περὶ τε τῆς κοινοβιακῆς καταστάσεως τοῦ αὐτοῦ θείου
μοναστηρίου καὶ τῶν προσηλωθέντων καὶ προσηλωθησομένων κτημα-
των, τῆς τε εἰρηνικῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ μηδένα ἐξέρχεσθαι τοῦ μονα-
στηρίου καὶ ἀποδρᾶν καὶ τῶν ἄλλων, οὗτος συγκεχωρημένος ἔστω ἀπὸ
Θεοῦ, ὃς δὲ ἀθετήσῃ ἐν τούτων ἢ κατὰ τι ἐναντιωθῆναι τολμήσῃ ἢ
ἐπηρεάσῃ τὸ ῥηθὲν μοναστήριον καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος
ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ καθυποβληθήσεται· ἔτι ἐχέτω
ἄδειαν ὁ ἡγούμενος αὐτοῦ καὶ οἱ μετ' αὐτόν ἐσόμενοι φορεῖν ἐπιγονά-
τιον ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, δέχεσθαι τε τοὺς λογισμοὺς τῶν ἐν
τῷ μοναστηρίῳ μοναχῶν καὶ διορθοῦν τὰ ἐπταισμένα παρ' αὐτῶν κανο-
νικῶς· ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ
παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος σιγγιλιῶδες γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῷ
σεβασμίῳ αὐτῷ μοναστηρίῳ καὶ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ
τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ πᾶσι τοῖς
ἐνασκουμένοις ἱερομονάχοις καὶ μοναχοῖς.

Ἐν ἔτει, ζριζ', Μαῖω, Ἰνδικτιῶνος ζ'.

Σιγγίλλιον περὶ τῆς ἐν Αἰγίνῃ μονῆς
(1614)

Τιμόθεος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐὰν παντὶ τῷ κατὰ θεῖον σκοπὸν εὐσεβῶς κινουμένῳ συνιστᾶν
σεβάσματα μοναστήρια καὶ θεῖα καταγώγια ὁ μακαρισμὸς ἔπεται καὶ

τὸ μνημόσυνον διηνεκές, πόσῳ πλέον ἔσται τῷ ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνεγείροντι καὶ ἀνακοδομοῦντι αὐτὰ καὶ βελτιοῦντι πάντως τὸ θεῖον κέρδος καὶ ἡ ψυχικὴ ὠφέλεια πολυπλάσιος καὶ ἀείμνηστος, τούτοις δὲ τοῖς θείοις καταγωγείοις τὸ ἀσφαλὲς ἀναγκαίως ὑπάρχει, τὸ οὐ μόνον ὑλικοῖς λίθοις καὶ ξύλοις καὶ ἄλλοις χρειώδεσιν ἀνακτίζεσθαι καὶ περιτεχίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ διὰ γραμμάτων πατριαρχικῶν ἐλευθερωτήριων βοηθεῖν τοῖς καλοῖς καὶ δικαίοις προνομίοις ἀδούλωτα διατηρεῖσθαι· τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ἅπας εὐαγῆς οἶκος καὶ δεδοξασμένον τοῦ Θεοῦ σκηνῶμα κόποις καὶ ἐξοδίοις ἐξεργασμένον παρὰ τῶν τὴν εὐσέβειαν Κυρίου ἀγαπησάντων καὶ τὸν τόπον τοῦ σκηνώματος τῆς δόξης αὐτοῦ συντηρεῖται καὶ ἐν Χριστῷ διεξάγεται, ὅλως μὴ διενοχλούμενον ταῖς προϋούσαις τοῦ καιροῦ ἐπεκτάσεσι καὶ κακώσεσι μένον δὲ ἀνώτερον πάσης χειρὸς κατεπεμβαίνειν ἢ ζημιοῦν προαιρεθησομένης τῇ ἰσχύϊ τοῦ μείζονος καὶ ἐκδικεῖν δυναμένου, ἀμυνομένου καὶ βοηθουμένου, ὅτε δεήσειεν. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ οἱ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι καὶ πνευματικοὶ κὺρ Ἀρσένιος καὶ κὺρ Μακάριος θείῳ ζήλῳ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ κινηθέντες καὶ πολλὰ δαπανήσαντες ἐξ ἰδίων, ἄλλα τε συναγαγόντες, συνεστήσαντο εἰς δόξαν Θεοῦ μοναστήριον ἐκ βάθρων καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Ἀγίου Λεοντίου ἐπ' ὀνόματι τῆς κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐν ᾧ καὶ περίφημον ναὸν βουλόμενοι ἐκ θεμελίων ἀνικοδομῆσαι ἀδεία ἡμετέρᾳ σταυρὸν ἱερὸν ἐπήξαντο καὶ σταυροπήγιον πατριαρχικὸν εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι κανονικῶς ἀπεδείξαντο, μνημονεύειν ὀφείλοντες αὐτοὶ τε καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος καὶ τελοῦντες ἐτήσια ὑποταγῆς ἕνεκα ὁκάδες δύο κηροῦ, μοναχοὺς τε συνῆξαν καὶ ἱερομονάχους ἐνασκεῖσθαι ἐν αὐτῷ, καὶ ἡξίωσαν τὴν ἡμῶν μετριότητα διὰ γράμματος Αὐτῆς ἐλευθερίαν τιμῆσαι αὐτό, τοῦ ἔχειν τὸ ἀζήμιον καὶ ἀκαταπάτητον ὡς πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, τούτου χάριν γράφει καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀποφαίνεται, ἵνα ᾠ' μὲν αὐτὸ τὸ σεβάσμιον καὶ θεῖον μοναστήριον τῆς Ὑπεραγίας μου Θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως, τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Αἰγίνης, εἴη καὶ ὀνομάζοιτο σταυροπηγιακὸν πατριαρχικὸν μοναστήριον, ἐλεύθερον, ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον καὶ πάντα ἀνενόχλητον· β' ὁ δὲ διάγη κοινοβιακῶς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ διάγουσιν ἱερὰ κοινόβια, οὐ μόνον ἔχοντες κοινὰ βρώματά τε καὶ πόματα, σκεπάσματα καὶ ὑποδήματα, ἀλλὰ καὶ γνώμην φιλάδελφον καὶ κατὰ Θεόν, ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον φροντίζων καὶ τὸ τοῦ πλησίον, ὡς μία ὄντες ψυχὴ ἐν διαφόροις σώμασιν οἰκοῦσα, εἶγε ὄφελος εὔρεῖν ἐκ τῆς κοινοβιακῆς ἐθέλουσιν ἀσκή-

σεως, ἐκτελοῦντες καὶ τὰς κοινοβιακὰς ἀκολουθίας, καὶ Θεὸν ἀνυμνοῦν-
τες διηνεκῶς καὶ δοξάζοντες, ἵνα καὶ τῆς Τούτου βασιλείας ἐπιτύχωσι,
γενέσθω δὲ ἀποφαινόμεθα, καὶ ὁ ἡγούμενος αὐτῶν, ἐκλεγόμενος ἐν μέσῳ
αὐτῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς γίνεται κοινοβίοις· αἱ δὲ χειροτονίαι αὐ-
τῶν παρὰ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως· ἐὰν δὲ τυχὸν ὡς ἔτυχε δυστροπῇ
καὶ τοῦτο ἀναβάλληται, προσκαλεῖν ἄδειαν ἐχέτωσαν ἕτερον, ὃν ἂν βου-
ληθῶσι, μηδενὸς ἀργεῖν ἢ ἀφορίζειν αὐτοὺς ἄδειαν ἔχοντας, ἢ ἀνακρί-
νειν, ἢ καταδουλοῦσθαι ἢ ζητεῖν τι παρ' αὐτῶν ἄχρι καὶ ὀβολοῦ, ἢ εἰς
τὸ ἴδιον ἔλκειν κριτήριον, πλὴν τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῶν κατὰ
καιροὺς πεμπομένων ἡμετέρων πατριαρχικῶν ἐξάρχων, καὶ τοῦ κατὰ
καιρὸν Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχου· πατριαρχικὸν γάρ ἐστι σταυ-
πήγιον τὸ σεβάσμιον αὐτὸ μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας
μου Θεοτόκου, ἐλεύθερον καὶ ἀκαταπάτητον. Εἰ οὖν τις καταπατεῖν
ἐθειλήσειεν, ἢ καταδουλοῦσθαι ἢ ἀπαιτεῖν τι, ἀργὸς ἔστω καὶ ἀφωρισμέ-
νος ἀπὸ Θεοῦ, ὁμοίως καὶ ὅστις τῶν ἐνασκουμένων οὐ καθαρὸν φυλάξει τὸ
κοινόβιον, ἢ καὶ ὅστις βουλευθῇ ἀποσπᾶσαί τι τῶν ἀφιερωθέντων ἢ καὶ
ἀφιερωθησομένων ἀπὸ τοῦ νῦν· τὰ γὰρ ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα ἀνεκ-
ποίητα εἶναι δεῖ καὶ ἀναπόσπαστα, ὡς οἱ θεῖοι κανόνες διορίζονται. Ἐπὶ
τούτοις οὖν ἅπασι ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος πατριαρχικὸν
σιγγιλιῶδες γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ σεβασμίῳ μοναστηρίῳ καὶ ἡμετέρῳ
πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ, τῷ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένῳ τῆς Κοιμήσεως
τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῷ καλουμένῳ τοῦ ἁγίου
Λεοντίου.

Ἐν ἔτει ζρκγ', ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ΙΓ'.

Γράμμα συνοδικὸν περὶ τῆς μεταξὺ Καρύκη καὶ Λατίνου διαφορᾶς.

(1616)

Τιμόθζος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης
καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἰσον τοῦ καθολικοῦ γράμματος.

Ἱερώτατε μητροπολίτα Ἀθηνῶν, ὑπέρτιμε καὶ ἐξαρχε πάσης Ἑλ-
λάδος, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργγέ, καὶ ἐντι-
μότατοι κληρικοί, καὶ ἄρχοντες χρήσιμοι, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ. Ὡδε ἐπὶ συνόδου εἶδομεν ἴσον ἀποφάσεως τοῦ ἐξαρχικῶς εἰς
τὸ αὐτόθι ἐλθόντος ἱερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης κυρ. Τιμοθέου,
μαρτυρούμενον ὑπὸ τῆς σῆς ἱερότητος, δι' οὗ καὶ ἔγνωμεν καλῶς ὡς
ἔμπροσθεν αὐτοῦ τε καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τοῦ Διαυλίας

κὺρ Δανιήλ καὶ τοῦ Καρύστου κὺρ Ἰσαάκ, καὶ τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν τῆς μητροπόλεώς σου, παρέστηκε μάρτυρας ἀξιοπίστους κὺρ Νικόλαος ὁ Λατῖνος, Ἀντώνιον τὸν Ἀλεξενᾶν καὶ Νικόλαον τὸν ρήτορα, οἱ καὶ ἐμαρτύρησαν μετὰ βαρέως ἀλύτου ἀφορισμοῦ, παρρησίᾳ πάντων ὧν εἵπομεν, ὡς ἤκουσαν οἰκείοις ὠτίοις ὁμολογήσαντα τὸν Μιχαήλ Καρύκην, ὅτι τὰ ἡμίσεα τῶν ἐν Βενετίᾳ γενομένων ὑπ' αὐτοῦ φατουριῶν, καὶ ἄλλου κέρδους, ὑπάρχουσι τῇ ἀληθείᾳ τοῦ προειρημένου Νικολάου Λατίνου συντρόφου ὄντος αὐτοῦ εἰς πάντα, κατὰ τὴν μεταξὺ αὐτῶν συμφωνίαν· καὶ ὅτι ἡ ὁμολογία, ἣν ἔδειξεν εἰς μέσον ὁ Μιχαήλ Καρύκης, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεδείχθη ὡς ψευδεπίπλαστος καὶ οὐκ ἀληθής, καὶ τῇ μαρτυρίᾳ καὶ τῷ ἐπὶ ταύτῃ ἀφορισμῷ καθυπεβλήθη ὁ Μιχαήλ αὐτὸς Καρύκης παρὰ τοῦ προειρημένου ἐξάρχου, σὺν τε τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ Μαρίας καὶ τῷ ἀνεψιῷ Σωτήρχῳ καὶ τῇ μοναχῇ Ζαμπία καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἕως οὗ δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Νικόλαον Λατῖνον· τούτου χάριν καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ εἶδομεν καὶ ἄλλο ἐγγράφον σοῦ τε καὶ τῶν κληρικῶν σου, ἐν ᾧ μαρτυρεῖτε καὶ λέγετε ὡς ἔμπροσθεν ὑμῶν ἐμαρτύρησε μετὰ ἀφορισμοῦ καὶ ὁ κὺρ Ἰωάννης Ροίδης καὶ εἶπε τὴν αὐτὴν καὶ ὁμοίαν ὁμολογίαν καὶ μαρτυρίαν ἀκηκοέναι ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ Καρύκη, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα γνώμῃ κοινῇ τῆς παρατυχούσης ἱερᾶς τῶν ἀρχιερέων συνόδου τῶν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὁ αὐτὸς Μιχαήλ Καρύκης, σὺν γε τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ Μαρίας καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ οἰκειακοῖς καὶ τῷ ἀνεψιῷ Σωτήρχῳ καὶ τῇ μοναχῇ Ζαμπία ὑπάρχῃ ἀφωρισμένος ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος αἰωνίως καὶ τυμπανιαίως καὶ ἔξω τῆς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίας καὶ ὁμηγύρεως καὶ μηδεὶς ἐξ ὑμῶν τε καὶ τῶν λοιπῶν ἄλλων τολμήσει ἐκκλησιᾶσαι καὶ ἀγιᾶσαι αὐτούς ἢ συναναστραφῆναι καὶ συνομιλῆσαι αὐτοῖς ἢ συμπραγματευθῆναι καὶ μετὰ θάνατον ταφῆς ἀξιῶσαι, ἐν ἀργείας βάρει ἀσυγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου τοῦ ἀπὸ Θεοῦ ἕως οὗ ὁμολογήσῃ τὰ κέρδη τῶν φατουριῶν καὶ ὅσα ἄλλα ἐκέρδησεν ἀπὸ πραγματείας ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἔχει λογαριασθῆναι καὶ μέρος παντὸς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξισασθῇ εἰρηνικῶς μενούσης ἀκύρου καὶ ἀνισχύρου τῆς πλαστῆς ἐκείνης ὁμολογίας. Οὕτως ἀποφαινόμεθα συνδικῶς καὶ μὴ ἄλλως γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως· ἂν δὲ τυχὸν κατὰ συναρπαγὴν δοθῇ ἕτερον γράμμα πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ παρόντος ἄκυρον ἔστω καὶ ἀνίσχυρον καὶ εἰς οὐδὲν λογιζέσθω· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μεθ' ὑμῶν.

Ἐν ἔτει ζρκδ' μαῖω Ἰνδικτιῶνος ιδ'.

Προαγωγή ἐπισκοπῆς Διαυλείας καὶ Ταλαντίου εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν κλ.

(1653)

*Ἰωαννίκιος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

Ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Διαυλείας καὶ Ταλαντίου καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς μετὰ πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ χωρίων, καὶ χρήσιμοι ἄρχοντες, καὶ οἱ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ καὶ εὐλογία. Γνώριμον ἐστὶ τοῖς πᾶσιν ὅτι τῆς συμφωνίας καὶ ὑποσχέσεως ἀναιρουμένης καὶ ἀθετουμένης παρὰ τοῦ ἐτέρου τῶν συμφωνησάντων, ἔπεται ἀναντιρρήτως καὶ κατὰ δίκαιον τρόπον ἀθετεῖσθαι καὶ παρὰ τοῦ ἐτέρου καὶ ζητεῖν τὸ δίκαιον μεθ' ἀπάσης εὐλόγου δικαιολογίας. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ὑμῶν Μητροφάνης, γνήσιος καὶ καὶ καθολικὸς ἀρχιερεὺς ὑμῶν, διὰ τὸ γῆρας αὐτοῦ μὴ ὑποφέρων τὴν ἐνόχλησιν τῶν χρεῶν, καὶ θελήσας διάξαι τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ εἰρηνικῇ διαγωγῇ καὶ ἀταράχῃ, παραίτησιν ἐποιήσατο τοῦ θρόνου τῆς ἐπαρχίας ταύτης πρὸς τὸν ἀποθανόντα Ἰσαὰκ ἐπὶ συμφωνίᾳ τοιαύτῃ καὶ ὑποσχέσει δι' ἐνυπογράφου αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἀποδείξεως τοῦ Ἰσαὰκ, διαλαμβανούσης τὰ χρέη ἅπαντα, ἃ ἐχρεώσται ὁ ἀρχιερεὺς ὑμῶν Μητροφάνης διαφόροις προσώποις κατ' εἶδος καὶ κατ' ὄνομα, ὥστε πληρῶσαι ταῦτα αὐτὸν τὸν Ἰσαὰκ τοῖς δανεισταῖς, καὶ εἶναι καὶ εὐρίσκεσθαι αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα ὑμῶν Μητροφάνην ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀκαταζήτητον παρ' οὐδενὸς τῶν δανειστῶν εἰς τὸ γῆρας αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἐδράξατο μὲν τῆς ἐπαρχίας καὶ ὠνομάσθη ταύτης ἐπίσκοπος καὶ ἐνέμετο μὲν τὴν τιμὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ ἐκαρποῦτο τὰ εἰσοδήματα πάντα τῆς ἐπαρχίας γνώμῃ σκολιᾷ καὶ ἐπιβούλῃ, οὐδὲν δὲ τῶν χρεῶν, μεθ' ὧν τὴν ἐπισκοπὴν ἔλαβεν, ἐφρόντισεν ἀποστεῖλαι καὶ πληρῶσαι, ὡς ὑπέσχετο, ἀλλ' ἐχρῆτο προφάσεσιν ἀδίκους καὶ παραλόγους· ὅθεν ἔμεινε καὶ εὐρίσκετο ὁ γέρον κυρ. Μητροφάνης ἡδικημένος κατ' ἄμφω, καὶ ἐστερημένος τῆς ἐπαρχίας δηλονότι καὶ ὑπὸ τῶν δανειστῶν κατ' ἡμέραν ἐνοχλούμενος καὶ βιαζόμενος καὶ στενοχωρούμενος, καὶ ἀντὶ τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς, ἧς προείλετο, διῆγε ζωὴν τιθλιμμένην καὶ κατώδυνον καὶ ἐπικίνδυνον· εἶτα καὶ τούτου τοῦ Ἰσαὰκ ἀποθανόντος καὶ τῶν χρεῶν πάντων ἀπληρώτων μεινάντων, ἐχειροτονήθη παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν ὁ Ἀνθιμος εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, μηδόλως φροντισάντων τῆς ταλαιπωρίας τοῦ γέροντος Μητροφάνους καὶ τῶν

χρεῶν τῆς ἐπισκοπῆς· ἀλλὰ καὶ οὗτος, ὥσπερ ὁ Ἰσαάκ ἤθελε μὲν ἔχειν
 τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς τιμὴν, καὶ καρποῦσθαι καὶ λαμβάνειν
 τὰ εἰσοδήματα πάντα, τῶν δὲ χρεῶν οὐδεμίαν φροντίδα, οὐδὲ ἐν δια-
 νοίᾳ βούλεσθαι ἔχειν, μὴδ' ὅτι γε πληρῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο ὁ γέρων κυρ.
 Μητροφάνης βιαζόμενος καὶ στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν χρεῶν ἔστη ἐνώ-
 πιον ἡμῶν συνοδικῶς προκαθημένης μετὰ καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἱερᾶς τῶν
 ἀρχιερέων ἀδελφότητος, ζητῶν τὸ δίκαιον αὐτοῦ, καὶ κλαίων καὶ ὀλοφυ-
 ρόμενος ἐδείκνυε τὴν ἐνυπόγραφον ὁμολογίαν τοῦ Ἰσαάκ, καὶ ἐδέετο μὴ
 ἀπολειφθῆναι μέχρι τέλους ἡδίκημένος, πρὸς τῇ στερήσει τῆς ἐπαρ-
 χίας ἔχειν καὶ τὴν ἐνόχλησιν τῶν χρεῶν· ὅθεν θεωρηθείσης τῆς ὑποθέ-
 σεως ταύτης καὶ διευκρινηθείσης, ἀπεφάνθη συνοδικῶς, ἐπεὶ δὴ ἡ συμφω-
 νία τούτων ἡθετήθη παρὰ τοῦ Ἰσαάκ ἔχειν πάλιν τὴν ἐπαρχίαν ταύτην
 ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος κ. Μητροφάνης καὶ καρποῦσθαι καὶ λαμβά-
 νειν τὰ εἰσοδήματα πάντα σῶα καὶ ἀνελλιπῇ, ὡς καὶ πρότερον, καὶ διοι-
 κεῖν τὰ χρέη τῆς ἐπισκοπῆς, ἐκ τούτων· τὸν δὲ Ἀνθιμον μακρὰν ἀπέ-
 χειν ταύτης, ὡς χρησάμενον καὶ τοῦτον τῇ ὁμοίᾳ ἀδικίᾳ καὶ ἐπιβούλῳ
 γνώμῃ τοῦ αὐτοῦ Ἰσαάκ καὶ μὴ θελήσαντα δεχθῆναι τὰ χρέη μετὰ
 τῆς ἐπισκοπῆς, τοῦτον δὲ μόνον τὸν γέροντα κυρ. Μητροφάνην εἶναι καὶ
 γνωρίζεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς γνήσιον καὶ νόμιμον ἀρχιερέα
 ὑμῶν, καὶ ποιμένα πνευματικόν, καὶ προστάτην τῆς ἐπαρχίας ταύτης,
 ὡς καὶ πρότερον· προσέτι δὲ εὐλαβηθέντες, ἅμα καὶ εὐσπλαχνισθέντες
 τὸ γῆρας αὐτοῦ, τιμήκαμεν τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην ὀνόματι ἀρχιεπι-
 σκοπῆς, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν ταύτην μὲν λέγεσθαι ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ γι-
 νώσκεσθαι παρὰ πάντων τοῦτον ἀρχιεπίσκοπον, διοικούμενον καὶ διά-
 γοντα ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχιεπισκόπους τοὺς ὑποκειμένους τῷ Οἰκου-
 μενικῷ τούτῳ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, μηδενὸς ἔχοντος ἄδειαν ἐναντιοῦσθαι
 περὶ τούτου τῶν ἱερωμένων ἢ ἄλλων προσώπων· τούτου χάριν γράφομεν
 καὶ ἀποφαινόμεθα γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ
 ὑπερτίμων τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλει-
 τουργῶν, ἵνα ἐρχόμενον ἤδη πρὸς ὑμᾶς τὸν θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκο-
 πον ὑμῶν κ. Μητροφάνην, τὸν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν
 ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, δεχθῆτε ἀσπασίως καὶ μετὰ πάσης τιμῆς
 καὶ δεξιώσεως καὶ εὐλαβείας, καὶ τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτε αὐτὸν γινώσκον-
 τες γνήσιον ποιμένα καὶ προστάτην πνευματικόν ὑμῶν, καὶ παρέχετε
 αὐτῷ τὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, σῶα
 καὶ ἀνελλιπῇ κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν συνήθειαν τὰ κανονικά, οἱ ἱερεῖς,
 τὰ συνοικέσια, τὰς πανηγύρεις, τὴν ζητείαν τὴν τοπικὴν καὶ τὰ λοιπὰ
 συνήθη τῷ τόπῳ, καὶ ὑποτάσσησθε αὐτῷ ἐν πᾶσιν, εὐλογοῦντι καὶ ἀγιά-

ζοντι ὑμᾶς καὶ τὰ λοιπὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελοῦσι, ὡς γνησίῳ ἀρχιερεῖ ὑμῶν, καὶ βοηθῆτε ἐν πάσαις ταῖς χρεῖαις αὐτοῦ ταῖς ἀναγκαίαις, κατ' οὐδὲν ἐναντιούμενοι αὐτῷ ἢ ἀντιλέγοντες· ἡ πρὸς αὐτὸν γὰρ γενησομένη τιμὴ καὶ δεξίωσις πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα διαβαίνει καὶ δι' Αὐτῆς εἰς Θεόν, οὗ τὸν τόπον ἔχει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ γῆς, μηδενὸς τολμήσοντος ἐναντίου φανῆναι κατὰ τούτων, ἢ κατακρατῆσαι πολὺ ἢ ὀλίγον τῶν ἐξ ἔθους εἰσοδημάτων καὶ δικαιωμάτων αὐτοῦ, ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ ἐν ἀργίᾳ καὶ ἀφορισμῷ, μήτε μὴν τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Δανιήλ, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἑλλάδος, τοῦ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ, ἔχοντος μηδεμίαν ἄδειαν φανῆναι ἐναντίον τῇ συνοδικῇ ταύτῃ ἀποφάσει καὶ προβιβάσει τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ταύτης καὶ ἐνοχλῆσαι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ κ. Μητροφάνει, ἀλλ' εἰρηνεύειν στέργοντος τῇ παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου γεγонуίᾳ ἀποφάσει ἐν βάρει ἐπιτιμίου ἐκκλησιαστικοῦ· καὶ ὅστις τῶν χριστιανῶν βουληθῇ ποιῆσαι παρ' ὃ γράφομεν, ὁ τοιοῦτος, ὡς ἀλαζὼν καὶ ὑπερήφανος καὶ καταφρονητὴς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἱερωμένος μεν ὢν ἀργὸς ἔστω πάσης ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, λαϊκὸς δὲ ἀφωρισμένος παρὰ Θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον καὶ ἔξω τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ διαληφθέντι θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Διαυλίας καὶ Ταλαντίου κ. Μητροφάνει.

Ἐν ἔτει αχγγ'. Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιώνως Ζ'ης.

Ἀναγνώρισις σκευοφύλακος Σκύρου.

(1654)

Ἴσον ἀπαράλλάκτως τοῦ καθολικοῦ πρωτοτύπου γράμματος.

Κύριλλος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ὅτι μὲν αἱ πλεῖσται δωρεαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀξίαι σφραγῖσι κανονικαῖς ἐπιχορηγοῦνται καὶ παρέχονται, εὐδηλὸν ἐστὶ καὶ καταφανές· ὅτι δὲ μὴ δυναμένους ἄλλους ἐντετυχηκέναι αὐταῖς καὶ λαμβάνειν, εἰ μὴ που τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τροφίμους, καὶ μετὰ τὸ ἀξιοῦσθαι αὐτὰς ἔχειν διὰ βίου παντὸς καὶ ἀπαρασαλεύτως μένειν εἰς τὸ παντελές καὶ τοῦτο ἀναντίρρητον καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμολογούμενον· τῆς οὖν ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς παρακαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ τοῦ

τε μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κύρ Θεοφάνους καὶ τῶν παρατυχόντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας παραστάς ὁ ἀπὸ Σκύρου ἤδη ἀφικόμενος εὐλαβέστατος ἐν ἱερεῦσι κύρ Ἑμμανουήλ τοῦ Σταλῆ ἔδειξε γράμμα ἐνυπόγραφον τοῦ τελευτηκότος μητροπολίτου Ἀθηνῶν Θεοφάνους, βεβαιούμενον καὶ κατησφαλισμένον ὃν καὶ παρὰ τοῦ νῦν ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κύρ Σωφρονίου, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἑλλάδος τοῦ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ αὐτῆς ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ καὶ τῶν ἐντιμοτάτων αὐτοῦ κληρικῶν, διαλαμβάνον καὶ τρανῶς δεικνύον ὡς μετὰ τὸν τῆδε βίον τοῦ ἐπισκόπου Σκύρου Μεθοδίου καὶ τὴν ἐπισκοπὴν μεῖναι προστάτου χωρίς, ὁ σακελλάριος αὐτῆς παπᾶ Λινάρδος γνώμη καὶ θελήσει τοῦ ἐκεῖσε ποιμνίου ἀναστάς καὶ ἀπελθὼν πρὸς ἐκεῖνον τῶν Ἀθηνῶν Θεοφάνην ἡβούλετο λαβεῖν παρ' ἐκείνου ἔτι ἐν ζῳσι διαβιοῦντος τὴν ἐπισκοπὴν καὶ χειροτονηθῆναι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἀθηνῶν ἐκεῖνος τὸν μὲν σκευοφύλακα Σκύρου παπᾶ Γεώργιον ἀνεβίβάσατο εἰς τὸ τοῦ σακελλαρίου ὄφφικιον, γράμματι αὐτοῦ, ὡς φαίνεται μὴ παρόντα εὐρεθέντα, τοῦτον δὲ τὸν παπᾶ κύρ Ἑμμανουήλ Σταλίου τὸν καὶ πρωτέκδικον οἰκείαις χερσὶν παρόντων πολλῶν, σκευοφύλακα Σκύρου ὡς τῇ ἐκκλησιαστικῇ συνηθείᾳ κεχειροτόνηκε καὶ ἀνεβίβασεν, ἣν σφαγίδα καὶ ἡμεῖς, μικρὸν ὕστερον, γράμματι πατριαρχικῷ συνοδικῷ ἐπεκυρώσαμεν καὶ δεδώκαμεν λέγεσθαι αὐτὸν καὶ μόνον σκευοφύλακα Σκύρου τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον παρὰ πάντων· παπᾶς δὲ τις καλούμενος καὶ αὐτὸς Ἑμμανουήλ τοῦ πίκλην Βερτζιλίας καὶ θέλων κακῶς, καὶ παρὰ κανόνας τοῦ τοῦ σκευοφύλακος ὄφφικίου δράξασθαι μηχανῇ τι δολίᾳ χρησάμενος ἀπέστειλεν εἰς τὰ ὧδε τὸν Μανουήλ τῆς Φλωρέντζας εἰπόντα εἶναι τὸ ὄφφικιον αὐτὸ δηλαδὴ τοῦ σκευοφύλακος κενὸν καὶ ἀνήκειν αὐτῷ λαβεῖν, καὶ τούτῳ τῷ ψευδεπιπλάστῳ λόγῳ γράμμα δέδοτο κατὰ συναρπαγὴν ἐγγεγραμμένον καὶ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κύρ Θεοφάνους ἀποφαῖνον σφραγισθῆναι αὐτὸν δῆθεν σκευοφύλακα καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦδε διαφοραὶ ἀνήκεστοι καὶ ἀλληλομαχίαι ἐγένοντο ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, μὴ ἀνεχομένου ὅλως τούτου τοῦ ἀληθῶς καὶ κανονικῶς σφραγισθέντος σκευοφύλακος παρὰ τοῦ εἰρημένου Θεοφάνους, εὐλαβεστάτου παπᾶ κύρ Ἑμμανουήλου ὁρᾶν αὐτὰς καὶ στέργειν, ἀλλὰ μάλιστα ἐνταυθοῖ ἀφικομένου, ὡς εἴρηται. Τούτου χάριν, ἡ μετριοτήτης ἡμῶν δικαίαν καὶ εὐλογον κρίνασα τὴν αὐτοῦ σφαγίδα, ὡς χρέος ἔχουσα τοὺς πειρωμένους ἀδικεῖν καὶ τὰ τοῦ ἐτέρου δίκαια ἀρπάζειν, ἀποσοβεῖν

καὶ παιδεύειν ὡς εἰκός, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν ἀγίῳ πνεύματι συνοδικῶς γνώμη τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κὺρ Θεοφάνους καὶ τῶν παρατυχόντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ μὲν εὐλαβέστατος οὗτος πρεσβύτερος κὺρ Ἑμμανουὴλ Στανίλας εἴη καὶ καλοῖτο πρεσβύτερος τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς Σκύρου, ὡς νομίμως καὶ κανονικῶς τὴν σφραγίδα ταύτην εἴληφώς καὶ τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται παρὰ πάντων τῶν ἐκεῖσε ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, μάλιστα δὲ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως τοῦ τε νῦν καὶ τῶν μετέπειτα ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου τοῦ ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος καὶ παιδείας μεζοτέρας καὶ ἔχει τὴν στᾶσιν καὶ καθέδραν αὐτοῦ ὡς εἴθισται ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ταῖς συνοδικαῖς συνελεύσεσι μετὰ τὸν σακελάριον καὶ λαμβάνει τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα μηδενὸς τοῦ λοιποῦ τολμήσοντος ἐναντιωθῆναι αὐτῷ κατὰ τι ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ· ὁ δὲ διαληφθεὶς παπᾶ Ἑμμανουὴλ τοῦ Βερτζίλια εἰ θελήσει αὐθις ἐπερειδόμενος τῇ ἰσχύϊ τοῦ κατ' ἀπάτην δοθέντος ἐκείνου γράμματος, ἐνοχλῆσαι τούτῳ τῷ σκευοφύλακι καὶ διασεῖσαι καὶ σκάνδαλόν τι διεγεῖραι ἢ ὅλως ἑαυτὸν σκευοφύλακα ὀνομάσαι καὶ γράψαι ἐναντίως φαινόμενος παρ' ὃ γράφομεν πρὸς τῇ ἐπείγούσῃ αὐτῷ τελείᾳ καθαιρέσει εἴη καὶ ἀργὸς πάσης ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως καὶ ἐκπτωτος τοῦ οὐπερ ἔχει ὀφφικίου καὶ ἐστερημένος παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ εἰσοδήματος καὶ δικαιώματος καὶ ἐκβεβλημένος τῆς ἐνορίας αὐτοῦ, καταφρονῶν δὲ καὶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ καὶ ἀσυγχώρητος παρ' οὐδενὸς συμφορούμενος ἢ συλλειτουργούμενος καὶ ὡς ἱερεὺς τιμώμενος καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀσπαζόμενος καὶ βοηθούμενος ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου· οὕτως ἀπεφηνάμεθα καὶ μὴ ἄλλως γένοιτο ἐξ ἀποφάσεως, τοῦ δὲ προδοθέντος ἐκείνου γράμματος ἀκύρου μένοντος καὶ ἀνισχύρου, τὸ παρὸν ἔχοι τὸ κῦρος καὶ βέβαιον εἰς διηνεκῇ δὲ τὴν ἀφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ ἐντιμοτάτῳ τούτῳ σκευοφύλακι πρεσβυτέρῳ κὺρ Ἑμμανουὴλ Στανίλα καταστρωθὲν καὶ ἐν τῷ τῆς καθ' ἡμᾶς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἱερῷ κώδικι, ὅσα δὲ γράμματα ἔχει ὁ διαληφθεὶς παπᾶ Ἑμμανουὴλ τοῦ Βερτζίλια ἐναντιούμενα τῷ παρόντι ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν δοθήσονται ἐναντία τούτῳ φρονοῦντα, ἄκυρα ἔστωσαν καὶ ἀνίσχυρα καὶ εἰς οὐδὲν λογιζόμενα. Εἶχε δὲ καὶ διὰ χειρὸς μὲν τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθεντοῦ καὶ δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τό, ἔστω σκευοφύλαξ Σκύ-

ρου ὁ παπᾶ Ἐμμανουήλ τοῦ Στανίλη ὁ δὲ παπᾶ Ἐμμανουήλ τοῦ Βερ-
τζίλια ἀπεχέτω ἀπὸ τοῦ ὀφφικίου, ὡς ἄνωθεν, διὰ δὲ τῆς χειρὸς τοῦ μακα-
ριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τό, Θεοφάνης ἐλέω Θεοῦ πατριάρ-
χης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ ἐν ἔτει σωτρίῳ αχλδ'.

ὑποβιβασμὸς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ταλαντίου καὶ Διαυλείας
εἰς ἐπισκοπὴν.

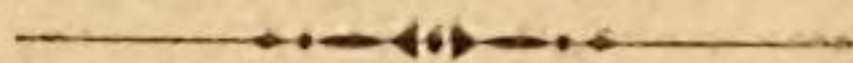
(1655)

Ἰωαννίκιος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης

Τοῖς πᾶσι προφανές ὡς, κατὰ τὰς νῦν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡμέρας,
τῶν ὑποθέσεων αἱ μὲν γίνονται κατὰ λόγον καὶ νόμον καὶ κανόνας αἴτι-
νες εἰσὶν ἀμετάθετοι καὶ ἀδιάβλητοι, αἱ δὲ βία καὶ δυναστεία τῶν κρα-
τούντων ἅπερ οὐδεὶς ἄγνοεῖ· ἐπειδὴ οὖν τὰ κατὰ βίαν οὐκ ἔρρωται, καὶ
τὰ κακῶς πραχθέντα καὶ τυπωθέντα οὔτε νόμος οὔτε χρόνος οὔτε συνή-
θεια ἐπιβεβαιῶσαι δύνανται. Φαίνεται καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Ταλαντίου καὶ
Διαυλείας βία καὶ δυναστεία τοῦ Ντερβίς Μεεμέτ πασιᾶ ἐλογίσθη προ-
βιβασθῆναι εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, οὔτε τῶν κανόνων, οὔτε τῶν νόμων, οὔτε
τῆς συνηθείας συγχωρούντων ταῦτα γενέσθαι καὶ ἀποσπασθῆναι τὰς ἐπι-
σκοπὰς τῆς ὑποταγῆς τῶν κατὰ τόπον μητροπόλεων· τούτου χάριν γρά-
φομεν, καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, ἢ κακῶς καὶ παραλόγως ὀνομα-
σθεῖσα ἐπισκοπὴ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, εἴη καὶ
διαμένοι πάλιν εἰς ἣν τὸ πρότερον ὑπῆρχε τάξιν ἐπισκοπὴ τῆς Μητρο-
πόλεως Ἀθηνῶν ἀφαιρεθεῖσα τοῦ εἶναι καὶ λέγεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀρχι-
επισκοπὴν παρὰ πάντα λόγον καὶ κανόνας· καὶ εἴη ὁ ταύτης προϊστά-
μενος ἐπίσκοπος ὑποτεταγμένος τῷ κατὰ καιροὺς ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ
Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ἑκπαλαι καὶ ἀρχαίαν ἐπικρατήσαν νομικὴν ἀπό-
φασιν καὶ κανονικὴν χειροτονούμενος ὑπὸ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου
Ἀθηνῶν καὶ δεσποζόμετος κατὰ τὴν συνήθειαν, παρέχων αὐτῷ καὶ τὸ
ἐτήσιον βασιλικὸν χαράτσιον καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀρμόζουσαν ὑποταγὴν
καὶ εὐπείθειαν· τὰ δὲ παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ Μητροφάνει Διαυλείας καὶ
Ταλαντίας¹ πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ γράμματα ὡς κατὰ βίαν καὶ
δυναστείαν γεγονότα καὶ δοθέντα ἀρχιεπίσκοπον δῆθεν αὐτὸν ἀποκα-
λοῦντα, ἄκυρα εἶησαν καὶ ἀνίσχυρα καὶ εἰς οὐδὲν λογιζόμενα, ἅτε ἐκ

(¹) Οὕτως ἐν τῷ Κώδῃκι· ἀλλ' ἐν τῇ Νομικῇ Συναγωγῇ αἱ ἀνορθογραφίαι καταν-
τῶσιν ἀνύποιστοι.

βίας δοθέντα, ὡς οἶδασι πάντες· ἂν δέ τις τῶν πάντων τοῖς γράμμασιν ἐκείνοις τοῖς ἀκύροις διῃσχυρίζομενος προξενῇσαί τι σκάνδαλον καὶ ἐνόχλησιν καὶ ταραχήν, τῶν ἱερομένων ὧν, ἀργὸς εἴη πάσης ἱεροπραξίας ὡς ἄξιος καθαιρέσεως· τῶν λαϊκῶν δέ, ἀφωρισμένος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ταῖς συνοδικαῖς καὶ πατριαρχικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν τὴν εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτῆς ἐγράφη ὁ παρὼν συνοδικὸς τόμος ἐν ἔτει αχνε΄. ἐν μηνὶ ἰουνίῳ, ἰνδικτιῶνος η΄.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ

ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Α'.

Πανιερώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα καὶ ἀδελφέ, μητροπολίτα τῆς ἁγιοτάτης μητροπόλεως Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, κύριε κύριε Χρύσανθε· τὴν θειοτάτην πανιερότητά σου ἐν Χριστῷ ἀσπαζόμενος ἀδελφικῶς προσαγορεύω.

† Τὴν σεβασμίαν σου γραφὴν πληρεστάτην τῆς σῆς καλοκάγαθίας ἑναγχος λαβὼν ὅλως ἐπλήσθην χαρᾶς, τοῦτο μὲν ὅτι εἶδον τοὺς χαρα-

Εἰκὼν Μελετίου ¹⁾.

¹⁾ Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἱστορίας (ἔκδοσις Πολυζώη Λαμπανιτζιώτη· Βιέννη αψπγ). Περὶ αὐτὴν ὑπάρχει ἡ σημείωσις «Μελέτιος Ἀθηνῶν Μητροπολίτης ἐξ Ἰωαννίνων ἐτῶν ιγ. ἀνεπαύθη ἐν ἔτει αψιδ»· κάτωθεν δὲ τὸ ἐπίγραμμα

“Δεῖγμα τῆς πινυτῆς Μελέτιε τόδ' ἔκτυπον ἔστι,
Αἱ δὲ σοφαὶ βίβλοι, αἱ σελαγοῦσ' ἐν ὅλοις.”

κτῆρας τῆς σοφωτάτης σου ψυχῆς, οὓς πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν ὡς τιμαλφέστατον χρῆμα προὔμμάτων μου ἔχειν· τοῦτο δὲ ὅτι καὶ ἔμπλεως αὐτοὺς φιλικῆς διαθέσεως ἀπέλαβον. Ὅθεν ἀποδίδωμί σοι ἀπείρους τὰς χάριτας, τοσοῦτον δι' αὐτοὺς τοὺς σεβασμίους χαρακτῆρας, ὅσον καὶ διὰ τὰ δύο σταλθέντα μοι βιβλία, καὶ δέομαι τοῦ Θεοῦ διαφυλλάττειν τὸ ἱερόν σου σκῆνος εἰς ἐπιμήκιστον χρόνον ἐν διηνεκεῖ ὑγείᾳ καὶ πάσῃ χαρᾷ εὐδαιμον, πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ ἡμετέρου γένους. Ἐχάρην προσέτι οὐ μετρίως τῆς ἀφίξεώς σου εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ τῆς ἐν αὐτῇ διατριβῆς σου [ἐνεκα], ἐπευχόμενος θεόθεν ἐπιβραβεύεσθαί σοι τὰ ἐφετά, καὶ ἀξιῶ θάλπειν τὴν εὐνοίαν καὶ στοργήν, ἣν πρὸς ἐμὲ ἐδειξας, οὐ μόνον τῇ συνήθει τροφῇ τῇ ἀπὸ τῶν γραμμάτων ἀπογευομένη, ἀλλὰ καὶ ταῖς προσταγαῖς σου, γινώσκων με ὅλον σόν.

Ὁ τιμιώτατος ἄρχων κὺρ Μιχαὴλ Γερένης διάγει τανῦν ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι· ὅστις λαβὼν τὸ σεβάσμιόν σου γράμμα ἀντέγραψε τῇ σῇ πανιερότητι, ἀπεκδεχόμενος τοὺς ὀρισμούς σου.

Ἐρρωμένως σε διαφυλάξοι ὁ Θεὸς εἰς βίον ἐπιμήκιστον.

αψέ'. Ἰαννουαρίου η'. ἐξ Ἀθηνῶν.

Σὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Β'.

Τῷ Μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κυρίῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ τὴν εὐλαβὴν προσκύνησιν.

† Σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός σου, γραφθὲν τῇ 21 τοῦ παρελθόντος ἰουνίου μηνὸς ἐδεξάμην, δηλωτικὸν τῆς προσφιλοῦς διαθέσεως, ἣν τινὰ πρὸν τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν ἔχει, καὶ ἄλλων τινῶν ἀκουσμάτων, καὶ πλεῖστα ἐχάρην, ἐκ βάθους καρδίας ἐπικαλέσας τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ διατηρῇ τὴν Μακαριότητά της ἐρρωμένην διὰ παντός, πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ πρὸς συντήρησιν καὶ δόξαν τοῦ ἁγιοτάτου καὶ ἀποστολικοῦ της θρόνου.

Ἐλυπήθην δ' ἔτι, Μακαριώτατε δέσποτα, μήπως καὶ ἔκ τινος συναρπαγῆς ἐπίστευσε τοῖς ψευδέσι λόγοις τοῦ γεννάδου πρωτοσυγγέλου κὺρ Νικηφόρου, ὁ ὅποῖος τῆς ἔγραφε πῶς τάχα ἐγὼ καὶ ὁ ὑπ' ἐμὲ ἐπίσκοπος Ταλαντίου νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν ἐλεημοσύνην, ὅπου δίδουσιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον. Μὴ γένοιτο, Μακαριώτατε, νὰ

ἤλθαμεν εἰς τοιαύτην ἀπόνοιαν ὥστε νὰ ἐμποδίζωμεν τὰς ἀγαθοεργίας τῶν Χριστιανῶν καὶ τὴν συνειθισμένην ἐλεημοσύνην αὐτῶν. Ὁ γεννάδας ἔπρεπε νὰ τῆς γράψῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰς αὐτοῦ πράξεις διὰ τὰς ὁποίας ποτὲ ἴσως τὸν ἐνουθετήσαμεν, [ἔχοντες καὶ τὴν εὐνοίαν καὶ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου θείου της καὶ τῆς Μακαριότητός σας] νὰ πορεύεται χριστιανικῶς καὶ ὡς πνευματικὸς πατήρ, διὰ τὸ συμφέρον καὶ τοῦ Ἀγίου Τάφου, καὶ τὴν ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν. Ἐμένα δὲν μὲ ἐγγίξε ἄλλο, παρὰ ὅτι προτίθῃσι ἱερομονάχους, προδήλως κατακρίτους, καὶ χωρὶς νὰ μοῦ δείξουν γράμμα συστατικόν, πῶς εἶναι ἱερεῖς νομίμως χειροτονηθέντες, λειτουργοῦσι, ἐξομολογοῦσι, ποιοῦσιν ἁγιασμούς, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐθέλουσι πράττουσιν, ἄνευ ἐρωτήσεως τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, καὶ τὸ πλεῖστον, διὰ νὰ δείξωσι τὸ μεγαλεῖόν τους καὶ τὸ αὐτοκέφαλον, ἱεροφοροῦσι παρόντος μου, χωρὶς νὰ πάρουσι καιρὸν καὶ νὰ ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρα κατὰ τὸ σύνηθες παραπλησίως τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι. Ἴσως διὰ κανένα τοιοῦτον ἤλεγξα παρρησία κανένα ἀπὸ τὴν συνοδείαν τοῦ ἀπόντος αὐτοῦ. Ἀφήνω νὰ τῆς περιγράψω τὰ λοιπά, εἰς τὰ ὁποῖα εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Μακαριότης σου θέλει τὸν ἐλέγξει, καὶ νὰ τὸν προστάξετε νὰ παραγγείλῃ καὶ τῆς συνοδείας τοῦ νὰ πράττουσι χριστιανικῶς, καὶ τὸ Μετόχι τους νὰ τὸ φυλάττουσιν ἀνεπίληπτον διὰ τὴν τιμὴν τοῦ Ἀγίου Τάφου.

Πληροφορῶ τὴν Μακαριότητά της ὅτι ἐγὼ καὶ δι' εὐλάβειαν καὶ διὰ τὴν τιμὴν μου, καὶ μάλιστα δι' ἀγάπην τῆς Θείας Μακαριότητός σου εἶμαι καθάπαξ ὅλως ἐδικός σας, καὶ μὲ λόγον, καὶ μὲ τρόπον [ὡς οἶόν τε] προτρέπω καὶ ἐδῶ, καὶ ὅπου καὶ ἂν τύχω, νὰ δίδεται ἡ ἐλεημοσύνη εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ὡς δεικνύουσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα, ὅτι ἂν ἐξέκοπτα, ἤθελα ἐνεργήσῃ καὶ ἐν τῇ Λεβαδείᾳ, καὶ ἐν τ' ἐδῶ ὅπου κατελάμβανα νὰ εἶναι σούμαις. Ταῦτα δὲν ἤθελα γράψῃ νὰ βαρύνω τὰς ἀκοάς της, ἂν δὲν ἔδιδε τὸ ἐνδόσιμον ὁ γεννάδας. Ὁμοίως καὶ ὁ Ταλαντίου εἶναι ἐδικός σας, Μακαριώτατε, ὅτι εἶναι χριστιανὸς καὶ ἔχει τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ· καὶ τοῦ λοιποῦ περὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων μὴν ἔχετε καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἡμεῖς θέλομεν εἶσθαι μᾶλλον τῶν ἄλλων συνεργηταὶ εἰς τὸ νὰ συνάζεται ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ Ἀγίου Τάφου.

Πρὸς τούτοις ἀναφέρω τῆς Μακαριότητός σου ὅτι τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου θείου της ἔδωσα ἓνα βιβλίον χειρόγραφον, μὲ κόκκινο τομάρι ἀπ' ἐξῶ, τὸ ὁποῖον περιεῖχε συγγράμματα τινῶν, ὡς καὶ τοῦ Μαργουνίου, κατὰ Λατίνων· εἰς τὴν ἀρχὴν δὲ περιεῖχε περὶ τοῦ τετραγραμμάτου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ μὲ

παρεκίνησε κατὰ πολλὰ νὰ τοῦ τὸ δώσω, διὰ νὰ τὸ βάλῃ εἰς τύπους, ἢ νὰ τὸ ἀντιγράψῃ, καθὼς μαρτυροῦσιν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ τὰς ὁποίας φυλάττω· διὰ τὸ ὅποιον τὴν παρακαλῶ νὰ ἐρευνήσητε, καὶ εὐρόντες νὰ μοῦ τὸ στείλετε.

Προσέτι διὰ πλείστων κόπων ἐσύνθεσα εἰς ἐλληνικὴν διάλεκτον σύνοψιν ἀπάσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, τοσοῦτον ἀνατολικῆς, δυτικῆς καὶ ἥς τινος ἄλλης, συνάξας ἐκ διαφόρων συγγραφέων, ἐλλήνων, λατίνων, καὶ ἄλλων, τὰ πραχθέντα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ μέχρι τῶν αψ^{ων} ἔτους. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά σας, ἂν τύχῃ κανένα ὑπόμνημα, ἢ ἐκεῖνα ὅποῦ ἔγραψε κατὰ τῶν λουθηρανῶν ὁ κύρ Ἰερεμίας, ἢ ὁ Κύριλλος, ἢ καμία ἱστορία, ἢ κατάλογος τῶν πατριαρχευσάντων, ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἰερεμίου, ἕως τὸν καιρὸν τοῦ κύρ Καλλινίκου, ἢ ἄλλο τι ἀξιωμακόμενον, νὰ μοῦ τὸ στείλετε πρὸς ἀποπλήρωσιν καὶ τελείωσιν τοῦ πολυμόχθου ἔργου, διὰ νὰ ἤθελεν εἶσθαι κοινὴ τις ὠφέλεια τῆς Ἐκκλησίας· καὶ θέλομεν εἶσθαι χρεῶσται καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς τῆς Μακαριότητός σας· ἦν Κύριος διατηροίη ἐρρωμένην εἰς ἐπιμήκιστον βίον.

αψί. Σεπτεμβρίου ι'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς Μακαριότητός σας

εὐτελὲς δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Γ'.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα καὶ πατριάρχα κύριε κύριε Χρυσανθε, τὴν Μακαριότητά σου προσκυνῶ, καὶ τὴν ἀρίστην Αὐτῆς δεξιὰν ἀσπάζομαι.

† Τὰ σεβάσμια γράμματα, τὰ πεμφθέντα μοι παρὰ τῆς Μακαριότητός σας, καὶ πρότερον, καὶ τὰ διὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἀγίου Εὐρίπου κύρ Καλλινίκου, μεστὰ πάσης καλοκάγαθίας, καὶ σοφίας γέμοντα, δεξάμενος, ὑπερβαλλόντως ἐχάρην, καὶ κλίνας γόνυ καρδίας τοῦ Κυρίου ἐδεήθην νὰ τῆς χαρίζη βίον ἐπιμήκιστον καὶ ἐρρωμένον, πρὸς σύστασιν τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, καὶ χαρὰν τῶν τροφίμων αὐτῆς.

Ὅμοίως ἐδεξάμην καὶ τὰ δύο βιβλία, τὰ «Πανοπλία» ἐπιγραφόμενα, ἀνθ' ὧν ἀπείρους τὰς χάριτας ἀπονέμω τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, χρεώστης εἰς αὐτὴν ὑπογραφόμενος καὶ εὐπειθὲς τοῖς προσταγμασιν αὐτῆς.

Παρά ταῦτα ἔλαβον καὶ τὸν σημειωθέντα κατάλογον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχευσάντων, τῶν ὁποίων ἡγάπουν νὰ ἔβλεπα ἀνίσως καὶ ἀξιομνημόνευτόν τι καταλειφθὲν σώζεται μάλιστα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ κυρ Ἰερεμίου, παραπλησίως καὶ εἴτι ἀξιομνημόνευτον τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπ' αὐτῶν. Τοῦτο δὲ σημειῶ εἰς τὴν πολυμάθειάν σας, ἀνίσως καὶ τύχη τοιοῦτόν τι, οὐ μόνον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν πρωτευουσῶν Ἐκκλησιῶν, νὰ ἔχω τὴν εἶδησιν τοῦ τοιούτου. Ἡ γὰρ συντεθεῖσά μοι Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα, τοιαύτην τάξιν ἔχει: μετὰ τὰ διάφορα προλεγόμενα, ἀρχομένη ἀπὸ Αὐγούστου τοῦ Καίσαρος καὶ τῶν γενομένων τῆς θείας οἰκονομίας ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐφεξῆς, οὕτω διαλαμβάνει· α'. περὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπ' αὐτοῦ· β'. περὶ τῶν ἀρχιερατευσάντων ἐν ταῖς πρωτευούσαις Ἐκκλησίαις· γ'. περὶ τῶν ἀνακυψάντων αἰρετικῶν, περὶ τῶν συγκροτηθεισῶν συνόδων ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ, ἀνατολικῇ τε καὶ δυτικῇ, περὶ διαφόρων σχισμάτων, περὶ τῶν συγγραψάντων ἐκκλησιαστικῶς ἑλληνιστί τε καὶ λατινιστί, καὶ τῶν ὁμοίων τοῖς ῥηθεῖσιν. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἅς ὑπολάβῃ ἡ μεγαλόνοιά της τὴν ὕλην τῆς βίβλου, καὶ εἰς ὃ, τι δύναται νὰ μᾶς συμβοηθήσῃ εἰς ἀπαρτισμὸν καὶ τελείωσιν αὐτῆς, καὶ νὰ μᾶς συμβουλεύῃ ἅς μὴν λείψῃ τὴν παρακαλοῦμεν.

Συντείνει ἡμῖν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν συγγραφὴν ταύτην ἡ συγγραφεῖσα Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ὑπὸ Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου, ἣ ἐδῶ καὶ ἐν Ἰωαννίνοις δὲν ἔτυχε νὰ εὑρεθῇ· διὰ τοῦτο, ἂν εὑρίσκεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην σας, ἢ ἐν ἄλλῃ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὀρίσετε, νὰ μοῦ τὴν δανείσετε μερικὸν καιρόν.

Περὶ δὲ τοῦ συντεθέντος μοι γεωγραφικοῦ βιβλίου, πρὸ πολλοῦ αἶτηθὲν ὑπὸ τινος φίλου, ἐστάλθη εἰς τυπογραφίαν. Οὐκ οἶδα ὅμως ἂν ἤρесе καὶ ἐτέθη εἰς τύπους.

Φυλάξοι ὁ πανοικτίρμων Θεὸς τὴν Μακαριότητά σας, καὶ εἴθ' ἀξιῶσοι με προσκυνῆσαι αὐτήν, καὶ παραστῆσαι πάντα τὰ συγγραφθέντα μοι μέχρι τοῦδε, πρὸς ἀνάκρισιν αὐτῶν, καὶ συμβουλὴν εἰ ἄξια τύποις δοθῆναι.

αψιά. Σεπτεμβρίου κε'. Ἀθήνηθεν

Τῆς Μακαριότητός σας

εὐτελὲς δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Δ'.

*Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα καὶ πατριάρχᾳ τῆς ἁγίας πόλεως
Ἱερουσαλήμ, κύριε κύριε Χρῦσανθε· τὴν Μακαριότητά της προ-
σκυνῶ, τὴν ἁγίαν της δεξιὰν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενος.*

† Πολὺν καιρὸν ἔχω, ὅπου εἰς τὴν Μακαριότητά της δὲν ἔγραψα
νὰ προσφέρω εἰς αὐτὴν καὶ διὰ γραμμάτων τὸ ὀφειλόμενον χρέος, ὅχι
τόσον ἀπὸ ἀμνημοσύνης τῆς ἐμφύτου αὐτῆς καλοκάγαθίας, ἢ ἀπὸ ἀμέ-
λειαν, ὅσον ἀπὸ διάφορα συμβεβηκότα καὶ ἀσθενείας, ὅπου μοῦ ἐσυνέ-
βηκαν. Ἐγώ, Μακαριώτατε δέσποτα, ὅλον τὸν ἀπερασμένον χειμῶνα,
καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστήν, ἕως τὸν ἰούλιον σχεδὸν
ἔπαθον ἀνηλεῶς ἀπὸ δυσουρίας, ἣ ὅποια μὲ ἤφερε εἰς κίνδυνον θανάτου·
ἀλλὰ χάριτι Θεοῦ, δι' εὐχῶν τῆς ἁγίων, ἰδόντες τὴν ὑγίειαν μας, ἐσυ-
νέβηκαν ἄλλα διάφορα πάλιν σκάνδαλα ἀναμεταξὺ τῶν ἀθηναίων καὶ
τοῦ βοϊβονδά τους, ἀπὸ τὰ ὅποια θέλωντας ἡμεῖς νὰ εἴμεσθαι ἔξω,
ἐλείψαμεν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, πλανώμενοι ἔνθεν κακεῖθεν. Τώρα πάλιν
ἐλθόντες εἰς αὐτὰς εὐρήκαμεν τὰ ἴδια, καὶ ἀκόμη περισσότερα. Καὶ τὴν
ἡμέραν, ὅπου ἤλθαμεν ἐδῶ, ἠῦραμεν ἀθηναίους τὴν αὐτὴν, ὅπου διὰ
θαλάσσης ἐκίνησαν διὰ τὰ αὐτόθι, καὶ μὲ ὅλον ὅπου καιρὸν δὲν εἵχαμεν
νὰ γράψωμεν κατὰ πλάτος εἰς τὴν Μακαριότητά της, νὰ προσφέρωμεν
τὴν πειθὴ καὶ εὐλάβειαν, ὅπου εἰς αὐτὴν ἔχομεν, δὲν ἐλείψαμεν, ἂν καὶ
ὁ καιρὸς μᾶς ἐστένευε, νὰ προσφέρωμεν τὴν προσκύνησιν δι' ὀλίγων
στίχων.

Ἡ τύχη μὲ φθονεῖ, καὶ δὲν ἔχω ἄδειαν καὶ διὰ τὴν σπουδὴν μου
οὔτε διὰ γραμμάτων νὰ συνομιλῶ μὲ ἀξίους ἄνδρας. Ἄς μὲ ἔχη πάντοτε
εἰς τὴν εὐνοϊάν της, καθὼς μὲ εἶχε, καὶ ἄς μὴν λείπη ἡ καλοκάγαθία
της νὰ μὲ συντρέχη εἰς ὅσα πρόσφορα, ἐπειδὴ καὶ εἶμαι ὅλος ἐδικὸς της,
καὶ κῆρυξ πανταχοῦ τῆς σῆς πανσόφου μεγαλοφροσύνης· καὶ εἰς τὴν
ιεράν σύνοδον τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ εἰς τὴν παναγιότητά του
τὴν παρακαλῶ πάντοτε ἐκεῖνο, ὅπου ἐγνωρίζει πρὸς τὸ συμφέρον μας
νὰ ὁμιλῇ· ὅτι ἡ στενοχωρία σχεδὸν δὲν μὲ ἀφήνει οὔτε ἐκεῖνο τὸ βιβλίον,
ὅπου ἐπιχειρίσθην, νὰ τελειώσω, ἀλλὰ περιφερόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πῇ
μὲν διὰ χρέη ἐκκλησιαστικά, πῇ δὲ διὰ ἐξωτερικά, καὶ ἀπὸ διαφόρους
συκοφαντίας, ἀμελῶ καὶ αὐτῆς τῆς σπουδῆς. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν
Μακαριότητά της νὰ μὴν ἀμνημονῇ ἡμῶν, ἀλλὰ νὰ μᾶς ἔχη πάντοτε
εἰς τὴν εὐνοϊάν της, καὶ ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐγκρίτους της φίλους, καὶ νὰ μᾶς
ἀξιῶσιν σεβασμίου γράμματός της. Ὁ δὲ Θεὸς διαφυλάττει τὴν Μακα-

ριότητά της υγιαίνουσαν καὶ εὐδαιμονοῦσαν εἰς βαθύτατον καὶ λιπαρὸν γῆρας.

αψιβ'. Δεκεμβρίου 6'. Ἀπὸ Ἀθηνῶν

Τῆς Μακαριότητός Σας

ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Τῆς Μακαριότητός Σας
ἀδελφὸς καὶ δοῦλος ἐν Χριστῷ
Μελέτιος.

Ε'.

Τῷ Μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ δεσπότῃ καὶ πατριάρχει τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κυρίῳ Χρυσάνθῳ τὴν εὐλαβῇ προσκύνησιν.

† Τὸ σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός σας διὰ χειρὸς τοῦ ἄρχοντος Κωνσταντίνου Ἀριστάρχου ἐδεξάμην, τὴν προαπερασμένην ἐβδομάδα, ἔμπλεων τῆς ἐμφύτου καλοκαγαθίας καὶ πατρικῆς σας στοργῆς, καὶ προσκυνήσας αὐτό, ὡς εἰκός, λίαν ἐχάρην, ἀξιωθεὶς ὑπὸ τῆς σοφωτάτης σου Μακαριότητος ἀγάπης τε εἰλικρινοῦς καὶ ἐπαίνου· μὴ δυνάμενος δὲ ἄλλο τι ἀντάξιον τῶν τηλικούτων ἀπονεῖμαι, προσφέρω μόνον τὴν ὀφειλομένην εὐχαρίστησιν εἰς τὴν Μακαριότητά σας διὰ τοῦ παρόντος μου γράμματος, καὶ δέομαι τοῦ Θεοῦ γονυπετῶς εἰς ἐπιμήκισον καὶ βαθύτατον γῆρας νὰ τὴν διαφυλάττῃ διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν καύχημα, ὡς τοιοῦτον σοφώτατον καὶ συνετώτατον ἄνδρα, ὃν κεκτημένοι οἱ Ἕλληνες ἐν τούτοις τοῖς δυστυχεστάτοις χρόνοις, μακαριότατον πατριάρχην τῆς ἁγίας πόλεως, ἀγάλλονται. Σημειοῖτε προσέτι εἰς ἐμὲ ὅτι καὶ ἕτερον γράμμα νὰ ἐστείλετε, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπόκρισιν νὰ μὴν ἐλάβετε. Ναί, δέσποτα σοφώτατε καὶ μακαριώτατε· ἐδέχθην ἐκεῖνο τὸ προσκυνητὸν γράμμα, ὁμοῦ καὶ δύο βιβλία τῶν ἤδη τυπωθεισῶν « Πανοπλιῶν » τοῦ Ζυγαδηνοῦ, καὶ ἀποκριθεὶς, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀπένεμον τὴν εὐχαριστίαν καὶ ὑπὲρ τούτων τῶν βιβλίων, καὶ αὖθις τὴν ἀπονέμω. Δὲν ἤξιώθην ἐνταῦθα εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ τὴν εὕρω, διὰ νὰ τῆς πα-

ραστήσω, μετὰ τὴν προσκύνησίν μου, τὴν πονηθεῖσάν μοι Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ὁμοίως καὶ εἴ τι ἄλλο βιβλίον συντέθεικα. Ἐλπίζω ὅμως νὰ διατρίψω προσέτι ἐνταῦθα ἡμέρας τινάς, καὶ ἴσως εἰς τὴν ἐπάνοδόν μου θέλω ἔλθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ νὰ τὴν προσκυνήσω, καὶ νὰ τῆς τὰ παραστήσω. Ἀνίσως καὶ ἠξεύρετε νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Νικηφόρου τοῦ Καλλίστου ἐδῶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην σας, θέλετε μηνύσει τοῦ καθηγουμένου νὰ μᾶς τὴν δανείσῃ εἰς διάστημα μιᾶς ἐβδομάδος ἢ δύο, διὰ νὰ ἰδῶ κάποια σημειώματα, καὶ αὐθις τὴν ἐπιστρέφω· καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις θέλω ἔχει καὶ ταύτην τὴν χάριν. Διαφυλάξοι ὁ Θεὸς τὴν Μακαρότητά Σας εἰς βίον ἐπιμήκιστον.

αψιγ'. Ἰουλίου 5', Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως

Τῆς Μακαριότητός σας
εὐτελὲς δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΣΤ'.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, καὶ θεοσεβέστατε πάτερ καὶ πατριάρχᾳ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε κὺρ Χρῦσανθε, τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ, τὰς ἁγίας αὐτῆς καὶ μακαρίας χειρὸς ἡδέως κατασπαζόμενος.

† Ἀγκαλὰ καὶ τὰ περιστατικὰ τοῦ καιροῦ νὰ μὴν ἔδωσαν ἄδειαν νὰ ἀνταμώσωμεν τὸν τιμιώτατον αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ [ἡμ.]έτερον πνευματικὸν τέκνον κὺρ Γιαννάκην νὰ μάθωμεν ἀπὸ αὐτὸν κατὰ πλάτος τὰ περὶ [τῆς] ὑμετέρας Μακαριότητος, τὸ ὅποῖον ἐπιθυμούσαμεν πολλά, ὅμως ἀπὸ τὸ προ[σκυνητὸν] καὶ σεβάσμιον αὐτῆς γράμμα ἐμάθομεν ἀκριβῶς τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς καὶ ἐφετὴν ἡμῖν [ὕγιειαν], καὶ τὴν πατρικὴν ἣ μᾶλλον εἰπεῖν πνευματικὴν ἀγάπην καὶ στοργήν, ὅπου εἰς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἔδειχνε καὶ δείχνει, ὅχι ἀπὸ ἄλλο, παρὰ ἀπὸ ἰδίαν τῆς καλοκάγαθίαν κινουμένη.

Διὸ ἐχάρημεν ἐκ ψυχῆς, καὶ εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ παναγάθῳ Θεῷ ὀλοψύχως ἐπέμψαμεν, ὁ ὅποῖος ἄμποτες νὰ διαφυλάττῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑγιαίνουσιν, εὐτυχῇ, καὶ ἀνεπηρέαστον εἰς διατήρησιν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δόγματος, καὶ διαφέντευσιν ἡμῶν τῶν παρα-

μικρῶν αὐτῆς τέκνων. Διατί, ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶναι καὶ ἄλλοι, ὡς μᾶς σημειοῖ, ὅπου μᾶς ὑπερασπίζονται, τοὺς ὁποίους νὰ διαφυλάττῃ ὁ Θεός, ὅμως ἡ ὑπεράσπισις τοῦ μακαριωτάτου ἐγνωρίζομεν ὅτι εἶναι ἀσύγκριτος τὴν ὁποίαν ἐπαρακαλούσαμεν νὰ ἔχωμεν, καὶ εἴμεσθεν πεπληροφορημένοι ὅτι εἰς κάθε ἀναγκαίαν μας ὑπόθεσιν εὐρίσκεται.

Τὸ πῶς νὰ συντρέχωμεν νὰ γίνεται ἡ βοήθεια τοῦ Ἀγίου Τάφου δὲν θέλομεν λείψει ποτέ, καὶ μάλιστα εἰς τοιούτους καιροὺς, ὅπου εἴμεσθεν βέβαιοι ὅτι ἔκαμε πολλότατα ἔξοδα ὁ ἅγιος Τάφος, καὶ εὐρίσκεται εἰς μεγάλον βάρος. Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅπου δι' εὐχῶν τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος ἐδιαφύλαξε τὸ Μετόχι ἀπὸ αὐτὴν τὴν δεινὴν καὶ χαλεπὴν ἀκαταστασίαν καὶ ταραχὴν, νὰ δώσῃ δύναμιν καὶ ἀγαθὴν προαίρεσιν εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ συντρέχουν προθύμως εἰς αὐτὸ τὸ θεάρεστον ἔργον.

Οἱ ἐνταῦθα τίμιοι καὶ εὐγενεῖς ἄρχοντες, ὁμοίως καὶ ὁ λογιώτατος διδάσκαλος, λαβόντες δι' ἐμοῦ τὰς παρὰ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος πεμφθείσας εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀντιπροσκυνοῦσιν ἀπαξάπαντες αὐτήν, καὶ τὰς σεβασμίας αὐτῆς χεῖρας μετὰ πάσης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας κατασπάζονται.

Τὸν τιμιώτατον κὺρ Γερένην ἔχω χρέος ἀπαραίτητον νὰ τὸν ἀγαπῶ, καὶ ὡς ἐπαρχιώτην μου, καὶ μάλιστα ὡς ἴδιον αὐτῆς ἐπίτροπον, καὶ εἰς τοῦτο ἄς μὴ ἔχῃ καμίαν ἀμφιβολίαν.

Ἐλαβον καὶ τὸ θεολογικὸν τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ὡς ἐξαίρετον κειμήλιον, διὰ τὸ ὅποῖον ἰδίως ἀπείρους χάριτας ταύτῃ ὁμολογῶ.

Ἀπὸ ἐδῶ δὲν ἔχω ἄλλο νὰ τῆς σημειώσω, παρὰ πῶς εὐρίσκονται ἀκαταστασίαι, ὡσὰν καὶ εἰς ὅλους τοὺς τόπους. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος· αἱ δὲ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ἐν βίῳ παντί.

αψλ'. Δεκεμβρίου 5'.

Τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος

ταπεινὸς δοῦλος

ΑΘΗΝΩΝ ΙΑΚΩΒΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

ταπεινός
δοῦλος

αθην. ιακωβος 5.7.27

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ζ'.

Τὴν ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα καὶ αὐθις ταπεινῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιὰν ἐκ ψυχῆς ἀσπάζομαι.

† Καὶ ἄλλοτε ἔγραψα τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ ξηρᾶς, δηλοποιήσας τὸν μεθ' ὑγείας κατερχομὸν μου εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ τὴν ὑποδοχὴν τῶν χριστιανῶν μου, ἔνθα εἶχον καὶ γράμματα πολλὰ πρὸς φίλους καὶ ἀρχιερεῖς, ὥστε ἐγένετο πλῆκος μέγας, παραγγελμένος ὁ τζοχαδάρης νὰ τὸν παραδῶσῃ τῷ χοτζᾶ Φιλιπὸς σαρράφη εἰς τὸ χάνι, καὶ ἐλπίζω ὅτι νὰ ἤθελε τῆς ἐγχειρισθῇ ἀσφαλῶς. Τώρα δὲ ἐπιτυχῶν ἕτερον κομισθὴν, τὸν κύρ παπᾶ Ἡσαΐαν, ἀφικνούμενον ἐκεῖσε μὲ καίκιον, οὐ διαλείπω ἀνερευνηῆσαι τὴν σεβασμιωτάτην μοι ὑγείαν Τῆς, παρακαλῶντας νὰ μὲ ἀξιοῖ συνεχῶν σημαντικῶν τῆς ὑπὲρ ἄλλο τι ποθεινοτάτης μοι αὐτῆς εὐεξίας, προστάζουσα προσέτι καὶ εἰς κάθε ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον γνωρίζει με ἱκανόν· ὅτι θεωρῶ νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃ πόσῃ ἐχω ὀξυτάτην τὴν προθυμίαν εἰς τὸ ἐκτελεῖν εὐγνωμόνως πάντα τὰ παρ' αὐτῆς προσταττόμενα.

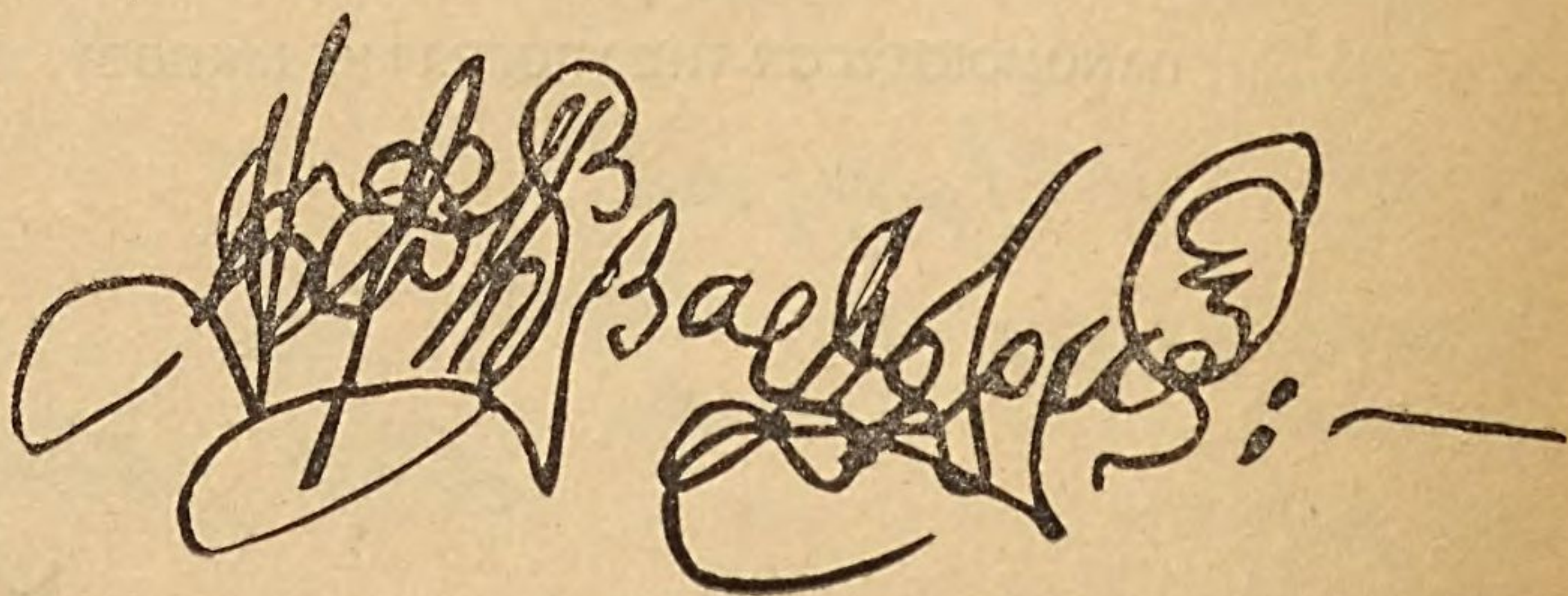
Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος· προσκυνοῦσι δὲ δουλικῶς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα ὁ τε γραφεὺς Ἀθανάσιος, καὶ ὁ ἐμὸς ἀνεψιὸς Βασιλάκης. Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἶησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα.

αψοϚ'. Αὐγούστου ιζ'.

*Τῆς ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος
καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς προθυμώτατος*

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to the Metropolitan of Athens, Bartholomew. The signature is written in a cursive, calligraphic style with many loops and flourishes. It appears to be the name 'Bartholomew' in Greek, written as 'Βαρθολομαῖος'.

Μνήμης χάριν στέλλω τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι δύο πινιάταις μελόπιτταις, καὶ παρακαλῶ νὰ μὴν ἐπιβλέψῃ εἰς τὴν ὀλιγότητα τοῦ πράγματος, γνωρίζω διότι τὸ χρέος μου ὅτι εἶναι πολὺ, καὶ μετὰ ταῦτα στοχάζομαι διὰ νὰ ἐλαφρύνωμαι τοῦ χρέους.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Η'.

Τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὐθις προσκυνῶ ταπεινῶς.

† Παρακαλῶ τὸν δεσπότην μου. Ἐπειδὴ ἐδῶ ἀφ' οὗ ἤλθεν ὁ πανιερώτατος ἅγιος Ἀθηνῶν εὐθὺς ἐπρονοήθη νὰ συστήσῃ τὰ κουτῖα τοῦ Ἀγίου Τάφου εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας του· πλὴν οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπου δυναστικῶς τὰς ἐκκλησίας κατακρατοῦσι, καὶ τινὰ δὲν θέλουν νὰ ἡξεύρουν, αὐτοὶ φαίνεται ὅτι καὶ τὰ κουτῖα θέλουν νὰ ἐξουσιάζουν, καὶ αὐτοὶ νὰ τὰ ἀνοίγουν, καὶ ὅσα θέλουν νὰ κρατοῦν, μὲ λόγον βοηθείας εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ ὅσα θέλουν νὰ δίδουν. Διὰ τοὺς τοιούτους σφετεριστὰς τῶν κουτιῶν παρακαλῶ νὰ ἐνεργήσῃτε πατριαρχικὴν ἐπιτίμησιν, καὶ νὰ πεμφθῇ τῷ ἁγίῳ Ἀθηνῶν, καὶ νὰ γράψῃτε νὰ τὸ ἐνεργήσῃ καὶ ἡ πανιερότης του. Μὲ τὸ ἐνδόσιμον τοῦτο, εὐθύς, μὲ ὅλον τὸν ζῆλον, ὅπου ἔχει εἰς τὸν ἅγιον Τάφον θέλει λάβῃ φροντίδα, νὰ μὴν ἀδικῇται τοῦ λοιποῦ τὸ ἅγιόν μας ὁσπῆτιον. Ἴνα καὶ αἱ μακάριαι αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι.

αψοζ'. Φεβρουαρίου 5'.

Τῆς Μακαριότητός της

ταπεινὸς δοῦλος

ΙΑΚΩΒΟΣ

Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τῶν τριακοσίων γροσίων, χρεωστουμένων παρὰ Νικολάου Πατούσα καὶ Ἀντωνίου Ρούτου, τῷ μακαρίτῃ κυρ Ἐφραίμ, πρέπει νὰ γράψῃ ἡ Μακαριότης της τῷ ἁγίῳ Ἀθηνῶν περὶ τούτων· καὶ ἂν τῆς φανῇ, ἅς μοι πέμψῃ καὶ τὴν ὁμολογίαν των νὰ ἔχω εἰς χεῖράς μου. Ἐπειδὴ ἐδῶ ἔχω τὸ ἴσον τῆς ὁμολογίας, ὡσὰν ὅπου ἀνέφερον τῇ πανιερότητί του (διὰ τοῦ γράφοντος) τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· καὶ εὐθύς ὅπου ἀπὸ τὴν Μακαριότητά της ἔξει τὸ ἐνδόσιμον, μὲ κάθε τρόπον, ἢ ἐκκλησιαστικόν, ἢ καὶ ἐξωτερικόν, τὸ κάμνει ταχσῆλι· διατὶ ἀλλέως οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀγαποῦν νὰ δίδουν τὸ ξένον δίκαιον.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΡΘΑΛΟΜΑΙΟΥ

Θ'.

*Τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὐθις ταπεινῶς προσκυνῶ, σὺν τῷ
τῆς σεβασμίας αὐτῆς δεξιᾷς ἀσπασμῷ.*

† Τὸ ἀπὸ ιθ'. προπαρελθόντος ἰουνίου σεβάσμιον αὐτῆς ἔλαβον τῇ
ιε'. ἰουλίου, καὶ ἐπὶ τῇ ἐφετοτάτῃ μοι αὐτῆς ὑγείᾳ ὑπερβαλλόντως ἐχά-
ρην· ἣν χαρίζοιτο αὐτῇ ὁ πανάγαθος εὐδαιμονοῦσάν τε καὶ μακρόβιον.
Ἔλαβον καὶ τὰ σημεῖα τῆς πατρικῆς τῆς ἀγάπης, ἀλατῶ μὲ κερμε-
σοῦτι δηλαδή, τὰ σαπούνια καὶ τὸ ροδόσταμα, ἅπερ εἰς ὑγείαν τῆς με-
ταχειριζόμενος ἄκρως εὐχαριστῶ καὶ χάριτας οὐ τὰς τυχούσας ὁμολογῶ,
ὑπόχρεων ἑμαυτὸν εἰς ἅπαντα τὰ ὑμέτερα λογιζόμενος θεσπέσια προσ-
τάγματα. Ἐπειδὴ δὲ ἔμαθον περὶ τοῦ ἐνταῦθα πρωτοσυγκέλλου τῆς κῦρ
Ἰακώβου, ὡς βούλεται ἡ ὑμέτερα Μακαριότης, δι' ἣν οὐκ οἶδ' αἰτίαν,
νὰ τὸν ἀλλάξῃ, παρακαλῶ νὰ μὴν ἤθελε γένη ἓνα τοιοῦτον, ὅχι μόνον
διὰ χάριν μου, ὅπου τὸν ἀγαπῶ ὡς ἄνθρωπον σεμνὸν καὶ καλογηρικόν,
ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἰδιά του δίκαια, ὅπου εἶναι τόσον ἰσχυρά. Αὐτὸς διότι
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθεν εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν ἄλλο δὲν ἔκαμε, παρὰ νὰ
ἀγωνισθῇ εἰς αὐξήσιν τῶν ὑποστατικῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐξοδεύσας
ἐξ ἰδίων του εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Μετοχίου ὅχι ὀλίγα· καὶ φαίνεται
μὲ σκοπὸν καλὸν νὰ ἔσπειρεν ἀφθόνως διὰ νὰ συνάξῃ τοὺς καρποὺς ἐν
καιρῷ. Ἐφέτω, ὅπου ἤλπιζεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους χρόνους καλῆτερα νὰ
κυβερνηθῇ, τῇ συνεργίᾳ καὶ ἐπιμελείᾳ μου, ὅχι μόνον ἐκεῖνος ἀπέτυχε
διὰ τὰς φοβερὰς ἀνωλίας¹⁾ τῆς Θήβας καὶ Λιβαδείας, ἀλλὰ καὶ γὰρ
ἐκαθήσαμεν ὀλόκληρον χρόνον εἰς Ἀθήνας περιορισμένοι καὶ δανειζόμε-
νοι τὰ καθ' ἡμέραν ἔξοδα. Τὸν ἐσόμενον χειμῶνα ἐλπίζω νὰ πηγαίνωμεν
ὁμοῦ εἰς Λιβαδείαν, κακεῖ νὰ παραστήσω καὶ γὰρ τὴν ὅσῃ δύναμαι ὑπε-
ράσπισιν, ὀφειλομένην μοι εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον· διὰ τοῦτο δὲν εὐχα-
ριστοῦμαι νὰ ἀσυκωθῇ ἀκυβέρνητος, ὅστις καὶ μὲ ὅλην τὴν δυστυχίαν
δὲν ἀπέφυγεν ἀπὸ τὴν πατρικὴν τῆς προσταγὴν, βοηθῶν ἤδη, ὡς εἶπέ
μοι, καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν του, διὰ μέσου τοῦ Χατζῆ Σαλωνίτου. Ἡ

¹⁾ Οὕτως ἐν τῇ ἐπιστολῇ: πιθανῶς ἀπωλίας ἢ ἀνωμαλίας.

Μακαριότης της γνωρίζει πόσον ἐγὼ ἀγαπῶ, ὅχι νὰ ὑπερασπίζωμαι πρωτοσυγκέλλους, ἀλλὰ νὰ βοηθῇται ὁ πανάγιος τάφος· καὶ ἂν ἐγνώριζα ὅτι ὁ κύρ Ἰάκωβος, ἥ δὲν κοπιᾷ χάριν τοῦ ταξειδίου του, ἥ κοπιᾷ διὰ λόγου του, ἐγὼ ἤθελα εἶμαι πρῶτός του ταβατζῆς· ἀμή, ὅταν αἱ περιστάσεις ὅπου ἠφάνισαν ἐμὲ ἐδυστύχησαν καὶ αὐτὸν τὸν συμπονῶ καὶ τὸν ὑπερασπίζομαι. Λοιπὸν ἐλπίζω, πληροφορουμένη τῶρα ἡ Μακαριότης της εἰς τὰ τόσα δίκαια, νὰ τοῦ ἀνακκινίσῃ διὰ χάριν τῶν κόπων του, καὶ χάριν ἐμοῦ τὸ ταξειδίον του, καὶ νὰ τοῦ γράψῃτε, καὶ νὰ τὸν ἐγκαρδιώσετε· εἰ δὲ καὶ δὲν εἰσακούομαι, ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὅποιος ἔλθῃ οὐδεμίαν ὑπεράσπισιν ἔξει παρ' ἐμοῦ· καὶ τοῦτο λέγω μὲ κάθε θάρρος, πεπεισμένος εἰς τὴν φιλάγαθόν της γνώμην, ὅτι δὲν παρατρέχει τὰ δίκαια.

Ἐλπίζομεν ὀγλίγωρα καὶ τὴν ἐξόφλησιν τῶν τριακοσίων γροσίων, ὀφειλομένων τῷ ἀοιδίμῳ κύρ Ἐφραίμ παρὰ τοῦ Πατούσα καὶ Ρούτου. Παρακαλῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὲ ἀξιοῖ συνεχεστέρων δηλωτικῶν τῆς ὑγιείας της γραμμάτων καὶ προσταγμάτων, ἵνα καὶ τὰ ἔτη τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα.

αψοζ'. Αὐγούστου δ'.

Τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος

προθυμότατος εἰς τὰ ἱερὰ προστάγματα

Ο ΑΘΗΝΩΝ Β.

Παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της ταῖς πατερίτζαις νὰ μοὶ πέμψῃ μὲ τὸν Δημήτριον Τρίμην, ἀθηναῖον, εὐρισκόμενον ἤδη αὐτοῦ.

Ὁ ταπεινὸς αὐτῆς δοῦλος Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἀνεψιὸς μου Βασίλειος ταπεινοφρόνως προσκυνοῦσι τὴν Θεοδόξαστον δεξιάν της.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΟΒΑΔΙΤΟΥ

Ι'.

Τὴν ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα καὶ αὐθις ταπεινοφρόνως προσκυνῶ, ἀσπαζόμενος καὶ τὴν θεοχαρίτωτον αὐτῆς δεξιάν.

Τοῦ ἁγίου Θεοῦ δεόμενος ὅπως διαφυλάττῃ τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ μετὰ ἀδιασείστου καὶ εἰρηνικῆς στερεύσεως ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς θρόνον. Τὸ αἶτιον τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ γράμματος εἶναι νὰ προσκυνήσω

κατὰ τὸ βαθύτατόν μου σέβας τὴν Μακαριότητά της, καὶ νὰ ἐκζητήσω τὰς ἀγίας καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχάς· ἐπομένως δὲ νὰ δεηθῶ θερμῶς τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι νὰ μὲ ἀξιώσῃ πατρικῆς συγγνώμης, ἂν τὸ θάρρος μὲ παραστήνῃ τολμηρόν, νὰ τὴν ἐνοχλήσω καὶ δεύτερον περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης τοῦ Μιχαὴλ Πόλπατζα, τὴν ὁποίαν προλαβὼν ἔγραψα αὐτῇ ἀποχρόντως, τίνι τρόπῳ κατακρατεῖ εἰς τοσαῦτα ἔτη τὰ ἄσπρά μου καίτοι ὄντα ἀφιερωμένα τῷ Παναγίῳ Τάφῳ, χωρὶς ποτε νὰ θέλῃ νὰ πληρώσῃ ἓνα τόσον μέγα δίκαιον εἰς ἐμέ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐκεῖνο τὸ πρῶτον γράμμα ἔφθασεν εἰς τὰς μακαρίους της χεῖρας, καὶ οὐκ οἶδα πῶς αἱ ἁμαρτίαι μου ὑπερίσχυσαν διὰ νὰ μὴν ἀξιωθῶ οὐδὲ βραχυτάτης μακαρίας αὐτῆς ἀποκρίσεως, καὶ μὲ τὰς ἐν αὐτῇ πατριαρχικὰς αὐτῆς εὐχάς τε καὶ εὐλογίας νὰ ἤθελε παρηγορηθῶ μικρόν, τώρα εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ γήρους μου. Ὅθεν δὲν ἐπροξένησεν εἰς τὴν λυπημένην μου ψυχὴν ὀλιγώτερον πάθος τοιαύτη ἀποτυχία, καὶ τοῦτο διατὶ στοχάζομαι πανταχόθεν ἐμαυτὸν αἰεὶ γνησιώτατον τέκνον τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ δοῦλον πιστότατον, καὶ ἔπειτα ἀνελπίστως ἐγκαταλελειμμένον ἀπὸ τὸν εὐμενέστατόν μου δεσπότην, τὴν ἀναψυχὴν καὶ παρηγορίαν μου. Καὶ ποῖον πλέον δεινότερον καὶ πικρότερον ἤθελε μοῦ συνέβῃ ποτέ; Ἄν κάθε ἄλλη μου θλίψις ἐπαρηγορεῖτο μόνον μὲ τὰς πατρικὰς εὐχάς καὶ παραινέσεις τοῦ ἀγιωτάτου μου δεσπότη, ἢ στέρησις τούτου παρ' ἐλπίδα ποῖαν ἔξει παραμυθίαν; Δέομαι λοιπὸν νὰ μὴ μὲ ἐγκαταλίπη εἰς τέλος, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀξιώσῃ βραχείας σεβασμιωτάτης αὐτῆς ἐπιστολῆς, διὰ νὰ μοὶ θεραπεύσῃ τὴν φλόγα τῆς δίψης, δι' ἧς ποθῶ ἰδεῖν προσκυνητὰ μοι ὑμέτερα γράμματα καὶ προστάγματα, καὶ οὕτως ἐνδυναμούμενος ταῖς ἀγίαις αὐτῆς εὐχαῖς ἀπέλθω ἡνίκα γένηται τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ἐλπίδα ἔχων τῆς σωτηρίας μου.

Ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοδυσωπητικαὶ αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτήριον.

Ἐξ Ἀθηνῶν, αῤῥ. Αὐγούστου κ'.

ταπεινὸς καὶ εὐλαβέστατος δοῦλος καὶ ἐν Χριστῷ υἱὸς

ΧΑΤΖΗ ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΕΟΒΑΔΙΤΗΣ

Ἡ εὐλαβεστάτη αὐτῆς δούλη καὶ ταπεινοτάτη μου σύζυγος Μαρία προσκυνεῖ δι' ἐμοῦ τὴν Μακαριότητά της, καταφιλοῦσα τὰς ἀγίας της χεῖρας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΑ'.

Τὴν ὑμετέραν σεβάσμιον Μακαριότητα δουλοπρεπῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιὰν πανευλαβῶς κατασπάζομαι.

† Ἦν καὶ περιφρουρεῖη καὶ περισκέποι ἡ ἀνωτάτῳ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ὑγιαίνουσαν ἄκρως καὶ εὐοδουμένην ἐπὶ τοῖς σωτηριώδεσιν ἐφετοῖς καὶ καταθυμίῳις μετὰ μακροβιότητος, καὶ νὰ τὴν ἀξιοῖ τοῦ διαπεράσαι τὸ ἱερὸν στάδιον τῆς νηστείας ὑγιῶς τε καὶ θεαρέστως, καὶ προσκυνῆσαι χαρμοσύνως τὰ κοσμοσωτήρια τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ ἄχραντα πάθη καὶ τὴν αὐτοῦ τριήμερον ἔγερσιν εἰς πολλὰ ἔτη. Τὸ ἀκατάστατον τοῦ καιροῦ, ὁ φόβος τῶν ἁρβανιτῶν, διὰ τὸν ὁποῖον περιετριγυρίζομεν ἔνθεν κακεῖθεν, καὶ μάλιστα ἡ σπάνις τῶν αὐτόθι παραγινομένων διὰ τὴν πληγὴν τῆς πανώλης μὲ ἔκαμαν νὰ ἀπαντήσω ὑπερημέρως εἰς τὰ σεβάσμια καὶ προσκυνητὰ μοι αὐτῆς γράμματα, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐνταῦθα ζαμπίτης καὶ μαλικλιανετζῆς μετὰ τῶν προεστώτων, ὅταν ἐμίσευσαν διὰ τὴν βασιλεύουσιν, ἐγὼ τότε διέτριβον εἰς Λειβαδεῖαν τανῦν δὲ εὐκαιρίας τυχών, μετὰ τὰς ἐδαφιαίας μου προσκυνήσεις, ἀποκρίνομαι εὐλαβῶς, ὅτι εἰς μὲν τὰς πατρικὰς αὐτῆς προσταγὰς εἶμαι ἕτοιμος πάντοτε νὰ ὑπακούω, μετὰ προθυμίας, ὡς γνήσιον τέκνον τοῦ Παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου. Περὶ δὲ τῆς τοῦ ταξειδίου μου καταστάσεως μοι φαίνεται, δεσπότη μου, ὅτι νὰ εἶναι γνωστὴ ἐξ ἀκοῆς καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα ἡ ἄκρα δυστυχία καὶ ἀθλιότης τῶν ἐνταῦθα μερῶν, καὶ μάλιστα ἡ ἐπαρχία Θηβῶν καὶ Σαλώνων ἦλθεν εἰς παντελῆ σχεδὸν ἐρήμωσιν καὶ ἀφανισμόν ἀπὸ τὴν καθ' ἑκάστην ἔφοδον καὶ λεηλασίαν τῶν Ἀρβανιτῶν καὶ κλεπτῶν· ὥστε ὅπου τινὰς καὶ νὰ ὑπάγῃ μόνον φοβεῖται, πολλῷ μᾶλλον νὰ κάμῃ κάμμιαν κυβέρνησιν.

Ἐδῶ εἰς Ἀθήνας τὰ ὑποστατικὰ πολλάκις δὲν ἐξαρκοῦν εἰς τὰ ἔξοδα ποῦ τοὺς γίνονται, καὶ μάλιστα τὸν ἀπερασμένον χρόνον, ὅπου δὲν ἐκάμαμεν καὶ στᾶρι καὶ λάδι οὔτε διὰ τὴν ζωοτροφίαν μας, καὶ πῶς εἶναι δυνατόν, δεσπότη μου, νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὰ βαρύτατα τεφτέρια, ὅπου κατ' ἔτος συνεισφέρομεν. Ὅλα αὐτὰ καὶ τᾶλλα τὰ κατ' ἐμὲ θέλω τῆς τὰ ἀναγγεῖλῃ διὰ ζώσης φωνῆς, ὅταν σὺν Θεῷ ἀξιωθῶ μετὰ τὸ ἅγιον πάσχα νὰ ἔλθω αὐτόθι εἰς προσκύνησίν της, καὶ τότε ἐλπίζω εἰς

τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰς εὐχὰς τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος μὲ ὅλην τὴν δυστυχίαν νὰ εὐδοκιμήσω εἰς τὴν παράδοσίν μου ἴσως καλῆ-
τερα ἀπὸ ἄλλους πολλοὺς τοῦ παρόντος ταξιδίου.

Ἀπὸ τῆς ὁμολογίας τῶν τριακοσίων γροσίων τὰ μὲν ἑκατὸν πενήντα
τὰ ἔλαβα ἀπὸ τὸν ἕνα χρεωφειλέτην, λέγω τὸν κύρ Νικόλαον Πατοῦ-
σαν μετὰ πόνου πολλοῦ, τὰ ὅποια ἐξαποστέλλω μὲ τὸν παρόντα γραμ-
ματοκομιστήν, ὁμοῦ καὶ ἕτερα ἑκατὸν διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ποσότης
τῶν πεντακοσίων· παρὰ δὲ τοῦ ἑτέρου ὀφειλέτου, δηλ. τοῦ Ἀντωνίου
Ρούτου, μὲ ὅλον ὅπου ἐπάσχισα μὲ διαφόρους τρόπους, ὅμως δὲν ἠμπό-
ρεσα νὰ λάβω οὐδὲ ὀβολόν, διότι ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς ἐσχάτην
πτωχείαν.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ θεοπειθεῖς καὶ μακάριαι αὐτῆς εὐχαὶ
εἶησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ παντί.

αψοθ'. Φευρουαρίου ιη'. Ἀθήνηθεν

Τῆς ὑμετέρας σεβασμίου μοι Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος καὶ εἰς τοὺς

ὀρισμοὺς πρόθυμος

ΙΑΚΩΒΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΡΘΑΛΟΜΑΙΟΥ

ΙΒ'.

*Τὴν ὑμέτεραν θεοδόξαστον Μακαριότητα ταπεινῶς προσκυνῶ, σὺν
τῷ μετ' εὐλαβείας ἀσπασμῷ τῆς μακαρίας αὐτῆς δεξιᾶς.*

† Διατηρῶν περιέποι αὐτὴν ὁ τῶν ὅλων Κύριος ἐρρωμενεστάτην
κατ' ἄκρον, εὐημεροῦσαν εὐκλεῶς καὶ ἀμεταπτώτως, καὶ πάντα παν-
εύθυμον.

Ἀγκαλὰ καὶ προλαβόντως ἔγραψα τῇ Μακαριότητί της τρία γράμ-
ματα, εἰς τὰ ὅποια τῇ ἐφάνέρωνα ὅτι ἀκόμη εἰς Χί = ⁽¹⁾ διέτριβα, μὲ
τὸ νὰ ἡσθένησα ἐκ δευτέρου καὶ βαρέως· δὲν ἔλειψα δὲ καὶ αὖθις διὰ
τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ νὰ ἀποδώσω αὐτῇ τὰς προσηκούσας μου
προσκυνήσεις, καὶ νὰ τῇ φανερώσω ὅτι δι' εὐχῶν τῆς Μακαριότητός Της
ἀνέλαβον ὀλίγον τι, καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας μελετῶ σὺν Θεῷ διὰ

(1) οὕτως ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἐν ᾗ δὲν φαίνεται καὶ πόθεν πέμπεται.

τὴν ἐπαρχίαν μου. Ἡ ὅλη διατριβή μου ὅπου ἐδῶ ἦτον ἐν ἀσθενείᾳ, ὡς καθὼς ἦλθα δὲν μὲ ἐδέχθη ὁ τόπος, τὸ πρῶτον ἀνέλαβον, καὶ πάλιν ἐξανακύλησα· δόξα ὅμως τῷ ἁγίῳ Θεῷ, ὅπου ἐδῶ διὰ τὰς ἁμαρτίας μας μᾶς παιδεύει.

Παρακαλῶ, δεσπότη μου Μακαριώτατε, νὰ στείλῃ μὲ κανένα τῆς ἀνθρώπου τὸ πρὸς τὸν ἅγιον Δέρκων γράμμα, ὅπου εἰς τὸν πιλίκον τῆς περικλείω.

Γνωρίζουσά με δὲ ἡ Μακαριότης τῆς ὅλον ἐτοιμότατον διὰ παντὸς εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα, τὴν παρακαλῶ κατὰ πολλὰ οὐ μόνον νὰ μὲ ἔχῃ εἰς τὴν πατρικὴν αὐτῆς ἀγάπην καὶ εὐνοίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὲ χαροποιῇ διὰ τῶν μακαρίων αὐτῆς γραμμάτων, ὅπου νὰ χαίρω ἐπὶ τῇ ἐφειτωτάτῃ αὐτῆς ἀγαθῇ ὑγείᾳ, καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς, αἵτινες εἴησάν μοι ἄρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· ἀμήν.

α.ψ.π'. Ἰουνίου κγ'.

Τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ὅλως εἰς τὰς προσταγὰς πρόθυμος

Ο ΑΘΗΝΩΝ Β.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΓ'.

Τὴν ὑμετέραν σεβασμίαν μοι Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιὰν μεθ' ὅσης μου τῆς εὐλαβείας κατασπάζομαι.

† Ἦν καὶ περιφρουρεῖ καὶ διέποι ὁ πανάγαθος Θεὸς ὑγιαίνουσιν ἀκροτάτως καὶ πανευδχιμονοῦσαν μετὰ μακροβιότητος, εἰς καύχημα τοῦ ἁγίου μας ὁσπητίου, ἐμοῦ δὲ ἐξαιρετως παρηγορίαν.

Μετὰ τὰς δουλικὰς μου ἐδαφιαίας προσκυνήσεις καὶ ἔρευναν τῆς εὐκταιοτάτης μοι καὶ δεσποτικῆς αὐτῆς ὑγείας, δηλοποιῶ τῇ πατρικῇ καὶ σεβασμίᾳ μοι Μακαριότητι ὅτι, χάριτι Θεοῦ καὶ διὰ τῶν ἁγίων τῆς εὐχῶν, ἐκατευοδώθην εἰς Ἀθήνας, καὶ ἀνταμώθην μὲ τὸν ζαμπίτην τοῦ τόπου, μὲ τοὺς ἀγάδες, καὶ μὲ τοὺς ἤδη εὐρισκομένους προεστῶτας καὶ ἐπιτρόπους τῆς πολιτείας, οἱ ὅποιοι συμφώνως ὅλοι μὲ ἐπαρηγόρησαν καὶ μοῦ ἔδωσαν καλὰς ἐλπίδας περὶ τῶν μουλκίων μας. Καὶ ἰδού, ὅπου ἐξαποστέλλονται ἤδη αὐτόθι ἄνθρωποι τῆς πολιτείας μὲ γράμματα καὶ μὲ ἄρζια μαχζάρια περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν μουλκίων ὅλης τῆς

κοινότητος, καὶ φανερόνουν καταλεπτῶς καὶ διὰ τὰ ἐδικά μας μὲ τί λογῆς τρόπον τὰ ἐπῆρε. Καὶ ὅλοι οἱ ἐνταῦθα χριστιανοὶ στέκονται ἐπιπόνως μὲ ζῆλον καὶ προθυμίαν διὰ νὰ μὴν ὑστερηθῇ ὁ Ἅγιος Τάφος τὰ ὑποστατικά του, καὶ χαθῇ τὸ μνημόσυνον τῶν ἀφιερωτῶν, καὶ ἀκολουθῇ εἰς τὸ ἐξῆς ψυχρότης. Οἱ ἀποστελλόμενοι ἄνθρωποι θέλουν ἔλθουν εἰς προσκύνησίν σας, καὶ θέλουν σᾶς πληροφορήσουν. Ὅθεν ἡ ὑμετέρα Μακαριότης ὅ,τι ἤθελε σᾶς φωτίσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς καὶ σᾶς ἐνδυναμώσῃ ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Τάφου οὕτω θέλετε μεταχειρισθῇ.

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ βραχέων προσκυνητῶς, αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴητάν μοι φυλακτῆριον διὰ βίου.

αψπς'. Μαΐου κε'.

*Τῆς σεβασμίου μοι αὐτῆς Μακαριότητος δοῦλος ἐλάχιστος
καὶ ὅλος εἰς τὰς ἐπιταγὰς*

ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἴδου ὅπου τῇ περικλείω τὸ παρὸν σημείωμα τουρκιστί, καὶ κατ' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ εὐγῇ εἰς φετῶς, καὶ κατὰ τὸν φετῶν ἐν φερμάνιον, τὸ ὅποῖον θέλει μοι σταλθῇ, ἐπειδὴ χρησιμεύει.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΙΝΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΙΔ'.

Τὴν ὑμετέραν σωφοτάτην θειοτάτην τε Μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν, καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν γονυκλιτῶς κατασπαζόμεθα.

† Ἦν καὶ περιφρουρεῖ καὶ διέποι ἡ ἀνωτάτω πρόνοια ὑγιαίνουσιν ἀκροτάτως, καὶ πάσης ἐπηρείας ὑπερκειμένην ἐπὶ τὸν μακαριότατον θρόνον εἰς πολλὰς ἐτῶν περιόδους.

Μετὰ τὰς δουλικὰς ἐδαφιαίας ἡμῶν προσκυνήσεις, τῷ θεοδοξάστῳ ὕψει τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος διὰ τῆς παρούσης ταπεινῆς κοινῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς ἀναφέρνομεν ὅτι τὰ σεβάσμια γράμματα τῆς Μακαριότητός σας ἐλάβομεν, τὰ ὅποια κατὰ τὸ πρέπον τὰ ἐπροσκυνήσαμεν. Ὅμοίως ἐδέχθημεν καὶ τὸν πρωτοσύγκελλον κύρ Ἀγάπιον, καὶ πολλὰ ἐχάρημεν ὅπου μᾶς ἐστείλατε τέτοιον ὑποκείμενον προκομένον καὶ σεβάσμιον, καὶ ἡμεῖς διὰ τὴν πανοσιότητά του θέλομεν κάμῃ τὸ χρέος μας,

δηλαδή νὰ συστήσωμεν τὰ κουτία εἰς κάθε ἡμερίαν, καὶ νὰ παρακινήσωμεν τοὺς χριστιανοὺς τὸ κατὰ δύναμιν νὰ δώσουν ἐλεημοσύνην. * Ἄς εἶναι, δεσπότη μου, καὶ ἔνδεια εἰς τὸν τόπον μας, δὲν βλάπτει· οἱ χριστιανοὶ δὲν φεύγουν ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Τάφου τὴν ἐλεημοσύνην, φθάνει νὰ εἶναι τὸ ὑποκείμενον σεβάζμιον, καθὼς εἶναι ἡ πανοσιότης τοῦ κυρ Ἀγαπίου. Ἐπειδὴ καὶ ὁ πρῶην πρωτοσύγκελλος ἀρχιμανδρίτης δὲν ἐπορεύθη εὐμορφα, ὡς ἔπρεπε, παρὰ ἐσίκωσε τὴν εὐλάβειαν τῶν χριστιανῶν· ὁ ὁποῖος, τώρα ὅπου ἤλθεν ὁ κυρ Ἀγάπιος δὲν χρειάζεται νὰ στέκη, ἐδῶ ἡ πανοσιότης του, παρὰ παρακαλοῦμεν νὰ τὸν προστάξετε νὰ δώσῃ τὸν λογαριασμὸν τοῦ κυρ Ἀγαπίου, καὶ νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν Μακαριότη σας ἢ εἰς τὸ μοναστήρι, ὅπου τὸν προστάξετε.

Πρὸς τούτοις φανερώνομεν τῆς Μακαριότη σας ὅτι πρὸς τὰ αὐτόθι ἔχομεν τρεῖς ἀνθρώπους μας διὰ ὑποθέσεις τῆς πολιτείας, μάλιστα καὶ διὰ τὰ μούλκια, ὅπου ἀδίκως καὶ μὲ βία μᾶς ἐπῆρε ὁ τύραννος Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶς, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ τοὺς κράξετε, καὶ νὰ τοὺς ρωτήσετε ἐπάνω εἰς τοῦτο τί ἔκαμαν, καὶ νὰ συμβοηθήσετε καὶ ἡ Μακαριότη σας διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν μουλκίων ὅλων τῆς πολιτείας, καὶ νὰ ἀγρικηθῇτε μαζῇ μὲ τὸν καπιτζεχαγιά τοῦ πασᾶ ἐφέντη μας καπετὰν πασᾶ, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι νὰ γένη ἔλεος εἰς ἡμᾶς, καὶ νὰ λάβῃ καὶ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Τάφου καὶ μούλκια του. Δὲν σᾶς βαρύνομεν περισσότερο. Ταῦτα καὶ μένομεν δουλικῶς.

αψπς'. Αὐγούστου η'. Ἀθήνας

Τῆς ὑμετέρας σοφωτάτης θειοτάτης τε Μακαριότητος ταπεινοὶ δοῦλοι
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς

Μπέλος Τζανμβρῆς.

Πέτρος Πιτάκης.

Χατζῆ Σωτήρχος Καρόρης.

Γεωργαντᾶς Βλασαρός.

Νικόλαος Μισεραλλιιώτης.

Γιαννάκης Λάμπρου.

Ἀντώνιος Ροῦτος.

Δημήτριος Θηβαῖος.

Μανώλης Μακρῆς.

Μῆτρος Κροντηρᾶ.

Γεωργαντᾶς Δανίλης.

Σταῦρος Μαρμαροτούρης.

Ἰω. Μπράβος.

Νικόλαος Μαρμαροτούρης.

Νίκλο Παπᾶ Μάρκο.

Σωτήρχος Κάλκος.

Νικολὸς Μενιδιάτης.

Κωσταντῆς Λιμπέριος.

Σωτήρχος Ἀθανάσιος.

Γιάννος Χτενᾶς.

Κωσταντῆς Κορινθίου.

Παναγιώτης Λιμπέριος.

Γιαννάκος Σαράντης.

Συμεὼν Κυριγωτή.

Δημητράκης Μποξίτζης.

Σπῦρος Τρίμης.

Φυλαχτὸς Γγίνης.

Κωσταντῆς Τοῦ Μπερδελῆ.

Σπῦρος Ζαχαρίτζας.

Χριστόδουλος Πατούσας.

Νικολὸς Ζητουνιάτης,

Ἀγγελάκης Παλολόγου.

Δημήτρης Μπουγιουκλῆς

(Ἐν περιθωρίῳ τῆς ἀναφορᾶς ἡ ἐξῆς κεῖται προσθήκη)

Ἦρὸς τούτοις σᾶς λέγομεν ὅτι ὁ ἅγιος πρωτοσύγκελλος κὺρ Ἀγάπιος δὲν ἠθέλησε μὲ τὸν ἐρχομόν του νὰ μᾶς δώσῃ τὰ γράμματα τῆς Μακαριότης σας λέγωντάς μας ὅτι τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου Σεπτεμβρίου, ὅποῦ θέλει διαβάσῃ τὰ ἐπ' ἐκκλησίας γράμματα κατὰ τὴν προσταγὴν, ὅποῦ ἡ Μακαριότης σας τοῦ ἐδώσατε, τότε θέλει μᾶς τὰ δώσῃ· ἡμεῖς ὁμῶς τοῦ εἵπομεν ὅτι δώσε μᾶς τα, καὶ δὲν σὲ μέλλει· καὶ τὰ ἐπ' ἐκκλησίας γράμματα τότε ὅποῦ σᾶς ἐπρόσταξε ἡ Μακαριότης του θέλετε τὰ διαβάσῃ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΕ'.

Τὴν σεβασμίαν μοι αὐτῆς Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, μεθ' ὅσης μου τῆς εὐλαβείας κατασπαζομένου τὴν χαριτόβρυτον καὶ ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν.

† Ἦν καὶ περιφρουροῖ καὶ διέποι τὸ θεῖον ἐν ἀκροτάτῃ ὑγίειᾳ, εἰρηνιαίαν τε ὅλως καὶ πανευδαιμονοῦσαν εἰς πολλῶν ἐτῶν παριππεύσεις.

Εὐθύς, ὅποῦ διὰ τῶν ἁγίων τῆς εὐχῶν κατευοδώθην εἰς τὰ ἐνταῦθα ἔγραψα τῇ Μακαριότητί Της περὶ τε τοῦ κατευοδίου μου καὶ περὶ τῶν μουλκίων, ὅτι δηλαδὴ ἀπεστάλησαν ἄνθρωποι εἰς τὰ αὐτόθι ἐκ μέρους τῆς πολιτείας μὲ ἄρζια μαχζάρια καὶ ἰλάμια, τόσον διὰ τὰ μούλκια τῆς κοινότητος, ὅσον καὶ τοῦ Ἀγίου Τάφου, καὶ περιμένεται ἡ ἔκθασις ὅποια τις ἔσται. Κατὰ δὲ τὴν β' τοῦ τρέχοντος ἔλαβον διὰ χειρὸς τοῦ ἁγίου πρωτοσυγκέλλου κὺρ Ἀγαπίου σεβάσμιόν μοι καὶ προσκυνητὸν αὐτῆς γράμμα, τὸ ὁποῖον ὡς εἰκὸς προσκυνήσας, καὶ ὑποδεχθεὶς τὴν πανοσιότητά του μετὰ τῆς προσηκούσης περιποιήσεως καὶ φιλοφροσύνης, ὡς παρὰ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ἐκπεμφθέντα, ἔγνων καὶ τὰ ὅσα μοὶ ἐντέλλεται πατρικῶς, καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ δείξω τὴν πᾶσαν εὐπειθειαν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὰς δεσποτικὰς αὐτῆς ἐπιταγὰς, κατὰ χρέος μου ἀπαραίτητον. Ὅμως, δεσπότη μου Μακαριώτατε, ἐγὼ εἶμαι βέβαιος πῶς ἡ Μακαριότης τῆς ὡς πατὴρ συμπαθῆς καὶ φιλόστοργος νὰ μὴ θέλῃ τῶν τέκνων τῆς τὴν φθοράν, οὔτε ἄλλους μὲν νὰ κυβερνᾷ, ἄλλους δὲ νὰ ἀπορρίπτῃ, πτωχεύσαντας ἐκ περιστάσεως, καὶ μάλιστα ἱκανοὺς χρόνους ἐκδουλεύσαντας εἰς τὸ ἅγιον ὁσπήτιον. Τὰ κατ' ἐμὲ ἡ Μακαριότης Της ἡξεύρει πολλὰ καλὰ, ὡσὰν ὅποῦ διὰ ζώσης φωνῆς ἐξήγγειλα πάντα.

Ἐγὼ, δεσπότη μου, εὐρίσκομαι εἰς χρέος χιλίων γροσίων· διότι,

ἀφίνωντας τὴν ἄκραν δυστυχίαν καὶ ἀκαταστασίαν τοῦ τόπου, καὶ τὰς τόσας περιστάσεις καὶ συμφορὰς ὅπου μὲ ἀπῆντησαν, δὲν εἶναι ἀκόμι τρεῖς χρόνοι ὅπου ἠγόρασα ἑπτὰ πουγγεῖα ἄσπρα τὸ τζιφτιλίκι, ἀγκαλὰ καὶ βιαίως, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ νέου ὀσπητίου μου ἐπῆγαν ἔξοδα ἱκανά, ὥστε ὅπου κατεδαπάνησα εἰς αὐτὰ τῶν τόσων μου χρόνων τὴν δούλευσιν, ὅπου ἤμποροῦσα καὶ ἐγὼ νὰ ἔχω διὰ ψαλτικόν μου ὡς παλαιὸς δοῦλος τοῦ Ἀγίου Τάφου. Ἐλθὼν δὲ ἤδη ἀπὸ βασιλευούσης ἐνταῦθα μὲ σκοπὸν καὶ γνώμην [καθὼς εἶχον καὶ προσταγὰς τῆς Μακαριότητός της] νὰ πουλήσω, καὶ ἐκεῖ μὲν, ὅπου χρεωστῶ, νὰ δώσω, ἐκεῖθεν δέ, ὅπου ἔχω λαβεῖν, νὰ λάβω, καὶ οὕτω νὰ συσταθῶ καὶ νὰ ἐτοιμασθῶ διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, τὰ πράγματα τὰ ἡῦρα εἰς τόσῃν δυστυχίαν, εἰς τόσῃν ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, καὶ εἰς τόσῃν ἀκαταστασίαν, ὅπου εἶναι ἀνεκδιήγητος, καὶ μόνον ἄξια δακρύων πολλῶν. Νὰ πουλήσω; καὶ δὲν εὐρίσκω οὔτε τὸ ἡμισυ· οὔτε ὀλότελα ἀγοράζει τινάς· νὰ ζητήσω ὅθεν ἔχω λαβεῖν; Καὶ εἶναι τῶν ἀδυνάτων· ὅτι οἱ μὲν ἐν φυλακῇ καθεκάστην, οἱ δὲ φυγᾶδες. Εἰς Λιβαδεῖαν, ὅπου εἶχα ἀνάγκην νὰ πηγαίνω, καὶ αὐτῆς ἡ τραγωδία θαρρῶ νὰ ἔγινεν ἀκουστὴ καὶ αὐτόθι. Τὰ χωρία της κατεκάησαν ἀπὸ τὸν ζορμπᾶν ἐκεῖνον Ντελῆ Ἀχμέτη, οἱ ἐντόπιοι, ἄλλοι εὐρίσκονται κατακεκλεισμένοι μέσα εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἄλλοι εἶναι φυγᾶδες ἐνθεν κακεῖθεν. Ὦντας λοιπὸν τὰ πράγματα εἰς τοιαύτην ὀλεθρίαν, καὶ ἀκόμι χείρονα ὅπου δὲν ἤμπορῶ νὰ σᾶς τὴν περιγράψω, κατὰστασιν, καὶ ὦντας ἐγὼ περιπεπλεγμένος εἰς λῆψιν καὶ δόσιν, εἶναι τῶν ἀδυνάτων κατὰ τὸ παρὸν νὰ κάμω καμίαν σύστασιν καὶ διόρθωσιν τῶν ὑποθέσεών μου· ὅθεν τοῦ μὲν ταξειδίου [ἀγκαλὰ καὶ ἄκρα δυστυχία καὶ ζάλη καὶ ἀκαταστασία, καὶ κάλλιον ἦτον ἂν εἶχε μείνει ἓνα δύο χρόνους μπατάλικον] παραχωρῶ τῷ ἁγίῳ πρωτοσυγκέλλῳ, χωρὶς ὅλως νὰ ἔχω καμίαν μετοχὴν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ προσταγὴν τῆς Μακαριότητός της, τὰ δὲ ὑποστατικά καὶ αὐτὰ ὁμοίως μετὰ πάσης εὐπειθείας ἤθελα παραδῶσθαι τῇ πανοσιότητί του, κατὰ τὰς σεβασμίας μοι αὐτῆς ἐπιταγὰς, καὶ ἤθελα κινήσει μετὰ προθυμίας διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὦντας τοῦτο πολλὰ ἐπιθυμητόν εἰς ἐμένα· ἐπειδὴ ὁμῶς εὐρίσκομαι εἰς τοιαύτην κατὰστασιν περιπεπλεγμένος καὶ ἐν ἀπορίᾳ, θαρρῶ ὅτι ἡ Μακαριότης της ὡς πατὴρ συμπαθὴς καὶ φιλόστοργος, μαθοῦσα ἤδη τὰ περιστατικά καὶ ὅτι ἀκόμη δὲν ἐξεγλύτωσα, δὲν θέλει τὸ εὖρη εὐλογον νὰ παραδῶσω τὰ ὑποστατικά, διότι ἐξ αὐτῶν ἐλπίζω, λαμβάνωντας τὰ πράγματα τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολήν, νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὸ χρέος μου, καὶ νὰ λάβω καμίαν σύστασιν καὶ κυβέρνησιν, καὶ οὕτω νὰ κινήσω διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ ὡσὰν ἄνθρωπος καὶ ὄχι νὰ εἶμαι ἐνὸς καὶ ἄλλου ἐπιδεής· καὶ τοῦτο ἐλπίζω νὰ εἶναι

ἀρεστὸν καὶ δεκτὸν εἰς τὴν Μακαριότητά της, διότι ἐξίσου εἶμαι βέβαιος ἀγαπᾶ νὰ θεραπεύῃ τὸν κάθε ἓνα ἀπὸ τοὺς δούλους της ὡς χριστομίμητος.

Παρακαλῶ οὖν θερμῶς τὴν πατρικὴν αὐτῆς Μακαριότητα, καὶ διὰ τοὺς τόσους κόπους, ὅπου ἔχω καταβάλῃ, καὶ διὰ τὴν παρεῦσαν ἐνδεῇ κατάστασιν, ὅπου εὐρίσκομαι, ἂν ἔχῃ καὶ ἐμένα ὡς παλαιὸν δούλον τοῦ Ἀγίου Τάφου νὰ μὲ ἀφήσῃ εἰς τὰ ὑποστατικά, ἕως οὗ νὰ ἀναλάβω καὶ νὰ κυβερνηθῶ, καὶ τότε ἀσμένως καὶ μετὰ προθυμίας θέλω κινήσει διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Περὶ τοῦ φερμανίου ὅπου τῆς προέγραφον, τοῦ ὁποίου ἔστειλα καὶ σημείωμα κατὰ τὸ ὕφος, ὅπου πρέπει νὰ γένη, παρακαλῶ νῆ μοὶ σταλθῇ, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἀναγκαῖον· ὁμοίως καὶ ἓνα γράμμα παρακαλεστικὸν πρὸς τὸν ἐδῶ Μπεκὶρ μπασιᾶ, διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις μου καὶ νὰ μοὶ βοηθήσῃ εἰς τὰς ὁμολογίας ἐκείνας ὅπου ἔχω νὰ λάβω. Ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς προεστῶτας, ὁμοῦ καὶ ρουφέτια, τὸ νὰ μὴν ἐνοχλοῦν τὸν Ἅγιον Τάφον εἰς τὰ κοινὰ συδοσίματα.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι διὰ βίου φυλακτήριον,

αψπς'. Αὐγούστου ιζ'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς ὑμετέραςσεβασμίου μοι Μακαριότητος δοῦλος εὐτελής

Προσμένω δευτέραν της
σεβασμίαν μοι προσταγήν

καὶ ὅλος εἰς τὰς ἐπιταγὰς
ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἀγίου Τάφου

ΙΑΚΩΒΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΙΣΤ'.

Τὴν ὑμετέραν Θεοφροῦρητον καὶ σεβασμίαν ἡμῖν Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνοῦμεν, τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπαζόμεθα.

† Ἦν περιφρουροῖ καὶ διέποι ἡ ἀνωτάτω πρόνοια ὑγιαίνουσιν ἀκροτάτως καὶ πάσης ἐπηρείας ὑπερκειμένην ἐπὶ τὸν πανάγιον καὶ μακαριώτατον Θρόνον εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους.

Ἀγκαλὰ καὶ προλαβόντως ἐγράψαμεν τῇ σῇ Μακαριότητι, δεσποτα ἅγιε, περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ πρωτοσυγκέλλου ἡμῶν κύρ Ἀγαπίου, ὅτι τὸν ἐδέχθημεν μὲ μεγάλην μας εὐχαρίστησιν, ὡς ἀπὸ μέρους τῆς Μακαριότη σας πεμπόμενον, καὶ νῦν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἐπιστολῆς ἐρχόμεθα νὰ σᾶς φανερώσωμεν ὅτι ὁ μὲν κύρ Ἀγάπιος ὢντας ὑποκείμενον σεβάσμιον καὶ κόσμιον δὲν ἔχασε κανένα ἀπὸ τὰ παλαιὰ κινήματα ὅπου οἱ πρόην πρωτοσυγκέλλοι ἐποιοῦσαν, καθὼς ἡμεῖς διὰ ἀγάπην τοῦ ἁγίου σπητίου τὸν ἐσυμβουλευσαμεν. Ἐν πρώτοις ἐστάθη τὸ κάθισμά του εἰς τὸ παλαιὸν Μετόχι, ὅπου τόσοι ἄλλοι πρωτοσυγκέλλοι ἐκεῖ πάντα τὸ ταξεῖδι τοῦ ἐτελείωναν, ἀγκαλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Μετόχι ὁ κύρ Ἰάκωβος τὸ ἓνα μέρος τὸ ἐπούλησεν, καὶ δὲν εὐχαριστήθη καὶ νὰ τὸ πουλήσῃ ἐνὸς χριστιανοῦ, παρὰ τὸ ἐπούλησεν εἰς τοῦρκον, εἰς κάποιον μουλᾶ Μουλᾶ Μπεκίρη Φούτουλον, καὶ κοντὰ εἰς αὐτὸ τὸ μετόχι ἦτον καὶ ἓνα λιατρίβιον, ὅπου τὸ λάδι ἀπὸ ταῖς ἐληαῖς εὐγαίνουν, καὶ τὸ ἐπούλησεν καὶ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ Μουλᾶ Μπεκίρη, τὰ δύο, σπῆτι καὶ Λιατρίβι διὰ γρόσια τετρακόσια τριάντα, τὰ ὅποια αὐτὰ πολλὰ χρησιμεύουν εἰς τὴν πανοσιότητά του· καὶ παρακαλοῦμεν νὰ γένῃ ἓνα Φερμάνι φανερώωντας μέσα εἰς αὐτὸ ὅτι μὲ βία τὰ ἄρπαξε αὐτὸς ὁ Μουλᾶ Μπεκίρης Φούτουλος ἀπὸ τοῦ Ἰακώβου τὰς χεῖρας, ὢντας τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶ τοῦ ἀλιτηρίου φίλος μουίνης καὶ ὄργανον ἐν ταῖς κακίαις του, τὸ ὅποῖον φερμάνι νὰ εἶναι χιταμπέτι εἰς τὸν Βοϊβόνδα τοῦ τόπου, ὅπου νὰ λάβῃ τὰ ἄσπρα, ὅπου ἔδωκε γρ. 430, καὶ νὰ παρθῇ τὸ σπῆτι καὶ τὸ λιατρίβι.

Ὅθεν, δεσπότη μου, σᾶς λέγομεν ὅτι τὸ μεγάλο μῖσος, ὅπου ἐλάβαμεν ἡμεῖς τὰ τέκνα σας εἰς τὸν κύρ Ἰάκωβον ἐστάθη ἡ αἰτία ὅπου ἡ ἀναξιότητά του, ἡ ἀμέλειά του, καὶ ἡ τρέλα του, διὰ νὰ δώσῃ τὰ μούλκια τοῦ Ἀγίου Τάφου εἰς αὐτὸν τὸν ἀλιτήριον Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶ, ὅπου ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ μία φυγή, ὅπου μάλιστα τόσοι χριστιανοὶ μυστικῶς τὸν ἐλάλησαν συμβουλευόντάς τον νὰ φύγῃ, καὶ δὲν ἠθέλησε παρὰ ἐστάθῃ ὡς πέτρα ἀτάρακτος· τοῦ ἐφαίνετο ὅπου ὡσὰν φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἔχει νὰ χάσῃ τὸν παράδεισον. Ὅμοίως κάνει καὶ τώρα, δεσπότη μου, μόνον ὅπου ἡ Μακαριότη σας τὸν γράφετε προστάζωντάς τον διὰ νὰ πάῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ σημειώνετε εἰς ταῖς σεβασμίαις σας ἐπιστολαῖς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὸν κράζωμεν τὸν κύρ Ἰάκωβον καὶ νὰ τοῦ δώσωμεν τὴν εἴδησιν ὅτι, ὅπου ἔχει νὰ δώσῃ καὶ νὰ λάβῃ, νὰ ξεμπερδεύσῃ· καὶ τὴν πρώτην τοῦ νῦν ἐρχομένου Σεπτεμβρίου ἔχει νὰ διαβάσῃ τὰ γράμματά του ὁ πρωτοσύγκελλος ἡμῶν κύρ Ἀγάπιος· καὶ ἡ πανοσιότης σας, κύρ

Ἰάκωβε — τοῦ ἐλάλήσαμεν — νὰ δώσης τῶν μούλκιων τὰ χοτζίτια καὶ τὰ γράμματα, ὁμοίως καὶ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων νὰ σκεύη·» αὐτὸς ὁμως, δεσπότη μου, μᾶς ἀπεκρίθη « πῶς ἐγὼ γράφω τοῦ ἁγίου Μακαριωτάτου, διὰ νὰ μὲ ἀφήσῃ ἐδῶ, νὰ κάμω τὰ μούλκια ἡγουμενιὸν, καὶ νὰ ἀποθάνω ἐδῶ». — Πλὴν, δεσπότη μου, σᾶς δίδομεν τὴν εἵδησιν ὅτι ἡμεῖς τὸν Ἰάκωβον μὲ κανέναν τρόπον δὲν τὸν θέλομεν, καὶ ἂν μᾶς ἐγράψετε διὰ νὰ σταθῇ ἐδῶ νὰ κάμῃ ἡγουμενιὸν τὰ μούλκια, ὅπου δὲν τὸ πιστεύομεν, ἡμεῖς θέλομεν τὸν διώξῃ μὲ καταισχύνην ἀπ' ἐδῶ ὅτι καὶ ἄλλαις κατηγορίαις καὶ ζημίαν μεγάλην ἐπροξένησεν εἰς τὸ ἅγιον σπῆτι ἀπὸ τὴν κακὴν τοῦ κεφαλὴν καὶ διὰ νὰ μὴ μολύνωμεν τὰς ἀκοὰς τῆς Μακαριότη σας ταῖς σιωποῦμεν.

Διὰ δὲ τὰ μούλκια, ὅπου ἔχει παρμέα ὁ ἀλιτήριος Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶς τοῦ Ἀγίου Τάφου, μὲ τὴν δόσιν τὴν κοινὴν τῶν ἄλλων μούλκιων, ὅπου ἐλπίζομεν νὰ γένῃ διὰ μέσου τοῦ ἐφέντη μας καπετὰν πασᾶ, θέλουν παρθῇ καὶ τοῦ ἁγίου σπητίου τὰ ὑποστατικά, πλὴν κατὰ τὸ παρὸν θέλετε στείλῃ εἰς τὸν καπὶ τζεχαγιᾶ τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας λαλῶντας περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, κάνωντας βοήθειαν καὶ ἡ Μακαριότη σας. Πρὸς τούτοις θέλετε κρᾶξῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους μας, τὸν κύρ Νικολάκην Μπάρμπανον καὶ Παναγιώτην Μπερνέαν, νὰ πηγένη μαζῇ ὁ ἄνθρωπός σας εἰς τὸν καπὶ τζεχαγιᾶ τοῦ πασᾶ ἐφέντη μὲ τοὺς ἐδικούς μας ἀνθρώπους, καὶ νὰ λαλήσουν τῆς ἐνδοξότης του περὶ τοῦ Ἀγίου Τάφου τὰ μούλκια, ὁμοίως καὶ διὰ τῆς πολιτείας τὰ μούλκια, καὶ μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἐφέντη μας καπετὰν πασᾶ ἐλπίζομεν νὰ πάρῃ τέλος αὕτῃ ἡ ὑπόθεσις.

Ὅθεν αὐθις παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότη σας περὶ τὸ στάσιμον τοῦ Ἰακώβου, ὅπου φαίνεται νὰ θέλῃ νὰ σταθῇ ἐδῶ, ὄντας ἀνόητος. Νὰ τοῦ γράψετε σφοδρῶς, ὅτι νὰ μισεύσῃ μία ὥρα ἀρχήτερα ἀπ' ἐδῶ, νὰ μὴ τοῦ ἀκολουθήσῃ καμμία καταισχύνη· ὄντας ἀπὸ τὴν πανοσιότητά του οἱ χριστιανοὶ πολλὰ πληγωμένοι δὲν δύνονται νὰ βλέπουν τὰ ἀτοπήματά του· τὸ ὅποῖον δὲν ἀγαποῦμεν νὰ ἀκολουθήσῃ νὰ μὴ γελοῦν τὰ ἔθνη μὲ ἡμᾶς, ἐπειδὴ καὶ τὸν ἐγνώρισαν τόσον καιρὸν διὰ τοῦ Ἀγίου Τάφου ἄνθρωπον. Πρὸς τούτοις σᾶς φανερώνομεν, δεσπότη μου, ὅτι ἀφοῦ ἡ γνώμη τοῦ κύρ Ἰακώβου ἤθελε γένῃ διὰ νὰ ἐλθῇ πρὸς τὴν Μακαριότη σας ἐνδέχεται νὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι νὰ στείλετε ἄλλο ὑποκείμενον ἐδῶ διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ τὰ ὀλίγα μούλκια, ὅπου ἄφησεν ἀπούλητα ὁ Ἰάκωβος, καὶ ἡμπορεῖ νὰ εἰσακουσθῇ ἡ αἴτησις αὕτῃ εἰς τὴν Μακαριότη σας, ὅθεν παρακαλοῦμεν αὐτὸ νὰ μὴ γένῃ, παρὰ νὰ ἀφίσετε τὸν κύρ Ἀγάπρον, ὅπου ἔχει τὸ ταξεῖδι, νὰ ἐπιστατῇ καὶ τὰ μούλκια, νὰ γνωρίζω-

μεν ἓνα πρωτοσύγκελλον· ὅτι αὐτὸ εἰς τὸν τόπον μας δὲν ἐστάθη, καὶ δὲν φαίνεται εὐλογον, ἐπε δὴ ἀκολουθᾷ σύγχυσις εἰς τὸ μέσον.

Δὲν βαρύνομεν τὴν Μακαριότητά σας περισσότερον. Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μεθ' ἡμῶν ἀκριβὲς φυλακτήριον.

αψπστ'. Αὐγουστου κή. Ἀθήνας.

Τῆς Σεβασμίου ἡμῖν Μακαριότητος ταπεινοὶ καὶ εὐπειθεῖς δοῦλοι
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς.

Ὁ ἡγούμενος Πεντέλης Κύριλλος
ἡγούμενος Πετράκης.
Συμεὼν ἡγούμενος φοναριάνης (α)
Ἡσαΐας πρωτοσύγκελλος.
παπᾶ Γακύμης (οὕτω)
Γεράσιμος ἱερομόναχος.
Συμεὼν ἱερομόναχος.
παπᾶ Ἰσίδωρος.
Γαβριήλ ἱερομόναχος.
Σεραφεῖμ ἱερομόναχος
Ἡσαΐας ἱερομόναχος.
πνευματικὸς Φιλάρετος.
Θεοφάνης ἱερομόναχος.
Νικόδημος.
Παγκράτιος ἱερομόναχος.
Διονύσιος ἱερομόναχος.
Ἀγάπιος ἱερομόναχος.
Ἰω. ἱερεὺς.
πνευματικὸς Λαρεῦτιος
Διονύσιος ἱερομόναχος.
Λεόντιος ἱερομόναχος.
Κοσταπλος ἱερεὺς. (β)
Κύριλλος ἱερομόναχος.
Γαβριήλ ἱερομόναχος.
Μακάριος ἱερομόναχος.
Ἀνθιμος ἱερομόναχος. κτλ.
παπᾶ Κωνστάντιος.
πνευματικὸς Συμεὼν.
Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος.
Κύριλλος ἱερομόναχος
Διονύσιος ἱερομόναχος.
Ἀγαθάγγελος ἱερομόναχος.
Μελέτιος ἱερομόναχος
Μπέλος Τζανμβρίς (;)
Πέτρος Πιττάκης.

Χατζῆ Σωτήρχος Καρόρης.
Γεωργαντᾶς Βλασαρός.
Ἀντώνιος Ροῦτος.
Σταμάτης Πανταζῆς,
Θεοδωράκης Καντζιλαίρης.
Αναστάσιος Ῥύστος.
Νικόλαος Μισεραλιώτης.
Μιχάλης Πατούσας.
Χριστόδουλος Πατούσας.
Γιαννάκης Δημπρῆς (;)
Μανολάκης Μακρῆς.
Χατζῆ Παναγιώτης.
Γιαννάκος Σαράντης.
Μῆτρος Κροντιρᾶ.
Γεωργαντᾶς Δανίλης.
Κωνσταντῆς Λιμπέριος
Σπῦρος Σαπουντζίμπασης.
Φυλαχτὸς Γγίνης.
Παναγιώτης Λιμπέριος.
Φυλαχτὸς Βιζᾶς.
Κωνσταντῆς Κορινθίου.
Σπυρίδων Τρικαλιανός
Γεωργαντᾶς Κροντιρᾶ.
Νικολὸς Ζητουνιάτης,
Μιχάλης Μπαρμπάνου
Πάνος Τζοάνης.
Νικολὸς Δανίλης.
Λάμπρος Μπριθός.
Γιάννης Δελούδας.
Σταμάτης Πασχάλης
Γιαννάκος Καβαλάρης
Παναγιώτης Βλάχος·
Νικολὸς Μπόλματζας.
Χατζῆ Καραούζης.
Γιαννάκης Δημητρίου.

(α) Βεβαίως Καισαριανῆς

(β) ἴσως Κωνσταντίας.

Σωτήρχος Ἀθανασίου.
Θανάσης Λιμπέριος
Γεωργάκης Χαημαντᾶς.
Παναγιώτης Χτενᾶ.
Λουκᾶς Ταμπάκης.
Θανάσης Ταπάκης.
Νικολὸς Ταβάνης.
Ἀγγελάκης Λάρης.
Μῆτρος Μουχτίς.
Σπῦρο Τιμιργγί.
Μῆτρος Τρικαλίτης.
Μῆτρος Βλαμᾶς.
Γιάννης Ποθητός,
Σωτήρης Πετρίτης.
Χατζῆ Μπενάρδος Λελσίδης
Στάμος Κοτωγάμης (οὔτω).
Γιαννάκης Πράβος.
Νικολάκης Γεαςλονίκης(;;)
Νικόλαος Κορθεός.
Στεφανῆς Λιανοσταφίδα.
Γεωργαντᾶ Κορύδης.
Γιαννάκης Καζαντζῆς.
Ἀργυρὸς Ποῦλος.
Ἀγγελῆς Κοπίδης.
Γιαννάκος Παπαστάμος.
Γιαννάκης Πολυζώης.
Ἀντώνης Σκληρός.
Νικολὸς Μπερνέας.
Σωτήρχος Κάλκος.
Θανάσης Κοκάλης.
Γεωργάκης Κράνιος.
Νικολὸς Μενιδιάτης.
Σπῦρος Μποζίτζης.
Νικολάκης Γκίκας.
Σιδέρης Μαυρομμάτης.
Δημήτρις Μπουγιουκλῆς.

Μῆτρος Σύγγρας.
Σπῦρος Χαηματᾶς.
Γιάννης Χτενᾶς.
Γιάννης Μπάμπαρης.
Γεωργαντᾶς Κτενᾶς.
Γεωργάκης Ῥέκας.
Νικόλαος Μήτρου Ταβανᾶ.
Γιάννης Στάμου Ἀργυροῦ.
Ἀποστόλης Ταμπίσκος.
Παναγιώτης Τζόκλιου.
Δημητράκης Ῥοῦτος.
Φυλαχτὸς Ἀρτινός
Σπῦρος Ῥέντας.
Μιχάλης Κουρῆς.
Μῆτρος Σουνκαρᾶς
Παναγιώτης Καρόρη.
Σπῦρος Ἀβράμης.
Λινάρδος Λάρδης.
Μῆτρος Σακλαρᾶς (ἢ Σεκλαρᾶς ;)
Μῆτρος Κο(κ;)μόσης.
Μῆτρος Σουρμελῆς.
Γεωργάκης Χρηστάκης.
Νικολὸς Χατζῆ Δημήτρης.
Μῆτρος Βλάχος.
Μιχάλης Χτενᾶς.
Θοδωρῆς Γελαδάκης.
Ἀργυρὸς Μακρομεσιᾶς (;)
Μῆτρος Δρακάκης.
Ἀγγελῆς Βάσιας (Βάζιας ;)
Μῆτρος Γκούκης.
Σπῦρος Μάρκος.
Σιδέρης Μπηρσῆς.
Θανάσης Μπικῦνος,
Μιχάλης Μισαραλιώτης.
Γιαννάκης Κανταράκης.

[Αἱ ὑπογραφαὶ εἶναι εἰς τρεῖς στήλας. Πᾶσαι χάκισται γεγραμμέναι, μετ' ἀνορθογραφῶν ἐκπληττουσῶν. Εἰς ἁλλιστα καὶ ὀρθῶς γεγραμμέναι διακρίνονται μόνον αἱ τοῦ ἡγουμένου Πεντέλης Κυρίλλου καὶ τοῦ πρωτοσυγκέλλου Ἡσαίου, αἱ τῶν δύο Πατούσαδωτ καὶ πρὸ πασῶν ἡ τοῦ Σπυρίδωνος Τρικαλιανοῦ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔγραψε τὰ ἴδια παράπονι πρὸς τὸν πατριάρχην καὶ ὁ Ἀγάπιος, ἅτινα περιττὸν ἐνόμισα νὰ μεταγραφῶσι].

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΟΥ ΑΓΑΠΙΟΥ

ΙΖ'.

Τὴν σεβασμίαν ἡμῖν κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ [ὡς συνηθως].

Τὸ ἀπὸ κῆ σεπτεμβρίου δεσποτικὸν γράμμα ἔλαβον τῆς σῆς μακαριότητος τοῦ ἀπελθόντος νοεμβρίου κς', καὶ κατὰ τὸ πρέπον ὡς δοῦλος τὸ ἐπροσκύνησα. Ἐγνων καλῶς καὶ τὰ προσταχθέντα περὶ ἐμοῦ, ὁμοίως καὶ ὅσα περὶ τοῦ Ἰακώβου ἐσυμβουλευσατε πατρικῶς διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ τῆς συνοδίας του. Ἡ συνοδεία του ὁμῶς ἐγνώρισε πολὺ καλὰ τὴν δεσποτικὴν τῆς προσταγὴν ἀπὸ τὰ πρῶτα γράμματα, ὅπου ἐδώσατε εἰς ἐμένα μὲ τοῦ πρωτοσυγγελλάτου μου τὸν ἐρχομόν, καὶ ὡς εὐπειθεῖς δοῦλοι ὑπήκουσαν, καὶ νῦν εὐρίσκονται εἰς Ἱερουσαλήμ· ὁ δὲ Ἰακώβος ἐπρόσμενεν ἕως τῶρα, διὰ νὰ στείλετε δεσποτικόν σας γράμμα ἀφίνωντάς τον ἡγούμενον πρὸς τὰ ἐνταῦθα, μ' ὅλον ὅπου ἐδῶ τὴν Ἀθήνα καλῶς ἐγνώρισεν εἰς τί μῖσος τὸν ἔχουν, καὶ τὸ περισσότερον τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότητος σας ὅπου ἦτον νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀκόμη ἤλπιζε. Τώρα δέ, ὅπου εἶδε καὶ τρίτην φορὰν τὴν δεσποτικὴν σας προσταγὴν ἀπελπίστη πῶς ἔχει νὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ, ὡς νὰ τοῦ ἔλεγαν πῶς ἔχει νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν κόλασιν· μὲ τέτοιαν λύπην εὐρίσκεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ δὲν γνωρίζει πῶς ἡ εὐσπλαγνία τῆς Μακαριότητος σας εἶναι μεγάλη, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου ἤθελε νὰ σταθῇ ἡ ὁσιότητά του ἐδῶ διὰ ἡγούμενος, ὡς ἐκεῖνο τὸ διακόνημα, ὅπου θέλετε προστάξῃ εἰς Ἱερουσαλήμ νὰ τοῦ δοθῇ, μεγάλην διαφορὰν εἶναι εἰς τὸ ἀναμεταξύ. Ὅθεν μυρίας εὐχαριστίας δίδω τῷ αὐθέντη καὶ δεσπότῃ μου νὰ τὴν στερεώνῃ ὁ ἅγιος Θεὸς εἰς τὸν μακαριώτατον αὐτῆς θρόνον εἰς γῆρας βαθύτατον, ὅπου νὰ τὴν ἔχωμεν σκέπην καὶ βοήθειάν μας· ἐπειδὴ οἱ προεστοὶ τῆς Ἀθήνας ὡς ἔλαβον τὸ δεσποτικὸν αὐτῆς γράμμα μεγάλην χαρὰν ἔλαβον. Παρακαλῶ ὁμῶς πάντα νὰ ἐνθυμᾶσθε τὸν δοῦλόν σας μὲ δεσποτικά σας γράμματα, ἐγὼ δὲ δὲν λείπω πάντα νὰ κάμω τὸ χρέος μας, καὶ τὴν κατάστασίν μου πάντα νὰ σημειώνω πρὸς τὸν δεσπότην καὶ ἐλπίζω μὲ τὰ δεσποτικά καὶ πατρικά σας γράμματα, ὅπου πρὸς τοὺς προεστοὺς πέμπετε, νὰ ἤθελαν λάβῃ σέβας καὶ συστολὴν καὶ περὶ τεκλίφια τευτερίων νὰ μὴν ἐνοχλήσουν, ἀφοῦ ὁμῶς εἶναι τὸ ναζάρι τοῦ δεσπότου μου πρὸς τὸν δοῦλον του.

Πλὴν παρακαλῶ, δεσπότη μου, τὴν Μακαριότητά σας καὶ αὐθις

ὅτι τὸ μέρος τοῦ Μετοχίου, ὅπου φαίνεται νὰ λέγεται ὀσπητοκάθησις, ὅπου πρῶτον ἦτον ἓνα μὲ τὸ Μετόχι, ὁμοίως καὶ τὸ ἐλιατρίδιον, ὅπου εἶναι πλησίον τῆς αὐτῆς ὀσπητοκαθήσεως τοῦ Μετοχίου, τὰ ὅποια δύο αὐτὰ - ἃ ἐπούλησεν ὁ Ἰάκωβος εἰς κάποιον Μουλᾶ Μπεκήρην Φούτουλον ὀνομαζόμενον διὰ γρόσια 430, δι' αὐτὰ αὖθις παρακαλῶ, δεσπότη μου, νὰ γένῃ ἓνα φερμάνι καὶ νὰ σταλθῇ πρὸς τὸν δοῦλόν σας νὰ εἶναι χιταμπέντι εἰς τὸν Βοϊβόνδα τῆς Ἀθήνας, καὶ ἂν δὲν τὸ ἐνεργήσῃ ὁ Βοϊβόνδας, νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος νὰ πηγένῃ εἰς τὸν πασᾶ τῆς Εὐρίπου· αὐτὸ τὸ φερμάνι νὰ γένῃ τώρα νὰ μὲ σταλθῇ, τὸ ὅποion νὰ διαλαμβάνῃ ὅτι νὰ λάβῃ ὁ Μουλαμπεκίρης Φούτουλος τὰ ἄσπρα ὅπου ἔδωκε γρ. 430, καὶ νὰ δίδῃ τὴν ὀσπητοκάθησιν καὶ ἐλιατρίδιον, ἐπειδὴ τὸ ὑποκείμενον, ὅπου τὰ ἔχει ἀγορασμένα, εἶναι ἐντόπιον καὶ θέλει λάβῃ συστολήν, καὶ εὐθὺς βλέπωντας τὸ Φερμάνι θέλει τὰ δώσῃ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ μὲ δίδουν μεγάλην σύγχυσιν καὶ στενοχωρίαν εἰς τοῦ Μετοχίου τὸ κάθησμά, καὶ ἀφοῦ τὰ λάβῃ λαμβάνω ἀνάπαυσιν. Τὰ δὲ λοιπὰ μούλκια, ὅπου μᾶς ἔχει παρμένα ὁ πρῶην μαλικιανὲ σαῖπῆς τῆς Ἀθήνας Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶς, μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ γαζῆ Χασὰν πασᾶ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας, θέλετε ἐνεργήσῃ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μὲ τὴν Βοήθειαν τοῦ Ἀγίου Τάφου καὶ δι' εὐχῶν σας ἐλπίζω νὰ τὰ πάρωμεν ὀπίσω, ἔχοντας τὸ ναζάρι καὶ τὴν προστασίαν τοῦ καπετὰν πασᾶ ἀφέντη μας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅπου θέλουν ἐλθῇ μαζί του, ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τῆς 15 τοῦ ἀπερασμένου νοεμβρίου ἐμίσευσαν δέκα πέντε χριστιανοὶ στελμένοι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς κοινότητος διὰ τὸ Βοϊβονδελίκι τοῦ ἐρχομένου χρόνου διὰ τὸν σιλικτάραγα τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας, ἐπειδὴ ἡ κοινότης φαίνεται ὅτι εἶναι κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι, καὶ ἔχουν νὰ ἐλθῇ μαζί του εἰς Βασιλεύουσαν.

Παρακαλῶ τὸν δεσπότην μου νὰ μοῦ στείλῃ μερικὰ σάβανα, καὶ ἀρκετὰ συγχωροχάρτια, ὅτι δὲν ἔχω τελείως. Ὅμοίως νὰ γράψετε δύο γράμματα εὐχετικά εἰς τοὺς карабокуρέους τῆς Κούμης Εὐρίπου· ὁμοίως νὰ γράψετε καὶ ἄλλα δύο εὐχετικά γράμματα εἰς τοὺς προσκυνητὰς καὶ карабокуρέους τῆς Ὑδρας, ἂν εἶναι ὀρισμός σας νὰ πηγένω καὶ ἐκεῖ.

Οἱ χριστιανοὶ ἔχουν ζῆλον νὰ δώσουν ἐλεημοσύνην· ὅθεν τὰ χρέη τοὺς ἐπερικύκλωσαν· καὶ ἡ Μακαριότη σας νὰ κάμετε ἓνα ἔλεος νὰ ἀλλήσετε διὰ ζώσης φωνῆς τὸν παναγιώτατον δεσπότην, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὸν παρόντα ἀρχιερέα, ὅπου αὐτὸς φαίνεται καὶ προξενεῖ τόσα σκάνδαλα, ἐπειδὴ αὐτὸς ἔχει τρεῖς τέσσαρας ἀνθρώπους μας σκανδαλοποιούς, καὶ ὀργανίζει τόσα κακά· καὶ προσκυνοῦν ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Μακαριότητά σας, καὶ νὰ δώσετε καὶ τὸν πλῆκον,

ὅπου σὰς περικλείουν εἰς τὸν παναγιώτατον καθὼς σὰς γράφουν καὶ ἡ εὐγενεία τους.

Ὁ δὲ Ἰάκωβος ἀρχιμανδρίτης μᾶς ἐπαράδωσε τὰ χοτζέτια τῶν μουλκίων καὶ τὰ γράμματα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτου δουλικῶς· αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μεθ' ἡμῶν διὰ βίου παντός.

αψπς'. Δεκεμβρίου β'. Ἀθήνησιν.

Τῆς σεβασμίας ἡμῖν Μακαριότητος εὐτελῆς δοῦλος καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέστατος πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΑΓΑΠΙΟΣ

Πρὸς τούτοις παρακαλῶ ὅταν γράψετε γράμματα πρὸς τὰ ἐνταῦθα κοινῶς νὰ σημειώνετε καὶ πρὸς τὸν Μπεκὶρ πασᾶ χαιρετισμούς, ἐπειδὴ αὐτὸς φαίνεται πῶς εἶναι ἐπίτροπος τῆς κοινότητος, καὶ διαφεντευτῆς τοῦ μοναστηρίου, καὶ εἶναι χρεῖα νὰ λάβῃ τοὺς χαιρετισμούς ἀπὸ τὴν Μακαριότη σας· τὸ ἔχει διὰ καύχημα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΙΗ'.

Τὴν σεβασμίαν ἡμῖν κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ [ὡς συνήθως].

Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος νοεμβρίου ἠξιώθημεν τοῦ ἀπὸ κβ'. σεπτεμβρίου σεβασμίου ἡμῖν εὐχετικῶς γράμματος τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ ἀμέτρως ὑπερεχάρημεν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς τοὺς εὐτελεῖς δεσποτικὴν εὐνοίαν καὶ κλίσιν καὶ τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας της· ὅθεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἤδη θέλομεν δείχνει ὅλην τὴν ὑπεράσπισιν καὶ διαφένδευσιν καὶ χριστιανικὸν ζῆλον πρὸς τὸν πρωτοσύγκελλον της κυρ Ἀγάπιον, ὡσάν ὅπου ἡ πρὸς τὴν πανοσιότητά του παρ' ἡμῶν βοήθεια καὶ ἐπίσκεψις διαβαίνει πρὸς τὸν Πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, τὸ κοινὸν προσκύνημα καὶ καύχημα τῆς εὐαγοῦς καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν χριστιανικῆς λατρείας καὶ πίστεως. Εἰς τοῦτο λοιπὸν ἄς μὴν ἔχη ὅλως καμίαν ἀμφιβολίαν ἡ Μακαριότης της, ἀλλὰ κατὰ τὸ χριστιανικὸν χρέος ἄς μᾶς γνωρίζῃ ὅλως ἐδικούς της καὶ καλοθελήτας καὶ ὑπερασπιστάς τοῦ Παναγίου Τάφου ὡς κοινοῦ ἁγίου ἡμῶν ὁσπητίου. Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅλοι θερμῶς τὴν πατρικὴν αὐτῆς Μακαριότητα νὰ μᾶς ἔχη πάντοτε εἰς τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς εὐνοίαν καὶ ἀγάπην καὶ προστασίαν, καὶ νὰ μᾶς ἐπιβραβεύῃ ἀδιαλείπτως τὰς πατρικὰς αὐτῆς

εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀξιοῦσα ἡμᾶς ἐνίοτε καὶ σεβασμίων αὐτῆς εὐχετικῶν γραμμάτων.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης κὺρ Ἰάκωβος, μὲ τόσες φοραῖς ὅπου εἰς τὸ κονσέγιον τὸν ἐλαλήσαμεν κοινῶς κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότητος σας ὅτι νὰ παραδώσῃ ὅλα τὰ γράμματα καὶ χοτζέτια τῶν μουλκίων τοῦ ἁγίου πρωτοσυγκέλλου κὺρ Ἀγαπίου, καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἡ ὁσιότης του πάντα ἐπρόσμενε διὰ νὰ τὸν ἀφίσετε ἡγούμενον, τέλος πάντων καὶ μετὰ τῆς τρίτης προσταγῆς τῆς Μακαριότητος σας καὶ μὲ τόσους ἐλεγμούς, ὅπου τοῦ ἐκάμαμεν, ἐδυνήθη νὰ εἰσακούσῃ καὶ νὰ ἀφιερῶσῃ τὰ γράμματα καὶ χοτζέτια τῶν μουλκίων τοῦ πρωτοσυγκέλλου κὺρ Ἀγαπίου, καὶ ἀκομὴ κρατεῖ μερικὰ εἶδη, καὶ εἰς τοσον ἦλθεν εἰς ἀγανάκτησιν ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὅπου ὅλα τὰ μαλλιά καὶ στρώματα καὶ χαλκωματικά, ἕως τὰ τζούπια τοῦ Μετοχίου, τὰ ἐπούλησε καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὰ δώσῃ τοῦ κὺρ Ἀγαπίου· τὸ ἡῦραμεν ὅμως εὐλογον ὅτι νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ ἐκείνους, ὅπου τὰ ἐπούλησε, καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς χεῖρας τοῦ κὺρ Ἀγαπίου. Παρακαλοῦμεν δὲ νὰ λάβετε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ὁσπητοκάθησιν αὐτὴν, ὅπου φαίνεται νὰ ἦτον πρῶτα μὲ τὸ Μετόχι ἓνα, ὁμοίως καὶ τὸ ἐλιατρίδιον, ὅπου εἶναι πλησίον τῆς αὐτῆς ὁσπητοκαθήσεως τοῦ Μετοχίου, νὰ γένη διὰ αὐτὰ τὰ δύο ἓνα φερμάνι, νὰ εἶναι χιταμπέντι εἰς τὸν βοϊβόνδαν τῆς Ἀθήνας, καὶ ἐξ ἐναντίας εἰ μὲν καὶ δὲν ἤθελεν ἐνεργηθῇ ἀπὸ τὴν ἐνδοξότητά τον, νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος νὰ τὸ ἐνεργῇ ὁ πασᾶς τῆς Εὐρίπου, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ὁ ἀγοραστής, ὅπου τὰ ἔχει παρμένα, ὀνομαζόμενος Μουλᾶ Μπεκίρης Φούτουλος εἶναι συμπατριώτης, καὶ βλέπωντας τὸ φερμάνι, ἐλπίζομεν νὰ λάβῃ εὐθὺς συστολὴν καὶ νὰ λάβῃ τὰ γρόσια 430, καὶ νὰ δώσῃ ὀπίσω τὴν ὁσπητοκάθησιν καὶ τὸ ἐλιατρίδιον, τὸ ὁποῖον φερμάνι νὰ γράφῃ τοὺς ἐπιτρόπους καὶ προεστῶτας τῆς Ἀθήνας βεκίλιδες τοῦ φερμανίου, καὶ τὸν ἅγιον πρωτοσύγκελλον νὰ μὴν τὸν ἀνακατώνετε περὶ τούτου. Καὶ μὲ τὸν ἐρχομὸν εἰς Βασιλεύουσαν τοῦ γαζῆ Χασᾶν πασᾶ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας ἀπὸ τὸ Μισίρι, θέλουν ἔλθῃ καὶ οἱ ἄνθρωποι μας πρὸς τὰ αὐτόθι μαζί τον, καὶ τότε θέλετε ἐνεργήσῃ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ μούλκια, ὅπου ἔχει παρμένα ὁ ἀλιτήριος πρῶην μαλικιανὲ σαῖπῆς μας Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶς.

Ἴδου ὅπου ἐξαποστέλλομεν αὐτῇ καὶ μίαν κοινὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸν παναγιώτατον, τὴν ὁποίαν ἀφοῦ διαβάσῃ καὶ καταλάβῃ τὴν ὑπόθεσιν, θέλει τὴν σφραγίσῃ μὲ μίαν σφραγίδα ἀνώνυμον, καὶ παρακαλοῦμεν ἐξ ἅπαντος θερμῶς τὴν σεβασμίαν ἡμῖν αὐτῆς Μακαριότητα νὰ ἀναλάβῃ τὸν κόπον ὅπου νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ ἢ ἰδίᾳ τῷ παναγιωτάτῳ,

καὶ πρὸς τούτοις παρακαλοῦμεν νὰ λαλήσῃ ἐπιπόνου εἰς τὴν Παναγιότητά του ὅσα εἶναι γνωστά της, καθὼς τὰ ἐθεωρήσατε εἰς τὴν περι-
κεκλεισμένην ἀναφοράν, καὶ ὅπου εἴσθε βέβαιοι ἐξ ἀρχῆς τῆς ὑποθέσεως·
καὶ ἃς μὴ ἀκούῃ λόγια ἐπίπλαστα καὶ ψευδῆ γράμματα, ὅπου μερικοὶ
μετὰ τοῦ κυρ 'Αθανασίου ἴσως στέλνουν εἰς τὴν Παναγιότητά του, θέ-
λωντας νὰ φέρνουν σκάνδαλα καὶ ἔξοδα εἰς τὴν πληγωμένην καὶ κατα-
χρεωμένην πατρίδα μας, καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ γνωρίζομεν ἀπὸ ἑνα πλάνον
καὶ ὑποκριτὴν, ὅπου μᾶς ἐκόλησεν εἰς τὴν πατρίδα μας· δεσπότης μας
θέλει νὰ εἶναι [ὁ] κυρ 'Αθανάσιος, καὶ διεγείρει τόσα σκάνδαλα καὶ
ἔξοδα, μ' ὅλον ὅπου ἡμεῖς πρὸς τὴν Παναγιότητά του κοινῶς ἐγράψα-
μέν μύριες φοραῖς ὅπου δὲν θέλομεν τὴν πανιερότητά του διὰ ἀρχιερέα
μας, καὶ κάνει ἄδικον εἰς τὴν πατρίδα μας ὅπου δὲν δίδει πίστιν εἰς ταῖς
κοιναῖς ἀναφοραῖς μας. Ἐσημειώσαμεν πρὸς τούτοις εἰς τὴν Παναγιό-
τητά του νὰ στείλῃ πρὸς τὰ ἐνταῦθα ἕνα θεοφοβούμενον ἑξαρχον διὰ νὰ
βεβαιωθῇ πόσα κακὰ καὶ ἔξοδα ἀκολούθησαν ἐξ αἰτίας τῆς Πανιερότη-
τός του.

Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ αὐθις νὰ μᾶς ἀξιοῖ συνεχῶς τῶν δεσποτικῶν
της γραμμάτων προστάζουσα ἡμᾶς ὡς δούλους της εἰς ὅσα μᾶς γνωρίζει
ικανούς, καὶ θέλει μᾶς εὖρη κατὰ πάντα προθυμοτάτους. Καὶ ταῦτα
μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος δουλικῶς· αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ
εἶησαν μεθ' ἡμῶν διὰ βίου παντός.

α.ψ.πς'. Δεκεμβρίου β'. Ἀθήνησιν.

*Τῆς ὑμετέρας σεβασμίας ἡμῖν Μακαριότητος δοῦλοι εὐτελεῖς καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς
εὐπειθέστατοι.*

[Ἐπογράφουσιν ὁ πρῶν Κυρωναίας Διονύσιος, οἱ ἡγούμενοι Πεντέλης, Πετράκη,
καὶ Καισαρειανῆς, εἰκοσιεπτὰ ἱερομόναχοι καὶ ἐξήκοντα καὶ εἰς πολῖται, πάντες ἀνορ-
θογράφοι καὶ κάκιστα ὑπογράφωντες, πλὴν τοῦ Σωτηρίου Τρικαληνοῦ, τοῦ Δημητρίου
Καλογερᾶ, τοῦ Χατζῆ Δημητρίου Πανταζῆ, τοῦ Χατζῆ Σπυρίδωνος Σάλωνίτου, τοῦ
Ἰωάννου Μπενιζέλου, καὶ τοῦ Ἀναστασίου Ῥύστου.]

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΓΑΠΙΟΥ

ΙΘ'.

Τὴν ὑμετέραν κτλ. Ἦν καὶ περιέποι [ὡς συνήθως].

Μετὰ τὰς δουλικὰς ἐδαφιαίας ἡμῶν προσκυνήσεις δηλοποιοῦμεν τῷ
θεοδοξάστῳ ὕψει τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ὅτι κατὰ τὴν καθ'. τοῦ
παρελθόντος μαρτίου ἔλαβον τὸ ἀπὸ κή. δεκεμβρίου γεγραμμένον σεβά-
σμιον καὶ πατριαρχικὸν γράμμα της, καὶ ὡς δοῦλος τὸ ἐπροσκύνησα, ἐξ

οὐ ἔγνων τὰ ὅσα πατρικῶς καὶ φιλοστόργως παραινεῖ καὶ μᾶς συμβουλεύει. Πλὴν ἐγώ, Μακαριώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα, ἐρχόμενος ἐδῶ εἰς Ἀθήνας, εἶδα τὰ κινήματα τῶν Ἀθηναίων, ὅπου κύνουν πρὸς τὸν ἀρχιερέα τους, ὅτι δηλαδὴ μὲ κανένα τρόπον δὲν τὸν θέλουν, ἐπειδὴ καὶ λέγουν πῶς νὰ ἦτον ἐκλελεμένος ἀπὸ τὸν ἀλιτῆριον Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶν, πρῶην μαλικιανε σαῖπῃ τους, καὶ ἡ πανιερότης του ἐρχάμενος εἰς Ἀθήνας δὲν ἐκοίταζε τὸν κοινὸν λαόν, ὅπου μὲ ἐκείνους ἔμελλε νὰ ζήσῃ, παρὰ ἐπρόβλεψε μόνον εἰς πέντε ὑποκείμενα, ὅπου αὐτοὶ ἦσαν ὅλως δοσμένοι διὰ νὰ μεταφέρουν τὸν Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶν εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ κάμουν ταῖς πρώταις κακίαις τους, ζημίαις καὶ φθοραῖς τοῦ τόπου· καὶ ἀφοῦ ἐμπράκτως ἡ πανιερότης του ἔδειξε δύο τρία μεγάλα κάζα, ὅπου εἶναι εἰς πολυλογίαν νὰ τὰ διηγηθῶ τῆς Μακαριότη σας, ὡς λέγουν, οἱ Ἀθηναῖοι πλέον μὲ κανένα τρόπον δὲν τὸν ἠθέλησαν. Βλέποντας δὲ ἔτζι ἡ Πανιερότης του ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐσκληρίνθησαν κατ' αὐτοῦ, ἐμίσεισεν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας κρυφίως, καὶ ἐπῆγεν εἰς Λιβαδεῖαν. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦλθε καὶ ὁ δοῦλός σας πρὸς τὰ ἐνταῦθα· ἡ Πανιερότης του δὲ ὡς φαίνεται ἤθελε ὅτι νὰ τοῦ ἀκολουθήσω καὶ ἐγώ εἰς Λιβαδεῖαν, μὰ αὐτό, δεσπότη μου, ἦτο συμφέρον τοῦ ἀγίου ὁσπητίου; ἀφ' οὗ βλέπω κατὰ πάνω του τόσῃν ὁρμῇν τῶν Ἀθηναίων κοινῶς, ἐχρησίμευε νὰ πάω εἰς Λιβαδεῖαν; καὶ ἂν ἀγαποῦσα νὰ πηγαίνω, βέβαια δὲν ἀποκοτοῦσα, ὅτι ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐφύλαγαν τοὺς δρόμους, καὶ ἤθελαν νὰ μὲ φέρουν ὀπίσω κακῶς ἔχοντας, καὶ νὰ χάσω τὸ σέβας, ὅπου ἀπὸ καλὴν τους διάθεσιν μὲ ἐπρόσφεραν, καὶ νὰ μοῦ κάμουν καὶ μύρια ἀτομήματα, ὅσα δὲν ἔκαμαν τοῦ Ἰακώβου, καὶ νὰ προξενήσω καὶ ζημίαν εἰς τὸ πουγγεῖον τοῦ ἀγίου ὁσπητίου. Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας, ὅπου εὐρίσκουμουν εἰς τὰς Ἀθήνας, μὲ ἐλάλησαν κοινῶς ὅλο τὸ πλῆθος, ὅτι ἡμεῖς τὴν ὁσιότητά σου ἀγαποῦμεν, καὶ διὰ τοῦτο σὲ παρακαλοῦμεν νὰ γράψῃς τῆς Μακαριότης του νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς τὸν Παναγιώτατον νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦτο τὸ ὑποκείμενον, ὅπου μᾶς ἔστειλε διὰ ἀρχιερέα μας, καθὼς γράφομεν καὶ ἡμεῖς τῆς Μακαριότης του. Ἐγὼ τοὺς ἀπεκρίθην ὅτι φθάνει ὅπου γράφετε εἰς τὸν Παναγιώτατον, τί χρεῖα εἶναι νὰ γράφετε καὶ εἰς τὸν Μακαριώτατον; Αὐτοὶ δὲ ὁμῶς μὲ ἀπεκρίθησαν μεγαλοφώνως ὅλοι ὅτι καὶ ἡμεῖς νὰ τοῦ γράψωμεν, καὶ θέλομεν καὶ τὴν ὁσιότητά σου νὰ τοῦ γράψῃς, καὶ αὐτὸ τὸ γράμμα, ὅπου νὰ γράψῃς, νὰ τὸ φέρῃς νὰ τὸ διαβάσωμεν ἐδῶ. Ἐγὼ δὲ πάλιν τοὺς ἀπεκρίθηκα ὅτι μὴν ἀνακατώνετε τὸν Μακαριώτατον εἰς τούτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ αὐτοὶ ἐφώναξαν παμπληθεῖς ὅτι ἡμεῖς τὸν Μακαριώτατον τὸν ἔχομεν ἐδικόν μας καλοθελήτην, καὶ κάμε καθὼς σοῦ λέγομεν. Τί νὰ κάμω τότε, δεσπότη μου μὲ τὸν

λαόν, ἡμποροῦσα νὰ ἀντειπῶ ; παρὰ ἔτζι ἐκινήθηκα ὡς καὶ εἶναι γνωστόν σας ἀπὸ τὰ γράμματα, ὅπου πρὸς τὴν Μακαριότητά σας ἔστειλα. Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτά, ὅπου σᾶς ἔδωσαν νὰ καταλάβετε διὰ τὸν δοῦλόν σας, δὲν πταίει τόσον ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν, ἐπειδὴ ὁ Ἰάκωβος ἐμίσειυσεν ἀπ' ἐδῶ αὐτάς τὰς ἡμέρας, καὶ ἐπῆγεν εἰς Ὑδρα, καὶ ἐκεῖ ἔρρηξε τὴν ἄγκουράν του, καὶ δὲν ἔπαυε πλέον καθημερινῶς ἀπ' ἐκεῖ ὅσα ψεύματα ἤθελε διὰ τὸν δοῦλον σας νὰ γράφῃ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀθηνῶν, ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας Λιβαδίτας, ὅτι ὁ Ἀγάπιος ἔτζι κάμει διὰ τὴν Πανιερότητά σας καὶ τάχα νὰ ἔγιναι εἰς ταραφί· καὶ ἐγώ, μάρτυς μου ὁ Κύριος, δεσπότη μου, καὶ μὲ τὴν κατάρρα τῆς Μακαριότητός σας, ἔξω ἀπὸ τὸ γράψιμον ἐκεῖνο ποῦ ἐπρόσφερα τῆς Μακαριότητός σας καὶ αὐτὸ ἐστάθη ἀπὸ μεγάλην μου βίαν καὶ στενοχωρίαν τοῦ λαοῦ, ἄλλο τίποτε διὰ λόγου ἢ παρακίνησιν ἐναντίον τοῦ ἀρχιερέως νὰ ἔκαμα, μὴ γένοιτο ! παρὰ βλέπωντας αὐταῖς ταῖς σύγχυσσιν, δὲν ἔχασα καιρόν, μάλιστα ἔχοντας καὶ τὴν ὑπόθεσίν μου ἐπῆγα εἰς Εὐρίπον, καὶ ἐσύστησα τὸν παπᾶ μου, καὶ ἐκεῖ διέτριψα ἄρκετὸν καιρόν· ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἐμίσειυσα διὰ τὴν Θήβα, ὁμοίως καὶ ἐκεῖ ἐστάθηκα ἄρκεταῖς ἡμέραις, ἕως νὰ συστήσω καὶ ἐκεῖ ἄλλον παπᾶ μου· ὁ δὲ ἅγιος Ἀθηνῶν μὲ ἐπρόσμενε καὶ ἡ Πανιερότης του νὰ πηγένω εἰς Λιβαδεῖαν, ἐγὼ δὲ ἦλθα εἰς Ἀθήνας· ἐπειδὴ καὶ πρὶν νὰ μισεύσω διὰ τὴν Εὐρίπον, μὲ ἐλάλησαν εἰς τὸ κονσέγιον οἱ προεστοὶ τῆς Ἀθήνας καὶ τὰ συνάφια λέγωντας μου ὅτι πῆγε εἰς ὅποιον μέρος θέλεις, ὅμως πρόσεχε νὰ μὴν πηγένης εἰς Λιβαδεῖαν, ὅτι ὁ Ἀθανάσιος ἔχει νὰ σοῦ πάρῃ ἀπὸ ὅσα εἶναι συνήθεια τῶν πρωτοσυγκέλλων περισσότερα, τὰ ὅποια πάλιν ἔχεις νὰ τὰ δώσης καὶ τοῦ νέου ἀρχιερέως, ὅπου μέλλει νὰ ἐλθῇ, καὶ μὴ στοχάζεσαι πῶς μὲ αὐτὸ ἡμπορεῖς νὰ γλυτώσης, λέγωντάς μας ὅτι εἶσαι εὐχαριστημένος νὰ δώσης καὶ τοῦ Ἀθανασίου καὶ τοῦ ἄλλου, ὅπου μέλλει νὰ ἐλθῇ· πλὴν ἤξευρε ὅτι ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας δὲν θέλομεν πλέον νὰ ἐλθῇς οὔτε ἐσύ, οὔτε ἄλλος ἀγιοταφίτης· μόνον, ἀφοῦ πάῃς εἰς τὴν Λιβαδεῖαν, κάθησε πλέον ἐκεῖ, καὶ εἰς τὴν Ἀθήνα φυλάξου πλέον νὰ μὴν ἔλθης. Τί νὰ σοῦ κάμω καὶ ἐγώ, δεσπότη μου, ἀπόρησα· ἔχασα τὸν νοῦν μου· πῶς νὰ κινηθῶ δὲν ἤξεύρω. Ὁμοίως μὲ ἐσυμβούλευσεν ὁ ἅγιος Εὐρίπου, ἀφοῦ ἐπῆγα εἰς τὴν Πανιερότητά του, πῶς, παιδί μου, κοίταξε μὴν πηγένης εἰς τὸν Ἀθανάσιον ἕως νὰ ἰδοῦμεν τί ἔχει νὰ γένη, διὰ νὰ μὴν ζημιώσης τὸ ἅγιον σπῆτι, καὶ ἐρχάμενος ἄλλος ἀρχιερεὺς θέλει σᾶς ζητῇ ἄλλα. Ἐγὼ δὲ τοῦ ἀπεκρίθηκα, δεσπότη μου· αὐτὸ τέλος πάντων δὲν μὲ μέλλει· ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι μὲ εἶπαν ἐκεῖνα, ὅπου σᾶς σημειώνω ἄνωθεν· καὶ ἡ Πανιερότης του ἀκούωντας καὶ αὐτὰ μὲ ἀντίσκοψε περισσότερο διὰ νὰ μὴν πηγένω. Ὅθεν ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν τὸ γράμμα αὐτὸ ὅπου μοῦ ἐστείλατε,

τὸ ἔλαβεν ἡ Πανιερότης του, καὶ ἐκεῖ τὸ ἐκράτησε τρεῖς μῆνες τὸ ὅποῖον τὸ ἀνοιξε, καὶ τὸ ἐδιάβασε· καὶ βλέπωντας αὐτά, ὅπου μοῦ γράφετε, διὰ τοῦτο τὸ ἐκράτησεν· ἐνόμιζεν ὅτι ἔχει νὰ ἐλθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀφοῦ ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐλθῇ, μοῦ τὸ ἔστειλεν ἀνοικτὸ τὴν μεγάλην ἐβδομάδα· καὶ μὲ τὸ νὰ εἶδεν ὅσα μὲ ἐπροστάξετε, ἔλαβε δύναμιν, καὶ ἐδῶ ἀκούσαμεν ὅτι ἐδιάβασεν εἰς Λιβαδεῖαν τὴν καθαίρεσίν μας, διὰ τὴν ὁποῖαν καθαίρεσιν, ἀπορῶ, ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν τὴν ἔχει, ἢ ἀπὸ λόγου του τὴν ἔκαμεν· αὐτὸ πλέον δὲν τὸ ἤξεύρω· εἰ μὲν καὶ ἦτον ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν θαυμάζω ὅτι ἡ Μακαριότη σας δὲν μοῦ τὸ ἐσημειώσατε, ἀγκαλὰ παρόμοιον πρᾶγμα νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν δὲν τὸ πιστεύω, ἔχοντας τὴν Μακαριότη σας προστάτην καὶ βοηθόν. Ὁ δὲ Ἰάκωβος ἀπὸ Ὑδρα δὲν ἔπαυσε νὰ γράφῃ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀθηνῶν ὅσα ἤθελε τὸν φωτίσῃ ὁ νοῦς του μὲ στοχασμὸν ὅτι νὰ ἐνεργήσῃ μὲ τὸ μέσον τῆς Πανιερότης του νὰ κάμῃ τρόπον διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἡγουμενεῖον, ὅπου κάλλιον νὰ μοῦ δώσετε ἑκατὸν θανάτους βασανιστικούς, παρὰ νὰ λάβω τέτοιαν κατηγορίαν· μὴ γένοιτο, Χριστὲ βασιλεῦ, καὶ Μακαριώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα· καὶ νὰ ἐλθῇ πάλιν ἡ ὁσιότητά του ἡγούμενος. Εἰς τέτοιαν ἰδέαν εὐρίσκεται ὁ Ἰάκωβος, καὶ διὰ τοῦτο στέκει εἰς Ὑδραν. Τέτοιαν ἀνοησίαν ἀκούσατε, δεσπότη μου, ποτὲ εἰς ἄνθρωπον παρομοίας ἡλικίας καὶ τάξεως; εἶμαι καὶ ἐγὼ ἀνόητος, μὰ ἡ ἀνοησία του νομίζω νὰ μὲ διαβαίνει κάτι τί. Καὶ δὲν ἔφθασεν αὐτό, ἀλλὰ ἀφοῦ ἡ Μακαριότη σας μὲ ἐστείλατε τὸ συμβουλευτικὸν καὶ προστακτικὸν σας γράμμα, δὲν ἔχασα καιρόν, ἀλλὰ ἐμίσευσα ἐξ Ὑδρας, ἕνα μὲν διὰ νὰ ἀναχωρήσω ἀπ' ἐδῶ κατὰ τὴν προσταγὴν σας, ἄλλο δὲ διὰ νὰ κοιτάξω τὴν δουλειάν μου· ὁ δὲ Ἰάκωβος καὶ ἐκεῖ δὲν ἔπαυσε νὰ λέγῃ πρὸς τοὺς Ὑδριώτας ὅτι, φυλάγεσθε νὰ μὴν τοῦ δώσετε ἐλεημοσύνην, ὅτι ὁ πατριάρχης ἔκαμε εἰς τοῦτο τὸ ταξεῖδι ἄλλον πρωτοσύγκελλον· ἐλάβαμεν δὲ ἀπ' ἐκεῖ μερικὴν ἐλεημοσύνην· ὅμως, ἐὰν ὁ Ἰάκωβος δὲν ἔσπερνε αὐτὰ τὰ ζιζάνια, βέβαια τὸ τριπλοῦν ἔμελλε νὰ πάρωμεν. Ὁ Ἰάκωβος τί δουλείαν ἔχει εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου κάθεται εἰς Ὑδρα καὶ ξοδεύει ἄσπρα τοῦ μοναστηρίου, χωρὶς νὰ ἔχῃ καμίαν ὑπόθεσιν ἐκεῖ;

Προσκυνῶ, δεσπότη μου, τὴν Μακαριότη σας, καὶ σᾶς λέγω ὅτι ἐγὼ τί ἔχω νὰ κάμω οὔτε μὲ τὸν δεσπότην· οὐδὲ μὲ ἄλλον τινα· ἐγὼ μόνον εἰς ἄλλο δὲν ἀποβλέπω, παρὰ διὰ τὴν κυβέρνησίν μου, καὶ μὲ φαίνεται ὅτι ὅποιος ἀνακατώνετε εἰς πολιτικὰς ὑπόθεσεις εὐρίσκεται εἰς μεγαλητέραν τρέλαν ὅπου νὰ εἶναι, μάλιστα ἡ ἐδική μου τάξις δὲν ἀπαιτεῖ τέτοιαις ὑπόθεσιν. Ὅθεν παρακαλῶ τὴν Μακαριότη σας, δεσπότη μου, νὰ

μὲ ἀγαπᾶτε καὶ νὰ μὲ ἔχετε εἰς τὸ ναζάρι σας, καὶ νὰ μὴ δίδετε πίστιν ὅτι ὁ δοῦλός σας ἔχει τέτοιαις ιδέαις διὰ νὰ γίνεται μὲ ταραφία, μὴ γένοιτο· παρὰ πάσχει νὰ εἶναι ἡγαπημένος μὲ ὅλους τοὺς χριστιανούς· ἐπειδὴ, ἀφοῦ μὲ ἐστείλατε τὸ δεσποτικόν σας γράμμα, τῇ ἀληθείᾳ, δεσπότη μου, ἤμουν εὐχαριστημένος καλλιώτερον νὰ ἐλάβανα μίαν ἀσθένειαν θανατηφόρον παρὰ νὰ ἰδῶ ἀπὸ τὸν δεσπότην μου μίαν ἐπιστολήν, ὅπου νὰ μὲ πληγώσῃ τόσον εἰς τὴν καρδίαν· ὅμως δὲν μὲ ἔκαμε νὰ κακοκαρδήσω πῶς ἐκινήθηκα ἐπάνω εἰς αὐτά, ἐπειδὴ ὁ δοῦλός σας εἶναι ἀμέτοχος ἀπὸ αὐτὰ τὰ κινήματα, ὅπου ἡ πανιερότης του ἐφάνέρωσε πρὸς τὰ αὐτόθι.

Μὲ τοὺς προεστοὺς τῆς Ὑδρας ἐκουβέντιασα πασχίζοντας νὰ βάλω κουτία εἰς τὰς ἐφημερίας των, καὶ αὐτοὶ μὲ εἶπαν πῶς δὲν εἶναι παρόμοια συνήθεια, ἐπειδὴ καὶ περιέρχεται μόνον τὸ κουτὶ τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ἔχουν, Παναγία, μόνον· καὶ κοντὰ εἰς αὐτὸ μὲ ἐσυμβούλευσαν ὅτι νὰ γράψω πρὸς τὴν Μακαριότη σας διὰ νὰ πάρετε ἓνα γράμμα ἀπὸ τὸν δραγουμάνον τζελεπῇ Στεφανάκη τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς Ὑδρας ἐπάνω εἰς τούτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ μὲ τὸ στείλετε, καὶ μὲ ἐκεῖνο ἴσως ἤμπορέσωμεν νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ νὰ συστήσωμεν τὰ κουτία. Καὶ προσμένω καὶ τὸ φερμάνι διὰ τὴν ὀσπητοκάθησιν καὶ ἐλιατρίδιον τοῦ Μουλᾶ Μπεκίρη Φούτουλου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκετικῶς τε καὶ δουλικῶς· αἱ δὲ πανάγαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ τῆς Μακαριότη σας εἶησαν μετ' ἐμοῦ διὰ βίου παντός.

αψπζ'. Ἀπριλλίου κε' Ὑδρα.

*Τῆς σεβασμίας ἡμῶν Μακαριότητος δοῦλος εὐτελέστατος καὶ εἰς
τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέστατος*

ΑΓΑΠΙΟΣ

ΚΑ'.

Τὴν ὑμετέραν κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροὶ καὶ διέποι [ὡς σύνηθες].

Μετὰ τὰς δουλικὰς ἡμῶν προσκυνήσεις δηλοποιῶ τῷ ὕψει τῆς σῆς Μακαριότητος ὅτι ἕως τώρα ἔχω πέντε δουλικὰ μου, διὰ τὰ ὅποια δὲν ἀξιώθηκα νὰ λάβω τὴν δεσποτικὴν ὑμῶν ἀπόκρισιν, διὰ τὸ ὅποιον πολλὰ λυποῦμαι καὶ εὐρίσκομαι ἕως θανάτου· καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ εἶπω τῷ αὐθέντη καὶ δεσπότη μου ὅτι εὐχαριστοῦμαι νὰ μὲ παιδεύσῃ μὲ ἄλλον τρόπον, μὰ ὅχι μὲ τὴν ὑστέρησιν τῶν δεσποτικῶν της γραμμάτων· ὅθεν προσκυνῶ τὸν δεσπότην μου εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὲ ἀξιώσῃ εὐχετικὸν δεσποτικόν της γράμμα.

Ὅμοίως θέλετε ἀποκριθῇ καὶ τῆς πόλεως Ἀθήνας, ὅπου σᾶς ἔ-

γραφαν κοινήν ἀναφορὰν οἱ ἄρχοντες καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῶν Ἀθηνῶν. Πρὸς τούτοις σᾶς ἔγραψε καὶ ὁ Μπεκὶρ ἁγᾶς Μπεκιράκης, ἀγιάννης τοῦ τόπου, καὶ οὐδὲ τῆς ἐνδοξότης του δὲν ἀπεκρίθητε, μάλιστα ὅπου σᾶς ἔγραφε διὰ τὸ ἐλιστατρίβιον καὶ τὴν ὀσπητοκάθησιν, καὶ ἀφοῦ δὲν τοὺς κάμετε τὴν ἀπόκρισιν τῶν γραμμάτων τους προξενεῖ εἰς ἐμένα τὸν δοῦλόν σας μεγάλην ζημίαν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ φέρσιμον, ὅπου ἀκολουθᾶτε μετὰ τῆς εὐγενείας των, ἤμποροῦν νὰ μὲ ρίξουν καὶ ἐμένα δευτέρῃ ὅπου ὀνομάζουν, ἤγουν δόσιμον, καὶ προξενεῖ ζημίαν τοῦ ἁγίου ὀσπητίου καθὼς ἐδῶ ὅλα τὰ μοναστήρια τὰ ρίκτουν δόσιμον, καὶ πληρώνουν. Ὅθεν ἐμένα τὸν δοῦλόν σας μὲ ἔκραξαν ἀπόστα οἱ ἄρχοντες, καὶ μὲ εἶπαν ἔτσι ῥητῶς· «διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Μακαριώτατος δεσπότης ἡμῶν δὲν μᾶς ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἀναφορὰν, ὅπου τοῦ ἐπέμψαμεν, ἢ δὲν μᾶς ἔχει εἰς τόπον ἀνθρώπων· καὶ ἐγὼ τοὺς ἀπεκρίθηκα ὅτι οὐδὲ ἐγὼ δὲν ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὴν Μακαριότητά του· καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐφάνη οἱ ἄνθρωποι πῶς ἐμαλάκωσαν. Ὅθεν, δεσπότη μου, παρακαλῶ νὰ τοὺς γράψετε ἓν εὐχετικὸν γράμμα, ὁμοίως καὶ ἓν γράμμα χαιρετιστικὸν τοῦ Μεκὶρ ἁγᾶ, διὰ νὰ μᾶς ἀγαποῦν καὶ νὰ μᾶς ἔχουν εἰς τὸ ναζάρι τους.

Πρὸς τούτοις, παρακαλῶ νὰ λαλήσετε τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν κὺρ Βενεδίκτου νὰ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ νὰ μᾶς ἔχη εἰς τὸ ναζάρι του, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν πανιερολογιότητά του ἐλάβαμεν τόσα δεινά, καὶ ἀκόμη τὴν ἀθώωσιν μας δὲν ἐλάβαμεν, διὰ τὴν ὁποίαν παρακαλῶ αὐθὺς τὴν Μακαριότησας νὰ μᾶς τὴν στείλετε μὲ πρώτην ὀκαζιῶνε ὅπου νὰ τύχη, διὰ ἀνάπαυσίν μας. Ἐγὼ δὲ ὁ δοῦλός σας, διὰ νὰ κάμω τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότης σας ἔδωσα τοῦ Ἀθανασίου γρόσια διακόσια μὲ τὰ φαμελιάτικα, τὸ ὅποῖον νὰ τὸ λαλήσετε τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν κὺρ Βενεδίκτου, ἀγκαλὰ ἡ πανιερολογιότης του ἔστειλε ἀπόστα τὸν ἱεροδιάκονόν του πρὸς τὰ ἐνταῦθα διὰ νὰ καταγράψουν ὅλοι οἱ ἐπαρχιωταὶ τὰ ὅσα ἔχουν δοσμένα τοῦ Ἀθανασίου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδοὺ ὅπου τὸ γράφω καὶ ἐγὼ τῆς πανιερολογιότητός του.

Ἀκόμη θέλετε μᾶς στείλῃ ἓν γράμμα διὰ Λιβαδεῖαν πρὸς μίαν γυναῖκα χηρευάμενην, Ἀλεξανδρίνα τὸ ὄνομά της, διὰ νὰ μᾶς ἐγχειρίσῃ πενήντε γρόσια, ὅπου ἄφισε ὁ ἄνδρας της. Ὅμοίως καὶ ἓν γράμμα εὐχετικὸν διὰ τὴν νῆσον Αἰγίναν, εἰς τὸν κὺρ Παυλάκη, καὶ κὺρ Παντελάκη, διὰ νὰ μᾶς ἀγαποῦν, καὶ νὰ μᾶς ἔχουν εἰς τὸ ναζάρι τους, ὁμοίως καὶ τοῦ ἁγίου Αἰγίνης κὺρ Παϊσίου. Πρὸς τούτοις νὰ μᾶς ἐστείλετε καὶ μερικὰ συγχωροχάρτια, ὅτι δὲν ἔχω τελείως.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς. Αἱ δὲ πανάγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ παντὶ ἀκριβὲς φυλακτήριον.

αψπζ'. Αὐγούστου ε'. Ἀθήνηθεν.

*Τῆς σεβασμίας ἡμῖν Μακαριότητος εὐτελέστατος δοῦλος
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς εὐπειθέστατος*

ΑΓΑΠΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ

ΚΒ'.

Τὴν ὑμετέραν θεοδόξαστον κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ (ὡς σύνηθες)

Τὰ ἀλλεπᾶλληλα δεινὰ καὶ ἡ ἀξιοδάκρυτος τυραννία τοῦ κατὰ παραχώρησιν θείαν ἐνταῦθα τυραννήσαντος σιληκτάρη μᾶς ἔκαμαν οὐ μόνον νὰ ἀλησμονήσωμεν τὰ καθήκοντα, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν νὰ ἐξαπορηθῶμεν. Διὰ ταῦτα καὶ γὰρ δὲν ἀνένευσα μέχρι τοῦδε νὰ ἐκπληρώσω τὸν πόθον μου πρὸς τὴν σεβασμίαν μοι αὐτῆς Μακαριότητα· τανῦν δὲ μικρᾶς εὐκαιρίας δραξάμενος, μετὰ τὰς δεούσας προσκυνήσεις καὶ ἔρευναν τῆς δεσποτικῆς ὑγείας της, δὲν λείπω ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν συγχαρῶ ἐκ ψυχῆς ἐπὶ τῷ θεοτιμῇτῳ προβιβασμῷ πρὸς τὴν ἱερὰν καὶ ἀποστολικὴν καθεδρὰν τῆς ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, ἐπευχόμενος αἰσίαν, ἀστασίαστον, καὶ μακρόβιον τὴν ἐγκαθίδρυσιν.

Ἐπομένως δὲ τῇ δηλοποιῷ περὶ τοῦ ὑμετέρου ἀρχιμανδρίτου κὺρ Ἰακώβου, τοῦ ὁποίου ἡ σεμνὴ διαγωγὴ καὶ τὰ χρηστὰ ἥθη εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλους τοὺς ἐνταῦθα, ὥσάν ὅπου διέτριψεν ἱκανὸν καιρόν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ φορὰ τριῶν καὶ ἡμισυ χρόνων, δὲν ἰξεύρω ἂν καὶ ἄλλοθι, κατ' ἐξοχὴν ὅμως εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπροξένησε διωγμούς, ὕβρεις, ζημίας, καὶ διαφόρους ἐπηρείας εἰς ὅλα τὰ τίμια καὶ χρήσιμα ὑποκείμενα, ἀναγκαίως καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης ἐπηρεάσθη καὶ ἐδοκίμασεν οὐκ ὀλίγα δεινὰ, οὐ μόνον παρὰ τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλὰ μάλιστα παρ' αὐτοῦ τοῦ εὐεργετηθέντος ὑπ' αὐτοῦ ἰδίου τοῦ τζιρακίου κὺρ Ἀγαπίου πρωτοσυγκέλλου καὶ ἐπληρώθη εἰς αὐτὸν τὸ προφητόφθεγκτον ἐκεῖνο ρητὸν «ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμέ πτερισμόν». Ἐπειδὴ δὲν εἶχε περάσῃ πολὺς καιρὸς, ὅπου ὁ ἀρχιμανδρίτης καταδικασθεὶς εἶχε δώσῃ ἱκανὴν ποσότητα καὶ ἡγόρασεν ἐν τζιφτιλίκι, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τόπον ἐκείνου, ὅπου τοῦ ἐπῆραν πρὸ λαβόντως. Ὅμοίως καὶ τὸ Μετόχιον τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, πρότερον ὃν κοινόβιον, διὰ μόχθων πολλῶν καὶ ἐξόδων του, Μετόχιον τῷ Παναγίῳ Τάφῳ προσήλωσε καὶ ἀποκατέστησεν, ἀνακαινίσας καὶ καλλωπίσας αὐτό· καὶ ὅσα δὲ μούλκια εὐρίσκονται σήμερον εἰς

Ἀθήνας τοῦ Παναγίου Τάφου ὅλα εἰς τὰς ἡμέρας του προσεκτῆθησαν καὶ ἡγοράσθησαν δι' ἰδίων αὐτοῦ πόνων. Ἐλθὼν δὲ ἀπὸ Βασιλεύουσας ὁ κὺρ Ἀγάπιος εἰς τὸ παραλαβεῖν τὸ ταξείδιον [ἡμῶν τότε ὄντων εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος] καὶ συμφωνήσας, καὶ ἐνδυναμωθείς μὲ τοὺς τότε παμπονήρους καὶ βαρβάρους καί, κατὰ θείαν παραχώρησιν, προεστῶτας τῆς πολιτείας, μεγάλη δεινὰ καὶ ὕβρεις, καὶ ἀταξίαν, καὶ ἀσπλαγχνίαν πολλὴν ἐνεδείξατο τῷ ἰδίῳ γέροντι καὶ ἀρχιμανδρίτῃ κὺρ Ἰακώβῳ, ὥστε ὁποῦ ἐπροξένησεν ὄνειδος καὶ κατηγορίας εἰς τὸ τάγμα τῶν ἁγιοταφίτων, καὶ πολλοὺς τῶν χριστιανῶν ἐσκανδάλισε μὲ τὰ ἄτοπὰ του κινήματα· ἐπειδὴ διώχνωντάς τον ἀπὸ τὸ Μετόχιον, καὶ κλείωντας τὴν πόρταν, τοῦ ἔδωκεν εἰς χεῖρας τὸ κλειδί, καὶ ἔφερε τούρκους μάρτυρας πῶς τάχα τοῦ τὸ ἐπούλησεν ὁ ἀρχιμανδρίτης· ἔπειτα τὸν ἀνεβοκατέβαζε καθ' ἐκάστην ὡς κατὰδικον εἰς τὸ συνέδριον τῶν τότε κακοπροεστώτων, καὶ τοῦ ἐζητοῦσε τὰ πράγματα τοῦ Μετοχίου εἰς καιρὸν, ὁποῦ ὁ ἀρχιμανδρίτης εἶχε τοῦ τὰ δώσει, ἕως ὁποῦ τοῦ ἐπῆρε καὶ τὰ ἴδια στρώματα καὶ ἀγγεῖα. Τέλος πάντων ἔκαμε καὶ ἐν ἀτοπώτατον καὶ ἀσυνείθιστον πρᾶγμα, διὰ συνεργίας καὶ παρακινήσεως τῶν τότε κακοπροεστώτων εὐγαλεν ἀφοριστικὸν γράμμα, ὀνομάζοντας φθορέα, καὶ κλέπτην καὶ κακοποιὸν ἄνθρωπον τὸν ἀρχιμανδρίτην, καὶ ἀφορίζοντας ὅσους ἡγόρασαν πρᾶγμα ἀπὸ αὐτόν, ὡς ἂν νὰ ᾔτον κανένας ἀποστάτης καὶ φυγὰς ἀπὸ τὸν Ἅγιον Τάφον εἰς καιρὸν μάλιστα ὁποῦ εἶναι παλαιὸς ἄνθρωπος τοῦ Ἀγίου Τάφου καὶ ἔχει σαράντα χρόνων δούλευσιν. Ἀλλ' ἀτὰ μὲν περὶ τούτου θέλετε πληροφορηθῆ καταλεπτῶς παρὰ τοῦ γραμματοκομιστοῦ σιὸρ Σπυρίδωνος Καπετανάκη, ὁποῦ εἶναι εὐπατρίδης τῆς ἐπαρχίας μου καὶ ὑποκείμενον μὲ φρόνησιν καὶ μάθησιν, καὶ παρὰ τοῦ σιὸρ Δημητρίου Καλογερᾶ ὄντος καὶ αὐτοῦ ἐνὸς τῶν παλαιῶν εὐπατριδῶν καὶ προεστώτων, καὶ ἐστολισμένου μὲ πολιτικὴν ἐμπειρίαν καὶ μὲ σπουδὴν.

Ἀλλ' ἤδη τὰ μὲν γινόμενα οὐκ ἀπογίνονται· ἴσως καὶ ὁ κὺρ Ἀγάπιος τότε, ἢ βιασθεῖς, ἢ ἀπατηθεῖς, ἔπραξέ τινα παράλογα· πρέπον δὲ εἶναι, καὶ δίκαιον, καὶ εὐάρεστον [ὡς ἐλπίζω] καὶ εἰς τὴν Μακαριότητά Της τὸ νὰ οἰκονομηθοῦν τὰ πράγματα. Ὁ μὲν οὖν Ἀγάπιος πρωτοσύγκελλος θέλει ἔχει τὸ ταξείδιόν του ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον μετὰ τοῦ παλαιοῦ Μετοχίου, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ κάθηται σήμερον, ἐπειδὴ εἰς τὸ νέον δὲν ἠθέλησε τελείως νὰ ὑπάγῃ. Τὸ δὲ νέον Μετόχιον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων [τὸ ὁποῖον εἶναι ἐσφαλισμένον, καὶ γογγύζουσιν οἱ χριστιανοί, ὁποῦ μετ' εὐλαβείας προσέτρεχον εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων εἰς τὰς ἀσθενείας των] ὡς ἂν ὁποῦ διὰ μόχθων καὶ ἐξόδων τοῦ ἀρχιμανδρίτου ἡγοράσθη καὶ προσηλώθη τῷ Παναγίῳ

Τάφῳ ὁμοῦ τε καὶ τὰ ὑποστατικά τε καὶ μούλκια, ὅπου εὐρίσκονται εἰς Ἀθήνας τοῦ Παναγίου Τάφου, μὲ τὸ νὰ εἶναι τὰ περισσότερα κόποι καὶ ἰδρῶτες τοῦ ἀρχιμανδρίτου, θέλουν δοθοῦν εἰς τὸν ἀρχιμανδρίτην, καθὼς ἦτον καὶ ἐξ ἀρχῆς· τὸ μὲν ταξείδιον ἐδιοικεῖτο ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν πρωτοσυγκέλλου, τὰ δὲ ὑποστατικά, ὅπου τότε ἐσώζοντο, τὰ ἐπιστα- τοῦσεν ὁ μακαρίτης Χατζῆ Λεοβαδίτης καὶ ἐδίδε τὸ ἐτήσιον εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον. Τὴν τοιαύτην λοιπὸν οἰκονομίαν, ὡσὰν ὅπου δὲν φέρει εἰς τὸ ἅγιον ὁσπήτιον καμίαν ζημίαν, ἀλλὰ μάλιστα κέρδος [ἐπειδὴ ὁ μὲν ἀρχιμανδρίτης δὲν εἶναι κανένας σπαταλώδης καὶ τρυφηλός, μάλι- στα ὅλον τὸ ἐναντίον, οἰκονομικὸς καὶ ἐγκρατής, καὶ θέλει δίδει λόγῳ τῶν μούλκιων καὶ τὸ ἀνάλογον ἐτήσιον δόσιμον εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ὅπου ἤθελε συμφωνήσῃ μετὰ τῆς Μακαριότητός της, καὶ ἡμπορεῖ χρόνου προϊόντος νὰ κάμῃ καὶ αὐξήσιν, καθὼς καὶ ἔκαμεν ἐξ ἀρχῆς, τέλος δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἡ δούλευσίς του, καὶ τὰ μούλκια ὅλα εἶναι τοῦ Παναγίου Τάφου, μόνον κατὰ τὸ παρὸν μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται καὶ εἰς μεγάλην ἔν- δειαν, καὶ ἀσθενῆς ἀπὸ ποδάγραν, θέλει, καὶ εἶναι καὶ δίκαιον, νὰ ἀνα- παυθῇ εἰς τοὺς κόπους του, ἐνόσῳ εὐαρεστεῖται καὶ εἶναι θέλημα Θεοῦ] παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της νὰ τὴν δεχθῇ καὶ νὰ τὴν στέρξῃ καὶ νὰ τὴν τελειώσῃ. Λοιπὸν θέλει δώσῃ πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην σεβασμίαν της ἐπιστολὴν νὰ τὴν φέρῃ τῷ ἐνταῦθα πρωτοσυγκέλλῳ Ἀγαπίῳ, προ- στάζουσιν αὐτὸν εἰς τὸ νὰ ἐγχειρίσῃ καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ τὸ νέον Μετόχιον καὶ τὰ ὑποστατικά, καὶ αὐτὸς νὰ κοιτάξῃ μόνον τὸ ταξείδιόν του, γράφουσα καὶ πρὸς ἐμὲ νὰ περὶ τῆς ὑγείας της καὶ τὰ περὶ τούτου. Ἄς ᾗναι δὲ πληροφορημένη ἡ Μακαριότης της ὅτι καὶ εἰς ὅλους τοὺς προεστῶτας καὶ χρησίμους εἶναι ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος καὶ εἰς εὐλάβειαν ὁ ἀρχιμανδρίτης κύρ Ἰάκωβος.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· αἱ δὲ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ φυλακτήριοι.

αψπη'. Ὀκτώβριος.

Τῆς σεβασμίας μοι αὐτῆς Μακαριότητος ὅλος εἰς τοὺς ὁρισμούς σας

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ

οἷος ὅς δὲ οἰσμεν σας

ὁ ἀθηνῶν βενεδικτός

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΓΑΠΙΟΥ

ΚΓ'.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, θειότατε κτλ. κύριε, κύριε Προκόπιε. . . .

Δεόμενος τοῦ ἁγίου Θεοῦ μετὰ τοῦ ζωοδόχου Τάφου νὰ σέ διαφυλάττῃ εἰς ἔτη πολλὰ ἐπὶ τὸν μακάριον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς θρόνον, νὰ πατῇ ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, ἔρχομαι δουλικῶς νὰ σέ προσκυνήσω καὶ νὰ σοῦ παραπονεθῶ, ὡσὰν ὁποῦ κοινὸς πατὴρ ἐλεήμων, ἀπ' ἐδῶ εἰς Εὐριπον ἤκουσα ὅτι νὰ σέ ἔγραψαν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ νὰ στείλῃς ἡγούμενον τὸν ἀρχιμανδρίτην κὺρ Ἰάκωβον εἰς Ἀθήνας νὰ ἔχῃ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων ἡγουμενεῖον. Ὅθεν ἐγὼ ὁ δοῦλός σου τὸ πιστεύω πῶς σέ ἔγραψαν ἀπὸ Ἀθήνα, καὶ ὅτι εἶναι αὐτοῦ φίλος τοῦ κὺρ Ἰακώβου διὰ νὰ σέ παρακαλέσουν νὰ γένῃ ἡγούμενος εἰς Ἀθήνας· ἐγὼ λοιπὸν μὲ τὸ ταξεῖδι δὲν ἤμπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς νὰ ἔχω καὶ αὐτὸ τὸ πολὺ ὀλίγον μουλκι, καὶ ἔτζι ἂν ἐλθῇ, βέβαια ἐγὼ φεύγω, ἀναχωρῶ, ἔρχομαι αὐτοῦ, ὡσὰν ὁποῦ ἀπὸ τὸ ταξεῖδι δὲν ἤμπορῶ νὰ ζήσω, ἐπειδὴ ἕως τώρα δὲν ἐπῆρα τίποτε, διότι ἡ Λιβαδεῖα, Θῆβα ἔχει πανώλη, μάλιστα ἡ Θῆβα δυστυχισμένη, ἡ Ἀθήνα χειρότερη, ὁποῦ καὶ τὸ στάρι, ὁποῦ ἔρρηξαν εἰς τὴν γῆν, μερικοὶ δὲν τὸ ἐπῆραν. Ὅθεν, παρακαλῶ, αὐθέντη μου, νὰ λείψῃ ἀπ' ἐδῶ ὁ κὺρ Ἰάκωβος, διότι ἂν ἐλθῇ βέβαια ἔχει νὰ ἀκολουθήσῃ, πρῶτον, νὰ τοῦ πάρῃ ὁ δεσπότης φιλότιμον, ἀνίσως καὶ μαλώσωμεν, ἔχει νὰ με γκερεμετίσῃ ἐμένα. Ἐγὼ δὲ βλέπωντας τὸν κὺρ Ἰάκωβον, κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότη σας, νὰ δίδω τοῦ μοναστηρίου τὰ χοτζέτια τῶν μουλκίων, ἔπειτα φεύγω, ἅς εἶναι καὶ πρωτοσύγκελλος· ἐγὼ δὲν ἤμπορῶ νὰ ζήσω μόνον μὲ τὸ ταξεῖδι· ὄντας ἀρχιμανδρίτης ἐδῶ ἐπροσκλέγονταν εἰς τὸν μακαρίτην κὺρ Ἀβράμιον, καὶ τώρα, ὁποῦ ἦλθα ἐγὼ ὁ δοῦλός σου, γυρεύει νὰ γένῃ ἡγούμενος. Ὅπως τὸ εὖρη ἡ Μακαριότη σας εὐλογον, ἅς γένῃ· μοῦ κάμεις τὴν χάριν νὰ ἐρευνήσῃς τὸν γραμματικὸν σας κὺρ Ἰακωβάκη τὴν πόσῃν ποσότητᾳ ἔχει ὁ κὺρ Ἰάκωβος παράδοσιν καμωμένα ὅχι μόνον διὰ τὸ πρῶτον ταξεῖδι, ἀλλὰ καὶ τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὸ τὴν λογιότητά του θέλετε βεβαιωθῇ· διὰ τὸν δοῦλόν σας δὲ θέλετε ἐρωτήσῃ τοὺς εὐρισκομένους Ἀθηναίους τί δυστυχία εὐρίσκεται εἰς Ἀθήνα καὶ Θῆβα τρεῖς χρόνους κατὰ σειράν, ὁποῦ ψωμί δὲν κάνουν νὰ φάγουν, ἡ δὲ Λιβαδεῖα εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν πανώλην δια-

σκορπισμένη, καὶ διὰ βεβαιότητά σας πλέον περισσοτέραν ἡμπορεῖτε νὰ στείλετε ἓναν ἱεροδιάκονον νὰ ἐξετάξῃ τοὺς παπᾶδες πόσα μὲ ἔχει δοσμένα καὶ νὰ ἰδῇ καὶ τῶν τόπων τὴν δυστυχίαν.

Παρακαλῶ δὲ νὰ στείλετε πεντακόσια συγχωροχάρτια. Δὲν σᾶς βαρύνω περισσότερον.

Ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ πανάγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ παντὶ ἀκριβὲς φυλακτήριον.

αψπη'. Νοεμβρίου ιθ'. Ἀθήνας.

*Τῆς ὑμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος εὐτελέστατος δοῦλος
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς εὐπειθέστατος*

ΑΓΑΠΙΟΣ

[Ἐν περιθεωρίῳ γράφει] Οἱ φίλοι τοῦ κυρ Ἰακώβου τὸ κάνουν αὐτὸ πρὸς ἑδικόν τους συμφέρον, καὶ πρὸς ἔχθραν ζημίαν ἑδικήν μου· ὅμως ἄς τὸ εὕρουν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὅπου τὸ ἔβαλλαν καὶ σὲ γράφει μία ψυχὴ ἀπὸ Ἀθήνα.

ΚΔ'.

*Τὴν θεωρούρητον κτλ. Εἶθε τὸ θεῖον περιέποι καὶ συντηροῖ
(ὥς σύνηθες)*

Ἐγὼ τῶνόντι, Μακαριώτατε δέσποτα, οὐ δύναμαι γράψαι σοι λεπτομερῶς, ἐπεὶ ὑπάρχω βεβαπτισμένος ὑπὸ λύπης καὶ ἀθυμίας ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους θλίψεις καὶ συμφοράς, αἵτινες καθ' ἡμέραν πλεονάζουν ἄνευ μειώσεως παντάπασι [καθάπερ ὤηλον πέλει]. Διόπερ προσέρχομαι δηλῶσαι δεινοπαθῶς περὶ τῆς ἡμετέρας συμφορᾶς καὶ ἀνιάτου δυστυχίας. Τώρα δέ, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, γίνωσκε ἐν πρώτοις, ὅτι καθὼς συμβαίνουν εἰς τὴν κοινότητα αἱ δυστυχεῖαι καὶ ἀγγαρεῖαι παρὰ τοῦ ἡγεμόνος, παρομοίως μεταχειρίζονται καὶ ἐμὲ εἰς ὅλα, ὅπου δὲν ἐξουσιάζω μήτε δοῦλον, μήτε ζῶα, μήτε τίποτε, ἀλλὰ ὡς ληστὰι ζητοῦμεν νὰ ὑπάγωμεν κρυφίως ἔξω εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ μάλιστα τανῦν, ὅπου θείᾳ συνάρσει, γίνεται μερικὸν εἰσὸδημα παρὰ τῶν δένδρων· δὲν εἶναι τρόπος νὰ λάβω μήτε ὁβολὸν ἀπ' αὐτὸ τὸ λάδι, ἐπειδὴ καὶ μὲ κατέγραψαν κατάστοιχον ξηστεία τετρακόσια πενήντα, τὸ ξηστὶ τῆς Ἀθήνας περνᾷ πρὸς πεντέμισι ὀκάδες, τὸ ὅποῖον συμποσοῦται ὀκάδες δύο χιλιάδες πεντακόσιες· διόπερ γράφω σοι ὅπως γινώσκῃς τὸ ξηστή, αὐτὸ τὸ μέτρον τῶν πέντε ἡμισυ ὀκάδων κατὰ τὸ παρὸν πολιτεύεται πρὸς ἐξῆντα ὁβολούς· μάλιστα δὲ ὅπου ἐγὼ ὁ ἴδιος μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὸν

πολὺν θυμὸν καὶ ὀργὴν ὅπου μὲ περιεκύκλωσαν ἐπῆγα πρὸς τὸν ἡγεμόνα, φανερώνοντας του καὶ τὰ φερμάνια καὶ τὰ γράμματα ὅπου ἔχω ἀπὸ τὸν γιαζικὴ ἐφέντην, αὐτὸς οὐδαμῶς κατεπείσθη, ἀλλ' ἐφλυαροῦσε, καὶ ἐλοιδороῦσε καὶ γιαζικὴ, καὶ ἐπιλοίπους, λέγωντας πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι πειθήνιος καὶ ἐπιχείριος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τί χρεωστεῖ ὁ Ἱεροσολύμων, εἶναι ὑπογεγραμμένος εἰς καμμίαν χρεωστικὴν ὁμολογίαν διὰ νὰ ἀποκριθῇ; ἢ ὑμεῖς ἀποκρίνεσθε εἰς τὰ χρέη τοῦ Μακαριωτάτου; Ἐπειτα δέ, μεθ' ἡμερῶν τινῶν, ἐπῆγα εἰς τὴν σύνοδον τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν ὄντες συναθροισμένοι καὶ οἱ προεστῶτες καὶ ἐλάλησα τὰ δίκαιά μου πρὸς τὸν Ἅγιον Ἀθηνῶν· αὐτὸς ἄρχισε νὰ τῶν λέγῃ τῶν προεστώτων συμβουλευτικῶ τῶ τρόπῳ διὰ νὰ μὴ μὲ ἐνοχλοῦν, αὐτοὶ ὅλοι ὁμοφώνως ἐλάλησαν τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν ὅτι θέλομεν νὰ τὸ πάρωμεν ὅλον, μάλιστα κάποιος προσκυνητὴς τοῦ Ἁγίου Τάφου αὐτὸς ἐστάθη πολλὰ ἐναντίος, λέγωντας ὅτι ἔγινε κοινὴ ἀπόφασις διὰ νὰ πάρωμεν, καὶ τὸ περισσότερον, δὲν μὲ ἐπλήγωσεν ἄλλο, παρὰ ὅπου μὲ ἐπῆραν ὑστηρὰ εἴκοσι δύο κοιλά, καὶ χωριστὰ ὅπου μὲ πῆραν πρὸς εἴκοσι ἑξ παραῖδες τὸ κοιλόν, ὅπου γίνονται δώδεκα ἡμισυ γρόσια, καὶ τὸ σιτάρι σταίνει γρόσια ἐξῆντα,

Ἰδού, Μακαριώτατε δέσποτα, τί βοήθειαν μὲ κάμνουν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀγκαλὰ ἄς ὄψονται οἱ ἄσπλαγχνοι θῆρες· τοιγαροῦν γίνωσκε ὅτι σὲ δίδω τὴν εἶδησιν, καὶ μετὰ καιρὸν θέλω ἔλθῃ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, διότι δὲν εἶναι ἐλπίς πλέον νὰ ζήσω εἰς τὴν Ἀθήνα, ἔτι δὲ λέγω σοι ὅτι ἂν δὲν ᾔθελα ἀποκριθῇ διὰ τὸ λάδι, ὅπου μὲ ἔρριψαν, ἔχουν ἀπόφασιν νὰ μὲ βάλουν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ θέλουν νὰ μὲ τὸ πάρουν, ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα πλεῖστα πάσχω μέχρι τῆς σήμερον.

Ἀκουσον δὲ καὶ ἕτερον παράδοξον συμβάν, ὅπου ἐσυνέβη τοῦ Σιναίτου· αὐτὸς ἄρχισε νὰ κατασκευάσῃ ἐν ἐλαιοτρίβιον, διὰ τὸ ὅποιον μίαν τῶν ἡμερῶν ἔπεμψεν αὐτὸς ὁ ἡγμὼν τὰ ἀμάξια καὶ κατεγκρέμισαν ὅλα τὰ ξύλα, καὶ τὰ ἐπῆρε καὶ τὰ κατέσπασε καὶ μάλιστα τὸν ἔγραψαν καὶ αὐτὸν διακόσια ξηστεῖα λάδι. Ποῖοι ἦτον συνεργοί; Αὐτοὶ οἱ σκληροτράχηλοι προεστῶτες· στοχασθῆτε πλέον τὸν Σιναίτην, καὶ πόσον μᾶλλον ἐμέ. Ἡθέλησα νὰ στείλω καὶ ἐγὼ ὁ εὐτελὴς δοῦλός της μερικὸν πεσχέςσιον, διὰ τὰς ἐνοχλήσεις καὶ βάρη, ὅπου σὲ δίδω, δύο φορτία λάδι, δύο φορτία ἐλαῖς, ἡθέλησα νὰ στείλω, καὶ τὸ ἐμπόδισαν· δὲν ἀφίνων τίποτε νὰ στείλωμεν. Ἐσυμβουλευθήκα τὸν σιὸρ Ξάνθην, ὁμοίως καὶ τὸν σιὸρ Λογοθέτην καὶ μὲ εἶπον ὅτι δὲν εἶναι τρόπος νὰ στείλετε τίποτε. Λοιπὸν λέγω σοι, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, ἄλλο δὲν ἡμπορεῖτε νὰ μεταχειρισθῆτε, παρὰ νὰ πέμψετε ἐν ἀφοριστικὸν παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐξωκλησιαστικόν, καὶ εἶτα γράφετε καὶ τοῦ ἁγίου Ἀθη-

νῶν, ἂν δὲν ἤθελαν μὲ δώσουν ὀπίσω τὸ πρᾶγμα μου νὰ εἶναι ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς ἄδικοι καὶ ἄρπαγες πλεονέκται. Οὕτω παρακαλῶ νὰ πράξετε, καὶ ἴσως καὶ γίνῃ καμμία θεραπεία, εἰ δὲ ἀπὸ εὐχετικά γράμματα δὲν τοὺς μέλλει παντάπασι αὐτούς· καὶ τοιουτοτρόπως γράφετε τοῦ Ἀγίου Ἀθηνῶν ὅτι ἂν δὲν ἤθελε νὰ διαβάσῃ ἐπ' ἐκκλησίας νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἄργός· διότι αὐτοὶ ἤμποροῦν νὰ τὸν δυναστεύσουν μὲ παντοίους τρόπους νὰ τὸ ἐμποδίσουν καὶ νὰ μὴ τὸ διαβάσῃ. Οὕτω παρακαλῶ νὰ τὸν γράψετε, διὰ νὰ ἔχῃ αἰτίαν νὰ τῶν δεικνύῃ, ὅτι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν εἶμαι ἄργός παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ παρέβω τὴν ἐντολὴν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ταῦτα μὲν ἐν τοσοῦτῳ· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

αψη'. Δεκεμβρίου ι'.

ὁ τῆς ὑμετέρας σεβασμίου μοι Μακαριότητος δοῦλος εὐτελὴς εἰς τὰς ἐπιταγὰς

ΑΓΑΠΙΟΣ

ΚΕ'.

Τῇ 14 Δεκεμβρίου 1791 ἐκ Λεβαδείας γράφων ἐπαινεῖ τοὺς Λεβαδεῖς ὅτι ἐξώδευσαν 380 γρόσια διὰ τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ Μετοχίου, πεσόντος διὰ τὴν σαθρότητα.

ΕΠΙΣΙΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ

ΚΣΤ'.

† Καὶ αὐθις τὴν μακαρίαν μοι αὐτῆς ἁγίαν δεξιὰν δουλικῶς προσκυνῶ.

Ἴδου ὅπου τῇ ἀποστέλλω τὸν παρόντα κατάλογον, ἐν ᾧ σημειῶ τὰ παρ' ἐμοὶ εὐρισκόμενα ἅπαντα.

Τὰ ἅγια λείψανα, ὅπου ἔχω ἀπὸ τὸ ἅγιον Μοναστήριον : ἓνα σεντεφένιον σεντούκιον, μέσα εἰς τὸ ὅποῖον εὐρίσκεται καὶ δεύτερον ἀσημένιον, καὶ ἔχει μέσα ἓνα σταυρόν μὲ τίμιον ξύλον· τὸ ἄλλο μέρος ἔχει τὴν ἀνάστασιν μὲ σμάλτο καὶ μὲ πετράδια.

μέρος τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.

λείψανον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος·

Δανιὴλ τοῦ στυλίτου·

τῆς ἁγίας Παρασκευῆς.

Καὶ ἀπ' ἔξω εἰς αὐτὸ ἄλλο ἀσημένιον μακρὺ, καὶ ἔχει μέσα τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ μέρος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, καὶ μέρος τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, καὶ αὐτὸ ἀσημοδεμένον.

Καὶ ἕτερος σταυρός, τὸν ὁποῖον ἔλαβον ἀπὸ τὸν ἅγιον γέροντα, ἓνα φελόνιον στόφα, τὸ ὅμοιον πετραχήλιον, καὶ ὑπομάνικα· ἓνα περιζώνιον ἀργυρόχρυσον, καὶ ἔχει ἱστορημένον τὸν Εὐαγγελισμόν, τὸ κολάνι τοῦ εἶναι ἀγιοταφίτικον· ἓνα στιχάρι ἀσπροφράγγκινον.

Αἱ ὁμολογίαι ὅπου ἔδωσα τοῦ πρωτοσυγκέλλου :

Τοῦ Σωτήρχου Φωκᾶ τῆς Ἀθήνας γρόσια 332.

Τοῦ Νικολάου Κουτρικᾶ » 630.

Τοῦ Μιχαήλ Μπόλπατζα » 918.

Τοῦ ἡγουμένου τῆς Καισαριανῆς » 330.

Τῆς πολιτείας » 290.

Τοῦ Κολίγα Ντέγκλερη » 30.

Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἀγίου Τάφου Ἰάκωβος
(ἀχρονολόγητον).

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

ΚΖ'.

Τὴν σεβάσμιον καὶ δεσποτικήν μοι αὐτῆς Μακαριότητα κτλ.

Ἦν περ καὶ διασώζοι [τὰ συνήθη].

Μετὰ τὰς ταπεινάς καὶ ἐδωχιαίας μοι προσκυνήσεις δηλοποιῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι πῶς, χάριτι θεῆς καὶ διὰ τῶν μακαρίων αὐτῆς εὐχῶν, κατευοδώθην καλῶς ἐδῶ εἰς τὸ ταξειδί μου. Ὅμως ἐρχόμενος ἐδῶ ἔμεινα μερικὰς ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἀρχίσω καμμίαν μου δουλίαν, προσμένοντας τὰ γράμματα τὰ συστατικὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος· ἀλλ' ἔπειτα βλέπωντας τὴν συνοδείαν μου στενοχωρουμένην καὶ ἀπὸ ἐξοδα καὶ ἀπὸ ἄλλα τινὰ ἀναγκαῖα, ὅπου ἔχει νὰ κυβερνήσῃ ὁ καθ' εἰς εἰς τὸ ταξειδίον τοῦ διὰ τὸ ἐξοδὸν τῆς χρονιᾶς τοῦ, ἐσηκώθην καὶ ἐπῆγα μόνος μου, καὶ ἐσύστησα τὸν καθ' ἓνα εἰς τὸ διακόνημά τοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς· καὶ πρῶτον μὲν ἐπῆγα εἰς τὸν ἅγιον Ἀθηνῶν, ἐπειδὴ καὶ καθηται ἔξω εἰς ἓνα μοναστήριον διὰ τὸν φόβον τῆς πανώλης, καὶ τὸν ἐπροσκύνησα, καὶ ἐπῆγα τὸ πεσχέςι τοῦ, καὶ μοῦ ἐπῆρε καὶ διακόσια πεντήκοντα γρόσια καὶ μοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Ἐπειτα ἐπῆγα εἰς τὸν ἅγιον Θεβῶν, καὶ τὸν ἐπροσκύνησα, καὶ ἐπῆγα τὸ πεσχέςι τοῦ, καὶ μοῦ ἐζήτησε τριακόσια γρόσια νὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἄδειαν, καὶ ἐγὼ μὲ τόσας παρακαλέσεις, ὅπου τοῦ ἔκαμα, ἦλθεν εἰς διακόσια εἴκοσι, καὶ τοῦ ἔδωσα τὰ ἑκατὸν ὀμπρός, τὰ δὲ λοιπὰ ἑκατὸν εἴκοσι νὰ τοῦ τὰ δώσω ἔπειτα· πλὴν παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της ὅπου νὰ τοῦ γράψετε

ἓνα γράμμα μὲ ὅ,τι τρόπον ἱξεύρει ἡ σοφωτάτη αὐτῆς καὶ θεία Μακαριότης, ἴσως καὶ μοῦ ἀφήσῃ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι, διὰ νὰ κάμω καὶ ἐγὼ ὀλίγην κυβέρνησιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου διὰ νὰ φανῶ μὲ πρόσωπον εἰς τὴν Μακαριότητά της, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του δὲν πέρνω κατ' ἔτος μῆτε ὀγδοήκοντα γρόσια, ἀγκαλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Θηβῶν ἐπῆρε πέρυσι τοῦ ἄλλου πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀγαπίου, ἑκατὸν γρόσια, νὰ πάρῃ καὶ ἐμένα ἐφέτως διακόσια εἴκοσι, τοῦτο εἶναι πολὺ, καὶ ἀντικρὺς ἄδικον· ἐγὼ τόσα δὲν τὰ συνάζω ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του μῆτε εἰς ὅλον τὸ ταξειδίον μου. Διὰ τοῦτο πάλιν καὶ πολλάκις παρακαλῶ θερμῶς, δέομαι ἐκ καρδίας, ὅπου νὰ τοῦ γράψετε, ἴσως καὶ μοῦ ἀφήσῃ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι γρόσια, ὅπου ἀνέμεινα χρεώστης νὰ τοῦ τὰ δώσω. Ἐπειτα ἐπῆγα εἰς τὸν ἅγιον Εὐρίπου, καὶ τὸν ἐπροσκύνησα καὶ αὐτόν, καὶ ἐπῆγα τὸ πεσχέςι του· μοῦ ἔδωσε τὴν ἄδειαν καὶ αὐτός, πλὴν μοὶ εἶπε «τώρα ἄσπρα δὲν ἔχεις νὰ μοῦ δώσης, ἐπειδὴ καὶ εἶσαι νέος, πλὴν ἔπειτα μοῦ δίδεις ἐκεῖνα, ὅπου μοῦ ἔδωσε καὶ ὁ ἄλλος ὁ πρότερός σου, δηλαδὴ τριακόσια γρόσια». Εἰς δὲ τὸν ἅγιον Αἰγίνης, καὶ ἅγιον Ταλαντίου, καὶ ἅγιον Σάλωνος, καὶ ἅγιον Μενδενίτζης δὲν ἐπῆγα ἀκόμη, προσμένοντας τὰ σεβάσματά μοι καὶ πατριαρχικά αὐτῆς γράμματα. Ὅθεν παρακαλῶ ὅπου νὰ μοῦ σταλθοῦν τὰ γράμματα τὰ συστατικά μου, τόσον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας ὅσον τάχιστα, καὶ μάλιστα τὰ γράμματα τῶν ἀρχιερέων, νὰ γίνωνται καθὼς οἶδεν ἡ θεία αὐτῆς Μακαριότης, διὰ νὰ ἡμπορεσω νὰ κάμω καὶ ἐγὼ καμμίαν παραμικρὰν κυβέρνησιν τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἐπειδὴ καὶ ὅσα συνάζομεν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πάλιν μᾶς τὰ πέρνουν, καθὼς ἱξεύρετε τὰ συνήθη τῶν ἀρχιερέων.

Ταῦτα μὲν δουλικῶς καὶ ταπεινῶς· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἄρωγαὶ καὶ φυλακτῆριον ἐν βίῳ παντί.

αψηβ'. Ἰουνίου ια'. Λεβαδῆθεν.

Τῆς ὑμετέρας καὶ θεοσώστου Μακαριότητος ὅλος ὅλος εἰς τὰς μακαρίας ἐπιταγὰς ὁ ταπεινὸς καὶ ὑποκλινῆς δοῦλος ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

[Ἐν περιθεωρίῳ δὲ γράφει] Τὸν πανιερώτατον καὶ σεβασμιώτατόν μοι ἅγιον Βηθλεὲμ ταπεινῶς καὶ εὐλαβῶς προσκυνῶ.

ΚΗ'.

Τὴν ὑμετέραν κτλ.

† Εἶθε τὸ τῶν ἀπάντων θεῖον διέποι καὶ διατηροῖ αὐτὴν ἐν τῷ θεο-
βραβεύτῳ καὶ θεοστηρίκτῳ αὐτῆς θρόνῳ ἄνοσον, ὑγιᾶ, μακρόβιον, εἰς
πολλὰς ἡλίου κυκλοφορίας, ὡς ἐφίεται.

Ἀσμένως τε καὶ περιχαρῶς ἐδεξάμην τὰς ἐπιστολάς, ἃς ἀπεστάλ-
κατε πρὸς ἐμέ. Ἐνθεν τοι, σεβάσμιέ μοι δέσποτα, λέγω σοι, ὅτι ὁ γραμ-
ματοκομιστής, ἐν ᾧ ἐπέδωκατε τὰ γράμματα, ἵνα ἐν ἐμοὶ προσάξῃ,
οὗτος, ἀληθῶς φημὶ ἀπὸ πάντῃ ἀγτζαμιλίκι του, ἐπεὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τ'
αὐτόθι ἀφίξιν του ἦλθεν εἰς ἓνα μέρος καὶ παρήτησε τὰ γράμματα, χω-
ρὶς νὰ ἔχω παντάπασι λεπτὴν εἶδῃσιν, καὶ ἀφοῦ τὰ ἄφησεν ἐκεῖ [λέγω]
εἰς τὸν Πόρον, καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐγὼ
μὴν ἱξεύρωντας τὰ ἐπρόσμενα ἢ ἐνθάδε εἰς τὰς Ἀθήνας, ἢ εἰς Λεβα-
δεῖαν, ἢ εἰς Θήβας, ἢ εἰς Εὐριπον· ἔπειτα δὲ μετὰ ἱκανὰς ἡμέρας ἔλα-
βον τὰ φερμάνια, τὴν ἀπανταχοῦ, τὸ ἐπιτροπικόν, καὶ τὰς ἐπιστολάς,
τὰς ὁποίας τὰς διέσπειρα, ἐν ἐκάστῳ κατὰ τὰς ἐπιγραφάς των μετὰ τῶν
πесχεσίων τους, οἵτινες μᾶς ἐδεξιώθησαν ὡς καὶ τοὺς πρώην χρηματί-
σαντας πρωτοσυγκέλλους, πλὴν ἀπὸ τὰς δεινὰς καὶ μεγίστας δυστυ-
χίας, ὅπου ἐσυνέβησαν εἰς τοὺς χριστιανοὺς μετέβησαν ἀπὸ τὴν ἔμφυτον
ἐκείνην κλῖσιν. Ὅθεν, γίνωσκε ἀκριβῶς ὅτι εἰς τὴν Λεβαδεῖαν μὲ ἐδεξιώ-
θησαν μὲ κάθε τρόπον εὐμενῇ δίδωντάς των τὰ πεσχέςσια ἐκάστου, τῶν
ὁποίων καὶ ἀγιασμοὺς ἐποίησα, καὶ μὲ ἐβοήθησαν ἕως ἑκατὸν πεντή-
κοντα γρόσια, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε τὰ μεταχειρίζομαι αὐτὰ τὰ πρὸς τὸ
ζῆν, καὶ ἃς ἔχουν τὴν εὐχὴν σου οἱ χριστιανοί, καὶ πάντοτε νὰ τοὺς εὐ-
χесαι, ὅτι εἶναι ἄνθρωποι φύσει ἀγαθοί, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐλπίζω ὅτι
μέλλει νὰ λάβω μεγίστην βοήθειαν παρ' αὐτῶν, ἂν δὲν ἤθελε συνέβῃ
αὐτῇ ἡ νῦν συμφορὰ τοῦ οἴνου, ἐπεὶ μεγάλως ἡτόνησαν οἱ χριστιανοὶ
ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀπροσδόκητον δεινόν, καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ θεοπειθὴς αὐτῆς
εὐχὴ γενέσθωσαν ἱλεως. Προσέτι γίνωσκε ὅτι τὰ γράμματα ἦτον γεγραμ-
μένα τρεῖς ἰουνίου, καὶ τὰ ἔλαβα ὀκτῶ Σεπτεμβρίου, καὶ ὁπηνίκα τὰ
ἔλαβον, ἔδωσα καὶ τὰ ἱκανά, κατὰ τὴν προσταγὴν της· ὅθεν δέομαί σου
καὶ αὐθις, σεβασμιώτατέ μου δέσποτα, νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὴν ἐπίσκεψίν
της ὅσον τὸ δυνατόν.

Ταῦτα μὲν· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι
διὰ βίου παντὸς φυλακτῆριον.

αψψβ'. Σεπτεμβρίου Γ'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς σῆς θεοφροσύνης Μακαριότητος ὅλος ἐγκραιμὴς εἰς τὰς ἐπιταγὰς της
[λείπει ἡ ὑπογραφή βέβαια]

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

[Ἐν τῷ περιθεωρίῳ γράφει] Δι' εὐχῶν της ἀγίων τὰς ἐνεστῶσας ἡμέρας μέλλω νὰ μισεύσω διὰ τὴν Αἰγιναν καὶ Ὑδραν, καὶ εἴθε ἡ εὐχή σας νὰ τοὺς φωτίσῃ εἰς τὸ νὰ μὲ βοηθήσουν οἱ χριστιανοί. Ἀπασα ἡ συνοδεία μου ἐδαφιαίως προσκυνεῖ ἀσπαζομένη τὴν θεοδόξαστον αὐτῆς δεξιάν.

ΚΘ'.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, κτλ. κύριε Ἀνθιμε κτλ.

† Μετὰ πολλῆς εὐλαθείας καὶ χαρᾶς ἐδεξάμην τὸ πατρικὸν καὶ εὐχετικὸν αὐτῆς γράμμα, τὸ ὁποῖον, κοντὰ εἰς τὴν χαράν, ὁποῦ μοῦ ἔδωσε περὶ τῆς υἱείας της, μοῦ ἐδυνάμωσε προσέτι καὶ τὴν καρδίαν, καὶ πάλιν μοῦ ἐνάδωκε νεάζουσαν δύναμιν· τὸ ὁποῖον καὶ πνευλαβῶς κατησπάσθην καὶ κατεπροσκύνησα. Εὐθύς, κατὰ τὴν προσταγὴν της, ἔφερα ἓνα τοῦρκον γραμματισμένον, καὶ ἐδιάλεξα ὅσα χοτζέτια καὶ ταπιά, ἦταν καὶ σᾶς τὰ στέλνω μὲ τὸν διασακτζῆ· ὅμως ἔγραφον τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ δὲν ἦρα εἰμὴ μόνον ἓνα· τὰ ἐπίλοιπα εἶναι ὅλα παλαιά· ἄμποτες ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ σᾶς ἐνισχύσῃ νὰ κατορθώσετε τέτοιον καλόν· καὶ ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος, κατὰ τὴν δύναμίν μου καὶ κατὰ τοὺς καιρούς, ὁποῦ ἀκολούθησαν, νὰ δώσω 1500 γρόσια, μὲ ὅλον ὁποῦ ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν ἔχει τώρα εἴκοσι ἡμέρας ὁποῦ μὲ κινδυνεύει διὰ νὰ τοῦ δώσω χίλια γρόσια καὶ τριάντα ξεστῆα λάδι, λέγωντάς μου νὰ τοῦ τὰ δώσω δάνεια, καὶ μὲ εἶχε στεναμένον, καὶ ἤμουν ἕτοιμος νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ τὴν Ἀθήναν· ὅμως ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἡ εὐχή σας ἡ ἀγία, ὁποῦ μὲ ἐφύλαξεν εἰς πολλὰ καὶ μὲ φυλάττει, μὲ ἐγλύτωσε καὶ ἔδω διὰ τὴν ὥραν.

Μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν γραμμάτων ἐγὼ, δεσπότη μου, δὲν λείπω πάντα νὰ ἐξετάζω καὶ νὰ βρίσκω τόσον χωράφια, ὥσάν καὶ δένδρα, ὁποῦ τὰ ἔχουν παραπλακωμένα τοῦρκοι καὶ ρωμαῖοι, μὲ τὸ νὰ ἤμουν καινούργιος, καὶ δὲν ἤξευρα, καὶ τὰ ἔκαμα ὅλα ζάπη.

Σ' ἔστειλα μὲ τὸν ἄρχοντα κὺρ Ξάνθη ἓνα τουλοῦμι μέλι, ὀκ. 44, καὶ περικαλῶ, δεσπότη μου, νὰ μοῦ στείλῃς ἓκατὸν συγχωροχάρτια διὰ τὴν συνοδείαν μου καὶ ἐδικά μου.

Παρακαλῶ, ἂν εἶναι ὀρισμός σας, νὰ στείλετε ἓνα εὐχετικὸν γράμμα εἰς τοὺς τέσσαρας ἄρχοντας τῆς Λεβ. δείας Νικολάου Νάκου, καὶ Φίλωνη⁽¹⁾, Δημητράκη Χορτροδήμου⁽²⁾, καὶ Χατζῆ Γεργάκη Δούκα διὰ

(1) Ἑρφίλωνι ἢ Ἐρφίλωνι, ἀγνοῶ, διότι εἶναι καχιστότατα γεγραμμένον.

(2) βεβαίως Χονδροδήμου.

τὰ κουτία, νὰ περιέρχωνται ξέχωρα, τόσον εἰς τὴν Λεβαδείαν, ὥσάν καὶ εἰς τὰ χωρία τους, μάλιστα ὁ κύρ Νικόλαος Νάκου εἶναι πολλὰ καλο-
θελητῆς τοῦ Ἀγίου Τάφου.

Ἐπῆγαν ἄρκετοὶ χατζῆδες ἐφέτως, ἀπὸ ἐδῶ, λέγω τὴν Λεβαδείαν, καὶ στέλνουν ἀπὸ τὰ σπήτια τους αὐτὰ τὰ γράμματα διὰ τὴν Ἱερου-
σαλήμ.

Ταῦτα χάριν προσκυνήσεως· αἱ δὲ πανάγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτῆραιο ἐν βίῳ παντί.

Ἀθήνα· 1795. Νοεμβρίου 30

*Τῆς θεοδοξάστου Μακαριότητος ἐλάχιστος καὶ ὑπουργὸς ὁ πρωτοσύγκελλος
τῆς Ἀθήνας*

ΝΕΟΦΥΤΟΣ⁽¹⁾

Τὸν πανιερολογιώτατον ἅγιον Βηθλεέμ κύριον κύρ Πολύκαρπον δου-
λικῶς προσκυνῶ.

Λ'.

*Τὴν σεβασμίαν μοι καὶ σοφωτάτην κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ [ὡς
σύνηθως]*

Προλαβόντως διὰ τοῦ πατριαρχικοῦ γιασακτζῆ ἀπεκρίθην εἰς τὸ
σεβάσμιον καὶ προσκυνητὸν γράμμα της, τὴν ὁποίαν ἔβαλλα μέσα εἰς
τὸν πλῆκτον τῶν κοινῶν γραμμάτων τῆς πολιτείας μετὰ καὶ τῶν σενετίων,
ὅπου μὲ ἐπροστάξετε· ἦσαν δέ, ὡς ἐβεβαιώθην, καὶ ἄλλα τινὰ γράμ-
ματα τοῦ Ἀγίου Τάφου, τὰ ὁποῖα πρὸ πολλοῦ ἐστάλθησαν διὰ χειρὸς
τινὸς ἐνταῦθα πνευματικοῦ Λαυρεντίου τῷ ἀρχιμανδρίτῃ κύρ Ἰακώβῳ·
τὰν ὧν δὲ μὲ τὸν κομιστὴν πάλιν τῶν κοινῶν γραμμάτων δὲν λείπω, μετὰ
τὰς δουλικὰς μου προσκυνήσεις καὶ ἔρευναν τῆς δεσποτικῆς ὑγιείας της,
καὶ δηλοποιήσω τῇ Μακαριότητί της ὅτι τῆς περικλείω τὸν κατάλογον
τῶν μουλκίων τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπου ἐπῆρεν ὁ δυνάστης καὶ τύ-
ραννος Χατζῆ Ἀλῆς, ἐκτὸς τοῦ χωρίου Ἀρακλῆ, ἃν ἔδωσεν εἰς αὐτὰ
ἄσπρα τίποτες, ἢ δὲν ἔδωκε τελείως, περὶ τούτου ἐγὼ δὲν ἔχω καμίαν
πληροφορίαν νὰ σᾶς ἰδεάσω· αὐτὰ εἶναι λίαν γνωστὰ τῷ κύρ Ἰακώβῳ,
ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὰς χεῖρας τὰ ἤρπασε, καὶ θέλει ἐρωτηθῇ.

Πρὸς τούτοις σᾶς δηλοποιῶ ὅτι κάποιος Ἀγαθάγγελος ἱερομόναχος,

(¹) πλήρης ἀνορθογραφίων ὅλη ἡ ἐπιστολή, δυσχερῶς ἀναγινωσχομένη.

πρώην συνοδεία ἐδική μου, εὐρισκόμενος εἰς Λεβαδείαν χάριν τῆς συνήθους ἐλεημοσύνης, ἀπεσκίρτησε. Δὲν ἔλειψα ἐγὼ πολλάκις νὰ τὸν συμβουλευσω καὶ νὰ τὸν παρακινήσω εἰς τὸ νὰ ἐπαναστρέψῃ εἰς τὸ ταξειδίον, πλὴν δὲν ὑπήκουσεν, ἥδη δὲ περιέρχεται πότε εἰς Θήβας, πότε εἰς Τάλαντι, ζητῶν ἐλεημοσύνην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Τάφου, χωρὶς ὅπως νὰ μοῦ δίδῃ τίποτε καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ μὲ ἰξεύρῃ, ἐπειδὴ αὐτὸς φαίνεται κατ' ἐπιφάνειαν ὅτι τάχα νὰ ἐπροσηλώθῃ εἰς ἓν μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Νικολάου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Θηβῶν. Εἶναι λοιπὸν εὐλογον, δεσπότη μου, νὰ γράψετε μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τε τὸν ἅγιον Θηβῶν, καὶ πρὸς τὸν ἅγιον Ταλαντίου περὶ τοῦ ρηθέντος Ἀγαθαγγέλου, ὅπου νὰ τὸν προστάξουν νὰ ἡσυχάσῃ εἰς τὸ μοναστήριόν του, καὶ νὰ μὴ περιέρχεται ὡς ἀγιοταφίτης χωρὶς νὰ εἶναι, διότι μὲ αὐτὸ προξενεῖ ἐνόχλησιν καὶ ζημίαν εἰς τὸν ἐκεῖσε εὐρισκόμενον ταξειδιώτην μας.

Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς· αἱ δὲ ἱεραὶ καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ.

αψπε'. Δεκεμβρίου θ'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς σεβασμίου μοι Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέσιαιος ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀθήνας

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

[Ἐν τῷ περιθεωρίῳ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστολὴν τρία ὑστερόγραφα:]

Τὸν ἅγιον πανιερώτατον Βηθλεέμ δουλικῶς προσκυνῶ ἀσπαζόμενος τὴν ἀγίαν του δεξιάν.

Παρακαλῶ, δεσπότη μου, νὰ ἐνθυμηθῇτε μὲ πρῶτον νὰ μοῦ στείλετε τὰ συγχωροχάρτια, διότι μοῦ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὸ ταξειδί.

Περὶ τῶν χιλίων γροσίων, ὅπου μοῦ εἶχε ζητήσῃ ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν, καὶ εἶχα σᾶς τὸ φανερώσῃ μὲ τὸν γιασακτζῆ, ἀφοῦ ἦλθον τὰ αὐτὰ γράμματα, πλέον δὲν μοῦ ἐλάλησε τίποτες, ὅθεν θέλει τὸ ἀποσιωπήσῃ καὶ ἡ Μακαριότης της.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΛΑ'.

Τὴν ὑμετέραν θεοδόξαστον κτλ. "Ἦν εἶθε περιφρουροῖ
(κατὰ τὸ σύννηθες).

Ἡ ἀπό τε τοῦ βίου, ἀπό τε τοῦ λόγου οὐχ ἦττον ἢ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ βαθμοῦ λαμπρὰ φήμη τῆς ὑμετέρας θεοεικέλου καὶ φιλοσόφου Μακαριό-

τητος διήγειρε καὶ ἐθάρρυνε καὶ τὸν ἐλάχιστον νὰ προσέλθω διὰ τοῦ παρόντος μου ἱκετηρίου καὶ δουλικοῦ, καὶ νὰ ἀνακαλύψω τὰ κατ' ἐμὲ εἰς τὸ ἔνθεον καὶ ἱερὸν ὕψος της. Ἐγὼ τοιγαροῦν, Μακαριώτατε δέσποτα, εὐρίσκομαι ἓνας παραμικρὸς διδάσκαλος τῆς ἐν Ἀθήναις πατρίδι μου ἑλληνικῆς σχολῆς, ἥτις ἦτον συστημένη καὶ προικισμένη παρὰ τινος Ἰωάννου Ντέκα ἀθηναίου, ὁποῦ εἶχεν ἀποθέσῃ ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων εἰς τὴν τζέκαν τῆς Βενετίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐστέλλετο κατ' ἔτος ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου, δουκάτα διακόσια· ἐξ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ ἐτησίου μισθοῦ, ἀγκαλὰ καὶ ὀλίγου εἰς ἄνθρωπον μὲ φιλίαν ὡσὰν ἐμένα, πλὴν ποιούμενος τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, διῆγον τὸν βίον ἐν λιτότητι καὶ εὐτελείᾳ καὶ ἡρκούμην εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν μὴ ἐνοχλῶν τῶν φίλων τινί· ἀλλ' ἡ τῶν Γάλλων πυρκαϊά, ὁποῦ μὲ πολὺ μέρος τῆς Ἰταλίας κατέκαυσε καὶ τὴν εἰς δεκατέσσαρας αἰῶνας ἀνεπηρέαστον διαμείνας λαμπρὰν καὶ περίφημον Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἑνετῶν, κατέλαβεν ἕως τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἀττικῆς καὶ τὸν τρισάθλιον καὶ μὲ κατέκαυσε ἐξ ὀλοκλήρου· διότι ἔχοντας νὰ λάβω ἀπὸ τὴν αὐτὴν τζέκαν τῆς Βενετίας δύο χρόνων μισθοὺς, ὁποῦ συμποσοῦνται γρόσια τούρκικα ὀκτακόσια, καὶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ διαστήματος, ὄντας δανεισμένος ἐπὶ τόκῳ τὰ αὐτὰ ἄσπρα, διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα τῆς φιλίας μου [ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἔχω ἄλλοθεν ποθεν ἄλλον τινα πόρον καὶ κυβέρνησιν] μὲ ἐλπίδα νὰ τὰ ἀποδώσω λαμβάνοντας τοὺς μισθοὺς μου, εὐρέθην ἤδη ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ γυμνός, ἐξηπορημένος, καὶ τοῖς ὅλοις ἀμηχανῶν· διότι ποῦ πρότερον νὰ ἀπαντήσω, εἰς τὰ καθημερινὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἢ εἰς τὰ ὀκτακόσια γρόσια τὸ χρέος, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα ὁποῦ εὐρίσκονται ἐπάνω εἰς ἀλλογενεῖς δανειστάς, οἵτινες δεινῶς μὲ καταπιέζουσι; Καὶ προσέτι δὲν ἤμπορῶ νὰ ἀναχωρήσω καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, τὸ μὲν διατὶ δὲν μὲ ἀφίνουσιν οἱ δανεισταί, τοὺς ὁποίους ἐνόσῳ εὐρίσκομαι εἰς τὸ σχολεῖον τοὺς καθησυχάζω μὲ τὴν ἐλπίδα, τὸ δὲ διατὶ λυποῦμαι κατάκαρδα νὰ κλείσῃ τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος μου, καὶ δοκιμάζω εἰς τὸ νὰ παρακινήσω τοὺς συμπατριώτας μου νὰ συστήσουν ἀπὸ τὸ κοινὸν σχολὴν ἑλληνικὴν, ὁποῦ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ ἐκπορίζωμαι καὶ γὰρ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια, καὶ νὰ μὴ λείψῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου αὐτὸ τὸ κοινωφελὲς καὶ θεάρεστον ἔργον. Περὶ τοῦ χρέους ὅμως εὐρίσκομαι εἰς παντελῆ ἀμηχανίαν καὶ ἀκυβερνησίαν, διατὶ δὲν στοχάζομαι πουθενὰ καμίαν διόρθωσιν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχω τίποτε νὰ πουλήσω, οὔτε τινὰ τὸν βοηθοῦντα.

Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν κατάστασιν εὐρισκόμενος, θεοπρόβλητε, δέσποτα, ἐνεθυμήθην τοὺς μακαριωτάτους πατριάρχας τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἀοιδίμους προκατόχους σας, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἀνεφάνησαν μὲ

τὰς δαψιλεῖς εὐποιίας των πατέρες τῶν πτωχῶν, καὶ προστάται καὶ ἄρωγοὶ μάλιστα τῶν δυστυχῶν διδασκάλων καὶ σχολείων, κατὰ μίμησιν τῶν ὁποίων, καὶ ἔτι περισσοτέρως καὶ ἡ ὑμετέρα Μακαριότης. Ὅθεν μὲ ὅλον τὸ σέβας καὶ τὸ θάρρος προστρέχω καὶ γὰρ εἰς τὰ ἀποστολικά σπλάγχνα της, δεόμενος καὶ καθικετεύων εἰς τὸ νὰ λάβῃ οἶκτον τῆς καταστάσεώς μου καὶ νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ὑπέρογκον φορτίον τοῦ χρέους, ὅπου διὰ τῆς πατρικῆς αὐτῆς βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως νὰ δυνηθῶ νὰ ἐγκαρτερήσω ἔτι εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐν τῇ πατροίδι μου σχολῆς, ἕως οὗ τελευταῖον νὰ ἰδοῦμεν τί ἔχει νὰ οἰκονομήσῃ ὁ Κύριος.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς τε καὶ ἱκετικῶς αἱ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶψαν μετ' ἐμοῦ.

α.ψ.η'. Ἰουλίου κ'.

Τῆς ὑμετέρας σεβασμίου καὶ θειοτάτης Μακαριότητος δοῦλος ἐλάχιστος καὶ
εἰς τὰς ἐπιταγὰς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ

Σεῖροι ἐλάχισ' ὑ' ἡ' Ιαί' ἐπιταγαί
Ἰωάννης Μπενιζέλος

Σημ.. Ἐπεταὶ ταύτῃ σημείωσις ἀχρονολόγητος, ζητοῦσα γράμματα εἰς τοὺς προκρίτους Λεβαδεῖας Ἰωάννη Φίλωνα, Νεροῦτζον (συγχωρεμένον, ὡς γράφει) καὶ Νικόλαον, καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀθήνας Σπυρίδωνα Λογοθέτην δραγουμάνον τοῦ Ἐγκλέζου καὶ φίλον πολλὰ τοῦ ἡγεμόνος, Δημήτριον Ἀστρακάρην, Κωνσταντάκη Γιαννούλη, Νικόλαον Πατοῦσαν, Σταῦρον Βροτογούνην, Χατζῆ Δημήτριον, καὶ Νικολάκην Καλογεράν, παρακαλουμένους νὰ ἀπαλλάξουν τὸν ἐν Ἀθήναις πρωτοσύγκελλον τοῦ Ἀγίου Τάφου τῶν τοπικῶν δοσιμάτων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ

ΛΒ'.

Χριστὸς ἀνέστη.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε Πατριάρχα, τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τὴν σεβασμίαν αὐτῆς μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὴν θεοκόσμητον αὐτὴν κορυφήν.

† Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔγραψα πρὸς τὴν μακαριότητά της περὶ τοῦ Ἀγίου Ἀθηνῶν. Ἴδου ὅπου ἔφθασαν καὶ οἱ ἐνάγοντές του· οἱ ὅποιοι εἰς μὲν τὸ φαινόμενον εἶναι τρεῖς τέσσαρες, εἰς δὲ τὸ νοούμενον εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς κάποιος Σωτήριχος Λατῖνος καλούμενος. Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὅπου ἐκίνησ' ἀγωγὴν τῷ τότε καιρῷ καὶ ἐξώσθη ὁ νόμιμος καὶ γνήσιος ἀρχιερεὺς τους ὁ Κύριλλος λέγω, ὁ νῦν Παροναξίας, καὶ κατεδικάσθη ἀδίκως καὶ παραλόγως. Πῶς εἰσηκούσθη εἰς τέτοιον παράνομον ἔργον, αὐτὸς ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης οἶδεν, ὅτι πολλὴν ἀγῶνα ἔκαμα ἐκεῖνον τὸν καιρὸν διὰ νὰ μὴν εἰσακουσθῇ, ὅμως, εἰς οὐδεῖς. Δὲν εἰξεύρω ὁ μακαρίτης Γαβριὴλ πῶς τὸ ἔκαμε αὐτό, καὶ ἀκολούθως καὶ ὁ μακαρίτης Ἀλέξανδρος πῶς τὸ ἐδέχθη, ἅς εἰποῦμεν κρίμασιν οἷς οἶδε Θεὸς τὰ πάντα γίνεταί. Τώρα ὅπως δήποτε ἐκαλόμαθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἄρχισε πάλιν νὰ μὴν τὸν ἀρέσῃ ἐκεῖνος, ὅπου αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐζήτηι καὶ ἔλαβεν καὶ ὁμολογεῖ τὸ προγεγονὸς ἄδικον εἰς τὸν Κύριλλον καὶ ζητεῖ τάχα νὰ ἐπανακάψῃ ὁ Κύριλλος ὡσὰν νὰ εἶναι τίποτες εὐκόλον πράγμα, τὸν εἶπα πολλὰ νὰ λείψῃ, ὅμως φαίνεται πῶς ἰσχυρογνωμεῖ, προβάλλει καὶ σφάλματα δῆθεν κατὰ τοῦ Μελετίου, ἂν εἶναι ἀληθινὰ ἄξια διορθώσεως καὶ ὄχι καθαιρέσεως. Τώρα ἐδὼ τάχα μὴ εἰσακουόμενοι φοβερίζουν νὰ ἔλθουν αὐτοῦ νὰ προσβάλλουν εἰς τοὺς ἐξουσιαστάς, καὶ μὲ δύναμιν ἐξωτερικὴν νὰ ἐκτελέσουν τὴν θέλησίν τους. Ἦλθαν εἰς τοῦ λόγου μου τοὺς εἶπα περισά, οἱ ἄλλοι ὀλίγον καταπείθονται· ὁ δὲ Σωτήριχος οὐδαμῶς, τέλος τὸν εἶπα, Σωτήριχε ἡ κρίσις νὰ θεωρηθῇ, κατὰ νόμους χρειάζεται κριτὴν καὶ τοὺς περὶ τὸν κριτὴν, ἐνάγοντα, καὶ ἐναγόμενον· τὰ τρία εἶναι, τὸ δ' ἕτερον λείπεται· καὶ ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ γένη προσταγὴ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν νὰ ἔλθῃ ὁ ἐναγόμενος· καὶ τότε θέλετε παρασταθῇ ὁμοῦ· καὶ θέλει γένη τὸ δίκαιον· αὐτοὶ καὶ τὸ νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀθηνῶν παντάπασιν δὲν τὸ δέχονται, καὶ διὰ τοῦτο ἐρχομένων τῶν παρόντων εἰς τὰ αὐτόθι

θαρρῶ νὰ εὐρίσκωνται καὶ ἄλλοι τινες αὐτοῦ. Πρὸ τοῦ νὰ προσβάλλουν ἐξωτερικῶς, ἂν ἦτον τρόπος ἡ Μακαριότητά της, ὡς πνευματικὸς πατὴρ νὰ κράξῃ καὶ νὰ τοὺς ἐλέγξῃ, καὶ νὰ τοὺς νουθετήσῃ; Καὶ ἄλλην δύναμιν ἔχει τῆς μακαριότητός της ὁ λόγος καὶ ἴσως καὶ ἀφεθοῦν καὶ εἰς τὰ ὅσα προβάλλουν θέλει τὰ ἱατρεύσῃ ἡ ἐκκλησία μὲ γράμμα[τά] τινὰ προστακτικά, καὶ παραγγελίαις, ὅπου νὰ μὴν ἡμπορεῖ νὰ τὰ παρέβῃ ὁ Ἀθηνῶν· εἰ δὲ μὴ κἂν θέλει γένει τὸ ὕστερον, νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀθηνῶν ἀτός του καὶ ἅς κρισολογιοῦνται, ὡς τόσῃν βοήθειαν νὰ κάμωμεν τὸν ἀρχιερεὰ καλὸν εἶναι.

Τίποτες ἀπὸ ἐδῶ νέα δὲν ἔχομεν, παρὰ ὁ Ἅγιος Ἡρακλείας δὲν ἔμαθεν νὰ ἡσυχάζῃ καὶ κινεῖται ἀδίκως, δὲν μὲ τυχαίνει νὰ τὰ περιγράφω εἰς πλάτος, ἴσως καὶ σᾶς τὰ ἔγραψαν, δὲν λέγω ἄλλο. παρὰ ὁ Ἅγιος Θεὸς νὰ δώσῃ σύνεσιν τὸν αἷτιον τῶν σκανδάλων νὰ παύσῃ, ὅτι μάρτυς ὁ κύριος εἰς ἐσχάτην ἀδυναμίαν ἦλθεν ἡ ἐκκλησία, καὶ ἡ Μακαριότητά της δὲν θέλει λείψει ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπερασπίζεται τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν, καθὼς καὶ εἶμαι βέβαιος, καὶ ἅς εἶναι διὰ τὴν ψυχὴν τῶν γονέων της. Ταῦτα μὲν· οἱ δὲ χρόνοι τῆς σῆς Μακαριότητος εἴησαν πολλοί τε καὶ ἀγαθοί.

αψιγ'. τῇ Ἀπριλλίου κβ'.

Ὁ τῆς σῆς Μακαριότητος, ταπεινὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως εἰς τοὺς ὀρισμούς της

ΧΑΛΗΚΗΔΟΝΟΣ ΚΩΣΤΑΝΤΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΝΟΤΑΡΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΝ

ΛΓ'.

Χρύσανθος ἐλέφ Θεοῦ, πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης.

†. Πανιερώτατε καὶ σοφώτατε Μητροπολίτα τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν κύριε Μελέτιε, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ἑλλάδος, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφέ, καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος, τὴν ὑμετέραν λογιότητα ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι, περιχαρῶς χαιρετοῦμεν, καὶ παρακαλοῦμεν Κύριον τὸν Θεόν, ὅπως διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ὑγείᾳ καὶ σωτηρίᾳ εἰς ἔτη πολλὰ σὺν πᾶσι τοῖς καταθυμίαις.

Καὶ πρὸ τῆς ἐντεῦθεν ἀποδημίας ἡμῶν πρὸς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, κακεῖθεν, ἐγράψαμεν τῇ ἀδελφικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ, οὐδαμῶς μὲν τοι ἀποκρίσεως ἠξιώθημεν, πρὸς οὐδὲν δὲ ἄλλο ἀνενεγκεῖν τὸ πρᾶγμα δίκαιον ἡγούμεθα, ἢ ἐν τῇ συνεχῇ ἐπιρροῇ τῶν ποικίλλων, καὶ ἀλληλοδιαδόχων φροντίδων, καὶ περιστάσεων, καὶ τοι καὶ τὰ τῶν ἐκτοπισμῶν οὐ μικρὸν κώλυμα τυγχάνουσι πρὸς ἀλλήλους, ἔμπης γε οὐκ ἐν τῷ συχνὰς κομίζεσθαι ἀποκρίσεις τὸ εἰλικρινὲς τῆς φιλίας τιθέμεθα, ἀλλ' ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπῃ ἐγκαυχώμεθα, ἣν δὴ σώζεσθαι ἀλώβητον, καὶ πάντῃ ἀπαραχάρακτον εὐέλπιδες ἐσμέν, τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἐμφύτῳ αὐτῆς πεποιθότες φρονήσει, καὶ τῇ τῶν τρόπων εὐσεβείᾳ.

Ἐντεῦθεν σημειωτέον οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ, ἢ ὅτι ὁ τῶν Σφαιίκων ῥῆξ ἄχρι τοῦδε ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐπικρατείᾳ ποιεῖται τὰς διατριβάς, ἐν ᾧ λεγομένῳ Πενδερίῳ, κειμένῳ κατὰ τὴν Μολδαβίαν, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Τύρα ποταμοῦ, ἅτε δὴ πάντοθεν τῶν πρὸς τὴν ἰδίαν ἀγουσῶν ὁδῶν διαληφθεῖσων παραδόξως ὑπὸ τοῦ τῶν ὑπερβοραίων δυνάστου, καὶ διατειχισθεῖσων στρατοπέδοις οὐ τοῖς τυχοῦσι, τὰ δὲ τῆς ἐκβάσεως τοῦ πρᾶγματος ὁποτέρως ἔξει, Διός, φασίν, ἐν γούνασι κεῖται.

Ἡμεῖς ἀπελθόντες ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει, πολλὰς ὑπέστημεν κακοπαθείας, καὶ σχεδὸν ἀνυποίστους, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐπανάλευσιν, νόσῳ θάνατον ἀπειλούσῃ ὠμιλήσαμεν· ἀλλὰ χάρις τῷ ἀναρρώσαντι Θεῷ. Ὅσα δὲ καθ' ὁδόν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει ἐδαπανήσαμεν, οὐχ οἷον τε τό γε νῦν ἔχον δηλῶσαι σαφῶς, ὧν τὴν αἰτίαν ἐν τῇ τῶν ἐκεῖσε ἀκορέστων τυράννων διαθέσει ἀναφέρομεν.

Ἀνηνέχθη ἡμῖν παρὰ καὶ ἄλλων οὐκ ὀλίγων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ πρωτοσυγγέλου ἡμῶν πνευματικοῦ κὺρ Νικηφόρου, ὅς καὶ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔγραψεν ἡμῖν, ὡς ἡ ὑμετέρα Πανιερότης κωλύει τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ δεσποτικοῦ μνήματος, ὃ δὴ καὶ οἱ αὐτόθεν παραγενόμενοι πατέρες πολυειδῶς ἐπιστῶσαντο σχεδόν, προσάπτουσι δὲ τοῦτο οὐχ ἀπλῶς τῇ αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, οἵτινες δύνανται παρ' αὐτῇ. Καί τοι γοῦν ἐν τοῖς τοιούτοις οὐ προχείρους παρεχόμενοι τὰς ἀκοάς, οὐδαμῶς πεπείσμεθα, οὐδὲ πιθανὸν ἡμῖν ἔδοξε, τό τε πεμφθὲν τοῦ πρωτοσυγγέλλου γράμμα, καὶ οἱ ἀφικόμενοι πατέρες, λογιζομένοις μήτε φιλικά, μήτε θεοσεβῆ εἶναι τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' αὖθις τὴν καιρικὴν περιπέτειαν, καὶ ἀνωμαλίαν πολλὰ τοιαῦτα καινοτομεῖν εὖ εἰδότες, τῆς ὑπονοίας ἐγενόμεθα, καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ ἐσμέν ἤδη, μὴ τὰ λεγόμενα ἀληθῆ εἴη· εἰ οὖν οὕτως ἔχει, ἀντιβολοῦμεν τουντεῦθεν ἐκ μέσου γενέσθαι τὸ τοσοῦτον ἄτοπον, εἴγε τὸ κωλύειν τὸ πρὸς τὸν πανάγιον Τάφον ἔλεος τῶν εὐσεβῶν, οὔτε ὠφελείας τινος

αὐτῇ γίνεται παραίτιον, μήτε μὴν συμβάλλεται, μικρὸν ὅσον πρὸς ἀνακουφισμὸν τῶν πολλῶν, καὶ ἀπαραιτήτων εἰσπράξεων τοῦ σωτηρίου μνήματος, ἐξουθενισμὸς μὲν τοι σαφὴς ἐστὶν ἡμῶν, καὶ καταφρόνησις.

Ἐπειτα, εἴ τις φιλοκρινεῖν ἐθελήσῃ, οὐδαμῶς ἔχῃ εὐσεβείας καὶ ὁσιότητος τὸ τοιοῦτον ἂν εἴποι, ἐπεὶ ἡ πρὸς τοὺς θεοβαδίστους τόπους γινομένη ἐλεημοσύνη, ὡς οἶδεν ἡ ὑμετέρα ἀγχίνοια, ὀφειλὴ ἐστὶν ἀτεχνῶς, καὶ θεοσεβείας οὐ μικρὸν μέρος λογίζεται, ὃ δὴ ἐν πολλοῖς ἡ θεία Γραφὴ παραινεῖ καὶ προτρέπεται. Πῶς δ' οὐκ ἐξουθενισμὸς σαφὴς καὶ ἐναργέστατος, τοὺς λειτουργοὺς τοῦ δεσποτικοῦ μνήματος ἐπιτάττεσθαι ἐκβάλλειν τὸ ἐπιτραχήλιον ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἐκδημίαις τῶν εὐσεβῶν καὶ ἀποπέμπεσθαι, καὶ γίνεσθαι ἐν τῇ αὐτῆς ἐπαρχίᾳ ὅπερ ἐν ἄλλαις οὐδαμῶς ἤκουσται;

Παυσάσθωσαν τοιγαροῦν τὰ τοιαῦτα τὸν τεῦθεν, ἀδελφε ἐκπροσφιλέστατε, διὰ τὸν Κύριον, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἁγίου Τάφου τὴν προσήκουσαν ἐχέτωσαν περιποίησιν καὶ ὑπεράσπισιν, ὡς καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ πλείονος μᾶλλον παρ' αὐτῆς ἀξιούσθωσαν, ἅτε διαφερούσης καὶ πράξει, καὶ θεωρίᾳ, καὶ τὸ χρήσιμον τοῦ πρὸς τοὺς ἱεροὺς τόπους ἐλέους εὖ εἰδυίας, οὕτως οὖν αὐθις, καὶ πολλάκις ἐκλιπαροῦμεν αὐτὴν ἐνεργεῖν, καὶ διακεῖσθαι πρὸς τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο ἔδαφος φιλίας, καὶ παροτρύνειν τοὺς εὐσεβεῖς προσφέρειν πρὸς ἐκεῖνο τὸν δυνατὸν ἔλεον, καὶ τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν, ἥ, τε γὰρ παρ' ἀνθρώπων τιμὴ ἀπαντήσῃ πρὸς αὐτὴν ἐντεῦθεν, καὶ ἡμεῖς ὀφειλέται χάριτος ἐσόμεθα, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ πολλαπλάσιον ἔξει τὸν μισθὸν παρὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ.

Τοὺς ὑπὸ τὴν ἱερὰν αὐτῆς ποιμήνην εὐρισκομένους τιμιωτάτους κληρικούς, εὐλαβεστάτους ἱερεῖς, εὐγενεστάτους ἄρχοντας, καὶ τοὺς λοιποὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς εὐχόμεθα, καὶ εὐλογοῦμεν. Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττοι τὴν αὐτῆς Πανιερότητα ἐν ὑγείᾳ, εὐτυχίᾳ, καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει, εἰς ἔτη πάμπολλα.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως

α.ψ.ι. Ἰουνίου κα.

[1710, Ἰουλίου 21. Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 182 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κωνσταντινουπόλει (Φαναρίου) Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου.]

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΜΕΛΕΤΙΟΥ, ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΤΑΡΩΝΗΤΗΝ

ΛΔ'.

αψλἀ.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Νικόλαον Ταρωνήτην τὸν ἐξ Ἀθηνῶν, διὰ τὴν ἐλεημοσύνην ὅπου μᾶς ἔγραψεν ὁ ἐπίτροπός μας παπᾶ κὺρ Γρηγόριος πρωτοψάλτης ἀπὸ τὴν Μύκωνον, ὅπου ἔστειλεν ἡ εὐγενία του μὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ γαμβροῦ του χατζῆ κὺρ Μιχαλῆ εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ἀπὸ Βενετίας τετρακόσιαις πετάκαις.

† Εὐγενέστατε, λογιώτατε, καὶ τιμιώτατε ἄρχων κύριε Νικόλαε Ταρωνήτη, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι υἱὲ ἀγαπητέ, καὶ περιπόθητε τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας εὐγενείας. Εἰς κάθε καιρὸν ὅπου γίνεται ἡ συνεργασία καὶ ἡ βοήθεια, ὥσάν ὅπου εἶναι πρᾶγμα ἀναγκαῖον, εἶναι καλὸν καὶ ἐπαινετόν· ἀμὴ ὅταν γίνεται εἰς καιρὸν ὅπου περικλείουσι χρεῖαι σχεδὸν ἀνυπόφοροι, τότε ἡ βοήθεια ἐκείνη καὶ ὁ ἀνακουφισμὸς ὥσάν ὅπου εἶναι μία παρηγορία, εἶναι πολλῷ τῷ μέτρῳ τιμιωτέρα.

Τοιαύτη βοήθεια ἐστάθη καὶ τῆς φιλοχρίστου σας ψυχῆς εἰς τούτους τοὺς δυστυχεῖς καιροὺς εἰς τὸν πανάγιον καὶ Ζωοδόχον Τάφον, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται σχεδὸν εἰς βάρη χρεῶν ἀνυπόφορα, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζη εἰς κυβέρνησιν ἀκυβέρνητον. Ξεχωριστὰ τὰ διάφορα τοῦ βαρυτάτου χρέους, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπροξενήθη ἀπὸ ἄλλο καθὼς δὲν σᾶς λανθάνει παρὰ ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἀγίου Τάφου. Πρᾶγμα ἀναγκαῖον μὲν, διότι ἔγινεν εἰς καιρὸν ὅπου ἄλλην φορὰν δὲν εὐρίσκετο, δόξα δὲ καὶ καύχημα τοῦ γένους, ἐπειδὴ καὶ ἔγινε μὲ τὴν ἄδειαν τῶν ἀνατολικῶν ὀρθοδόξων, καὶ ξεχωριστὰ πάλιν τὰ καθημερινὰ δοσίματα τῶν δυναστῶν, καὶ προσέτι αἱ πολλαὶ ἐνοχλήσεις τῶν Ἀράβων, ἐπειδὴ καὶ τὸ νομίζομεν ἀτιμίαν τοῦ γένους νὰ τοὺς ἀφήσωμεν νὰ ἐκκλίνωσι τῆς εὐθείας, ὅθεν καὶ τοὺς κυβερνῶμεν ἐκ τοῦ ὑστερήματος ὅσον δυνόμεθα· καὶ ἐπὶ πάντων ἡ γεγонуῖα πυρκαϊά, ἡ ὁποία ἐπροξένησεν ζημίαν ὑπέρμετρον, τόσον εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἐφθάρησαν, ὅσον καὶ εἰς ἐκεῖνα ὅπου νεωστὶ ὠκοδομήθησαν· ἀνάμεσα δὲ εἰς τὰς τόσας δυστυχίας, ἐσυνέβη, κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδεν, ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου ἐκείνου καὶ σοφωτάτου κοινοῦ πατρὸς κυρίου Χρυσάνθου, καὶ ἔγινε καὶ τοῦτο μία ἄλλη συμφορὰ τοῦ παναγίου Τάφου, ἐπειδὴ καὶ

ἐστερήθη ἑνὸς τοιούτου στύλου καὶ φωστῆρος τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν καλὰ καὶ μὲ τὴν νουνεχῇ καὶ σοφωτάτῃ του προμήθειαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ζωὴν του ἐστοχάζετο τὴν ἀβλαβῇ κυβέρνησιν τῶν σεβασμίων προσκυνημάτων, οὕτω καὶ μετὰ θάνατον σοφώτατα στοχαζόμενος τὰ ἐμπίπτοντα μᾶς ἐπροβίβασεν ἔτι ζῶν εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῶν Ἱεροσολύμων θρόνον κατὰ τὰ πάτρια καὶ νόμιμα ἔθνη τῆς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας.

Ἀναμεταξὺ λοιπὸν εἰς τόσας χρείας μᾶς ἐπρόφθασεν ὡς ἀναγκαιότατον βοήθημα τὸ ἔλεος τῆς εὐγενείας της ἡ τετρακόσιαις δηλαδὴ πετάκαις ὁποῦ ἐνεχειρίσετε τῷ τιμιωτάτῳ Χατζῇ Μιχαὴλ νὰ ταῖς ὑπάγῃ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Ὅθεν μανθάνοντές το καὶ ἡμεῖς καὶ ὡς εἰκὸς ἐπαινέσαντες τὴν φιλελεήμονα αὐτῆς προαίρεσιν εἴμεθα παντοτινοὶ εὐχέται πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῆς υἱείας αὐτῆς καὶ εὐτυχίας, γράψαντες προσέτι καὶ τὸ εὐγενὲς ὄνομα τῆς εὐγενείας της νὰ μνημονεύεται διηλεκτῶς ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ὑπερασπιστῶν καὶ βοηθῶν τοῦ παναγίου Τάφου. Φθάνοντας δέ, σὺν Θεῷ, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. ὁ ῥηθεὶς χατζῇ Μιχαὴλ, καὶ λαμβάνοντες οἱ πατέρες τὸ πεμφθὲν παρ' αὐτῆς ἔλεος, ἃς εἶναι βεβαία πῶς θέλει λάβει καὶ παρ' αὐτῶν μετὰ τῶν προσηκόντων ἐπαίνων καὶ τὰς πρὸς Θεὸν εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Καὶ λοιπόν, ἐπειδὴ καὶ δὲν σᾶς λανθάνει τὸ βάρος τοῦ χρέους τοῦ παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου διὰ ὅσα ἀνωτέρω ἀπαριθμήσαμεν, καὶ προσέτι ἡξεύρωντας ὅτι ἀπλῶς μὲν ἡ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ βοήθεια εἶναι πρᾶγμα θεάρεστον, πολλῷ μᾶλλον θεαρεστώτερον εἶναι ὅταν γίνεται εἰς τὰ σεβάσματα προσκυνήματα, ἐπειδὴ καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν αὐτῷ ταφέντα καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν· καὶ λοιπὸν ἃς μὴ λείπη τὴν παρακαλοῦμεν ἡ φιλελεήμων αὐτῆς προαίρεσις νὰ εὐεργετῇ τὰ σεβάσματα ἐκεῖνα σκηνώματα, καὶ ἃς εἶναι βεβαία ἡ εὐγενεία της πῶς ἡ χάρις τοῦ παναγίου Τάφου θέλει τῆς τὰ δώσει ἑκατονταπλάσια, παρακαλοῦντές την προσέτι νὰ μᾶς σημειώσῃ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τρισμακάρων γονέων της διὰ νὰ μνημονεύωνται ἀκαταπαύστως, καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ.

Τοὺς εὐγενεστάτους καὶ λογιωτάτους ἀνεψιούς της κὺρ Ἀγγελάκην καὶ κὺρ Διονύσιον ἐκ ψυχῆς εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν, παρακαλοῦντες τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ τοὺς διαφυλάττῃ ὑγιεῖς καὶ εὐτυχοῦντας. Ἡ δὲ χάρις κ. λ.

Φεβρουαρίου 15'.

Ἐκ τῆς Βιβ. τοῦ Ἀ. Τάφου ἐκ Φαναρίου Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπιστολὴ ἐστὶ τοῦ Μελετίου Ἱεροσολύμων.

(χειρῶν. 605).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

ΛΕ'.

Γράμμα πεμφθὲν εἰς τὴν Ἀθήνα.

Τιμιώτατοι, εὐγενέστατοι καὶ φιλόχριστοι ἄρχοντες κὺρ Μπενιζέλω, κὺρ Σωτήριχε, κὺρ Ἀντώνιε Παλαιολόγε, κὺρ Σταμάτη Λιβαδίτη, κὺρ Μπενάρδε Καπετανάκη, κὺρ Γιαννάκη Καῖλα, κὺρ Σταμάτη Κωλέτα, κὺρ Νικόλα Μπάρπανε, κὺρ Δημήτριε Χειλᾶ, καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ γέροντες καὶ πάντες οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὴν πολύφημον Ἀθήνα, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴτε ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία, καὶ συγχώρησις.

Ἡμεῖς, ἐντιμότατοι ἄρχοντες, ἀφοῦ ἐβάλλαμεν μετάνοιαν εἰς τὸν ἅγιον Τάφον ἕως τοῦ νῦν, εἶναι σαρανταεννέα χρόνοι καὶ πλὴν τοῦ μακαρίτου παπᾶ Μακαρίου τοῦ ἀσκητοῦ, ἄλλος ἐκ μέρους τοῦ ἁγίου Τάφου οὐκ ἀπεστάλη εἰς τὰ αὐτόθι, ἡμεῖς δὲ διὰ πολλὰς καὶ εὐλόγους αἰτίας ἐπέμψαμεν τὸν παρελθόντα ἱερομόναχον, καὶ μετὰ ταῦτα, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, πέμψομεν καὶ τιμιώτερον καὶ ἐνάρετον ἄνθρωπον, ὅτι ἡ ἐντιμότης σας εἴστε γειτόνοι τῆς πατρίδος μας. Ἰδομεν τινὰς ἐξ ὑμῶν, καὶ εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐγνωρίσαμεν αὐτοὺς τιμίους, καὶ ὅλως εὐγενεῖς καὶ φιλοχρίστους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἔγνωμεν ὅτι καὶ ὑμεῖς οἱ ἐπίλοιποι ἐστέ, εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι.

Πρὸς τούτοις, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν πολιτείαν ἀρχιερέα τιμιώτατον, σοφώτατον, καὶ εὐγενῆ κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, ὁποῦ τὴν σήμερον βέβαια εἰς πᾶσαν τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὑπερβαίνει πάντας τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τὴν σοφίαν, καὶ εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν· καὶ λοιπόν, εὐλογον καὶ δίκαιον ἐκρίνομεν νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰ αὐτόθι ἄνθρωποι τοῦ ἁγίου Τάφου εἰς τιμὴν καὶ καύχημα ὑμέτερον, καὶ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ὑμῶν τε καὶ τῶν μακαρίων πατέρων καὶ προπατόρων ὑμῶν εἰς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, οἱ ὅποιοι χρειάζονται καὶ καμίαν κατοικίαν, ὅχι δοξοφανῇ καὶ μετὰ κόμπου, ἀλλὰ ταπεινῇ, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ μάλιστα τοῖς ἐκ τοιοῦτου τόπου, τὴν ὁποίαν ἐ χάρισε καὶ αὐτὴν ὁ Θεὸς καὶ εἶναι, καὶ διὰ κυβέρνησιν τῆς. Ἐμάθομεν πῶς εἶναι δύο γείτονες ἐν αὐτῇ τίμιοι καὶ εὐλαβεῖς ἄρχοντες, ὁ κὺρ Σταμάτης Λιβαδίτης καὶ ὁ κὺρ Νικόλα Μπάρπα-

νος, καὶ ἐγράψαμεν καὶ ἐπαρακαλέσαμεν τὴν ἐντιμότητα αὐτῶν νὰ εἶναι ἐπίτροποι τοῦ παναγίου Τάφου, καθὼς διαλαμβάνει ἡ πρὸς τὴν ἐντιμότητα αὐτῶν πεμφθεῖσα ἡμετέρα ἐπιστολή· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἐντιμότητά τους νὰ δεχθοῦν τὸν κόπον τοῦτον τῆς πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον διακονίας, καὶ παρακαλοῦμεν καὶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην νὰ παρακινήσητε τὴν ἐντιμότητά τους νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑπακοήν, ἵνα καὶ ὁ μισθὸς πάντων ὑμῶν εἴη πολὺς ἐν οὐρανοῖς.

Ἔτι παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς νὰ ἐνθυμηθῆτε τὴν τιμὴν καὶ τὴν φήμην τῆς Ἀθήνας, τὸν ἔπαινον καὶ τὸ καύχημα τῶν πατέρων καὶ προπατόρων ὑμῶν, καὶ νὰ κάμετε τρόπον νὰ εὐγάλετε τὰ σκάνδαλα ἀπὸ ἀναμεταξύ σας, πολλάκις ἐσυνέβηκαν τῶν Ἀθηναίων σκάνδαλα καὶ ταραχαῖς καὶ διχόνοιαις, ἀλλὰ πάλιν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ εἰρηνοποίησαν καὶ τὰ κακὰ τὰ ἔσβυσαν ὥσάν νὰ μὴν ἦτον ποτέ. Ἔως πότε ἀδελφοὶ αὐτὰ τὰ ξένα καὶ μαχλούλικά νὰ ταραττοῦν τὴν πολιτείαν σας; Ἀφῆτε, ἀδελφοί, καθένας τὸ θελήμα του, καὶ προαιρεθῆτε νὰ κάμετε τὸ θέλημα τοῦ κοινοῦ, ὅπερ ταῦτόν ἐστὶ τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, καὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Παύλου ἐστὶν ὁ λόγος, «μηδεὶς ζητεῖτω τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὰ τοῦ πλησίον». Μή, ἄρχοντές μου, μή, φιλόχριστοι καὶ περίφημοι Ἀθηναῖοι, διδετε τὰ τίποτέ σας νὰ τὰ τρώγουν οἱ ἐθνικοί, καὶ νὰ ἔχετε ἀναμεταξύ σας ἔριδας, ἀλλὰ γενόμενοι τῆς ἀγαθῆς μερίδος, συμβουλευθῆτε καὶ εὐρῆτε τὸ μέσον τῆς εἰρήνης, ὥστε, μήτε ἡ ἐντιμότης σας νὰ χάνετε τὸ τίποτέ σας, μήτε οἱ πτωχοὶ νὰ ἀδικῶνται. Τῶν δικαιοτάτων καὶ ἀγαθῶν οἰκονόμων Ἀθηναίων ἐστὲ ἀπόγονοι, καὶ λοιπὸν εὐρῆτε τὸ δίκαιον, καὶ ἂν δὲν τὸ εὐρῆτε σωστόν, εὐρῆτε τὴν καλὴν οἰκονομίαν, μὴν ἀφήσετε νὰ μακρύνουν τὰ κακὰ, ἀλλὰ βιασθῆτε καὶ εὐρῆτε τὴν εἰρήνην, διὰ νὰ δοξασθῇ ὁ Θεὸς εἰς τὴν καλὴν σας κυβέρνησιν, διὰ νὰ ἐπαινέσῃ ὁ κόσμος τὴν καλὴν σας προαίρεσιν, διὰ νὰ εὐφραίνωνται οἱ φίλοι σας, καὶ νὰ τήκωνται οἱ ἐχθροί σας, καὶ τέλος πάντων, διὰ νὰ εὐλογῇ ὁ Θεὸς τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ὑμῶν, οἴκους καὶ τέκνα ὑμῶν, καὶ τέως, ἵνα, ἐν μὲν τῷ παρόντι αἰῶνι παρέχῃ πᾶσιν ὑμῖν πλούσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἀξιώσῃ ὑμᾶς τῆς ἐκκλησίας τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

α.ψ.ς'. Ἰαννουαρίου.

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου).

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΛΣΤ'.

*Ἀθανάσιος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας
Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

† Ἱερώτατοι μητροπολῖται ὅ,τε Ἀθηνῶν, Θηβῶν, καὶ ὁ Εὐρίπου, ὁ μὲν ὑπέρτιμος καὶ ἑξάρχος πάσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ πάσης Βοιωτίας, ὁ δὲ πάσης Εὐβοίας, καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὅ,τε Σκιάθου καὶ Σκοπέλου, καὶ οἱ ὑποκείμενοι πάντες τοῖς ἀνωτέρω ἀρχιερατικοῖς θρόνοις, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοί, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ χρήσιμοι ἄρχοντες τῶν πολιτειῶν αὐτῶν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐγγύριοι καὶ γέροντες χριστιανοί, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ.

Πολλοὶ μὲν εἰσὶν οἱ τὴν θείαν καὶ ἄφθονον πλουτήσαντες χάριν ἱεροὶ καὶ σεβάσμιοι τόποι· ἔχει μὲν τοι τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπέρτερον κατεξοχὴν ὁ ὑπεράγιος καὶ Ζωοδόχος ἐν Ἱεροσολύμοις Τάφος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖσε γάρ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ὑπὲρ ἡμῶν πληρώσας μυστήριον, πάντας ἡμᾶς ὑπερφυῶς ὡς παντοδύναμος ἐκ τοῦ ἄδου καὶ θανάτου ἐξήρπασε τῷ ἰδίῳ θανάτῳ θανατώσας τὸν ἡμέτερον, διὰ τοῦτο καὶ πᾶσαι φυλαὶ καὶ γλῶσσαι ἀεννάως πρὸς τὸ θεοβάδιστον ἐκεῖνο προστρέχουσαι ἑδαφος, ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν παράδεισον, τὰ οἰκεῖα δῶρα μετ' εὐλαβείας καὶ προθυμίας προσάγουσιν, ἐντεῦθεν βεβαίως τὰς θείας ἐπαγγελίας ἀπεκδεχόμεναι· ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν μόναις ταῖς ἐπαρχίαις ὑμῶν ταύταις οἱ πολιτευόμενοι χριστιανοί, τὴν πρὸς Θεὸν ἀγάπην, φόβον τε καὶ τὴν εὐλαβειαν ἀποσεισάμενοι, μεγάλην τὴν ἀψηφησίαν ἤρξαντο δεικνύειν πρὸς τὸν ἅγιον αὐτόν, καὶ Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου Τάφον, ἐνθα κατὰ χρέος ἔδει πάντας τὴν μείζω προσάγειν φιλοτιμίαν καὶ συνδρομητικὴν προμήθειαν, αὐτοὶ δὲ μάλιστα τάναντία φαίνονται πράττοντες, καὶ γάρ, ὡς ἐμάθομεν ὑπὸ τοῦ ὀσιωτάτου πρωτοσυγκέλλου τοῦ ἀγίου Τάφου ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ Νικηφόρου καὶ τῶν πατέρων τῆς συνοδείας αὐτοῦ, τῶν διατριβόντων εἰς τὰ αὐτόθι μέρη χάριν ταξειδίου, ὡς αὐτοῖς σύνηθες, πολλοὶ τινες εὐλαβεῖς χριστιανοὶ ἀφιερῶσι κατὰ καιροὺς διάφορα καὶ πολυειδῆ πράγματα τῷ Ζωοδόχῳ Τάφῳ, ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτῶν

σωτηρίας· κρυφίως τε καὶ φανερώς, οἱ μὲν ἀκίνητα ὑποστατικά, εἴ τε ὀσπήτια, ἀμπέλια καὶ κήπους καὶ χωράφια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· οἱ δὲ ἐκ τῶν κινήτων, σκεύη ἱερὰ καὶ ἄμφια, ἀργυρᾶ τε εἶδη καὶ μαλαγματικά, ὁμοῦ καὶ χαλκωματικά, καὶ ἄλλης παντοίας ὕλης. Εἶτα ἐκείνων τῶν ἀφιερωσάντων ἀποθνησκόντων ἐν Κυρίῳ, οἱ συγγενεῖς ἐκείνων ἀρπάζουσιν ληστρικῶς τὰ ἀφιερώματα ἐκεῖνα, ὅποια ἂν ᾖσιν, εἴτε ἄσπρα ἔτοιμα, εἴτε ἀργυρᾶ, καὶ μαλαγματικά, καὶ ῥουχικά, εἴτε ἐκ τῶν ἀκινήτων, εἴτ' οὖν ὑποστατικά, καὶ ἰδιοποιούμενοι ὡς οἰκεῖα, ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν αὐτῶν· δύο τινὰ δυσεβῆ ποιοῦντες ἔργα οἱ ἀντίθεοι, τοὺς μὲν συγγενεῖς, εἴτε γονεῖς αὐτῶν, εἴτε καὶ τοὺς πόρρω, ἀποστεροῦντες τοῦ μνημοσύνου αὐτῶν, καὶ τοῦ καλοῦ ἐφοδίου, ζημιοῦντες δὲ καὶ ἀδικοῦντες οἱ ἀπάνθρωποι τὸν ἅγιον Τάφον, ὅπερ μεγίστης ἐστὶ φρίκης καὶ τρόμου ἄξιον,

Τούτου χάριν γράφοντες, ὡς ἐζήτησαν, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὅσοι χριστιανοὶ μικροὶ ἢ μεγάλοι νέοι ἢ γέροντες, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, κατεκράτησαν ἀπὸ τῶν ἀφιερωμάτων, ὧν οἱ συγγενεῖς αὐτῶν τῷ Ζωοδόχῳ Τάφῳ προσήλωσαν, πολλὰ ἢ ὀλίγα, ὅσα ῥητῶς καὶ κατ' εἶδος ἀνωτέρω ἀπαριθμήσαμεν, οἱ μὲν, οἱ διακατέχοντες ἀδίκως, καὶ κατὰ τῶν ἑαυτῶν κεφαλῶν, ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀποδῶσιν ἅπαν τοῖς ἁγιοταφίταις πατράσιν, οἱ δὲ γινώσκοντες τοὺς τοιούτους ἱεροσύλους μαρτυρήσουσιν αὐτοὺς παρρησίᾳ, οὐδεὶς λόγος, ἂν δ' ἄλλως ποιήσουσιν, ὡς ἐθνικοὶ καὶ μισόθεοι, πάντες ὁμοῦ ἀφωρισμένοι εἶησαν ἀπὸ τῆς ἁγίας, καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ, καὶ ἀδιαιρέτου καὶ ἀσυγχύτου Τριάδος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου τῇ φύσει Θεοῦ, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι, καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δὲ οὐδαμῶς κληρονομήσειεν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, καὶ εἶησαν στένοντες καὶ τρέμοντες ἐπὶ γῆς ὡς ὁ Κάϊν, σχισθείη ἡ γῆ καὶ καταπίη αὐτοὺς ὡς τὸν Δαθάν καὶ Ἀβειρών, ἐξαλειφθείησαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ βίβλου ζώντων, καὶ εὖροιεν τὸν Θεὸν μαχόμενον αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἔχοντες καὶ τὰς ἀράς πάντων τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων, ἕως οὐ ποιήσωσι πάντες ὡς γράφομεν, καὶ τότε τύχωσι συγχωρήσεως.

Ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ Ἰνδεκτιώνος γ'.*

† Ὁ Ἡρακλείας καὶ Παιδεστοῦ Νεόφυτος.

† Ὁ Νικομηδείας Παρθένιος.

- † Ὁ Χαλκηδόνος Κωνσταντῖνος.
- † Ὁ Δρύστρας Ἀθανάσιος.
- † Ὁ Ἀγκύρας Μακάριος.
- † Ὁ Δέρκων Νικόδημος.
- † Ὁ Δράμας Ἀνθιμος.

* δηλ. τῷ 1710, κατὰ Ἰούνιον. Μετεγράφη ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 605 χειρογράφου τῆς Βιβλ. τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἀγιοταφ. Μετοχίου. (Κωνσταντινουπόλεως)

ΕΤΕΡΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΕΛΕΤΙΟΝ

ΛΖ'.

*Ἀθανάσιος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Εῷμης
καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

† Ἰερώτατε μητροπολίτα Ἀθηνῶν, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ἑλλάδος, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κύρ Μελέτιε, χάρις εἴτε σου τῇ ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ.

Γράμματα εἶδομεν ἁγιοταφитῶν τινῶν πατέρων, τοῦ πρωτοσυγκέλλου Νικηφόρου καὶ ἄλλων, ἀποσταλλέντα πρὸς τὸν δεσπότην αὐτῶν, τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἀγαπητὸν ἡμῶν συναδελφὸν κύρ Χρύσανθον, ἐν οἷς πρὸς τοῖς ἄλλοις ὀλοφύρονται καὶ προσκλαίονται πικρῶς, διαπονούμενοι καὶ λέγοντες, ὅτι ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ ταξειδίου αὐτῶν ἔχουσιν μεγάλην κωλύμην παρὰ τῆς σῆς ἱερότητος· ἐμπειδιζόμενοι φορεῖν ἐπιτραχήλιον ἐν λειψάνοις χριστιανῶν, καὶ μὴ συγχωρούμενοι ἐκτελέσαι λειτούργημα ἁγιασμοῦ, ἢ ἄλλου τοιοῦτου, ὅτε παρ' εὐλαβῶν προσκαλοῦνται χριστιανῶν, ἀλλ' οὔτε δύνανται λαβεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τινος τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σου εὕρισκομένων, οὔτε ἔχουσιν ἀνάπαυσιν καὶ ἐλευθερίαν, ὥς καὶ ἄλλοτε ἀνέκαθεν, ἀλλὰ διὰ γουσιν ἐν ἐνοχλήσει καὶ στενοχωρίᾳ, μηδαμῶς αὐτῇ πταίσαντες ποτὲ κατὰ τι, οὔτε ἀταξίαν τινα ποιήσαντες, ἢ ἀψηφησίαν καὶ ἀπειθείαν ἐνδειξάμενοι· μάλιστα ὅτι καὶ ὁ ἐπίσκοπός σου Ταλαντίου ἰδὼν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐναντιότητα καὶ ἀποστροφὴν τῆς ἱερότητός σου, καὶ παράδειγμα τοιοῦτον λαβὼν, τὰ χεῖρω καὶ περισσότερα δεινὰ ἐποιήσατο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ αὐτοὺς μὲν ἐξουθένησε καὶ ἀπέβαλε μετὰ αἰσχύνης καὶ ἀτιμίας, μὴ προσδεξάμενος τὰ συνήθη δῶρα αὐτῶν, εἰς πᾶσαν δὲ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ γράψας παρήγγειλε καὶ ἐπετίμησε μηδένα τολμῆσαι ἀποδεχθῆναι αὐτούς, καὶ οὕτως ἐμπαίξας καὶ λοιδορήσας ὑβριστικοῖς

λόγοις, εἰς τέλος καὶ τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ ἁγίου Τάφου παρὰ πάντων ἀπέκοψε τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν προαιρετικὴν προθυμίαν κατέσβεσε, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀνοίκεια δεινὰ αὐτοῖς προσέτριψεν ἀναιτίως, ἅτινα μαθόντες οὐκ ἐπιστεύσαμεν ὡς παράλογα καὶ ἔξω τοῦ δικαίου καὶ καθήκοντος· καὶ γὰρ οὐδεὶς ποτὲ τῶν ἀπάντων ἐτόλμησε τοὺς περιηγητὰς πατέρας τοῦ ἁγίου Τάφου παρεμποδίσαι λαμβάνειν παρὰ τῶν αὐθαιρέτως διδόναι ἐλεημοσύνην εὐλαβουμένων καὶ θελόντων χριστιανῶν· διότι ἑξαιρέτου προσκυνήματος ὄντος τοῦ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, πάντες ὀφείλομεν οὐ μόνον τὰ πλήθη τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ οἱ πατριάρχαι, καὶ μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι τε καὶ ἐπίσκοποι, καὶ πᾶς ὁ ἱερατικὸς σύλλογος. Πῶς οὖν ἐξέσται τοῖς ἐξ ἰδίων ὀφείλουσιν φιλοτιμαῖν τὸν ἅγιον Τάφον, ἐμποδίζειν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων, τὸ δὲ μετὰ τὸ ἀφιερῶσαι πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον τοὺς ἀποικομένους ἐν Κυρίῳ, ἀφιέρωμά τι ἢ ὑποστατικόν, ἢ ἄσπρα ἢ ἄλλ' ὅποιονοῦν εἶδος; Εἴτα τῶν κληρονόμων κατακρατούντων καὶ ἰδιοποιουμένων τολμηρῶς τοιοῦτον, μὴ συνηγορεῖν καὶ βοηθεῖν τοῖς ἁγιοταφίταις, ἀλλὰ συναινεῖν καὶ συμπράττειν τοῖς ἱεροσύλοις, τοῦτο ποίαν χώραν ἔξει τοῖς ἐπαγγελομένοις δικαιοσύνην καὶ εὐλάβειαν φέρειν πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον; Μή, ἀδελφέ, μή, διὰ τὸν Κύριον; Πausάσθωσαν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τοῦ νῦν, εὐ γὰρ ἠκούσθησαν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, οὔτε ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς γίνεσθαι συμφέρει, ὡς ἀπάσης καταγνώσεως καὶ κατακρίσεως ἄξια, καθὼς ὡς σοφὸς τὰ πλείω καλῶς οἶδας, καὶ οὐδὲν σὲ λανθάνει. Εἴπομεν οὖν ἄνωτέρω ὡς ἔχομεν εἰς αὐτὰς ἀμφιβολίαν, πλήν, ἐὰν οὕτως ἔχωσιν, ὡς οἱ ἁγιοταφῖται διῆσχυρίζονται, ἀδελφικῇ προτροπῇ ποθοῦμεν, καὶ παρακινουμέναι αὐτήν, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι, ἵνα παύσωσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐκλείψωσιν ἐκ μέσου τὰ τοιαῦτα ἐμπαθῇ παράλογα· διὰ δὲ προμηθείας καὶ συνεργείας τῆς σῆς ἱερότητος, ὡς ποιμένος κατὰ τόπον καὶ ἀρχιερέως, πάλιν οἱ ἁγιοταφῖται πατέρες, ἔχωσι τὴν προτέραν αὐτῶν ἐλευθερίαν, καὶ ἄδειαν τοῦ ἐπισκέπτεσθαι τὴν ἑαυτῶν διακονίαν, καὶ συνάγειν καὶ παραλαμβάνειν ἀκωλύτως παρὰ τῶν χριστιανῶν, τὰ τε ἀφιερούμενα πάντα καὶ τὴν ἐλεημοσύνην, ἣν ἀγαθῇ προαιρέσει καὶ θελήσει παρέχουσι, καθὼς καὶ ἐνταῦθα τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις καὶ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ἐλευθερίαν καὶ ἄδειαν. Ἐπιτιμήσεις δὲ καὶ τῷ ἐπισκόπῳ σου Ταλαντίου μηκέτι αὐθαδιάζειν καὶ ποιεῖν ἀναιδῶς τοσαύτην περιφρόνησιν καὶ κατασχύνην τοῖς ἁγιοταφίταις, ἣν οὐδεὶς ἄλλως προπετῆσαι οὕτω διέγνωσται. Πατριαρχικῷ γὰρ θρόνῳ καὶ οὗτοι ὑπουργοῦσι καὶ ὑπόκεινται, καὶ ἐπαξίως τιμῆς καὶ εὐλαβείας ὅ,τι πλείστης. Οὐκοῦν δυσωποῦμεν ὅπως διοικήσῃ ὡς σοφὸς

οὕτως τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ εἴη μετὰ τῆς σῆς
ιερότητος :

Ἰουνίῳ.

τῷ 1710. Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Φαναρίῳ
Ἀγιοταφικοῦ Μστοχίου.

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΙΕΡΕΜΙΟΥ

ΛΗ'.

Ἰερεμίας ἐλέω Θεοῦ κτλ.

† Ἱερώτατοι μητροπολίται, οἵ τε Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ ὁ Εὐρίπου,
ὁ μὲν ὑπέρτιμος καὶ ἑξάρχος πάσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ πάσης Βειωτίας, ὁ
δὲ πάσης Εὐβοίας, καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ὅ, τε Ταλαντίου καὶ
Διαυλίας, ὁ Σκύρου, ὁ Σάλωνος, ὁ Μεδενίτζης, καὶ ὁ Σκιάθου, καὶ
Σκοπέλου, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ
ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῶν αὐτῶν ἐπαρχιῶν, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς μετὰ
πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς χωρίων, χρήσιμοι ἄρχοντες καὶ γέρον-
τες, καὶ λοιποὶ χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριό-
τητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ· εὐχὴ δέ, εὐλογία καὶ συγ-
χώρησις παρ' ἡμῶν.

Ὁ πλούσιος ἐν ἐλέω Θεὸς διὰ στόματος τοῦ θεοπάτορος Δαυίδ,
ἔλεον, εἶπε, θέλω καὶ οὐ θυσίαν, σημαίνων τὴν συνήθη θυσίαν τοῦ πα-
λαιοῦ νόμου, καθότι ἔμελλε τῇ προαιωνίῳ βουλῇ, ποιῆσαι μέγα ἔλεος εἰς
τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, ὥς περ καὶ ἐποίησε, γεν-
νηθεὶς ἐκ τῆς ἀγίας Παρθένου τέλειος ἄνθρωπος, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων τέ-
λειος ὑπάρχων Θεός, ὅστις διὰ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν
ὑπέμεινε τὰς πολλὰς ἐκείνας ὕβρεις, τοὺς ἐμπαιγμούς, καὶ τὰς μάστι-
γας, ὑπὸ τῶν ἀχαρίστων Ἰουδαίων, καὶ τέλος πάντων ἔπαθε καὶ τὸν
σταυρικὸν θάνατον, θυσίαν ἑαυτὸν προσαγαγὼν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, διὰ
μέσου τοῦ ὁποίου πάθους, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τῶν ἐχθρῶν,
καὶ τοῦ θανάτου, καὶ μᾶς ἀποκατέστησεν υἱοὺς φωτός, καὶ ἀθανάτους
μέ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ χάριν καὶ δύναμιν· καὶ λοιπὸν ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ
κάμῃ εἰς ἡμᾶς τὸ τοσοῦτον ἔλεος, διὰ τοῦτο προεῖπε διὰ μέσου τοῦ
προφήτου, ὅτι ζητεῖ καὶ ἀπὸ λόγου μας τὸ ὅμοιον, κατὰ δύναμιν ἔλεος,
θέλωντας τοιοῦτοτροπως νὰ εἴμεσθαι καὶ ἡμεῖς εὐκολοκίνητοι εἰς τὴν
ἐνέργειαν τοῦ ἐλέους μιμούμενοι τὴν θεανδρικήν του πολιτείαν, τὴν
ὁποίαν ἀκολουθήσαντες τοσοῦτοι ἅγιοι, οἱ μὲν διὰ μαρτυρίου θυσίαν

ἑαυτοὺς προσέφερον τῷ Θεῷ, οἱ δὲ ζῶντες, καὶ νεκρωθέντες τῆς αὐτῆς δόξης ἠξιώθησαν, οἱ περισσότεροι δέ, καθὼς ὁ καιρὸς ἐκάλεσε, μὲ ἱλαρὰν προαίρεσιν τὰ ὑπάρχοντα, καὶ πλοῦτη τοὺς ὧς τινὰς ἀπαρχὰς τῶν πόνων τοὺς προσέφερον ἀντὶ ἑαυτῶν δῶρα τῷ Θεῷ εὐπρόσδεκτα, καὶ τοῦτα ὅλα τὰ ἑκάμαν δι' ἀγάπην ἐκείνου, ὅπου ἐποίησε τὸ μέγα ἔλεος μεθ' ἡμῶν· τὰ ὅποια ἐλογίσθησαν θυσίαι καθαρὰ καὶ πλήρη πνευματικῆς εὐωδίας ἐνώπιον Κυρίου. Θυσία γὰρ ὄντως τῷ Θεῷ τὸ συντετριμμένον πνεῦμα, ἀπὸ τοῦ τοιούτου καὶ γὰρ ἀναβλύζει πᾶν εἶδος οἰκτιρμῶν καὶ ἐλέους. Ὡστε, εὐλογημένα τέκνα τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἠξεύρετε ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ ἔχετε τὸ χρέος ἀπαραίτητον νὰ κινήσθε εὐκόλως μὲ προθυμίαν εἰς τὴν τοιαύτην ἐλεημοσύνην, εὐεργετοῦντες ἐκείνους, ὅπου εὐρίσκονται εἰς ἀνάγκην καὶ στενοχωρίαν, μὲ ἐλπίδα καλὴν διὰ νὰ τὰ εὐρῆτε αἰώνια καὶ παντοτεινὰ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, καθὼς ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις μᾶς ἐβεβαίωσε. Καὶ ἂν καλὰ τοῦτο τὸ ψυχοσωτήριο ἔργον τοῦ ἐλέους συμφέρει νὰ γίνῃ πρὸς πάντας τοὺς δεομένους ἀδιαφόρως, ὡς ἂν ὅπου ἐξιλεοῖ τὸν Θεὸν καὶ ἐξαλείφει ἁμαρτίας, πλὴν κατὰ τινὰ προτιμώτερον λόγον δίκαιον εἶναι νὰ διδεται συνεχέστερον πρὸς τὸν ἅγιον καὶ Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου μας Τάφον, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς ἡμῶν, εἰς ἐκεῖνο λέγομεν τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, ὅπου οἱ θεῖοι περιπάτησαν πόδες, καὶ τὰ φρικτὰ ἐτελέσθησαν μυστήρια, ὅθεν ἤρξατο τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα, καὶ ἐξηπλώθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, ὡς ἂν ὅπου εἶναι τὸ πρῶτον καὶ κοινὸν προσκύνημα πάντων τῶν ὀρθοδόξων τὸ ὅποῖον ἐξ ἀρχαίων χρόνων εἶχε τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἀπὸ τὰ πλούσια ἐλέη καὶ φιλοτιμήματα καὶ ἀφιερώματα τῶν τότε ἀξιωματικῶν καὶ εὐσεβῶν προσώπων, ἀφ' οὗ δὲ ἐταπεινώθη καὶ ἐδουλώθη τὸ γένος ἡμῶν, τῶν μὲν προτέρων ἐκείνων πολλῶν εἰσοδημάτων ἐστερήθη, ὑπέπεσε δὲ ὑπὸ κάτω πολλῶν καὶ μεγάλων ἐξόδων καὶ δοσιμάτων μὲ τὸ νὰ ἀπόμειναν ἐν μέσῳ διαφόρων ἐθνῶν, καὶ ἔκτοτε μὴ ἔχων ἄλλην βοήθειαν, εἰ μὴ τὴν εὐλαβῇ τῶν χριστιανῶν προμήθειαν, διοικεῖται καὶ σώζεται μέχρι τῆς σήμερον· τὸ ὅποῖον εἶναι ἓνα ἀπόκρυφον μυστήριον τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας, διὰ νὰ προξενῇται σωτηρία εἰς τοὺς ποιοῦντας ἐλεημοσύνην εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, διότι προέγνωκεν ὁ Θεός, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων ἔμελλον συμβαίνειν πολλὰ ἀναγκαῖα αἰτίαι διαφόρων ἐξόδων καὶ ἤδη κατ' ἐκάστην αἰ αὐταὶ συμβαίνουσιν ἐξ ἀλλεπαλλήλων ἀναγκῶν καὶ περιστάσεων, καὶ μάλιστα κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, ὅπου ἠυδόκησεν ὁ ἅγιος Θεὸς καὶ ἀνεκαινίσθη ὁ ἅγιος Τάφος ἐνδοθεν καὶ ἐξωθεν ὅλος καὶ ὅλον τὸ ἁγιώτατον ἐκεῖνο Πατριαρχεῖον μὲ

τάς περιεχομένας ἐν αὐτῷ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ, καθὼς μάρτυρες εἶναι οἱ ἀπερχόμενοι ἐκεῖσε θεοφιλεῖς προσκυνηταὶ ὡς αὐτόπται τῶν τοιούτων θαυμαστῶν οἰκοδομημάτων, τὰ ὅποια ὅλγ' ἐκατορθώθησαν πρῶτον μὲν μετὰ τὴν βοήθειαν, καὶ τὸ ἔλεος τοῦ ἁγίου Θεοῦ, δεύτερον δὲ μετὰ πολυάριθμα ἔξοδα, τὰ ὅποια μὴ δυνάμενος ὁ θρόνος νὰ καταπονέσῃ, ἤναγκάσθη ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης νὰ πέμψῃ πρὸς ὑμᾶς πάντας τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πνευματικοῖς πατράσι κϋρ Εὐγένιον πρωτοσύγκελλον μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ, χάριν ἐλεημοσύνης, συνδρομῆς τε καὶ βοηθείας.

Τούτου χάριν γράφοντες, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, καὶ λόγῳ πνευματικῆς χάριτος ἐντελλόμεθα πᾶσιν ὑμῖν, καὶ πατρικῶς διεγείρομεν καὶ σᾶς παρακινουῦμεν νὰ τὸν ἀποδεχθῆτε μετὰ ἀγάπης καὶ εὐλαβείας ὡς πρόσωπον πατριαρχικὸν ἐπιφέροντα καὶ ἀποστελλόμενον ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου, ἔπειτα ὅλοι σας, καθὰ δυνάμεως ἔχει ἕκαστος νὰ δείξετε προθύμως τὴν ἣν ἔχετε πίστιν καὶ ἀγάπην, καὶ ἐλπίδα πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, δίδοντες ἐλεημοσύνην πλουσίαν, ὁ μὲν σαραντάριον δηλαδή, ὁ δὲ πρόθισιν, ὁ δὲ τεσσαρακονταλείτουργον, ὁ δὲ παρρησίαν, ἕτεροι δὲ πάλιν διαφόρων πραγμάτων ἀφιερώματα, καὶ τὰ τῶν ἀποθανόντων ἀφιερώματα, ὅπου ζῶντες ἐκεῖνοι εἶχαν ἀφιερώματα, καὶ οἱ μὲν ἔχοντες ἀπεκεῖνα ὅπου ὁ Κύριος τοὺς ἐχάρησε, νὰ δώσωσι καὶ αὐτοὶ μερίδιον τῷ ἁγίῳ Τάφῳ, οἱ δὲ μὴ ἔχοντες, λόγῳ καὶ προσπάθειᾳ ἃς βοηθήσουν. Δεκτὸν γὰρ καὶ τοῦτο τῷ Θεῷ, καὶ παντοίοις τρόποις νὰ συνδράμετε τὸν ῥηθέντα πρωτοσύγκελον διότι ὅσην εὐποιίαν κάμετε, βεβαιότατα θέλετε τὰ εὖρει πολλαπλάσια ἐν τῇ ἁνῳ Ἱερουσαλὴμ, ἐπειδὴ καὶ μετὰ πίστιν τὰ ἐδώκετε εἰς τὴν κάτω. Ἀκόμη καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου, οὐ μόνον τὰ ἐξ ἀρχῆς διατεταγμένα εἰς τὰς ἐπαρχίας τούτας ἀποφαινόμεθα νὰ περιάγουν κατὰ τὸ δίκαιον ἀναντιρρήτως, μηδενὸς ἐναντιουμένου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πολιτείας καὶ χώρας ὅπου πρότερον δὲν ἦσαν κουτία, καὶ τώρα οἱ χριστιανοὶ βούλονται ἀπὸ εὐλαβητικῆς τους προαίρεσιν νὰ βάλλουν καὶ ταύτην τὴν ἄδειαν τὴν δίδομεν, πλὴν μετὰ εἰδήσιν καὶ βουλήν καὶ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, χωρὶς νὰ ἀντιλέγῃ ἄλλος τις ἀνευλαβής, ὡς ἂν ὅπου ὁ Κύριος ἀγαπᾷ νὰ ἐνεργοῦνται πανταχοῦ τὰ καλὰ ἔργα, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ὀσιώτατος αὐτὸς τῶν Ἱεροσολύμων θρόνος μετὰ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ προμήθειαν ὑμῶν νὰ κυβερνήσῃ τὰ χρέη καὶ ἀνάγκας του, ὅπου δὲν διαλείπουν.

Ἡμεῖς δὲ οἱ φρόνιμοι οἰκονόμοι, ὅπου μὲ τὴν ἐλεημοσύνην ἀποκτᾶτε ἀπ' ἐδῶ τὸν ἀρραβῶνα τῆς οὐρανίου βασιλείας, ἔχετε ἀποκείμενα τὰ ὄντως αἰώνια ἀγαθὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐξάνοντος καὶ πληθαίνοντος τὰ ὑπάρχοντα καὶ πλούτη σας, εὐλογοῦντος τὰς ἐσόδους καὶ ἐξόδους ὑμῶν, καὶ διαφυλάττοντος ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς κακοῦ, καὶ κινδύνου ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς ὑμῶν, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἡ πᾶρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

αψκα' ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ Ἰνδ. ιδ'. *

* 1721 *Εκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 χειρογρ. τῆς βιβλιοθ. τοῦ ἐν Φαναρίῳ Κων/πόλεως Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου.*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Δ. ΚΟΛΕΤΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΝ

ΛΘ'.

Πανιερώτατε καὶ σοφώτατε κύριε κύρ Χρῦσανθε.

Ἰδοὺ πάλιν ὅπου ἐπαναστρέφω με τὸ παρὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν πανιερότητα διὰ νὰ τὴν προσκυνήσω καὶ νὰν τῆς φιλήσω πανευλαβῶς τὸν κράσπεδον τῶν πανιέρων τῆς ἱματίων. Ἡ γλυκερὰ μνήμη τῆς ἀξιόπρεπεστάτης σας θεώριας, καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἐξαισίων προτερημάτων, ὅπου βαθειὰ μοῦ ἐτυπώθη μέσα εἰς τὴν καρδίαν ἀφόντις ἔλαβα τὴν τύχην νὰ τὴν γνωρίσω, μὲ θαρρύνει δειλὸν καὶ μὲ παρακινεῖ ἀεννάως, ἥ νὰ κηρύττω μὲ τὴν γλῶσσαν τὰ πανένδοξά της μεγαλεῖα, ἥ καὶ νὰ τῆς χαρακτηρίζω μὲ τὸν κάλαμον τὴν κατὰ χρέος εὐλαβητικὴν μου διάθεσιν, ὅπου τῆς ἐπαγγέλλομαι, καὶ νὰ ἔρχωμαι καμμίαν φορὰν (κατὰ τὴν ἄδειαν δηλαδή ὅπου μοῦ δίδουσιν ἢ πολυμέριμναις πραγματεῖαις) νὰν τῆς ζητῶ εὐχὴν καὶ εὐλογίαν καὶ νὰν τῆς εὐχῶμαι, εἰ καὶ ἀνάξιος, τὴν πᾶσαν εὐδαιμονίαν κατὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον. Μὲ τοῦτο εὐλογον μοῦ φαίνεται νὰν τῆς στείλω ὀκτὼ βιβλιόπουλα, τὰ ὅποια ἐπεμελήθη εἰς τὸν τύπον καὶ τὰ ἐστόλισε μὲ τὴν συνειθισμένην του εὐγλωττίαν ὁ συμπολίτης μου καὶ συγγενὴς ἐν ἱεροδιδασκάλοις Ἰωάννης Πατούσας. Εἰς τὰ τρία, ὅπου ἐτύπωσεν ἡ περίφημος θεοσεβεία τοῦ ἐκλαμπροτάτου μας ἱππέως Βερνάρδου Μάκολα, θέλει διαβάσῃ μάλιστα τὴν θαυμαστὴν εὑρεσιν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ὑπεραγίας Δεσποίνης τῆς Σπηλαιώτισσας. Εἰς τὰ ἐπίλοιπα θέλει ἰδῇ τὴν προθυμίαν ὅπου ἔχουν οἱ ἀρχιερεῖς τῆς

Ῥώμης νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ποσῶς τὰ ἐκκλησιαστικά μας σεβάσματα, ἱεραῖς τάξεις καὶ ἀκολουθίαις. Τὰ πρῶτα θέλει τὰ δεχθῇ ἀσπασίως ὡς φιλομητροπάρθενος, καὶ φιλαθηναῖος, τὰ δὲ τῆς δευτέρας τάξεως ὡς γενναῖος καὶ φιλαλήθης ὑπέρμαχος τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας τελετῶν καὶ ἱεροπρεπῶν παραδόσεων, ὅλα δὲ ὡς μικρὸν σημεῖον τῆς μεγάλης μου πρὸς τὴν ἀρχιερωσύνην της εὐλαβείας.

Ἐδῶ δὲν λείπουν νὰ μοῦ ζητοῦσι κάποια ἀπ' αὐτὰ τὰ νεοτυπωμένα αὐτοῦ βιβλία· ἂν ᾔτον τρόπος καὶ δυνατὸν νὰ ἐλάβαινα ὀλίγα, ᾗθελα τὸ ἀριθμήσῃ ὡς εὐεργέτημα ἀνάμεσα εἰς τὰ μεγαλήτερα, ὅπου ἀξιώθηκα ἀπὸ τὴν δαψιλεστάτην σας καλοκαγαθίαν.

Τέλος δὲ προσφέρωντάς της τὸν ἑμαυτόν μου πανέτοιμον εἰς τὰ τίμια καὶ ποθεινά της προστάγματα μνέσκω ὑπογραφόμενος :

Θέλει τὰ μεράση αὐτὰ τὰ εἰσερχόμενά σοι βιβλία : οἷα ἡμῖν ὁ κὺρ Ἰωάννης ὁ Δαμαλὰς προσφέρει, ὡς διαλαμβάνουν αἱ ἀπανωγραφαὶ αὐτῶν.

Ἐνετίηθεν αψϚ' δικεμβρίου (·)

Τῆς ὑμετέρας πανιερότητος πανευλαβῆς καὶ προθυμότατος δοῦλος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΛΕΤΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Δ. καὶ Α. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Μ'

Μακαριώτατε καὶ πανσεβάσμιε δέσποτα, τὴν ὀφειλομένην εὐλάβειαν καὶ προσκύνῃσιν.

Μὲ ἓνα της συστατικὸν γράμμα, γεγραμμένον κς' ἀπριλίου αψθ', μὲ ἐπαρακίνα ἡ πατριαρχικὴ σας φιλοστοργία καὶ εὐμένεια νὰ δεχθῶ πρεπόντως καὶ νὰ περιποιηθῶ τὸν ὀσιώτατον κὺρ Ἀνθιμον πνευματικὸν καὶ πρωτοσύγκελλον τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου. Ἐγὼ δὲ ἀσπάζόμενος μετὰ χαρᾶς τὸν ἱεράν της ἐπιστολήν, εὐχαρίστησα τὸν πανάγαθον Θεόν, ὅπου μοῦ ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ δείξω τὴν εὐλαβητικὴν μου διάθεσιν, ὅπου ἔχω πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, μὲ τὸ νὰ δεχθῶ φιλοφρόνως καὶ ἀσπασίως τὸν ἄνωθεν πνευματικὸν ὡς γνήσιόν της καὶ πιστὸν φίλον, ἀπὸ τὸν ὅποῖον μανθάνωντας τὰ περὶ τὴν ὑγείαν της ἐχάρηκα κατὰ πολλὰ. Ὅμως ἔχοντας ἀνάγκην νὰ ἔλθω ἐδῶ εἰς τὴν Βενε-

τίαν δὲν ἐδυνήθηκα νὰ τοῦ παρασταθῶ ἐγὼ ἅτός μου διὰ πολὺν καιρόν· μόνον ἐπαρακάλεσα τοὺς φίλους μου νὰ τὸν περιποιηθοῦν ἀπὸ μέρους μου καθὼς ἔπρεπε, καὶ μετὰ τὸ Πάσχα γυρίζοντας ἐγὼ εἰς τὸν Μωρέαν, καθὼς ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν μὲ τὴν δύναμιν τῶν ἁγίων σας εὐχῶν, θέλω κάμῃ τὸ κατὰ δύναμιν διὰ νὰ ἀπομείνῃ εἰς ὅλα εὐχαριστημένος. Καὶ κάμνωντας τέλος παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ τὴν διαφυλάττῃ μακροημερεύουσιν μὲ πᾶσαν εὐτυχίαν εἰς δόξαν καὶ ὠφέλειαν τοῦ γένους μας, καὶ ζητῶντας πανευλαβῶς τὴν εὐλογίαν τῆς, ὑπογράφομαι.

Ἀπὸ Βενετίαν θ' Ἰανουαρίου αἴψιχ'

τῆς ὑμετέρας μακαριότητος προθυμότατος καὶ παραμικρὸς δοῦλος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

ΜΑ'.

Μακαριώτατε καὶ θεοπρόβλητε δέσποτα εἴης κατὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον πανευδαίμων.

Ἔλαβον καὶ τρίτον εὐλαβητικὸν γράμμα τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, γεγραμμένον μαΐου ιδ', ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔμαθον τώρα πρῶτον πῶς ἐλάβετε τὰ ὀκτώηχα, τὰ Ψαλτήρια καὶ δισκοπότηρα ὅπου σᾶς ἔστειλα. Μοῦ φανερώνετε πῶς ἐλάβετε καὶ τὰ τρία μου γράμματα εἰς τὰ ὅποια σᾶς ἐδηλοποιοῦν τὴν γνώμην μου περὶ τῶν πέντε παρθένων· ὁμοίως καὶ ἡ μακαριότης σας, μοῦ παρασταίνετε καὶ εἰς τὰ τρία σας προσκυνητὰ γράμματα, πῶς δηλαδὴ σᾶς φαίνεται εὐλογώτερον καὶ σωτηριωδέστερον, μία τοιαύτη ἐλεημοσύνη νὰ διορισθῇ διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ μὲ τὸ διάφορον νὰ πληρώνωνται τόσα χαράτζια τὸν κάθε χρόνον ἀνθρώπων ἐνδεῶν, καὶ διὰ ἓνα τέτοιο ψυχικὸν νὰ μνημονεύωνται ἀεννάως τὰ ὀνόματα, ὅπου σας ἔγραψα, καὶ νὰ γίνωνται καὶ ἱεραὶ μυσταγωγίαι μὲ ἀρχιερέα, καὶ ὅλως τὸ διάφορον νὰ τρέχῃ πρὸς δέκα τὰ ἐκατόν. Ἐγὼ οὖν παρακινήμενος ἀπὸ τὴν σοφὴν καὶ συνετὴν σας παραινέσιν, ἰδού, ὅπου μεταβάλλω τὴν γνώμην μου, καὶ ὑποτάσσεσθαι κατὰ πάντα εἰς ἐκεῖνο, ὅπου ἡ μακαριότης σας γνωρίζει διὰ πλεον συμφέρον, ἀφίνωντας κάθε πράγμα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς μακαριότητός σας. Τοῦτο μόνον σᾶς παρακαλῶ νὰ γίνωνται ἕξ ἱεραὶ μυσταγωγίαι ἀπὸ τὸ αὐτὸ διάφορον αἰωνίως μὲ ἀρχιερέα, δηλαδὴ ἡ πρώτη εἰς τὰς 14 Σεπτεμβρίου, ἡ δευτέρα εἰς τὰς 21 Νοεμβρίου, ἡ τρίτη τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ἡ τετάρτη τοῦ δικαίου Λαζάρου, ἡ πέμτη τὸ σάββατον τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ ἡ ἕκτη τῇ κυριακῇ τῶν Ἀγίων Πάντων, καὶ τὰ ὀνόματα ὅπου σᾶς ἔγραψα νὰ μνημονεύωνται εἰς κάθε μίαν. Τὰ δὲ ἑναπολεί-

φθέντα, ὅπου μνήσκουσιν ἀπὸ τῆς ἄνω ἱερουργίας. νὰ μοιράζωνται εἰς πτωχοὺς ἱερεῖς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς πτωχοὺς καὶ ὀρφανὰ τῆς αὐτῆς θείας πόλεως. Σᾶς παρακαλῶ περιπλέον νὰ γράψετε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τῶν ἐπιτρόπων σας, νὰ τὰ βάλλουν εἰς τὸν κώδικα, καὶ νὰ στείλουν τὰ γράμματα τῆς μακαριότητός σας νὰ τὰ ὑπογράψετε καὶ νὰ μᾶς τὰ στείλετε. Ὑποθέτωντας οὖν ταῦτα δίδω εἶδῃσιν τῆς μακαριότητος σας, πῶς τὴν στέλνω μὲ τὴν παροῦσαν μίαν γραφὴν ἀνοικτὴν νὰ λάβετε αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ καὶ Ἰσάχαρ Κονεγιὰν τζεκίνια βενέτικα σωστὰ 333, ἥτοι τριακόσια τριάντα τρία, τὰ ὅποια ἐμέτρησα ἐδῶ τοῦ Signore Κυρίου Βερνάρδου Μάκολα καὶ στέλνω τὴν γραφὴν ἀνοικτὴν. Ὁ ἄνωθεν Signor Μάκολας γράφει καὶ τοῦ νέου Μπάϊλου καὶ τοῦ Ῥαγιονάτου του, ὅπου ἔρχονται τώρα αὐτοῦ, καὶ τοὺς ῥακομαντάρει τὰ αὐτὰ σολδία νὰ δοθοῦν μὲ ποντουαλιτά· ταῖς ὁποίαις ἐπαράδωσα τοῦ ἐκλαμπροτάτου Signore Νικολάου Καραγιάννη διὰ νὰ ταῖς λάβετε, καὶ νὰ ἔχωμεν τιμίαν της. Ταῦτα καὶ δουλικῶς τὴν προσκυνῶ.

1723 ἰουλίου 21

ταπεινὸς δοῦλος τῆς μακαριότητος σας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

MB'.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε αὐθέντη δέσποτα· τὴν μακαριότητά σας δουλικῶς προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν της.

Τῆς ἀπερασμέναις ἔλαβα δύο εὐλαβητικαῖς της ὁμοιας γραμμέναις ὅς ταῖς 10 τοῦ νοεμβρίου τοῦ ἀπερασμένου καὶ ἐχαρήκαμεν ταῖς ὑγείαις σας· ἐκατάλαβα τὰ ὅσα ἐγράφετε καὶ ὑπερευχαριστῶ τὴν μακαριότητά σας. Ἐγράψατε προτῆτερα πῶς ἐλάβαμεν καὶ τὰ γράμμα[τα] ὅπου μᾶς ἐστείλατε ὅλα καὶ ἔμεινα εὐχαριστιμένος εἰς κάθε πρᾶγμα, καὶ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Τάφου νὰ μοῦ δώσῃ τὴν χάριν διὰ νὰ ἔλθω αὐτοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ σᾶς ἀπολαύσω διὰ νὰ λάβω τὴν εὐλογίαν της. Ἐκατάλαβα ὅπου μᾶς γράφετε ὅς τῆς ἄνωθεν, γραμμένη ὅς τῆς δέκα νοεμβρίου, πῶς ἔχετε νὰ μισέψετε διὰ τὴν Χίον καὶ πῶς διὰ τοῦ μισεμοῦ μου νὰ ἔχω ἀκόμη τὴν ὑπομονὴν· ἔμαθα καὶ ἀπὸ τὸν κύρ Νικόλα Καραγιάννη πῶς νὰ ἐκοπιάσατε εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ὕστερα διὰ τὴν Χίο, καὶ ἐλπίζω ἕως τώρα νὰ ἐκοπιάσατε εἰς τὴν Χίο· ἀκαρτέραντα καμίαν σας εὐλαβητικὴν διὰ νὰ μάθω Θεοῦ θέλοντος, πότες ἔχετε γνώμην διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὁ ἀδελφός μου ὁ κύρ Μπενάρδος δεύτερος ἀπὸ λόγου μου ἦλθε ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐδῶ διὰ ὑπηρεσίαν του, καὶ ἂν εἶναι

ἀπὸ τὸν Θεόν, τὴν ἐρχομένην ἀνοιξιν εἰς ἐτέτοιον καιρὸν διὰ νὰ στείλω τὴν συμβίαν μου μὲ τὸν υἱόν μου Λεονάρδον, εἶναι τώρα 15 χρόνων, νὰν τοὺς ἐστείλω νὰ πᾶνε ὁμμαζῇ μὲ τὸν ἀδελφόν μου εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἐγὼ ὕστερα θέλω πάγῃ· μὰ πρὶν νὰ πάγω εἰς τὴν πατρίδαν, πρῶτον ἂν εἶναι ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν νὰ λάβω τὴν εὐλογίαν σας καὶ ὕστερα πάω καὶ εἰς τὴν πατρίδαν· ἐκεῖ ἔχω γνώμη ἂν εἶναι ἐκ Θεοῦ· ὥς τόσῳ πάλιν ἀκαρτερῶ καμίαν σας εὐλαβητικὴν νὰ μᾶς γράψετε μὲ πρῶτο τὰ πάντα καὶ πότες Θεοῦ θέλοντος μισέβετε διὰ τὴν Κωνσταντινόπολιν, καὶ παρακαλῶ τὴν μακαριότητά σας νὰ ἔχωμεν πρῶτον κάθε εἶδησιν εἰς τὰ πάντα. Διὰ τὴν ὥρα μὴ ἔχοντας ἄλλο καὶ δουλικῶς προσκυνῶ τὴν μακαριότητά σας καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν της, μένω ταπεινὸς δοῦλος σας

1728 μαΐου 4

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

ΜΓ'.

Μακαριώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα.

Ἐτελείωσαν σὺν Θεῷ πρὸ ἤδη ἱκανῶν ἡμερῶν τὰ τε ἀντιμίνσια τὰ ἀρχιερατικὰ καὶ τὰ Συνταγματικά. Τὰ μὲν ἀντιμίνσια εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν πεντακόσια, τὰ δὲ Ἀρχιερατικὰ διακόσια, καὶ τὰ Συνταγματικά ὁμοίως διακόσια, σταλμένα εἰς τρία σεντούκια, τὰ ὅποια θέλετε λάβῃ ὅταν δι' εὐχῶν τῆς φθάσῃ εἰς τὰ αὐτόθι ὁ σιὸρ Καπετάνιος Φρατζέσκος Κουβαρᾶς, ὅπου εἰς αὐτὸν τὰ ἐπαράδωσα καὶ εὐχαριστήθη νὰ τὰ πάρῃ χωρὶς ναῦλον, διὰ νὰ ἀξιωθῇ τῶν ἀγίων αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν. Ἴδου ὅπου τῆς περικλείω καὶ τὴν πόλιτζαν δὲ κάρικο· μὲ τὴν πόσταν θέλω τῆς ἐξαποστείλῃ καθαρὸν λογαριασμὸν εἰς ὅλα τὰ ἔξοδα ὅπου ἔγιναν εἰς τελείωσιν τῶν αὐτῶν ἀντιμινσιῶν καὶ βιβλίων, καὶ ἐλπίζω πῶς θέλετε εὐχαριστηθῇ, ἐπειδὴ καὶ ἐπιμελήθηκα νὰ γίνωσιν ὅσον δυνατὸν εὐμορφα καὶ καλὰ διὰ νὰ τὴν εὐαρεστήσωσιν.

Λογιάζω νὰ ἐλάβετε ταῖς τρεῖς χιλιάδες διακόσια γρόσια, ὅπου εἰς δύο πόλιτζαις σᾶς ἐγκιράρισα κατὰ τὴν κδ' ἰαννουαρίου, καὶ θαυμάζω πῶς ἕως τώρα δὲν ἔλαβα εἶδησιν τῆς τούτων περιλαβῆς διὰ ἡσυχίαν μου.

Ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, ἧς αἱ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησάν μοι ἐν βίῳ παντί.

Βενετία 1778 ἰουνίου πρώτη, ἔτει νέῳ.

Τῆς ὑμετέρας μακαριότητος δοῦλος ταπεινὸς καὶ εὐπειθής

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΤΟΥ ΠΟΤΕ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ

¹⁾ δηλ. 21 μαΐου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΑΣΑΦΗΣΕΙΣ

Τῷ φιλότατῳ Δημητρίῳ Καμπούρογλου.

Προσαρτήσατε εἰς τὰ ἐκτυπούμενα βεβαίως ἔγγραφα, τὰ πρὸς ὑμᾶς σταλέντα, τὸν ἐπιστελλόμενον διὰ τὰ ὑμέτερα « Μνημεῖα » σήμερον φορητὸν τῶν χαρτίων, ὅσα διέσωσεν ἡ φιλογενὴς μέριμνα τῶν μοναχῶν καὶ τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀγίας Γῆς, καὶ ἀπεθησαύρισεν ἐν ταῖς καμάραις τοῦ ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου. Εὐνοίᾳ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῆς ἁγίας Σιών κ. Γερασίμου, συνδρόμῳ δὲ προθυμίᾳ τοῦ ἐνταῦθα διαπρεποῦς ἐπιτρόπου τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου κ. Γερμανοῦ Ἀποστολάτου ἀνερευνῶ τὰ χειρόγραφα, ἐν οἷς εἰκάζω ὅτι δυνατὸν εὑρεθῆναι πληροφορίας περὶ Ἀθηνῶν. Εἴ τι δ' εὔρον, εἴ τι δ' εὐρήσω ἐν τῷ μέλλοντι ὑμέτερον ἔσται. Βιώσας ἐν Ἀθήναις πρὸ δέκα καὶ τεσσάρων ἐτῶν ἐπὶ μῆνας ὀκτὼ καὶ πλεόν, αἰσθάνομαι καθῆκον ὅπως ἐξοφλήσω πᾶν χρέος πρὸς τὴν φιλοξενήσασάν με πόλιν, ὅθεν καὶ κοπιῶ, γράφων καὶ ἐρευνῶν ἔτι, κατὰ τὸ ἐνόν, διότι τοῦτο καὶ ποθῶ, καὶ θέλω εἰλικρινῶς *cum desiant vires, tamen est laudanda voluntas.*

Πέμπω λοιπὸν ἐν πρώτοις πρᾶξιν ἐκλογῆς μητροπολίτου Μάρκου Ἀδριανουπόλεως, μεταγραφεῖσαν ἐκ χειρογράφου κουβαρᾶ, γραφέντος, ὡς φρονῶ, κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐν τοῖς αἰῶσι ΙΕ'—ΙΣ' ὑπὸ διαφόρων γραφέων ἐπὶ χάρτου καὶ φέροντος ἀριθμὸν 160. Ἡ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς ἐγένετο τῷ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτει 6973, ἥτοι ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως 1465, χρησιμωτάτην δ' ἡμῖν θεωρῶ διότι μανθάνομεν ἀπ' αὐτῆς ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρεκάθητο ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ μητροπολίτης τις Ἀθηνῶν ἀρκετὴ ἀπόδειξις ὧν προεῖπον, ὅτι δῆλον οὖν ἡ χειροτονία μητροπολιτῶν ὀρθοδόξων Ἀθηνῶν οὐδέποτε διεκόπη ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ΙΣ' ἑκατονταετηρίδος, ὡς φρονεῖ ὁ κ. Νεροῦτσος. Τὸ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν τοῦτο γράμμα, γραφὲν ὑπὸ χειρὸς συγχρόνου ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 160 χειρορογράφῳ, ἀναγράφω εἰς τὸν πατριάρχην Ἰωάσαφ Α' τὸν Κόκκαν, τὸν κατὰ τοὺς πατριαρχικοὺς ἐπιτόμους καταλόγους διαδεξάμενον ἐν τῷ θρόνῳ Σωφρόνιον Α' τὸν Συρόπουλον, ὅστις γνωστὸν¹ ὅτι διετέλει πα-

¹) Κ. Ν. Σάθα Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη· τόμ. Γ', προλεγόμενα σελ. κς'. Μ. Ι. Γεδεών Πατριαρχ. πίνακες· σελ. 480.

τριάρχης ἔτι κατὰ αὐγούστον τοῦ 1464, εἰ καὶ παρασιωπῶσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὰ Πάρια μάρμαρα τοῦ Παγκρατίου Δημάρου¹. Ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ κουβαρᾶ², φέρεται ἀμέσως μετὰ τὴν «Πρᾶξιν» τοῦ μητροπολίτου τῆς Ἀνδριανουπόλεως³ Μάρκου, γράμμα τι γραφὲν μὲν κατὰ ἰούνιον τοῦ 1466, ὡς βλέπει τις⁴, ὑπὸ τινος πατριάρχου Κωνσταντιπόλεως πρὸς τοὺς κληρικοὺς τῆς μητροπόλεως Δέρκων καὶ τῆς ἐπισκοπῆς Μετρῶν, ἐπιτιμῶν δ' αὐτούς, ὅτι τοσοῦτον καιροῦ παραδραμόντος, οὐδέ τι τῶν χρηματικῶν δικαιωμάτων τῷ πατριάρχῃ ἔπεμψαν, οὔτε τὸ μνημόσυνον ἐποιοῦντο τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατὰ τὰς ἱεράς τελετάς· εἰκάζω ὅτι ὁ γράφων εἶχεν «ἐπιδόσεως λόγῳ» τὰς ἐπαρχίας ταύτας ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διοίκησιν ἀθροίζων τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν, καὶ ὅτι οὗτος ἦν ὁ τοῦ Ἰωάσαφ διάδοχος Μάρκος Β' ὁ Εὐλοκαράβης, ἀνελθὼν τὸν θρόνον ἐν μέσῳ κληρικῆς ἀταξίας, ἀτασθαλίας οἰκτίστης, καὶ συγ-

1) «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια», τόμ. Δ', σελ. 398

2) Κουβαρᾶδες ὀνομάζω, κατὰ τοὺς πρό ἡμῶν, τὰ πολυσέλιδα ἐκεῖνα χειρόγραφα, ἐν οἷς περιέχονται ποικίλαι διατριβαὶ ἐξ ἀντιγραφῶν, ἄνευ εἰρμοῦ καὶ συστήματος γεγραμμένοι. Τοὺς ὀγκωδεστέρους τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ κουβαράδων πλουτεῖ, καθ' ὅσον γινώσκω, ἢ ἐν Ἀγίῳ ὄρει Μονῇ τῶν Ἰδίων, ἐπιγεγραμμένους, τὸν μὲν «Ὠκεανόν», τὸν δὲ «Χάος».

3) Ἡ παλαιὰ συνήθεια οὕτως ἔγραφε, διὰ τοῦ ν, πλεονάζοντος, ὡς ἔγραφε καὶ Προύσης διὰ δύο σ, καὶ Ἀγγύρας, διὰ δύο γγ. Συνηθέστατα δὲ καὶ ἀμαθεῖς ἀντιγραφεῖς ἔγραφον Μήλου καὶ Κιμύλου, ἀντὶ Κιμώλου, καὶ Οἰκονίου Τυγάνων καὶ τὴν μητρόπολιν Ἰκονίου καὶ Τυάνων κτλ.

4) Ἴδου τὸ σπουδαιότατον διὰ τὴν πατριαρχικὴν ἱστορίαν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἔγγραφον.

† Οἱ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ τῆς Δέρκου μητροπόλει καὶ τῆς τῶν Μετρῶν ἐπισκοπῆς ἐντιμώτατοι κληρικοί, κατὰ Πνεῦμα υἱοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος· χάρις ὑμῖν εἴη καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἔλεος. Τοσοῦτος παρέδραμε καιρὸς, καὶ οὐδεὶς αὐτόθεν παραγέγονε πρὸς ἡμᾶς ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐδὲ γράψαντες ἀνηνέγκατε περὶ τινὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος ἢ δίκαιώματος· διὰ τοῦτο ἀποστέλλομεν αὐτόθι τὸν παρόντα τιμιώτατον ἱερομόναχον κὺρ Ἰωακείμ, τὸν ἀπὸ τοῦ κελλίου ἡμῶν, ἔξαρχον καὶ αὐτόθι, καὶ εἰς τοὺς Δέρκους, καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἂν ᾖ δίκαιον τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δότε πρὸς αὐτὸν ἐγγράφως καὶ ἐμμαρτύρως μετὰ βάρους ἀφορισμοῦ πᾶν ὅ,τι ἐνὶ δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν κανονικῶν, καὶ ἀπὸ γαμικῶν συνοικεσίων, καὶ λοιπῶν ἄλλων· καὶ μνημονεύετε καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὀνομαστικῶς, κατὰ τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Εἰ δέ τις στερήσει τι τῶν δικαίων, καὶ μάλιστα καταφρονήσας μὴ μνημονεύῃ τοῦ ὀνόματος τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἔσται ὑπὸ καθαίρεσιν καὶ ἀφορισμὸν καὶ ἀνάθεμα, κατὰ τὸν ΙΓ' τῆς Α' καὶ Β' Συνόδου κανόνα, καὶ ΛΓ' τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ Ι' τὴν ἐν Καρθαγένῃ καὶ Γ' τῆς ἐν Γάγγρα Συνόδου· ἀλλ' ὑμεῖς ὡς τέκνα τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβεῖς ἱερεῖς, τηρεῖτε τὴν ὑμετέραν κανονικὴν τάξιν καὶ ἀρχαίαν συνήθειαν· ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἔλεος, καὶ ἡ εὐχὴ ἡμῶν, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, εἴη μεθ' ὑμῶν.

χύσεως, ἣν ἐδημιούργησαν οἱ ἀνώτεροι λαϊκοὶ ὀφφικιάλοι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, οἱ λεγόμενοι κληρικοί, οἱ πρὸ μικροῦ διὰ τὰς ἀταξίας ταύτας, ἵνα μὴ τι χεῖρον εἴπωμεν, ἀναγκάσαντες τὸν Ἰωάσαφ ἵνα προβῇ εἰς αὐτοκτονίαν. Τὴν εἰκασίαν μου ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ Μάρκου Β' συμπληροῦ τρίτον ἔγγραφον, ὅπερ ὧδε παρατιθημι¹, ὃν ἐπιστολὴ τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἄλωσιν σχολάρχου τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου, μένοντος ἐν Θεσσαλονίκῃ, πιθανῶς μετὰ τὸ 1466, γράφοντος δὲ πρὸς τὸν Μάρκον Β', ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν γενόμενον μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου πτῶσιν.

§

Τρία μετὰ τοῦτο πατριαρχικὰ γράμματα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ἀνδρου παροικίαν· τὸ πρῶτον ἀπελύθη ὑπὸ Τιμοθέου

¹) Τὸ γράμμα τοῦτο τοῦ Καμαριώτου ἔχει ὧδε·

« Παναγιώτατε δέσποτα, καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα, καὶ τοῦ κατ' Ἀχρίδα ποιμνίου ἐκ βασκανίας πρόεδρε· εἴη μοι ἔχειν τὴν μεγάλην ἀγιωσύνην σου κατὰ πάντα ὡς αὕτη ἂν εὕξαιτο περὶ ἑαυτῆς. Ζῶ καὶ αὐτὸς ἔτι, καὶ ἑκάστην οὐχ ἡμέραν μόνον ἀλλὰ καὶ ὥραν προῦφθαλμῶν τὸν θάνατον ἔχων, διὰ τὸν ἐνσκήψαντα ὀλεθριώτατον τῇ Θεσσαλονίκῃ λοιμόν· ὅς τῶν πρόποτε μνημονευομένων ὀξύτατός τε καὶ δεινότατος ὢν ἴσως μον[ος] παρήκμασεν ἤδη. πᾶσαν μετελθὼν ἡλικίαν, καὶ τῶν οἰκιῶν οὐκ ὀλίγας ἐκκενώσας τελείως· οὐπω δὲ τελείως ἔληξεν· ὅποτε δὲ λήξειεν, γένοιτο δὲ τάχιον, ὁ Κύριος οἶδεν· ἴσως δὲ καὶ [διὰ] τὸ μὴ πεπληρωχέναι ὃ ἐπηγγείλω, δηλαδὴ τὸ ἐγγὺς που παραγενόμενον ἡμῶν ἡμᾶς πρὸς ἑαυτὸν μεταπέμψασθαι, ὃ λοιμός οὗτος ἐγένετο αἵτιος δυοῖν θάτερον· ἢ καὶ ἀμφοτέρω φοβηθέντ[ες]· καὶ τὸν αὐτὸν ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ ἐνοχλουμένου τόπου, καὶ τὸ ἡμᾶς ἀπὸ τοιοῦτου ἐν καιρῷ τοιοῦτῳ μεταπέμψασθαι τόπου μηκέτι συμβαίῃ τῶν ἀνηκέστων, ἀλλὰ δὴ ποτε καὶ συγγενέσθαι ἀλλήλοις ἡμᾶς, εἰ μὴ προαρπασθείην τοῦ βίου, καὶ κοινολογήσασθαι περὶ πολλῶν, ὡς γράφων ἔφησθα καὶ αὐτός· καὶ οὕτω κείσθω ἐπὶ σοὶ ὁπότε βούλοιο, διὰ τὸ ἡμῖν ἄδηλον εἶναι ὅποτε ταῖς Ἀχρίσιν ἐπιδημεῖς, μόνον μετὰ τὸ ἐλθεῖν, ὡς τελείως ἔληξεν ὁ λοιμός. Ἐπειδὴ ἵππος οὐκ ἔστι μοι, καλὸν ἂν εἴη, διὰ τὸ εὐχερέστερον, ἢ διὰ τινος ἐλθόντος αὐτόθεν πεμφθείη τι παράπιον, ὃ χρησάμενος ἀφίξομαι, καὶ αὐθις ἀποκαταστῆσαι τῷ πεπομφότι. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ τούτου εἴη ὡς ἔστι σοι δι' ἀποδοχῆς, μᾶλλον δὲ ὡς τῷ Θεῷ μέλλει φέλλογε (;) εἶναι· ἐγὼ δὲ τὰ γράμματά σου δεξάμενος ἐκ μακροῦ, ὅμως οὐκ ἀπεκρινάμην ἐκ τῆς τοῦ λοιμοῦ αἰτίας, οὐ δυνάμενος τὸν διακονιοῦντα εὐρεῖν, καὶ νῦν μόλις ἀποκρίνομαι, εὐρὼν τὸν παρόντα πατέρα τοῦ σὺν ἐμοὶ ὄντος παιδίου, ὅπερ καὶ αὐτὸ εἰς ἄδου πέταυρον σχεδὸν κατανεῖσαν ἀνεχομίσθη Θεοῦ χάριτι, καὶ ἔτι κεῖται νοσηλευόμενον. Σύγγνωθι οὖν ἀξιῶ τῆς ὑπερῆμερίας τῆς ἀκουσίτου, καὶ γράψον ὅπερ σοι δι' ἀποδοχῆς, καὶ περὶ τοῦ καθαρτηρίου δέ, εἰ χρήζεις αὐτοῦ, ἐτοίμου ὄντος ὅτε βούλοιο, εἰμὴ παρῆλθεν ἡ χρεία, διὰ τὸ ἀνεπιτήδειον τοῦ καιροῦ· ὁ γὰρ Βρανᾶς ἔχει σοι εὐνούστατα, καὶ ὁ αἰδεσιμώτατος ἐν μοναχοῖς κύρ Ἰωσήφ, καὶ εἰ βούλει, θαρρούντως γράφε αὐτῷ. Αἱ ἅγαι εὐχαὶ τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου μεθ' ἡμῶν· Ἀμήν.

Νομίζων εἶναι σοι ἵππον γράφω οὕτως· εἰ δὲ ἵππος μὴ εἴεν, ἢ, ὄντος, ἄλλως οὐ βράδιον, δηλωθήτω μοι καὶ ὁρὸς τε καὶ τόπος, καὶ ἵππος φροντισθήσεται μοι ἢ ὠνητός, ἢ μισθωτός.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ὁ ΚΑΜΑΡΙΩΤΗΣ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διούλος ἀχρεῖος.

Β' τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν, οὐχὶ καθ' ὃ ἔτος φαίνεται ἐκδοθέν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ΙΑ' ἰνδικτιῶνα. Σπανίως, ἀγαπητέ, ἐν τοῖς ἐγγράφοις τῆς « Νομικῆς Συναγωγῆς » εὐρίσκω γραφόμενα συνακριβῶς τὴν ἰνδικτιῶνα καὶ τὸ ἔτος· λόγου χάριν, ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν γράφεται ἔτος 7120, μὴν ἰανουάριος, Ἰνδικτιῶν δὲ ΙΑ', ἐνῶ ὁ μὲν κύκλος τῶν ἰνδικτιῶνων ἤρξατο τῷ 1602 κατὰ Σεπτέμβριον, ὁ δὲ ἰανουάριος τοῦ 7120, ἤτοι 1612, ἐστὶν ὁ τῆς Ι' καὶ οὐχὶ ΙΑ' ἰνδικτιῶνος· ἄλλως, γνωστὸν ὅτι μετὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ ἔτους τούτου ἐξελέγη πατριάρχης ὁ Τιμοθεός, καὶ λοιπὸν τὸ γράμμα ἀπελύθη κατὰ τὸ 7121 ἤτοι 1613. Ἐπανώρθου δὲ διὰ τούτου ὁ Τιμόθεος ἀκανόνιστόν τινα πράξιν τοῦ πρὸ αὐτοῦ πατριάρχου Νεοφύτου, αὐθαίρετως καὶ ἐφ' ὕβρει τῶν ἱερῶν Κανόνων παύσαντος τὸν Ἄνδρου Βενιαμίν, καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Σκύρου Νεόφυτον λόγῳ μεταθέσεως εἰς Ἄνδρον μεταγαγόντος. Ἐκ τούτου τοῦ γράμματος φαίνεται ὅτι ἡ Ἄνδρος ἦν ἕως τότε ἐπισκοπὴ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν.

Ἄλλ' ὑμεῖς ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθητε πότε προήχθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ εἵπερ ἀληθὲς ἐστὶν ὅτι Κύριλλος ὁ Λούκαρις προήγαγεν αὐτήν. Ἐσημείωσα ἄνωτέρω ὅτι τῇ 20 ἰουνίου 1619 ἐπίσκοπός τις Ἄνδρου¹ παρητήσατο τὴν ἐπισκοπὴν εἰς τὸν Ἀθηνῶν, μὴ δυνάμενος φέρειν τὰ βαρέα χρέη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης παροικίας· τρίτον δὲ πατριαρχικὸν γράμμα τῶν ὧδε δημοσιευομένων νῦν, ἀπολυθὲν ἐπὶ τῆς τρίτης πατριαρχείας Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, ἀφορᾷ εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ἄνδρου Γρηγορίου, τέταρτον δέ, ἐστὶν ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς Μακαρίου τοῦ τὸν Γρηγόριον διαδεξαμένου· ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπόμνημα φέρει χρόνον ἐκδόσεως τὸν δεκέμβριον, τοῦ 1626, καὶ Ι' ἰνδικτιῶνα, ἡ δὲ καθαίρεσις τὸ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7136 καὶ τὴν αὐτὴν ἰνδικτιῶνα· ἀλλ' ἡ Ι' ἰνδικτιῶν ἄρχεται κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ 1626, καὶ συνεπῶς τὸ ἔτος τὸ σημειούμενον ἐν τῷ τῆς ἐκλογῆς ὑπομνήματι ἐστὶν ὀρθότερον. Τοῦτο δὲ ὀρίζει τὸ μικρὸν χάος, ἐν ᾧ συμπίπτει ὁ προβιβασμὸς τῆς ἐπισκοπῆς Ἄνδρου εἰς ἀρχιεπισκοπικὴν, γενόμενος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1619 — 1626, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως.

¹) Βλέπε ἄνωτέρω ἐν τοῖς ἐμοῖς προλεγομένοις, ὅπου τὴν λέξιν ἀρχιεπισκόπου ὡς ἐξ ὑστέρων γραφομένην, διόρθου, ἂν ἡ ἀνάγκη, ἐπισκόπου. Εἰρήσθω ὅτι παρὰ Κ. Σάθα, Μεσαιων. βιβλίου. Γ'. σελ. 561, στίχῳ 9 ἐγράφη κακῶς Ταλαντίου, ἀντὶ Ἄνδρου. Ἐσφαλμένως ὡσαύτως ἐπιγράφεται εἰς τὴν πατριαρχεῖαν τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως. Ἡ παρὰ Σάθα περίληψις τῶν ἐγγράφων τῆς « Νομικῆς Συναγωγῆς » ἐν πολλοῖς δεῖται διορθώσεως.

Αἱ λοιπαὶ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἐπισκοπαὶ ἔμενον τοσαῦται τὸν ἀριθμόν, ὅσαι καὶ πρότερον ἦσαν, κατὰ τὰ πρῶτα δ' ἔτη τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ἀναφέρονται πέντε μόνον· 1) Ταλαντίου καὶ Διαυλείας· 2) Σκύρου· 3) Σάλωνος· 4) Μενδενίτζης· 5) Κορωνείας· περὶ δ' ἧς ἐρωτᾷτέ με Λεβαδείας ἀγνοῶ τί πρέπει 'να εἶπω, ἐφ' ὅσον ὁ κ. Νεροῦτσος προφυλάττεται 'να μὴ καταστήσῃ γνωστὰς ἡμῖν τὰς πηγὰς, ἀφ' ὧν ἠρύσατο τοσαύτας εἰδήσεις. Εἰρήσθω ὅτι ἔδει 'να μάθωμεν πόθεν γινώσκει ὅτι «λήγοντος τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ἡ Δαυλίας ἐν Φωκίδι καὶ ἡ τοῦ Ταλαντίου ἐν Λοκρίδι» ἀπετέλουν δύο ἐπισκοπὰς, ἐνῷ γράμματα πατριαρχῶν πολλῶ προγενεστέρων ἀναφέρουσι τὰς δύο ταύτας ὡς μίαν· ὡσαύτως δὲ πόθεν ἔχει μαθὼν ὅτι μετὰ τὴν προβίβασιν τῆς ἐπισκοπῆς Ἀνδρου εἰς ὀρχιεπισκοπὴν «ἀντ' αὐτῆς ὑπεβλήθη τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν ἡ ἐπισκοπὴ Λεβαδείας»· ἔχει κώδικά τινα τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ, καθ' ὃν καὶ γράφει ταῦτα, ἢ ὀρμώμενος ἀπὸ τῶν παρὰ Κ. Σάθα ἐν Μεσαιωνικῇ βιβλιοθήκῃ» τόμ. Γ., σελ. 574 εἰκοτολογεῖ; Ἀλλὰ τὸ πατριαρχικὴν κυρώσει ἐμπεδούμενον γράμμα τοῦ Σωφρονίου Ἀθηνῶν ἔστι τοῦτο, ὅπερ κατωτέρω παρατίθεται, ἐξαγάγετε δ' ὑμεῖς ἐξ αὐτοῦ συμπέρασμα:

«Ἐπειδὴ ἡ ἱερὰ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος ἀπεφάνητο κοινῇ γνώμῃ πῶς διαφορομένου μου μετὰ τοῦ κὺρ Δανιήλ τοῦ ἱερωτάτου μου συναδέλφου, διὰ τὴν μητρόπολιν τῆς Ἀθήνας, καὶ διὰ τὰ χρέη αὐτῆς, τὰ ὅποῖα εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν κὺρ Δανιήλ, εἰς τρεῖς ἡμέρας, ἡγουν, τὴν πέμπτην, ὅπου ἔχει ὁ μῆνας ὀκτώ, νὰ ἔλθω νὰ δώσω τελείαν ἀπόκρισιν εἰς τὴν ἱερὰν σύνοδον, ἢ νὰ διορθώσω τὰ χρέη ὅλα νὰ τὰ δεχθῶ ἀπάνω μου, νὰ εὐγάλω ταῖς ὁμολογίαις τοῦ ἀπὸ τοὺς δανειστάς, καὶ τὰ χοτζέτια νὰ τὰ δίδω εἰς τὰς χεῖράς του καὶ νὰ τὸν ἀφήνω ἐλεύθερον, ἂν θέλω δυνηθῇ, καὶ νὰ στέρξω τὴν ἀπόφασιν ὅπου θέλουσι κάμη οἱ αἵρετοὶ κριταὶ διὰ τὴν ἀφορμὴν τῆς Λεβαδείας, τοῦ Σώλωνος, καὶ τῶν μερικῶν χρεῶν τῶν μικρῶν, καὶ νὰ μὴν εὐγῶ ἀπ' ἐκείνην, ἢ μὴ δυνομένου μου νὰ τελειώσω τὴν ἄνωθεν ὑπόσχεσιν, νὰ τοῦ δίδω πίστιν εὐαγγελικὴν καὶ ἔγγραφον ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδικι, καὶ ὁψέποτε τῇ ἡμέρᾳ τῆς πέμπτης παρεύω τὰς ἀποφάσεις ταύτας νὰ εἶμαι αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀναπολόγητος.

Ἐν ἔτει αχλθ', μηνὶ αὐγούστῳ η', ἡμέρᾳ δευτέρᾳ Ἰνδικτιῶνος Ζ'.

† Ὁ μητροπολίτης Σωφρόνιος στέργω τὰ ἄνωθεν»

Παρασυνάπτω τοῖς πεμπομένοις, ὅπως ἐκδοθῶσι καὶ αὐται, ἐπιστολάς ἀναφερομένας εἰς τὸν Μελέτιον Ἀθηνῶν, τὸν ἐν τοῖς κάτω χρόνοις τὴν τοῦ Μιχαήλ Ἀκομινάτου καθέδραν κλείσαντα· ἀφ' ὧν πολλὰ καὶ καλὰ περὶ τε τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἐτέρων λογίων γνωστὰ γενήσονται.

Ταῦτα ἐν βίᾳ καὶ ὡς εἶπεῖν ἐκ τοῦ προχείρου γράφων, βεβαιῶ καὶ πάλιν τὴν ἐμὴν προθυμίαν ὑπὲρ συμπληρώσεως τοῦ ὑμετέρου συγγράμματος. Εὐχῆς ἔργον ἦν ἂν εἴπερ εἵχομεν ὅμοιον περὶ Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ δέ τινων ὑμῶν ἐρωτήσεων περὶ Δωροθέου ἐξάρχου Ἀθηνῶν κτλ. πρὸς τὸ παρὸν οὐδὲν δύναμαι γράψαι σαφηνιστικόν· πιθανῶς ὁ Δωρόθεος οὗτος ἀποσταλλεὶς ὡς ἀπεσταλμένος πατριαρχικὸς εἰς Ἀθήνας, ἔμεινε διοικῶν τὴν μητρόπολιν ἐπιτροπικῶς. Ἀλλὰ ταῦτα γράφονται μοι πιθανῶς, ἡ δὲ Ἱστορία οὐδαμῶς ἀπαιτεῖ πιθανότητος πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν καὶ τῶν ἀγνοουμένων.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 15 ἀπριλίου 1891

Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚΛΟΓΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τῷ 1465.

(Σχετικὸν ἔγγραφον).

ΜΔ'.

† Ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τὴν ἄνωθεν δοθεῖσαν αὐτῇ Χριστοῦ χάριτι ἀήττητον ἰσχύν τε καὶ δύναμιν, ἐπὶ τὸ λυσιτελέστερον αἰεὶ τὰ πάντα διοικονομουμένη, καὶ εἰς πάσας μὲν τὰς ἀπανταχοῦ εὕρισκομένας ἀγιωτάτας μητροπόλεις ἐπιμελῶς ἐνδείκνυται τὴν φροντίδα καὶ ἐπίσκεψιν, ὅπως ἂν αὐταὶ καλῶς καὶ κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου νόμον διοικοῖντο καὶ διεξάγοιντο· τῶν δέ γε καὶ πλείοσι τοῖς ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένοις εὐθυνουσῶν καὶ ἐτέροις χρηστοῖς πλεονεκτήμασι τῶν ἄλλων διαφερουσῶν πολλῷ πλέον φροντίζει καὶ προμηθεύεται. Διὰ ταῦτα, καὶ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀνδριανουπόλεως τοῦ πρώην αὐτῇ εἰς προστάτην χρηματίσαντος χηρευσάσης, καὶ τοῦ γνησίως ἀρχιερατεύσειν ἐν αὐτῇ δεομένης, ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ πολλῆς ἔσχε φροντίδος ἕτερον ἐγκαταστήσαι ἐν αὐτῇ ἀρχιερέα, εἰς τὸ ποιμαίνειν καλῶς καὶ κατὰ τὸν προσήκοντα λόγον τὸν ἐν αὐτῇ χριστώ-

νυμον τοῦ Κυρίου λαόν· ἐνθέν τοι, καὶ συνδιασκεψαμένης τῆς ἡμῶν
 μετριότητος τῇ καθ' ἡμᾶς ἱερᾷ καὶ θείᾳ συνόδῳ τῶν καθευρεθέντων
 ἐνταῦθα ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγα-
 πητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τοῦ τε Ἡρακλείας καὶ προέ-
 δρου τῶν ὑπερτίμων, τοῦ Σεβαστείας καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ Ἀγ-
 κύρας, τοῦ Πισιδείας, τοῦ Ἀθηνῶν, καὶ τοῦ Μελενίκου, καὶ ψήφων
 γενομένων κανονικῶς, ἐπεὶ ἐφάνη καὶ ἐξελέγη εἰς τὴν τοιαύτην τῆς Ἐκ-
 κλησίας χρεῖαν ὁ πρὶν τιμιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Μάρκος ἐπιτήδειος
 καὶ ἁρμόδιος εἰς τὴν τῆς τοιαύτης μητροπόλεως προστασίαν, τοῦτον
 γνήσιον μητροπολίτην Ἀνδριανουπόλεως κεχειροτόνηκεν ἡ μετριότης
 ἡμῶν, τῇ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ Πνεύματος, καὶ προ-
 στάτην καὶ ποιμένα πνευματικὸν τοῦ ἐκεῖσε χριστωνύμου πληρώματος
 ἐγκατέστησεν. Ὀφείλει τοίνυν οὗτος ὁ εἰρημένος ἱερώτατος μητροπολί-
 τής Ἀνδριανουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ ἑξάρχος Θράκης Αἰμιμόντου, ἐν
 ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ συλ-
 λειτουργὸς κύρ Μάρκος ἀπελθεῖν εἰς τήνδε τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ἁγι-
 ωτάτην μητρόπολιν ἐπιλαβέσθαι αὐτῆς καὶ πάσης τῆς ἐνορίας αὐτῆς,
 καὶ πάντων προσόντων αὐτῇ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κτημάτων τε
 καὶ πραγμάτων, καὶ τῶν λοιπῶν δικαίων καὶ προνομίων, καὶ εἰσηγεῖ-
 σθαι καὶ διδάσκειν τὸν ἐν αὐτῇ χριστώνυμον τοῦ Κυρίου λαὸν πάντα
 τὰ ψυχωφελῇ καὶ σωτήρια καὶ ἐνάγειν ἐπὶ τὸ βέλτιον ταῖς τε ἀφ' ἑαυ-
 τοῦ πνευματικαῖς εἰσηγήσεσι καὶ τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι, πᾶσι
 τὰ πάντα γινόμενος, κατὰ τὸν μακάριον ἀπόστολον, ἵνα πάντας ἡ
 τοὺς πλείονας κερδήσῃ καὶ παραδῷ τῷ Θεῷ λαὸν περιούσιον, ἡγιασμένον
 ἔθνος, ἵνα καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν δεδομένων αὐτῷ παρὰ Θεοῦ παιδίων εἰς
 τὴν τῶν οὐρανῶν εἰσέλθῃ βασιλείαν· πρὸς τούτοις ἔχει ἄδειαν ἱεουργεῖν
 ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἀκωλύτως μετὰ καὶ τῆς τοῦ ἱεροῦ
 συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, ἀναγνώστας σφραγίζειν ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ
 πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς, ὑποδιακόνους καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰς
 πρεσβυτέρους προβιβάζειν, πνευματικοὺς πατέρας ἐγκαθιστᾶν, ἐπισκό-
 πους χειροτονεῖν ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἁγιωτάτην μητρόπολιν
 τελούσαις ἐπισκοπαῖς, καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ποιεῖν ἀκωλύτως ὡς
 γνήσιος μητροπολίτης Ἀνδριανουπόλεως καὶ ὢν καὶ ὀνομαζόμενος, τη-
 ρῶν ἐν ἅπασι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραγματοποιέμοις τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν καὶ
 τὰς ἐκκλησιαστικὰς τε καὶ νομικὰς παραδόσεις, ὡς λόγον ὀφείλων ὑπὲρ
 πάντων Θεῷ καὶ τῇ ἡμῶν μετριότητι· ὀφειλόντων καὶ πάντων τῶν εὐρι-
 σκομένων ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἱερωμένων τε καὶ λαϊκῶν
 τὴν προσήκουσαν καὶ ὀφειλομένην ἀπονέμειν αὐτῷ τιμὴν καὶ αἰδῶ καὶ

ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν, καὶ ὑπείκειν καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ, καὶ ὑπακούειν ἐφ' οἷς ἂν λέγοι πρὸς αὐτοὺς ἀφορῶσιν εἰς ψυχικὴν αὐτῶν λυσιτέλειαν, καὶ στέργειν καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν ὡς ποιμένα πνευματικὸν καὶ διδάσκαλον· ἡ γὰρ πρὸς αὐτὸν τιμὴ καὶ εὐλάβεια εἰς τὴν ἡμῶν μετριότητα διαβήσεται καὶ δι' αὐτῆς εἰς Θεόν, οὗ τύπον σώζει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ γῆς· «ὁ ἀκούων, γὰρ φησὶν, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμέ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμέ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν πέμψαντά με*· » Εἰ δέ τις ἀντιλέγειν τολμήσει καὶ ἀντιπράττειν, ἢ κατὰ τι δι' ὄχλου γενέσθαι αὐτῷ εὐθύνην ὑποσιήσεται κανονικὴν παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὡς αὐθάδης, καὶ ἀλαζών, καὶ ἀνυπότακτος, καὶ ἀθετητῆς τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τούτου γὰρ χάριν καὶ ἡ παροῦσα συνοδικὴ πρᾶξις τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀπολυθεῖσα ἐπιδέδοται τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ [Ἀνδριανουπόλεως] ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ Θράκης Αἰμιμόντου κυρίῳ Μάρκῳ, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ αὐτῆς ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, δι' ἀσφάλειαν.

Ἐν ἔτει 570 γ'.ψ Ἰνδικτιῶνος ΙΓ'.

* ἄνω τῆς λέξεως ταύτης ἡ αὐτὴ χεὶρ ἔγραψεν· ἀποστείλαντά με.

ΓΡΑΜΜΑ ΑΘΩΩΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΔΡΟΥ BENIAMIN

(1612 ;)

ΜΕ'.

Τιμόθεος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης :

Εἰ καὶ ἄλλα πολλὰ προέβησαν καὶ ἐγένοντο ἀπερισκέπτως, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ πρὸ ἡμῶν πατριάρχου κὺρ Νεοφύτου, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἄλλων, τοῦτο τὸ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἄνδρου ὑπερέχει· καὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ πτωχοῦ Βενιαμὶν ἀταράχως διάγοντος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰρηνικοῦ ὄντος μετὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ ἱερωτάτου πρῶτην Ἀθηνῶν κὺρ Ἀνθίμου, ὁ πατριάρχης ἐκεῖνος κὺρ Νεόφυτος, εὐρὼν τὸν ποτὲ Σκύρου, ὀνόματι καὶ αὐτὸν Νεόφυτον, ὀρεγόμενον καὶ διψῶντα τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης Ἄνδρου, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ φλωρία ὅσα ἠθέλησε, καὶ πρῶτον μὲν, μὴ οὔσης τελείας συνόδου ἀρχιερατικῆς, καθαίρεισιν κατὰ τοῦ Ἄνδρου κὺρ Βενιαμὶν παρὰ κανόνας κατεψηφίσατο, καὶ ταῦτα ἀπόντος αὐτοῦ τε τοῦ ἐπισκόπου Βενιαμὶν, καὶ τοῦ ἱερωτάτου αὐτοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἔπειτα δὲ δι' οἰκειοχείρου αὐτοῦ γράμματος, διεμήνυσε τῷ ἱε-

ρωτάτῳ αὐτῷ Ἀθηνῶν συνᾶξαι τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους, εἰς τὸ ἀνα-
 πληρωθῆναι τὸν δωδέκατον ἀριθμὸν τῆς συνόδου καὶ βεβαιωθῆναι τὴν
 ἐκφωνηθεῖσαν καθαιρέσιν, καὶ εἶτα λόγῳ μεταθέσεως ἀποκαταστῆσαι
 αὐτὸν τὸν Σκύρου Νεόφυτον ἐπίσκοπον Ἀνδρου, ὡς ψηφισθέντα καὶ ἐκλε-
 γέντα δῆθεν παρ' αὐτοῦ, ὅπερ καὶ ἐγένετο, μὴ δυναμένου ἀντιπεῖν τοῦ
 μητροπολίτου αὐτοῦ Ἀθηνῶν, ὡς ἐπιστώθημεν ἐπὶ συνόδου ἀπὸ ζώσης
 φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τούτων πάντων ἐφάνη καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι
 πάντα ταῦτα κακῶς καὶ παρὰ κανόνας ἐγένοντο, τούτου χάριν ἡ μετριό-
 της ἡμῶν, γνώμη κοινῇ συνοδικῇ, τοῦ τε μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου
 πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κὺρ Κυ-
 ρίλλου, καὶ τῶν παρατυχόντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων,
 τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, καὶ
 τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ
 Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῶν καὶ γνώμας ἀρχιερατικὰς ἐχόντων, καὶ κατὰ
 Πνεῦμα υἱῶν ἀγαπητῶν αὐτῆς, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν ἁγίῳ Πνεύ-
 ματι, ἵνα ὁ μὲν θεοφιλέστατος κὺρ Βενιαμίν, ὡς παρὰ κανόνας καθαιρε-
 θείς, εἴη συγκεχωρημένος, καὶ λελυμένος τῆς κατ' αὐτοῦ καθαιρέσεως,
 καὶ ἔχῃ τὸ ἐνεργοῦν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον τῆς ἐπισκο-
 πῆς, καὶ καλῆται, καὶ ὀνομάζεται γνήσιος καὶ καθολικὸς ἐπίσκοπος Ἀν-
 δρου, ὡς καὶ πρότερον, μενούσης ἀκύρου καὶ ἀνισχύρου τῆς ὅπως δῆ-
 ποτε ἐκφωνηθείσης καθαιρέσεως· ὀφειλόντων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρ-
 χίᾳ αὐτοῦ εὐρισκομένων, ἐντιμοτάτων κληρικῶν, εὐλαβεστάτων ἱερέων,
 χρησιμωτάτων ἀρχόντων, καὶ παντὸς τοῦ χριστωνύμου λαοῦ, αὐτὸν καὶ
 μόνον τὸν Θεοφιλέστατον κὺρ Βενιαμίν γινώσκειν γνήσιον, καὶ καθολικὸν
 ἐπίσκοπον Ἀνδρου, καὶ τιμᾶν, καὶ ἀγαπᾶν αὐτόν, καὶ πᾶσαν εὐπείθειαν
 καὶ ὑποταγὴν ἐπιδεικνύειν καὶ παρέχειν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμόνως, καὶ εὐ-
 πειθῶς, ἅπαντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ εἰσοδήματα, καὶ δικαιώματα,
 τὰ ἀπὸ τε κανονικῶν τῶν ἱερέων, συνοικεσιῶν, πανηγύρεων, ζητίας, καὶ
 τῶν λοιπῶν συνήθων τῷ τόπῳ, ἔχοντα καὶ ἄδειαν ἐκτελεῖν ἐν αὐτῇ ἅπαντα
 τὰ ἀρχιερατικά, καὶ χειροτονίας ποιεῖν, καὶ ἱεουργεῖν, μετὰ καὶ τῆς τοῦ
 ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, κατὰ τὴν περίληψιν τῆς πράξεως ἑαυτοῦ,
 ὁ δὲ προρρηθεὶς ποτὲ Σκύρου Νεόφυτος, ὡς μηδεμίαν μετοχὴν ἔχων ἐν
 τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῇ Ἀνδρῶ, μακρὰν ἀπέχη ἀπ' αὐτῆς· ὅς δ' ἂν ἐξ αὐτῶν
 τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ, ἐναντίος φανῇ τούτῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ
 Ἀνδρου κὺρ Βενιαμίν, καὶ σκάνδαλόν τι προξενήσῃ, ἢ ταραχὴν, ἢ οὐ
 πληρώσῃ πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, ἢ συνδράμῃ καὶ
 συμβοηθῇ αὐτῷ τῷ ποτὲ Σκύρου Νεοφύτῳ, ὁ τοιοῦτος, ἱερεὺς μὲν ὢν,
 ὡς ἄξιος καθαιρέσεως, ἀργὸς ἔστω πάσης ἱεροπραξίας, λαϊκὸς δέ, ἀφωρι-

σμένος ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος, καὶ ἔξω τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας· οὕτως ἀπεφάνθη συνοδικῶς, καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν. ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν συνοδικὸν ἀθωώσεως γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῷ θεοφιλεστάτῳ αὐτῷ ἐπισκόπῳ Ἀνδρου κὺρ Βενιαμίν.

Ἐν ἔτει ζρκ'. μηνὶ Ἰανουαρίῳ. Ἰνδικτιῶνος ΙΑ'.

ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΔΡΟΥ

(1627 (·))

ΜΣΤ'.

Κύριλλος, ἐλέω Θεοῦ, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἐπειδὴ οἱ ἀπὸ τῆς νήσου Ἀνδρου κληρικοί, ἱερεῖς, καὶ ἔγκριτοι, ὃ τε οἰκονόμος παπᾶ κὺρ Γεώργιος, ὁ χαρτοφύλαξ παπᾶ κὺρ Δημήτριος, ὁ δικαιοφύλαξ παπᾶ κὺρ Νικόλαος, ὁ παπᾶ κὺρ Ἀντώνιος, ὁ παπᾶ κὺρ Γεώργιος, ὁ παπᾶ κὺρ Κυριακὸς ὁ κὺρ Νικόλαος Ζουριάρης, ὁ κὺρ Ἰωάννης Χαζάπης, ὁ κὺρ Ἰακουμῆς Στέφανος, ὁ κὺρ Δημήτρης Κατζουρίδης, ὁ κὺρ Νικολός, ὁ Νικόλαος Γραστός, ὁ κὺρ Λοῖζος Χαράς, ὁ (γγί-
κας) Γκίκας Κακιότης, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι χρείας αὐ-
τῶν πολλῆς ἔνεκα ἀναγκαίας, καὶ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ διορθώσεως
τῶν ἐκεῖσε συμβάντων, καὶ εἰρηνικῆς καταστάσεως, προσέδραμον καὶ ἐν
τῷ ἱερῷ ἐκδικίῳ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς
ἡμῶν μετριότητος συνοδ.κῶς προκαθημένης, καὶ τῇ ἀγανακτήσει καὶ
καὶ δυσφορίᾳ, ἀνήνεγκον τὰ ὅσα περ ἐπράξατο κατὰ τόπον ὁ ἀρχιεπί-
σκοπος αὐτῶν Γρηγόριος ἀδεῶς καὶ ἀνερυθριάστως, ἀδικίας φημί, οὐ
τὰς τυχοῦσας, παρανομίας, ἀρπαγὰς, πλεονεξίας, ἱεροσυλίας, καὶ ἄλλα,
ἃ οὐκ ἔξεστι τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ὡς καὶ ἄλλοτε πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα
τρανῶς ἐδηλώθη καὶ λέλεκται, καὶ τὸ χεῖριστον τὴν τῆς ἀσθενείας λώβην
τὴν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ, ἱερὰν νόσον καλουμένην, ἣν ἔχει ὁ αὐτὸς
ἀρχιεπίσκοπος, ὡς ἐπὶ πᾶσιν ὁράται, σεσηπῶς ὣν ὑπ' αὐτῆς, καὶ τὰ
μάλιστα ταλαιπωρούμενος· καὶ εἶπον ὅτι τ' ἀποτοῦδε οὐδένα διαλέ-
γεσθαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀρχιερατικὴν τινα χρείαν ἐπωφελῇ λαμβάνειν,
καὶ συναναστρέφεσθαι αὐτῷ, ὡς ἔθος τῷ χριστιανικῷ πληρώματι, ἥ καὶ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀσπάζεσθαι, ρερυπωμένην οὔσαν καὶ ὄζουσαν ὑπὸ τῆς
νόσου, καὶ εὐλογίαν καὶ ἁγιασμὸν δέχεσθαι, καὶ κατὰ τι ὁρᾶν τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ἄτε βδελυρόν· καὶ ἐδεήθησαν μεγάλως ἀπαλλαγῆναι ἐξ

αὐτοῦ, καὶ ἤροντο εἰ δίκαιόν ἐστι, καὶ εὐλογον ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσι ἀρχιερατεύεσθαι ὑπὸ τοιούτου καθάρματος καὶ λελωθμένου· τούτου χάριν, ἡ μετριότης ἡμῶν, ὡς χρέος ἔχουσα ἀπαραίτητον, πόρρω ἀποσοβεῖν πάντα ἄτακτον καὶ φόγου ἄξιον, καὶ τὰ δέοντα χορηγεῖν, καὶ διδόναι τοῖς εὐσεβεῦσι, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποστόλων, τὰ μὲν ἄλλα τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτοῦ παρεῖδε, μηδὲν ἀποφήνασα, διὰ δὲ τὴν νόσον αὐτοῦ τῆς λώβης, ὡς καὶ οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατο μὴ εἶναι τοῦ λοιποῦ ἄξιον αὐτὸν ἀρχιερατεῦειν, ἢ τοῖς χριστιανοῖς συναναστρέφεσθαι, ὡς γέγραπται ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν λευϊτικῶν, τὸν τὴν ἀσθένειαν ταύτην κεκτημένον, μακρὰν ἀπέχεσθαι τοῦ λαοῦ, καὶ ἐν ἐρημίᾳ περινοστεῖν τοῦ μὴ γίνεσθαι μετάδοσις πρὸς αὐτοῖς τῆς νόσου, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν ἁγίῳ πνεύματι, γνώμη συνοδικῇ, ἵνα, ὁ αὐτὸς ἀρχιεπίσκοπος αὐτὸς Ἀνδρου Γρηγόριος ὡς μέτοχος γεγυνώς τῆς βδελυρᾶς ταύτης καὶ ἀνιάτου λώβης, εἴη καθηρημένος καὶ γεγυμνωμένος πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, καὶ μηδεμίαν ἀνάκλησιν ἔχη εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον, καὶ ἔκπτωτος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτῆς Ἀνδρου καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς εἰσοδημάτων καὶ δικαιωμάτων· χειροτονηθῇ δ' ἕτερος ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαρχίᾳ νομίμως καὶ κανονικῶς· ἐπὶ γὰρ τούτῳ ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα αὐτοῦ καθαίρεσις καὶ κατεστρώθη καὶ ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδῃκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας·

Ἐν ἔτει ,ζρλς', μηνὶ δεκεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος Ι'.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΔΡΟΥ

(1626)

MZ'.

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Ἀνδρου, ἀπροστατεύτου μεινάσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Γρηγορίου, καθαιρέσει νομίμως καὶ εὐλόγῳ καθυποβληθέντος, καθὰ φαίνεται καταντικρὺ τὰ αὐτὸν τοῦ εἶναι καὶ λέγεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀρχιερέα κωλύοντα, τούτου χάριν, προτάξει τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κυρίου, κυρίου Κυρίλλου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ πάρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ ψήφους κανονικὰς θέντες, ἐξελεξάμεθα, πρῶτον μὲν τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πνευματικοῖς κὺρ Μακάριον· ἔπειτα τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Τι-

μόθεον, τὸν ἐν Ταταοῦλα, καὶ τρίτον τὸν εὐλαβέστατον ἐν ἱερεῦσι καὶ πρωτοσύγκελλον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας κύρ Ἀντώνιον τὸν ἀπὸ Χίου. Ὅθεν καὶ εἰς δῆλωσιν κατεστρώθη ἐν τῷ παρόντι κώδικι τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ διηνεκῇ μνήμην.

Ἐν ἔτει 1626 δεκεμβρίῳ 19. Ἰνδικτιῶνος Ι'.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Α. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ καὶ Α. ΣΠΑΝΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΝ

ΜΗ'.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ καὶ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ προσκύνησιν δουλικὴν ἐκ κέντρου ψυχῆς ἀπονέμεμεν.

Παῦλος ὁ μέγας τοῦ Κυρίου ἀπόστολος, μακαριότατε, καὶ σοφώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα, ὁ αἰθέριος ἄνθρωπος, ἡ οὐρανομήκης ψυχὴ, βουλόμενος τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας, παροίκους καὶ παρεπιδήμους εἶναι ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, καὶ εἰς οὐρανὸν ἀποβλέπειν, ἀποφαίνεται ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους αὐτοῦ ἐπιστολῇ, (Ἑβρ. ιγ 14.) λέγων «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν». Ἐμπης γε καὶ ὁ παρὼν οὗτος κόσμος, ἡ πρόσκαιρος ἡμῶν κατοικία, τοῖς εὐφρονοῦσιν οὐ σμικρὰς θεογνωσίας πρόξενος γίνεται· «ἐκ γὰρ μέγεθους καλλονῆς, καὶ κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖται», ὁ σοφὸς φησὶ Σολομών, (Σοφ. ιγ. 5) διότι ποῖος εἶναι ἐκεῖνος, ὁποῖος στοχαζόμενος τὰ πλάτη τῆς οἰκουμένης, τὰ ὑψηλότατα ὄρη, τὰς κοιλάδας καὶ τὰς νάπας, τὰ ποτάμια ῥεῖθρα, τὰ ἀτλαντικὰ πελάγη, τὴν μεσόγειον θάλασσαν, τὰς διαφόρους νήσους, τὰς σατραπείας τῆς οἰκουμένης, τὰς βασιλείας τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἅπασαν τὴν περίγειον λῆξιν, τὴν πρόσκαιρον κατοικίαν τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ, δὲν ἤθελεν ὑμνήσῃ τὸν ποιητὴν; δὲν ἤθελε δοξάσῃ τὸν πλάστην; καὶ οἶονεὶ ἐνθουσιαστικὸς δὲν ἤθελεν εἰπῇ μὲ τὸν προφήτην Δαβὶδ, ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας;

Τοῦτον λοιπὸν τὸν περίγειον καὶ αἰσθητὸν κόσμον ἔκαμεν ἡ μεγαλῶ-
νυμος σοφία τοῦ Πατρός, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ μέγας καὶ
σοφὸς ἀρχιτέκτων, ὃχι πρὸς ἐπίδειξιν, διὰ νὰ φανερώσῃ δηλαδὴ τὴν

σοφίαν του, ἢ τὴν παντοδύναμόν του ἰσχύν, ἀλλ' ὅσον ἦτον ἀρκετὸν καὶ ἱκανὸν εἰς κατοικίαν σύμμετρον, καὶ ἀπόλαυσιν τοῦ ἀνθρώπου· διότι ἀνίσως ἤθελε κάμῃ πρὸς ἐπίδειξιν τῆς σοφίας τυχὸν τῆς κατ' αὐτόν, ἢ ἐνδοξότητος, ἢ μεγαλοπρεπείας, ἤθελες εἰδῆ μυρίους ἀνθ' ἐνὸς κόσμου· μᾶλλον δὲ οὐδὲ οἶος ὁ νῦν ὁρώμενος, ἀλλὰ τινὰς ξένους, ὑπερφυεῖς, καὶ ποικίλους, καὶ ὑπὲρ νόησιν, καὶ ἀπειράκις ἀπείρως ἀπ' ἀλλήλων διαφέροντας, καὶ τούτους αὐθωρόν, καὶ μόνη ῥοπῇ τοῦ οἰκείου θελήματος. Ἐκαμε λοιπὸν τὸν παρόντα κόσμον ὅχι πρὸς ἐπίδειξιν, ὡς εἴρηται, ἀλλ' ὅσον ἦτον ἀρκετὸν εἰς πρόσκαιρον κατοικίαν τοῦ Ἀδάμ, καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ γεννησομένων, ὅθεν καὶ κοσμοπολίτης ὁ ἄνθρωπος λέγεται.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ παρὼν οὗτος κόσμος πρόσκαιρος κατοικία τοῦ ἀνθρώπου ἔστι καὶ λέγεται, ἄπρεπον εἶναι εἰς τὸν κοσμοπολίτην ἄνθρωπον νὰ εἶναι μωρὸς καὶ μάταιος παντελῶς, καὶ μάλιστα παράφρων, ὅπου νὰ μὴν ἡξεύρῃ μήτε τὰς πύλας τῆς πόλεως ταύτης, μήτε τὰς ὁδούς, μήτε τὰς πλατείας, μήτε τοὺς στενωπούς, μήτε τὰ περίφημα καὶ ἐξάκουστα παλάτια, καὶ τὰ παραπλήσια· τί αἰσχροτέρον τῷ ἀνθρώπῳ, νὰ ὀνομάζεται κοσμοπολίτης, καὶ ἔπειτα νὰ μὴν ἡξεύρῃ τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους τῆς πόλεως, τὰς πηγὰς, τοὺς κήπους, τοὺς παρὰδεῖσους, καὶ εἴτι ἄλλο ἀξιόλογον ἤθελεν εἶσται εἰς αὐτήν, καὶ θαύματος ἄξιον;

Διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ οὐ μόνον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς οἶός ἐστιν Ὅμηρος, Ἀναξίμανδρος, Ἡρόδοτος, Σκύλαξ, Δικαίάρχος, Ἀρτεμίδωρος, Στράβων, Πτολεμαῖος καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους, ἔβαλον σκοπὸν διὰ μεγάλων ἐξόδων καὶ ὁδοιποριῶν νὰ ἐγνώρισουν τὰ μέρη, καὶ τὰ βασιλεία τοῦ παρόντος κόσμου, καὶ νὰ ἀφήσωσιν εἰς τοὺς μεταγενεστέροὺς οἶόν τι πολύτιμον δῶρον τὴν Γεωγραφίαν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτῆς ἄνευ ἐξόδων, ἄνευ κινδύνων ἐν τῇ γῇ καὶ θαλάσῃ περιερχόμεθα ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, θεωροῦμεν τὴν ἑκτασιν τοῦ ὠκεανοῦ, διαβαίνομεν τὰς ἐπαρχίας τῶν αὐτοκρατόρων, στοχαζόμεθα τὰ πέρατα καὶ τοὺς ὅρους αὐτῶν, γινώσκομεν τὰς πηγὰς καὶ τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, περιπολεύομεν τὰς πόλεις τόσον τὰς παλαιὰς ὅσον καὶ τὰς νέας, βλέπομεν τὰς κωμοπόλεις, τὰ κάστρα, τὰ πολίχνια, καὶ εἴτι ἄλλο εἶναι καὶ ἀκούεται· διακρίνομεν τὰ ἀκρωτήρια, τοὺς λιμένας, τοὺς πορθμούς, τοὺς κόλπους, τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ πάντα τὰ περὶ τὴν θάλασσαν· ἀναβαίνομεν εἰς τὰ ὄρη, καὶ κατοπτεύομεν τὰς κοιλάδας, τοὺς δρυμούς, τὰς ὑπωρείας, καὶ τὰ παραπλήσια.

Κατὰ μίμησιν λοιπὸν τῶν παλαιῶν τούτων καὶ νέων γεωγράφων ἠθέλησε καὶ ὁ μακαρίτης κύρ Μελέτιος, ἀνὴρ φιλόπονος ὡς εἴτις ἄλλος καὶ ἀγχίνους καὶ πολυμαθὴς νὰ συνθέσῃ γεωγραφικὴν βίβλον εἰς ὠφέ-

λειαν καὶ τιμὴν τοῦ ἡμετέρου γένους τῶν ὀρθοδόξων, ἵνα μὴ ἐξ οὗ, καὶ δι' οὗ πᾶσα ἐπιστήμη καὶ μάθησις, εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ παρόντος κόσμου ἐφηπλώθη, ἅμοιρον ἐκ τῆς τοιαύτης χρηστομαθείας καὶ γνώσεως· καὶ δὴ Θεοῦ συμβοηθοῦντος, εἰς τέλος ἦλθε τῆς ἐφέσεως, Γεωγραφίαν ἐκτολυπεύσας ἀπάσης τῆς περιγείου λήξεως, ἡ ὁποία διὰ τὸ εἶναι χρήσιμος εἰς ὅλους τοῦ ἡμετέρου γένους σοφοὺς τε καὶ ἀσόφους, δι' αὐτὸ τοῦτο, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν τοῦ ἡμετέρου γένους διάλεκτον αὐτὴν συνεγράψατο.

Ἄλλ' ἐπειδὴ, μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα, ἐν μόνον οὐκ ἠξιώθη ἀποπληρῶσαι, τὸ τὴν ἀφιερῶσιν δηλαδὴ εἰς τὸ ὕψος τῆς ὑμετέρης πανσόφου μακαριότητος, ὅπερ ἡμῖν συνοῦσιν αὐτῷ πολλάκις ἔλεγεν, ἔστωντας καὶ τὸ ἀνέβη, Θεοῦ καλέσαντος, ἀπὸ τὰ φθαρτὰ εἰς τὰ ἄφθαρτα, ἡμεῖς οἱ σοὶ δοῦλοι, τῷ λόγῳ τῆς κληρονομίας, ἀνεψιοὶ ἐκείνου τυγχάνοντες, ἀποπληροῦμεν, καὶ ἀφιερώνομεν αὐτὴν τῇ ὑμετέρᾳ θεοσόφῳ καὶ πανσόφῳ μακαριότητι· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἔπρεπεν ἀφιερῶσθαι τὰ τοῦ σοφοῦ Μελετίου συγγράμματα; εἰ μὴ τῷ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ· τὰ τῶν μουσῶν, τῇ χαριεστάτῃ μούσῃ, τὰ τοῦ λογίου, τῷ λογιωτάτῳ, τὰ τῆς ἐμπειρίας, τῷ ἐμπειρικωτάτῳ, τὰ τῆς πολυμαθείας, τῷ πολυμαθεστάτῳ, τὰ τῶν σπουδαίων, τῷ σπουδχιωτάτῳ, τὰ τῶν πόλεων, τῷ περὶ πάσης πόλεως φροντίζοντι.

Ἄλλως τε, μακαριώτατε δέσποτα, ἐπειδὴ ἡ παροῦσα βίβλος γεωγραφικὴ ὑπάρχει σφαῖρα, ἡ δὲ σφαῖρα κατὰ τοὺς μαθηματικούς ἐν τινὶ κέντρῳ ὀφείλει ἐρείδεσθαι, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέσον, καὶ κατὰ τοῦτο ἄρα τῇ ὑμετέρᾳ ἀνήκει μακαριότητι, ἡ ὁποία πατριαρχεύουσα ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἐνθα τὸ ὑπερφυὲς τοῦ Θεοῦ λόγον καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὠκονομήθη μυστήριον, καὶ ἐξ αὐτῆς ὡς ἐκ κέντρου καὶ μέσου τῆς γῆς, ἐφ' ἅπασαν τὴν ὑφ' ἥλιον ἡ σωτηρία ἐξῆλθεν, εὐλόγως καὶ κέντρον οὐ μαθηματικόν, ἀλλὰ μυστικὸν ῥηθῆναι δύναται.

Ὑπὸ τὴν πατριαρχικὴν λοιπὸν πορφύραν τῆς ὑμετέρας πανσόφου μακαριότητος καταφεύγουσα ἡ παροῦσα Γεωγραφικὴ βίβλος τοῦ μακαρίτου Μελετίου, δὲν φοβᾶται οὔτε τὴν ὑλακὴν τῶν ἐχθρῶν, οὔτε τὰ δήγματα τῶν συκοφαντῶν. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἕτερος Ζωῖλος ἀναστῇ, ὅς δὴ ὁ μηρομάστιξ λέγεται, ἐπισκώπτων τὰ τοῦ μακαρίτου Μελετίου, τῇ πατριαρχικῇ ῥάβδῳ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἐκδιωχθεὶς, εἰς κενὸν κοπιᾷσει. Ταῦτα μὲν δουλικῶς καὶ μετ' εὐλαβοῦς προσκυνήσεως γράφομεν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν οὐ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι ποδηγέτιδες εἰς ἔργα σωτηριώδη, ἀμήν.

Ἀπὸ Ἰωαννίνων κατὰ τὸ αψις'. ἔτος τὸ σωτήριον Νοεμβρίου α'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπεστάτης καὶ σοφωτάτης
μακαριότητος Ἐλάχιστοι δοῦλοι

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἱερέως ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΠΑΝΟΣ
ὁ ἐξ Ἰωαννίνων

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κὺρ Χρυσάνθῳ, τῷ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ προσκύνῃσιν δουλικήν.

Ἐσκοτισμένοις ἡμῖν ἔτι οὖσιν τῇ νεφέλῃ τῆς ἀθυμίας διὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀφ' ἡμῶν ἀποδημίαν τοῦ μακαρίτου κὺρ Μελετίου ἁγίου Ἀθηνῶν καὶ ἡμετέρου θείου, ἐνήστραψεν ἡ φωτιστικὴ τῶν ἐπιστολῇ τῆς ὑμετέρας πανσόφου μακαριότητος, καὶ δίκην ἡλιακῆς ἀκτῖνος τὴν νεφέλην τῆς ἀθυμίας διασκεδάσασα, ἐνέπλησεν ἡμῶν τὰς ψυχὰς ἁγιασμοῦ, φωτοφανείας, καὶ χάριτος τοῦ ἁγίου ζωοδόχου τάφου, ἐν ᾧ κατέδυ ὁ νοητὸς ἥλιος τῆς δικαιοσύνης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὕτινος ἡ πολυωρία ἐπεβίβασεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ καὶ ἀποστολικῷ θρόνῳ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, τὴν ὑμετέραν μακαριότητα δικαίᾳ πλάστιγγι· ἅτε δὴ ὀρθοδοξία ὑπερλάμπουσαν, σοφία τῇ ἱερᾷ καὶ τῇ θύραθεν ὑπεραυγάζουσαν, καὶ τῇ πατρικῇ στοργῇ κατὰ Παῦλον τὸν μέγαν πάντας προσδεχομένην, καὶ πᾶσι προσιοῦσαν· ἀμέλειτοι καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ δοῦλοι τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀξιώθεντες ἐν ἀπολαύσει γενέσθαι τῶν πανσόφων καὶ μεγαλοπρεπῶν αὐτῆς γραμμάτων, πάλαι ἂν αὐθωρὸν τὴν αἴτησιν ὑμῶν ἐδεξάμεθα, καὶ τῷ ὑμετέρῳ ἐπιτρόπῳ κὺρ Χρήστῳ Μπίτζινῳ ἐγράψαμεν ἀποδοῦναι τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἣν ἐξυφάνατο Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ὁ μακαρίτης κὺρ Μελέτιος, εἴ γε μὴ κατεῖχεν ἡμᾶς ζῆλός τις ἱερός, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔρωσ τῶν συγγραμμάτων τοῦ μακαρίτου ἡμῶν θείου· οὕτινος τὰ μὲν ἄλλα ἃ συνεγράψατο βιβλία, τό τε Ἀστρονομικὸν δηλονότι, καὶ Γεωγραφικὸν σώζεται παρ' ἡμῖν, ἅτινα καὶ ἀντιγραφῆς ἀξιώσαντες ἀποστελοῦμεν τῇ σοφωτάτῃ ὑμῶν μακαριότητι, εἴ γε αὐτὰ δι' ἐφέσεως ἔχει. Μόνη δὲ αὕτη ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ὑπὲρ ἧς πολλάκις διενυκτερεύσαμεν ἀντιγράφοντες καὶ μεταγράφοντες κατὰ τὰ προστάγματα τοῦ μακαρίτου, κινδυνεύει συναποδημῆσαι τῷ ἐξυφάναντι καὶ ἐκτολυπεύσαντι· καὶ γὰρ συνεκτείνετο μέχρι τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ σωτηρίου ἔτους· ὥστε δυοῖν θάτερον, ἢ ὅτι ἀποδεξάμενοι ἡμεῖς τὴν ρηθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ ἀντιγραφῆς ἀξιώσαντες ἀναπέμψωμεν τῷ ὕψει τῆς ὑμετέρας μακαριότητος μετὰ τῆς προσηκούσης ἀφιερώσεως, ἀποπληροῦντες ἃ οὐκ ἔφθασε ποιῆσαι ὁ μακαρίτης κὺρ Μελέτιος· ἢ ὅτι ἀντιγράψασα ταυτην ἡ ὑμετέρα μακαριότης καταπέμψει ἡμῖν, οἷόν τινα υἱὸν ἐν γήρατι τοῦ μακαρίτου Μελετίου, ὄντινα

ἡμεῖς ἐνιδόντες ἐνστερνισόμεθα καὶ ὑπερφιλήσομεν, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι καὶ πατρικῇ στοργῇ πολλὰς τὰς χάριτας ὁμολογήσομεν, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς γλῶτταν καὶ κάλαμον ἐν ὅσῳ ζῶμεν συγκινήσομεν· εἰ δὲ παρὰ ταῦτα καὶ τρίτον τι ἀρέσκει τῇ σοφωτάτῃ σου ψυχῇ καὶ ἡμῖν πάντως ἀρέσει· οὐ γὰρ ἐμάθομεν ἀντιτείνειν τοῖς πατρῷσιν, οὐδὲ παρὰ τὰ προσταττόμενα ποιεῖν· σύγγνωθι ἡμῖν, μακαριώτατε δέσποτα, διὰ τὸ ὑπερήμερον καὶ βραδὺ τοῦ παρόντος γράμματος, φιλογώνιον καὶ γὰρ ἀγαπήσαντες βίον οὐ γινώσκουμεν τοὺς ἀφ' ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐρχομένους, ὅθεν καὶ βραδύτερον τοῦ προσήκοντος τὸ παρὸν ἐπιστέλλεται εἰς προσκύνησιν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος· ἥς τινος αἱ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἶησαν ἡμῖν ποδηγέτιδες εἰς ἔργα σωτηριώδη· ἀμήν.

Ἀπὸ Ἰωαννίνων κατὰ τὸ ἀψιε' ἔτος τὸ σωτήριον, Ὀκτωβρίου κη'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπεσιότητος μακαριότητος ἐλάχιστοι δοῦλοι

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἱερέως

ἐλάχιστος δοῦλος

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΠΑΝΟΣ

Σημ. Ἐν ὑποσημειώσει ὑπάρχει ἡ ἐξῆς διασάφσις ἐπὶ τοῦ χειρογράφου.

« Οὗτοι πρῶτοι ἐξάδελφοι, καὶ ἀδελφιδεῖς ἀπὸ ἀδελφᾶς τοῦ μακαρίτου Μελετίου, ὧν ὁ μὲν ἱερεὺς καὶ 6^{ος} διδάσκαλος τῆς (λείπει) σχολῆς, ὁ δὲ πραγματευτῆς σπουδαῖος καὶ μουσικός ».

Ν'.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τὴν ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ, Χρυσάνθῳ. τῷ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ προσκύνησιν δουλικὴν ἐκ κέντρου ψυχῆς ἀπονέμω, ἀσπαζόμενος πανευλαβῶς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ δεξιάν.

† Διὰ τοῦ παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἑναγχοῦ πεμφθέντος τῷ ἐντιμοτάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ κὺρ Πάνῳ Καραϊωάννῃ, καὶ ἐπιτρόπῳ τῆς ἡμετέρας σχολῆς, πατριαρχικοῦ γράμματος δεξάμενος τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν παρὰ τοῦ ζωοδόχου Τάφου ἁγιασμόν, χάριτας ἀπείρους ὁμολογῶ τῇ ὑμετέρᾳ πανσόφῳ μακαριότητι· τοῦτο μὲν δι' ἣν παρέχει εὐλογίαν, ἡμῖν τοῖς σοῖς δούλοις· τοῦτο δέ, ὅτι καὶ οὐκ ἀπαξιοῖ ἀμέσως, καὶ ἐμμέσως γράφειν πρὸς με τὸν εὐτελῆ αὐτῆς δοῦλον, καὶ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ τὰ φιλοπονηθέντα τῷ μακαρίτῃ Μελετίῳ βιβλία· ὅπερ ἐστὶν ἐμφανῶς φιλοστόργου καὶ πατρικῆς τεκμήριον διαθέσεως, οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ

λιθοχρίστου καὶ ἐναρέτου ψυχῆς γνώρισμα· διὰ τοι τοῦτο καὶ γὰρ οὐκ ἐνάρκησα αὐτοσχεδίως γράψαι τῇ ὑμετέρᾳ πανσόφῳ μακαριότητι, τοῦ καιροῦ μὴ συγχωροῦντος διὰ τὸ σύντομον, καὶ δοῦναι ἀπόκρισιν περὶ ὧν ἂν αὐτὴ ζητεῖ βιβλίων. Γινωσκέτω τοίνυν ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ὅτι ἀφ' οὗ ἐδεξάμην τὸ παρ' αὐτῆς ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως πρὸς με πεμπόμενον γράμμα, παρέδωκα εἰς ἀντιγραφὴν τὸ γεωγραφικὸν τοῦ μακαρίτου κυρ Μελετίου, ὁξυγράφῳ καὶ καλλιγράφῳ σπουδαίῳ· ὅστις καὶ εὕρισκεται ἤδη περίπου τὰ τέλη τῆς βίβλου, ἥτις πέρας λαβοῦσα, ἥξεται πάντως μικρὸν ὅσον τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, μετὰ τῶν προσηκόντων αὐτῇ συστατικῶν· ἡ δὲ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἐχθὲς καὶ πρῶην ἀφίκετο πρὸς ἡμᾶς, καὶ τοι ἐλλειπὴς οὖσα διὰ τὴν ἔλλειψιν τινῶν τετραδίων, ἀλλὰ γὰρ σωζομένων παρ' ἡμῖν τῶν πρωτοτύπων, λήψεται τὸ προσῆκον αὐτῆς τέλος, καὶ οὕτω μετὰ ἀφιερωτικῆς ἐπιστολῆς τῇ ὑμετέρᾳ πανσόφῳ μακαριότητι ἐλεύσεται καὶ αὕτη εἰς προσκύνησιν αὐτῆς, ὡς ὑποσχόμεθα. Περὶ δὲ τοῦ Ἀστρονομικοῦ, εἰ καὶ εὐρήσει αὐτὸ ἡ ὑμετέρα μακαριότης ζητοῦσα παρὰ τῷ λογιωτάτῳ ἀρχιδιακόνῳ τοῦ ἁγίου Λαρίσσης κυρ Ἰακώβῳ τῷ Κυπρίῳ, μέντοι γε, ἐπειδὴ ὁ μακαρίτης κυρ Μελέτιος καὶ ἄλλο πολλῶ ἐντελέστερον τοῦ ῥηθέντος συνεγράψατο, καὶ τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Ἰωαννίνων ἐναπέθετο, ἵνα φυλάττηται, εἰ ἀρεστὸν δόξει τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ἀντιγραφὴν καὶ τοῦτο ἀφίξεται εἰς προσκύνησιν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος· ἵνα ὁ μακαρίτης Μελέτιος οὐ μόνον ζῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὑπέκει τοῖς ὑμετέροις προστάγμασιν. Ἡ δὲ Συμφωνία ἢ Συστοιχία τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Θείας Γραφῆς, φιλοπονηθεῖσα τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι διδασκάλῳ κυρίῳ Γεωργίῳ τῷ Σουγδουρῇ, ἐν πολλοῖς ἔτεσι, διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καιροῦ προσφόρου καλοῦντος, ἐπ' ἂν ζητηθῇ παρ' αὐτῆς, ἐλεύσεται καὶ αὕτη ὅπου ἂν ᾖ ἡ ὑμετέρα μακαριότης. Ταῦτα μὲν δουλικῶς τῇ ὑμετέρᾳ γράφω μακαριότητι, αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι τῷ σῷ δούλῳ ἐν βίῳ παντί· ἀμήν.

Ἀπὸ Ἰωαννίνων κατὰ τὸ αψις ἔτος τὸ Σωτήριον Ὀκτωβρίου η'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῖς μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς

ΝΑ'.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ προσκύνησιν δουλικὴν ὀλοψύχως ἀπονέμω.

† Τοῦ ἡλίου εἰς τὸν ὑπὲρ γῆς ὀρίζοντα πλησιάζοντος, μακαριώτατε-δέσποτα, καὶ τὰς ἀκρωρείας διαυγάζοντος, οὐ μόνον τὸ σκότος ὑποχωρεῖ-

τῆς νυκτός, ἀλλὰ καὶ τὸ ταύτης ψυχὸς νάρκην ἐμποιοῦν τοῖς τῶν ἀνθρώπων σώμασιν, ἀποσκεδάννυται, καὶ οἱ ἄνθρωποι τῷ ἡλιακῷ φωτὶ διεγείρομενοι, προθυμότερον τῶν οἰκείων ἔργων ἐφάπτονται· τοῦτ' αὐτὸ φαίνεται νὰ ἐσυνέβη καί μοι, σοφώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα, ἐπειδὴ, περιερχομένης τῆς ὑμετέρας πανσόφου μακαριότητος τοὺς θετταλικοὺς κάμπους, καὶ εἰς Λάρισσαν παραγενομένης καὶ τινὰ τρόπον δίκην ἡλίου πλησιαζούσης εἰς τὴν ἡμετέραν παροικίαν, ἀνέτειλαν αἱ φωτιστικαὶ καὶ θερμαντικαὶ αὐτῆς ἀκτῖνες (οὕτω γὰρ ἐγὼ καλῶ τὰ παρ' αὐτῆς πρὸς με πεμπόμενα γράμματα) καὶ τοῦτο μὲν φωτίσασαι διὰ τῶν μακαρίων τῆς εὐχῶν, τοῦ τε δὲ καὶ θερμάνασαι διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐξόδων, προθυμότερόν με πεποιήκασιν εἰς τὰ προσταττόμενα παρ' αὐτῆς περὶ τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Γεωγραφικῆς βίβλου τοῦ μακαρίτου Μελετίου.

Λοιπὸν, μακαριώτατε δέσποτα, διὰ νὰ ἀντιγραφῇ ταχύτερον ἢ ῥηθεῖσα βίβλος, τὴν ἔλυσα καὶ ἔδωσα τὰ μήπω ἀντιγραφέντα τετράδια εἰς ἕξ ταχυγράφους, οἱ ὅποιοι ἀγκαλὰ καὶ δὲν εἶναι καὶ τόσον καλλιγράφοι, ὅμως μετέχουσι σπουδῆς καὶ ἐγὼ ἀναγινώσκοντος ἐτέρου παραβάλλω τὰ ἀντιγραφθέντα εἰς τὸ πρωτότυπον ἐνεκεν διορθώσεως· ὅθεν ἐλπίζω σὺν Θεῷ, ἂν μὴ τι ἐναντίον ἀκολουθήσῃ, εἰς τὰς ἐπομένας δύο ἐβδομάδας, νὰ ἀποπληρωθῇ ἅπασα ἡ βίβλος, καὶ νὰ πεμφθῇ εἰς προσκύνησιν τῆς μεγαλοπρεποῦς ὑμῶν μακαριότητος. Τούτου γεγονότος, λήψομαι ἀνὰ χεῖρας καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ἡ ὁποία διορθωθείσα σὺν Θεῷ, καὶ ἀποπληρωθεῖσα ὡς εἰκός, θέλει πεμφθῇ καὶ αὕτη εἰς προσκύνησίν σας, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὑπόσχεσιν, συντροφιασμένη μὲ ἐκείνην ὅπου ἠξιώθη ἀντιγραφῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐπέμφθη παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος εἰς χεῖρας μου, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ πεμφθήσεται σὺν αὐτῇ καὶ ὅπερ ζητεῖτε δεύτερον ἀστρονομικὸν τοῦ μακαρίτου Μελετίου, ἐντελέστερον ὢν τοῦ προτέρου.

Ἐσημειώνετε πρὸς τούτοις, μακαριώτατε δέσποτα, ὅτι ἔχετε σκοκὸν νὰ τυπώσητε καὶ τινὰς ὁμιλίας εἰς βοήθειαν τῶν ἱεροκηρύκων, ἔργον πατριαρχικὸν καὶ ἅγιον, καὶ πρέπον τοῖς νυμφοστόλοις τῆς Ἐκκλησίας· διὰ τοῦτο διδω εἶδῃσιν τῇ ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ μακαριότητι, ὅτι εὐρίσκονται παρ' ἐμοὶ ὑπομνήματα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἐν ὁμιλίαις τρισὶ πρὸς ταῖς πεντήκοντα, τὰς ὁποίας μετωχετευσάμην ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς ἐπὶ τὴν Ἑλληνίδα διάλεκτον αὐτοσχεδίως, καὶ οὕπω εἰσὶν ἀπηκριβωμένοι εἰς τὸ ἐλληνικόν· πλήν, μακαριώτατε δέσποτα, παρ' ἐμοὶ κριτῇ, ἔχουσι νοήματα εὐμορφα, ὑψηλὰ καὶ θεολογικὰ καὶ ἠθικὸν τύπον εὐμορφον, ὅπου ἂν εὕρωσι καὶ ψυχὴν ἀσώτου ἰσχύουσι νὰ τὴν μεταφέρωσιν εἰς θείαν ἀλλοίωσιν, εἰς τόσον ὅπου νὰ εἰπῇ τινὰς

τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ, « αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου »· τὰ ῥηθέντα ὑπομνήματα εἶναι ἀνώνυμα· καὶ λέγουσι τινὲς τῶν Λατίνων ὅτι νὰ εἶναι τοῦ Χρυσορρήμονος· πλὴν ὥς εἶπον μοῦ φαίνονται ἔγκριτα, καὶ τελειώνωντάς τα τὰ στέλνω εἰς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα νὰ τὰ εἶδῃ, καὶ νὰ τὰ δοκιμάσῃ καὶ ὥς ἤθελε τῆς φανῇ, ἅς κάμῃ.

Ἐλαβον καὶ διὰ χειρὸς τοῦ ἐντιμοτάτου ἄρχοντος κὺρ Πάνου Καραϊωάννου τὰ εἴκοσι φλωρία βενέτικα καὶ εἶμαι τώρα πλούσιος εἰς τὸ νὰ ἐξοδιάζω διὰ τὰ προστάγματά της, καὶ νὰ κυβερνηθῶ καὶ ἐγώ· ὁ κύριος νὰ σᾶς διαφυλάττῃ καὶ νὰ σᾶς περισκέπῃ, μακαριώτατε δέσποτα, ἔστωντας καὶ νὰ ἐλεῇτε καὶ τοὺς πτωχοὺς σπουδαίους, οἱ ὅποιοι φιλογώνιον ἀσπασάμενοι βίον, δὲν εὐποροῦσι μήτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Περὶ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ἑπείρου τοιαύτη τις διαφορὰ εὐρίσκεται παρὰ τοῖς ξυγγραφεῦσιν· οἱ ὅποιοι τὴν μὲν παλαιὰν οὕτως ὀρίζουσι, νὰ εἶναι δηλαδὴ ἐκείνη ἡ ἐπαρχία ἡ ὁποία πρὸς ἀνατολὰς μὲν ὀρίζεται μὲ τὸν Ἀχελῶον, ἥτοι τὸ Ἀσπροπόταμον, πρὸς δυσμὰς μὲ τὰ Κεραύνια ὄρη, ἥτοι τῆς Χειμάρρας τὰ βουνά, πρὸς ἄρκτον μὲ τὸν Πῖνδον, τοῦτέστι τοῦ Μετζόβου τὰ βουνά καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲ τὴν νῆσον τῶν Κορφῶν τῆς Ζακύνθου, τῆς Κεφαλληνίας, τῆς Ἰθάκης καὶ ἄλλων μικρῶν. Ἡ δὲ νέα Ἑπειρος ἀρχίζει ἀπὸ τὰ ῥηθέντα Κεραύνια ὄρη, καὶ ὑπάγει ἐκεῖθεν πρὸς δυσμὰς, ἐμπεριλαμβάνουσα τὴν Ἀλβανίαν ἢ Ἀρβανιτίαν, τὸ Δουρράτζο ἢ Δυρράχιον, ὅπερ καὶ Ἐπίδαμνος ἐκαλεῖτο· τὴν Κρόϊαν, τὴν Ἀπολλωνίαν, τὸν Αὐλῶνα καὶ ἄλλας τοιαύτας χώρας ὅπου κατοικοῦνται τανῦν ὑπ' Ἀλβανιτῶν.

Ἐρώτησα τὸν ἄρχαντα κὺρ Πάνον διὰ τὰ βιβλία ὅπου ἐστείλετε εἰς αὐτὸν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι τὰ ἐδέχθη, καὶ ἔγραψε καὶ ἀπόκρισιν πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα· μοῦ ἔταξε νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἐμὲ ἓνα, διὰ νὰ ὁμολογῶ χάριτα τῇ ὑμέτερᾳ μακαριότητι· πρόσταξέ με, μακαριώτατε δέσποτα, εἰς ὅ, τι ὀρίζετε, καὶ θέλετε μὲ ἔχει πρόθυμον δουλευτὴν εἰς τὰ προστάγματά της.

171στ, νοεμβρίου ζ'. ἀπὸ Ἰωαννίνων

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς

Δέσποτα μακαριώτατε πάλιν τὴν ξαναπροσκυνῶ, μὲ τὸ νὰ ἦλθεν σήμερον ὁ πεζοδρόμος, τὸ μὲν βιβλίον ὅλον πλὴν δύο τετραδίων ἀντεγράφη, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ μὴν ἐδιορθώθῃ ἀκόμη ὅλον, δὲν τῆς τὸ ἔστειλα ἀλλὰ μόνον αὐτὰ τὰ δώδεκα τέτραδα· τὰ λοιπὰ εἶναι δις τόσα καὶ περισσότερα καὶ ἀποδιορθώνωντάς τα τὰ στέλνω ἢ εἰς Λάρισσαν ἢ ὅπου

καὶ ἂν ᾗστε· διὰ τὰ ἄλλα τεσσαράκοντα γρόσια ὅπου ἐστείλετε, αὖριον τὰ λαμβάνω ἀναμφιβόλως, καὶ ὁ Κύριος νὰ σᾶς πολυετῇ ὅπου μὲ ἐγνοιᾶζεσθε· σύγνωθί μοι βιαίως γράφοντι.

Νοεμβρίου 10

NB'.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κύριε, κύριε Χρῦσανθε.

† Τὸ ὕψος τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς καὶ σοφωτάτης μακαριότητος δουλικῶς προσκυνῶ καὶ πανευλαβῶς ἀσπάζομαι τὴν μακαρίαν καὶ ἁγίαν της δεξιάν.

Εὐλόγως ἐν ἡ παροικοῦμεν Ἡπειρος τοῖς ἀρχαίοις προσηγόρευται, μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα· ἔστι γὰρ οἷόν τις ἀπέραστος ἐσχατιὰ ἀνθρώποις σοφοῖς καὶ ἁγίοις· ἐπειδὴ οὔτε καθ' ὃν χρόνον οἱ Ἀπόστολοι, οἱ ἐργάται καὶ γεηπόνοι τοῦ Εὐαγγελίου, διήρχοντο τὴν οἰκουμένην, σπείροντες ἐν αὐτῇ τὸν σπόρον τῆς πίστεως ἐπλησίασέ τις εἰς τὰ Ἰωάννινα, οὔτ' ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὁ ὁπαδὸς ἐκείνων καὶ συνέκδημος, τρισκαιδέκατος ἀπόστολος Χρῦσανθος, πάνυ, ὁ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ πατριάρχης, ἡ χρυσῇ τῷ ὄντι περιστερὰ, ἥς τινος ψαλμικῶς αἱ πτέρυγες περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετὰφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσοῦ· ἀλλὰ διελθὼν τὰς πόλεις τῆς Θράκης καὶ Θετταλίας, εὐαγγελιζόμενος ἐν αὐταῖς τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ παραγενόμενος ἐν τῇ Τρίκκῃ περὶ τὸ σύνορον οὔσῃ τῆς Ἡπείρου, οὐ διέβη τὸν Πῖνδον, ὅστις τοῦ Μετζόβου τὰ βουνά, κατὰ τὴν κοινὴν γλῶτταν καλεῖται, ἵνα παραγένηται καὶ τοῖς Ἰωαννίνοις· ἀλλὰ παλίνδρομος ἐπὶ τὰ ἐξ ὧν τὴν πορείαν ἐποιήσατο ἀνῆλθεν, ἔρημα ἀφείς τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ εὐλογίας τε καὶ διδασκαλίας τὰ Ἰωάννινα. Προσηκόντως ἄρα ἐθρήνησε καὶ θρηνεῖ τό γε νῦν εἶναι τὰ Ἰωάννινα, καὶ ὅσοι Μουσῶν τρόφιμοι παροικοῦσιν ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' ἐπειδὴ πατριαρχικὴ καὶ ἀποστολικὴ νοθεσία ὑπάρχει, τὸ ἐξαγοράζεσθαι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσὶν, ἡ τινι πειθαρχήσασα καὶ ἡ ὑμετέρα μακαριότης, τὴν πορείαν ἀνεχαίτισεν, ἃς ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς παρηγορίαν, καὶ εἵπωμεν, ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν οὕτω καὶ ἐγένετο· καὶ ταῦτα μὲν οἷόν τις μονωδία ἔστω ὡς ὑπὸ πολλῶν παρ' ἐμοῦ τοῦ σοῦ δούλου.

Περὶ δὲ τῆς ἀποπληρώσεως τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Γεωγραφικῆς βίβλου τοῦ μακαρίτου Μελετίου, γινωσκέτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης ὅτι ἔλαβε τέλος κατὰ τὴν η'. τοῦ παρελθόντος μηνός· ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ μὴν ᾗσαν

ἔτοιμοι πραγματευταὶ ὅπου νὰ ἔρχωνται εἰς Ἀδριανούπολιν ἔμειναν ἄχρι τῆς σήμερον τὰ ἀπογραφθέντα τετράδια· ἅτινα καὶ ἐνεχείρισα τῷ ἐντιμωτάτῳ ἄρχοντι κὺρ Πάνῳ Καραϊωάννῃ ὃς καὶ ἀσφαλίσάμενος αὐτὰ ἀκριβῶς, ἐνεχείρησε τῷ παρόντι κὺρ Ἀναστασίῳ Μάρκῳ, γαμβρῷ ὄντι ἐπ' ἀνεψιᾶ τοῦ μακαρίτου κὺρ Μελετίου· οὗτος ἄρα ἐγχειρίσει αὐτὰ τῇ ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ μακαριότητι.

Περιέχουσι τοίνυν τὰ ἤδη πεμπόμενα τετράδια ἀκόλας (οὕτω) 166, αἱ πᾶσαι παρεβλήθησαν καὶ τῷ πρωτοτύπῳ, διορθωθείσαι ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἀκριβῶς, ἀλλὰ μετ' ἀγανακτήσεως διὰ τὴν ψευδογραφίαν τῶν ἀντιγραφέων· προσετέθησαν ἤδη εἰς αὐτὰς καὶ ἕτεραι 28, ἡ ὁποῖαις περιέχουσιν ἐν εἴδει πίνακος κατὰ τὴν τάξιν τῶν στοιχείων, τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις, ποταμούς, χώρας καὶ τὰ παραπλήσια ὅπου εἶναι γεγραμμένα ἔξωθεν εἰς τὸ περιθόριον, διὰ νὰ γραφῶσι μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν σελίδων εἰς ῥαυτοτέραν εὗρεσιν τῶν ζητούντων εὐρεῖν τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ βίβλῳ.

Μακαριώτατε δέσποτα, τὰ τετράδια τῆς Γεωγραφικῆς βίβλου ὅπου ἔστειλα πρότερον εἰς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, διὰ νὰ μὴ φανῶσιν ἀκέφαλα, ἔγραψα αὐτοσχεδίως καὶ βιαίως τὴν εἰς αὐτὴν ἀφιέρωσιν· ὥστε ἀναγκάζοντος τοῦ πεζοδρόμου, δὲν ἐπρόφθασα νὰ στοχασθῶ καὶ δεύτερον τὰ γραφθέντα· ἰδοὺ λοιπὸν ὅπου ἔγραψα καὶ δεύτερον σχέδιον, ὃπερ ἐχέτω τὸ κῦρος, ἐν ᾧ προσετέθησαν καὶ τινὰ ἐπιγράμματα, τόσον εἰς προσκύνησιν τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς μακαριότητος, ὅσον καὶ εἰς μνήμην τοῦ μακαρίτου κὺρ Μελετίου. Ἐπομένως ἐπιμεληθήσομαι νὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν ἐπιδιόρθωσιν καὶ ἀντιγραφὴν, καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία· τὴν ὁποίαν μετερχόμενος ἀφ' ὧν ἡμερῶν ἡλευθέρωμαι τῆς διορθώσεως τῶν γεωγραφικῶν τετραδίων, εὗρον καὶ τινὰ ἀτελῆ, καὶ μὴ τὴν προσήκουσαν ἔχοντα ἀκρίβειαν κατὰ τόσον τακτικόν· τοῦδε δὲ συνέβη, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔφθασεν ὁ μακαρίτης, νὰ δευτεροθεωρήσῃ τὰ γραφθέντα καὶ νὰ δώσῃ τὴν πρέπουσαν εἰδοποίησιν εἰς τὰ συναχθέντα. Ὅθεν πειράσομαι, Θεὸν ἔχων συμβοηθοῦντά μοι, διὰ τῶν μακαρίων καὶ ἀγίων σας εὐχῶν, νὰ εἰδοποιήσω ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ τὴν ὕλην ταύτην τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας· ὃπερ οὐκ ἔφθασεν ὁ μακαρίτης ἀποπληρῶσαι, διὰ τὴν μετάβασιν ἐκ τῶν προσκαίρων, ἐπὶ τὰ ἄφθαρτα.

Τούτου χάριν ἔκρινα, νὰ τὴν ἀντιγράψω πρῶτον ἰδιοχείρως (ὃπερ καὶ ποιῶ) καὶ μετὰ προσοχῆς ἀπειπὼν εἰς τὴν ἀτελογραφίαν τῶν καλλιγράφων μὲν, ἀλλὰ ψευδογράφων, ὃπερ γενήσεται σὺν Θεῷ ταχέως καὶ ἐπιμελῶς καὶ πέμψω τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἣν ἀντιγράφω ἤδη, εἰ φανῇ αὐτῇ ἀρεστόν, καὶ ἡδεται τῇ ἡμετέρᾳ κακογραφίᾳ, ἢ ἐκδώσω αὐτὴν ἀντιγραφθῆναι ὑφ' ἑτέρου· πλὴν εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως, ἐλεύσεται

καὶ αὕτη εἰς προσκύνησίν σας μετὰ τῶν προσηκόντων αὐτῇ, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, συνεπιφέρουσα καὶ τὸ ἀστρονομικόν. Ταῦτα μὲν δουλικῶς καὶ πανευλαβῶς γράφω τόγε νῦν ἔχον τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ἧς τινος αἱ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτήριον ἐν βίῳ παντί· ἀμήν.

Ἀπὸ Ἰωαννίνων κατὰ τὸ ἀψιστ'. ἔτος τὸ Σωτήριον Ἰαννουαρίου α'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος

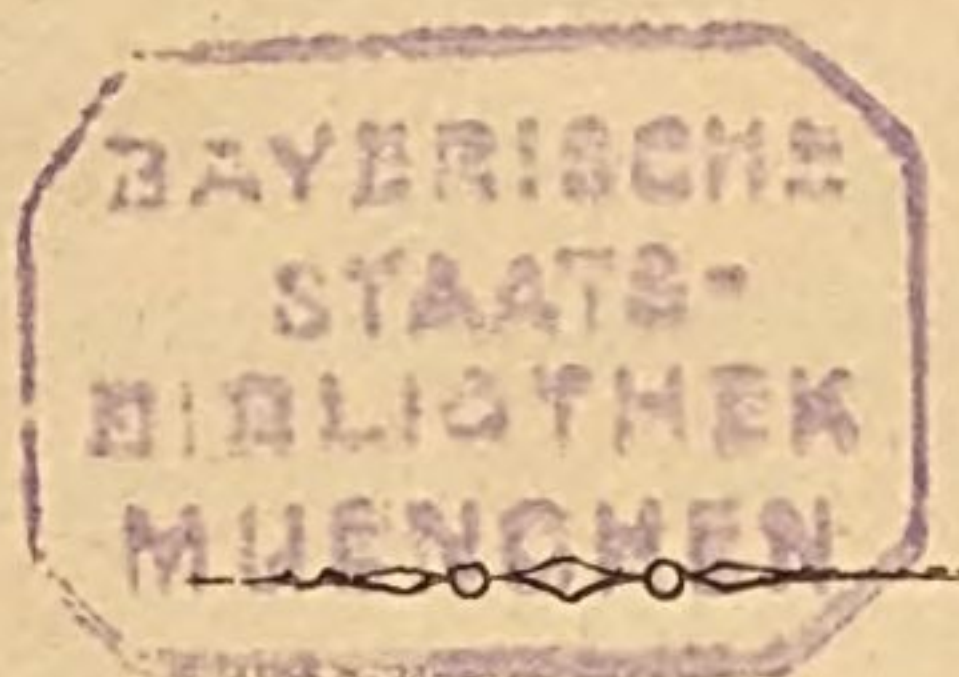
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἱερέως.

Δεσπότη, λαμβάνωντας τὰ ἤδη πεμπόμενα τέτραδα, παρχκαλῶ, προστάξατε νὰ γραφθῇ πρὸς με ἡ εἶδησις τῆς ἀποδοχῆς, διὰ νὰ ἐορτάσω τὰ τῆς ἀφίξεως, καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐξῆς προστάξετέ με εἰς ὃ, τι ὀρίζητε.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

- Ἐν σελ. 4, στίχ. 20, πρέπει ἵνα τεθῇ κόμμα, παρὰ τῇ λέξει «φιλαργυρία», πρὸς εὐό-
 δωσιν τῆς φράσεως.
- » » 5, » 3, ἀντὶ «χειροτονεῖται», γρ. *χειροτονοῦνται*.
- » » 8, » 28, ἀντὶ «ἀρχιεπισκόπου», γρ. *ἐπισκόπου*.
- » » 10, » 6, ἀντὶ 1674, γρ. 1675.
- » » 14, » 24, μετὰ τὴν λέξιν «ἀγνώριστα» πρόσθεες εἰς ἐμέ.
- » » 17, ἐν τέλει τοῦ ἐγγράφου πρόσθεες τὴν ὑποσημείωσιν ὅτι «οἱ 5 πρῶτοι
 στίχοι αὐτοῦ ἐξεδόθησαν ὑπὸ Μελετίου Ἀθηνῶν ὡς ἀνήκοντες
 εἰς ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου». *Εκκλησιαστ.*
Ἱστορ. τόμ. Γ'. σελ. 403.
- » » 22, » 8, ἀνάγνωθι: *ἱερομονάχοις*.
- » » 32, ἡ χρονολογία τοῦ β'. ἐγγράφου: *Ἀναγνώρισις σκευοφύλακος*
Σκύρου, διορθωτέα εἰς 1634, ὡς ἐστὶ δῆλον καὶ ἐκ τῆς ὑπο-
 γραφῆς.
- » » 47, καὶ ἐξῆς, ἐνιαχοῦ κακῶς γραφεῖσαν διορθωτέον τὴν λέξιν πρωτοσύγγελο
 διὰ τοῦ γκ καὶ λλ.
- » » 48, καὶ 52, ἐν τῇ ἐπιγραφῇ διόρθου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ.
- » » 89, διόρθου τὴν ὑπογραφὴν εἰς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ.

JMS. VOLLHERBST
BUCHBINDEREI
MÜNCHEN

Gedeōn, Manuēl lō.

[Nichtlateinische Schriftzeichen] [Nichtlateinische Schriftzeichen]

1891

H.eccl. 3164 n

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11614325-0